ಶೀ:- "ಅಪಸ್ವರ"

ಲೇ:- ತ್ರಿವೇಣಿ

1953

ಅಪಸ್ವರ

ತ್ರಿವೇಣಿ

ವಾಹಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ
ಜಯಚಾಮರಾಜರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨

ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ : ೧೯೫೩

ಮುಖಚಿತ್ರ :

ವಾಹಿನಿ ಪ್ರಚಾರ ಶಾಖೆ

ಮುದ್ರಕರು :
ಎಂ. ಎಸ್. ಚಿಂತಾಮಣಿ ಬಿ. ಎಸ್‌ಸಿ.,
"ಈಸ್ಟರ್ನ್ ಪ್ರೆಸ್", ಜಯಚಾಮರಾಜ ರಸ್ತೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು-೨

ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಬಹುಮಾನ

ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ, ಓದ ಬೇಕೆನ್ನಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಸುಲಭವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸುಲಭ ಬೆಲೆಯ ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸ ಹೊರಟ ವಾಹಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನವಿಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದೆ. ಓದುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಬೆಳೆದಂತೆಯೇ ಓದುಗರಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕದೃಷ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಗತ್ಯ ವಾದುದರಿಂದ ಅಂಥ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಇಂಬುಗೊಡಲು ಒಂದು ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಎಲ್ಲ ವಾಹಿನಿ ಕೈಹೊತ್ತಿಗೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಾಚಕರು ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಬಂದ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ವಾಹಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನದ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಯವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಒಂದೊಂದು ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಮೂರು ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವರು. ಮೊದಲನೆಯ ಬಹುಮಾನ ೩೫ರೂ. ಎರಡನೆಯ ಬಹುಮಾನ ೧೫ರೂ. ಮೂರನೆಯ ಬಹುಮಾನ ೧೦ರೂ.

ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ದೃಷ್ಟಿಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ವಿಮರ್ಶೆ ಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ಓದಿದ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಕಳುಹಿಸಬಹುದು. ಯಾವ ಬಗೆಯ ಕೂಪನ್ನುಗಳ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಆಯಾ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ತಾರೀಖಿನೊಳಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು, ಮುಂಬರಲಿರುವ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು, ಎಲ್ಲ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಚಯ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ನ್ನೊಳಗೊಂಡು 'ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾಹಿನಿ' ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಮಾಸಿಕ ಪ್ರಕಟನೆಯೂ ವಾಹಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನದಿಂದ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಹೊರ ಬೀಳುವುದು. ಅಪೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಕಟನೆಯನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

ವಾಹಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ವಿಮರ್ಶೆ ಕಳುಹಿಸಲು
ಕಡೆಯ ತಾರೀಖು : ೨೫–೧೨–೧೯೫೩

ರಾಗ

ಜಟಕ ಗಾಡಿಯೊಂದು ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗಾಡಿಗೆ ಬಡಕಲು ಮೈಯ ಸೊರಗಿದ ಕುದುರೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿತ್ತು. ಜಟಕಾಸಾಬಿ ಆರಾಮವಾಗಿ ಸಿಳ್ಳೆ ಹಾಕುತ್ತ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

"ಬೇಗ ಗಾಡಿ ಹೊಡಿ ಸಾಬ್. ಆಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಟ್ರೈನು ತಪ್ಪಿಹೋದೀತು."

ಒಳಗಿನಿಂದ ಗೊಗ್ಗರ ದನಿಯೊಂದು ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಮೈ ಮರೆತಿದ್ದ ಸಾಬಿಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿತು.

"ಆರಾಮ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ ಸಾಮಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಟೇಮಿಗೆ ಟೇಸನ್‌ಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಸದಿಂದ ಈ ಊರ್ನಾಗೆ ಗಾಡಿ ಹೊಡೀತೀನಿ. ರೈಲು ಟೇಮು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ?" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸಾಬಿ 'ಹೇಯ್' ಎಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಎರಡು ಬಾರಿ ಚಾಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದ. ಕುದುರೆ ತನ್ನ ಓಟವನ್ನು ಚುರುಕು ಮಾಡಿತು.

"ಇನ್ನೂ ವಸಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ ಮಹರಾಜ್".

"ಎಷ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರಲೋ? ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಬಾ ಎಂದರೆ ಬಂದು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ". ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಿಂದ ನುಡಿದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸರಿದರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಗೆ ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಾಗಿತ್ತು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ದಯೆ, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ ಎದ್ದು ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರು ಧರಿಸಿದ್ದ ಉಡುಪುಗಳು ಅವರ ಮಧ್ಯಮತರದ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಾದಾಮಿಬಣ್ಣದ ಚೆಕ್ಕಿನ ಕೋಟು, ಶುಭ್ರವಾಗಿದ್ದ ಕಚ್ಚೆಪಂಚೆ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ಟೋಪಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕನ್ನಡಕ ಹಾಕಿದ್ದರು.

"ಎಲ್ಲೀಗೆ ಸಾಮಿ ತಾವೀಗ ಹೋಗೋದು ?"

"ಮೈಸೂರಿಗೆ".

"ಎಜ್ಜಿಬಿಷನ್ ನೋಡೋಕಾ ಸಾಮಿ ?"

"ಅಲ್ಲ ಕಣೋ. ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳವೇ ಮೈಸೂರು. ಏನೋ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆ ಅಷ್ಟೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಜೇಬಿನೊಳಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಕರೀ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದ ಪುಟ್ಟ ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದು, ಒಂದು ಚಿಟಿಕೆ ಮೂಗಿಗೇರಿಸಿ ಕೊಳಕು ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಕರಚೀಪಿನಿಂದ ಮೂಗೊರಸಿಕೊಂಡರು. ಜಟಕ ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತು, ತನ್ನ ಮೊಣಕಾಲುಗಳ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ

"ಮೀರಾ, ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು. ಈ ಡಬ್ಬೀಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆ ಚಿತ್ರವಿದೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ನೋಡು" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ಮೀರಳ ಮುಂದೆ ಚಾಚಿದರು. ಮೀರ ಬಿಕ್ಕಳಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ಮುಖ ಮೇಲೆತ್ತಿ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಡಬ್ಬಿಯಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಮುಖವೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತೊಯ್ದುಹೋಗಿತ್ತು. ಮುಂದಲೆಯ ಕೂದಲಿನ ಎಸಳುಗಳು ಒದ್ದೆ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಕಣ್ಣುಗಳೆರಡೂ ಕೆಂಪಗಾಗಿದ್ದವು.

"ಹೇಗಿದೆ ಚಿತ್ರ ?"

ಮೀರ ಡಬ್ಬಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಕುದುರೆ ಸಾರೋಟಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡಿದಳು.

"ಹೇಗಿದೇಮ್ಮಾ ?"

ಮೀರ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವ ಬದಲು ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಸರದ ದನಿಯಲ್ಲಿ

"ಅಳಬೇಡಾಂತ ಎಷ್ಟು ಸಲ ಹೇಳೋದು ? ಅಳುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಇಲ್ಲೇ ಇಳಿಸಿ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗು ತ್ತೀನೆ" ಎಂದು ಗದರಿದರು.

ಮೀರ ಹೆದರಿ ಉಸಿರು ಬಿಗಿಹಿಡಿದಳು. ಮೀರಳ ದುಃಖವನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಗಮನಿಸಿದ್ದ ಸಾಬಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ

"ಯಾಕ್ಸಾಮಿ, ಬಚ್ಚಾ ಅಳ್ತದೆ ?" ಎಂದ.

"ಯಾಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮೊಟಕಾಗಿ ನುಡಿದು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿದರು. ಗಾಡಿ ಸ್ಟೇಷನ್ನು ತಲುಪುವ ವರೆಗೂ ಮೀರಳ ಅಳು ಒಂದೇ ಸನು ಸಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಗಾಡಿಯಿಂದಿಳಿದು ಮೀರಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಇಳಿಸಿದರು. ಗಾಡಿಯವನಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಟಿಕೀಟು ತರಲು ಹೋದರು. ಮೀರ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಹಿಂದೆಯೇ ಅಳುಕುತ್ತ ಹೊರಟಳು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮೀರ ತಮ್ಮ ಹಿಂದೆಯೇ ಬರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ

"ನನ್ನ ಜೊತೆ ಬರಬೇಡ. ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲೇ ನಿಂತಿರು" ಎಂದು ಹೇಳಿ 'ಕ್ಯೂ' ನಿಂತರು. ಮೀರ ಜನರ ಗುಂಪು ನೋಡಿ ತನ್ನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ವಿರಾಮ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಜನರ ಗುಂಪಿನ ಕಡೆ ಹೆದರಿದ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿ, ಆಗಾಗ್ಗೆ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಸಮಾಧಾನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಸುತ್ತ ಒಂದು ಗೋಣೀ ಚೀಲದ ತುಂಬ ಪಾತ್ರೆಗಳು, ಹಾಸಿಗೆಯ ಸುರುಳಿ, ಎರಡು ಟ್ರಂಕು, ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿ ಮಲಗಿದ್ದವು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಟಿಕೀಟು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದು 'ಕೂಲಿ, ಕೂಲಿ ಬೇಕೇನಮ್ಮ' ಎಂದು ಮೀರಳನ್ನು ಹೆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೂಲಿಯವರನ್ನು ದೂರ ಹೊರಡಿಸಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಸಾಮಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೇಳಿದರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟ್ರೈನಿನಲ್ಲಿರಿಸಿ ಮೀರಳಿಗೆ

ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಥಳ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು

"ಮಗು, ಹಸಿವಾಗುತ್ತದೆಯೇ" ಎಂದರು.

"ಹ್ಞೂ. ತುಂಬಾ ಹಸಿವು".

"ಹಾಗಾದರೆ ಇಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಿರು. ನಾನು ಹೋಗಿ ಕಾಫಿ, ತಿಂಡಿ ತರುತ್ತೇನೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಕೆಳಗಿಳಿದು ಹೋದರು. ಮೀರ ಅವರು ಹೋದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ನೋಡತೊಡಗಿದಳು. ಕಾಲು ಗಂಟೆಯ ನಂತರ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಒಂದು ಲೋಟ ಕಾಫಿ, ಎರಡು ಇಡ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಮೀರಳ ಎದುರಿಗೆ ತಿಂಡಿ, ಕಾಫಿ ಇಟ್ಟು

"ತಿನ್ನು ಮಗು" ಎಂದರು. ಮೀರ ಆತುರದಿಂದ ತಿನ್ನ ತೊಡಗಿದಳು.

ಎದುರಿಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪೊದೆ ಹುಬ್ಬಿನ, ಗಿಣಿ ಮೂಗಿನ ಮುದುಕ ರೊಬ್ಬರು ತಾವು ಹೊದೆದಿದ್ದ ಹಸಿರು ಶಾಲನ್ನು ಮೈಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಿಗಿ ಯಾಗಿ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ

"ನಿಮ್ಮದೇ ಸಾರ್ ಮಗು ?" ಎಂದರು.

"ಅಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಮ್ಮನ ಮಗಳು".

"ಹುಡುಗಿ ತುಂಬಾ ಸುಟಿಯಾಗಿದೆ. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತೀ ಕಳೆ ಹೇಗಿದೆ ನೋಡಿ".

ಮುದುಕರ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೀರ ಕೊಳೆಯಾಗಿದ್ದ ಹಳದೀ ಚೀಟಿಯ ಜಂಪರ್ ತೊಟ್ಟು, ಟಕ್ಕು ಅರ್ಧಂಬರ್ಧ ಬಿಚ್ಚಿದ್ದ ಗೀರುಗೀರಿನ ಲಂಗ ತೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅವಳದು ಮೊದಲೇ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಗುಂಗುರುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ತಲೆ. ಕೂದಲಿಗೆ ಬಾಚಣಿಗೆ, ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಂದು ದಿನವಾಗಿತ್ತು. ಕೂದಲು ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಕೆದರಿ ಭುಜ, ಕೊರಳನ್ನು ಅರ್ಧ ಮುಚ್ಚಿದ್ದವು. ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜೊತೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಳೆ, ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದ ಸುತ್ತಿಸಿದ ಕೆಂಪು ಮಣಿಯ ಸರ,.... ಈ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಯಲ್ಲೂ ಮುಖದ ಲಕ್ಷಣ ಮಲಿನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಸು ನೀಳವಾದ ಮುಖ, ತುಂಬಿದ ಕೆನ್ನೆಗಳು, ಸ್ವಲ್ಪ ದಪ್ಪ ಎನಿಸುವ ತುಟಿಗಳು, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ತುಂಟತನ, ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಸ್ವಾಭಿ

ಮಾನ ಚೆಲ್ಲುವ ಕಣ್ಣುಗಳು ವೀರಳನ್ನು 'ಲಕ್ಷಣವಂತೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಮನಸೆಳೆಯುವ ಮೋಹಿನಿಯರ ಗುಂಪಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗದಿದ್ದರೂ ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸುಪ್ತಲಾವಣ್ಯ ನೋಟಕರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ಟ್ರೈನು ಹೊರಡುವ ಸಮಯವಾಯಿತು. ಬೂದುಬಣ್ಣದ ಕೋಟಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರು ಕೈಲೊಂದು ಚೀಲ ಹಿಡಿದು ಆತುರದಿಂದ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಆತ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಪರಿಚಯದ ನಗು ನಕ್ಕು

"ನಮಸ್ಕಾರ. ಎಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ ?" ಎಂದರು.

"ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀನಿ ದೇವ್ರು".

"ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದೆ ಸಾರ್. ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರಂತೆ. ಪಾಪ! ಏನಾಗಿತ್ತೋ ?"

"ನ್ಯೂಮೋನಿಯಾ ಆಗಿತ್ತು."

"ಅವರು ಹೋಗಿ ಎಷ್ಟು ದಿನವಾಯ್ತು ?"

"ಆಗಲೇ ಹದಿನೈದು ದಿನವಾಯಿತು".

"ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಯಿತು ಸಾರ್. ಪಾಪ! ಇನ್ನೂ ಅಷ್ಟೇನೂ ವಯಸ್ಸಾಗಿರಲಿಲ್ಲ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಮತ್ತಷ್ಟು ದನಿ ತಗ್ಗಿಸಿ

"ಸ್ವಲ್ಪ ಜರುಗಿ ಸಾರ್. ಇಲ್ಲೇ ಮದ್ದೂರಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಬಿಡುತ್ತೀನೆ" ಎಂದರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಜರುಗಿ ಸ್ಥಳ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಆತ ತಮ್ಮ ಟೋಪಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲಿರಿಸಿ ನುಣ್ಣಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ತಮ್ಮ ತಲೆಯನ್ನು ಕರಚೀಪಿನಿಂದ ಒರೆಸಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಟೋಪಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡರು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಸರಿದು ಸ್ಥಳಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸ್ವರದಿಂದ

"ಪಾಪ! ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಗತಿ ಏನು ಸಾರ್ ?" ಎಂದರು.

"ಹೆಂಡತಿ ಪುಣ್ಯವಂತೆ ನರಸಿಂಹಯ್ಯ. ಅವಳು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ

ಆಗಲೇ ಆರುತಿಂಗಳಾಯಿತು. ಇದೊಂದು ಹುಡುಗಿ ಅವರ ಮನೆ ಹೆಸರು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿದೆ".

"ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀವೇ ಪೋಷಕರು ಅಂತ ತೋರುತ್ತದೆ".

"ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ. ಇನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರು ದಿಕ್ಕು ?"

"ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ. ನಿಮಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರವಿದ್ದರು. ಅವರೊಡನೆ ಮಗಳಾಗಿ ಇವಳೊಬ್ಬಳಿರುತ್ತಾಳೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮೀರಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ

"ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನಮ್ಮ ಮಗು ?" ಎಂದರು.

"ಮೀರ"

"ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಳೆ ಹೇಗಿದೆ ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿ !"

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಅರ್ಧ ಬೇಸರದಿಂದಲೂ, ಅರ್ಧ ವಿನೋದ ದಿಂದಲೂ "ಕಳೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಳೆ ಇದೆ" ಎಂದರು. ಪೊದೆ ಹುಬ್ಬಿನ ಮುದುಕ, ಬೋಳು ತಲೆಯ ನರಸಿಂಹಯ್ಯ ಇಬ್ಬರೂ ನಕ್ಕರು. ಮೀರ ನಾಚಿಕೆ, ಅಸಮಾಧಾನ ಬೆರೆತ ನಗೆಯನ್ನು ತುಟಿಗಳಮೇಲೆ ಸುಳಿಸಿ ತಟಕ್ಕನೆ ಕಿಟಕಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಕೊಂಡಳು.

ಮೀರಳಿಗೆ ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣ ಬಹಳ ಅಪರೂಪವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು ಮನಃಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣದ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿ ಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಓಡುವ ಗಿಡ ಮರಗಳು, ತೇಲುವ ಮೋಡ, ಹಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಮೀರಳಿಗೆ ಮಧುರವಾಗಿ ಜೋಗುಳ ಹಾಡಿದವು. ಮೀರ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ತೂಕಡಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಮದ್ದೂರು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮದ್ದೂರು ತಲುಪಿದ ಕೂಡಲೇ ನರಸಿಂಹಯ್ಯನವರು ಟೋಪಿಯೇರಿಸಿ ಚೀಲ ಹಿಡಿದು ಕೆಳಗಿಳಿದರು. ಐದು ನಿಮಿಷದ ನಂತರ ಕೈಲಿ ಎರಡು ಕಿತ್ತಲೇ ಹಣ್ಣು, ಸ್ವಲ್ಪ ಪೆಪ್ಪರ ಮೆಂಟು ಕೊಂಡು ತಂದು ಮೀರಳಿಗೆ "ತಗೋ ಮಗು" ಎಂದರು.

ಮೀರ ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತ "ನನಗೆ ಬೇಡ" ಎಂದಳು.

"ನೋಡಿದಿರಾ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರೇ, ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಎಷ್ಟು

ಬಿಗುಮಾನ" ಎಂದರು ನರಸಿಂಹಯ್ಯ.

"ತಗೋಮ್ಮ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ" ಎಂದು ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಹೇಳಿದ ನಂತರ ಮೀರ ಕೈ ನೀಡಿದಳು.

ರೈಲು ಮೈಸೂರನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ಹನ್ನೊಂದೂವರೆಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಗಾಡಿ ಚಾಮರಾಜಪುರಂನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಗ್ರಹಾರಗಳ ಮನೆಯೊಂದರ ಮುಂದೆ ನಿಂತಾಗ ಮೀರ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ಮನೆಗೆ ತಾನು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿದಳು. ಮನೆಯ ಮುಂದಿದ್ದ ವಿಶಾಲವಾದ ಕಾಂಪೌಂಡಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ತೆಂಗಿನ ಮರ, ಒಂದು ಪಾರಿಜಾತದ ಮರ, ಎರಡು ನಂಜಬಟ್ಟಲು ಗಿಡಗಳ ಹೊರತು ಬೇರೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಿಶಾಲವಾದ ಉಳಿದ ಭೂಮಿ ಕಲ್ಲು, ಮುಳ್ಳುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟಿತ್ತು.

ಮನೆಯಮುಂದೆ ಗಾಡಿ ನಿಂತಂತಾಗಲು ಆಗ ತಾನೇ ಊಟ ಮಾಡಿ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಚಾಪೆಯಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಕಮಲಮ್ಮ ಎದ್ದುಬಂದು ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತರು. ಮೊದಲು ಯಜಮಾನರು ಗಾಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಧುಮುಕಿದರು. ಗಾಡಿಯೊಳಗಿನಿಂದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಚೈನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಎರಡು ಪುಟ್ಟ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕಮಲಮ್ಮ ಹುಬ್ಬುಗಂಟುಹಾಕಿದರು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಕೈ ಬೀಸಿ ಮೀರಳನ್ನೆತ್ತಿ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿದರು. ಗಾಡಿಯವನು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಂದು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಹೋದ.

ಮೀರ ಮಂಕುಕವಿದವಳಂತೆ ಮುಂಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟಳು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಪೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಮೀರಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮೃದುವಾಗಿ

"ಒಳಗೆ ಬಾ ಮೀರಾ. ಊಟಮಾಡುವಿಯಂತೆ" ಎಂದರು.

ಮೀರಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆ, ತನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆಯ ನೆನಪಾಗಿರಬೇಕು. ಮುಂಗೈಯಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸಮಾಧಾನದ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸದವರಂತೆ

"ಕಮಲೂ, ಮೀರಾನ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡು" ಎಂದರು.

ಕಮಲಮ್ಮನವರಿಗೆ ಮೀರಳ ಆಗಮನ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಠಾರ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಗುಮಾಸ್ತರಾಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅದೊಂದು ಮನೆಯೇ ಸರ್ವಸ್ವವಾಗಿತ್ತು. ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೊಡ್ಡವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವುದೇ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವಾಗ ತಿನ್ನಲು ಹೊಸ ಬಾಯಿಯೊಂದು ಬಂದುದು ಅವರಿಗೆ ಅಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಗಂಡನ ಮಾತನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಲಾರದೆ ಮೀರಳ ಬಳಿ ಬಂದು ಅವಳ ಕಣ್ಣಿನ ನೀರನ್ನು ತಮ್ಮ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗಿನ ಕೊನೆಯಿಂದೊರಸಿ ತಲೆ ಸವರಿ

"ಅಳಬೇಡಮ್ಮ. ಹಸಿವಾದರೆ ಊಟ ಮಾಡುವಿಯಂತೆ ಬಾ" ಎಂದರು. ಕ್ರಮೇಣ ಮೀರಳ ಅಳು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಕಮಲಮ್ಮ ಎಲೆ ಹಾಕಿ ಗಂಡನಿಗೂ, ಮೀರಳಿಗೂ ಬಡಿಸಿದರು. ಮೀರ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬಿಕ್ಕಳಿಸುತ್ತ ತುತ್ತನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ನುಂಗತೊಡಗಿದಳು. ಕಮಲಮ್ಮ ನಾಲ್ಕೈದು ಬಾರಿ ಗಂಡನಕಡೆ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ನೋಡಿದರೂ ಮೀರಳ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಲಿಚ್ಛಿಸದೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮೌನವಾಗಿ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೀರಳ ಊಟ ವಾದೊಡನೆ ಅವಳ ಕೈ ತೊಳೆದು ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿ ಅವಳನ್ನು ಮಲಗಿ ಸಿದರು. 'ತಾನು ಇಲ್ಲೇಕೆ ಬಂದೆ? ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕೆ?' ಎಂದು ಮೀರ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಆದರೆ ಆ ಯೋಚನೆ ಬಲಿಯು ವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಿದ್ದೆ ಅವಳನ್ನು ಆವರಿಸಿತು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಊಟ ಮಾಡಿ ವಿರಾಮವಾಗಿ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಕಮಲಮ್ಮ ಅವರ ಬಳಿ ಕುಳಿತು

"ಅಲ್ಲಾ, ನಮ್ಮ ಈ ಸ್ಥಿತೀಲಿ ನಾವು ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವ ಸಾಕುವ ಹಾಗಿದೀವೇ" ಎಂದರು. ತಮ್ಮನ ಮಗಳ ಅಸಹಾಯ ಕತೆ, ತಬ್ಬಲಿತನ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕರಗಿಸಿತ್ತು. ಆದುದ ರಿಂದಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಒರಟಾಗಿ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟರು.

"ಹಾಗಾದರೆ ಅವಳನ್ನು ಕಾಡುಪಾಲು ಮಾಡಿ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು

ಅನ್ನುತ್ತೀಯೇನು ?"

"ನಾನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದೆ."

"ನೋಡು ಕಮಲೂ, ಮೀರಳ ತಾಯಿ ಹೋದಾಗ ತವರು ಮನೆಯ ಕಡೆಯವರು ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರೇ ಎನ್ನು ವುದು ನಿನಗೇ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವರ ಕರುಳಿನ ಚೂರು ಹೋದಾಗಲೇ ಈ ಕಡೆ ಮುಖ ಇಡದಿದ್ದವರು ಇನ್ನು ಅಳಿಯ ಹೋದಾಗ ಬರುತ್ತಾ ರೆಯೇ ? ಎಷ್ಟಾಗಲಿ ಮೀರ ನನ್ನ ತಮ್ಮನ ಮಗಳು. ಅವಳನ್ನು ಬೀದಿ ಗಟ್ಟಲು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯ ಮಗಳು ಹೀಗೆ ಅನಾಥೆ ಯಾಗಿದ್ದರೆ ನೀನು ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿದ್ದೆಯಾ ? ನಮಗೆ ಕಾರು, ರೇಡಿಯೋ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸುವ ಚೈತನ್ಯ ದೇವರು ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಎರಡು ಹೊತ್ತಿನ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆಗೆ ಇದೂ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಅಂತ ಭಾವಿಸು".

"ಈಗೇನೋ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಜವಾಬ್ದಾ ರಿಯೇನು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ? ಆಮೇಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಡವೇ ?"

"ಈಗಿನಿಂದ ಅದರ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ? ಒಂದು ದಿಂಬು ತಗೊಂಡು ಬಾ. ಹಾಗೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ."

ಕಮಲಮ್ಮ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಅನಂತರ ಎದ್ದು ಹೋದರು. ಮೀರಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಅರ್ಧ ಗಾಬರಿ ಯಿಂದಲೂ, ಕಳವಳದಿಂದಲೂ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದಳು. ತಾನೆಲ್ಲಿರುವೆ ನೆಂಬುದು ತಿಳಿಯಲು ಐದು ನಿಮಿಷ ಬೇಕಾಯಿತು. ಒಳಗೆ ಎದ್ದು ಹೋಗುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಕಮಲಮ್ಮ ನವರಲ್ಲಿ ಮೀರಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಲಿ, ಆದರವಾಗಲಿ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಎತ್ತರವಾದ ನಿಲುವು, ಕೆಂಪು ಛಾಯೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಬಣ್ಣ, ಮುಖಕ್ಕೆ ಅತೀ ದೊಡ್ಡದೆನಿಸುವ ಕಿವಿಗಳು, ಪುಟ್ಟದಾದರೂ ತೀಕ್ಷ್ಣ

ವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಉಬ್ಬಿದ ಹಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲಿದ್ದ ದಪ್ಪ ತುಟಿ, ಮೊಂಡು ಮೂಗು ಇವುಗಳು ದೂರಕ್ಕೆ ಚೆಂದವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಂತೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದು, ಅವಳಲ್ಲಿ ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದವು.

ಹಾಲಿನ ದೊಡ್ಡ ಗಡಿಯಾರ ನಾಲ್ಕೂಮುಕ್ಕಾಲನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸುಮಾರು ಏಳು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ಕೈಲೊಂದು ಚೀಲ ಹಿಡಿದು 'ಅಮ್ಮಾ' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ಬಂದ. ಮೀರಳನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ತಟ್ಟನೆ ನಿಂತು ಅವಳ ಕಡೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ. ಅವಳ ಪರಿಚಯ ತಿಳಿದಂತೆಲ್ಲಾ ನಸುನಗು ಮುಖದಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿತು. ಆದರೂ ಖಂಡಿತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಕೇಳಿದ.

"ನೀನು ಮೀರ ಅಲ್ಲವೇ ?"

ಮೀರ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಅವನ ಪರಿಚಯ ಮರೆತು ಹೋಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಪಾದು ಮೀರಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಿಸದೇ ಒಳಗೆ ಹೋದ. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಕಾಫಿಯನ್ನು ಒಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಬಿಸಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಪಾದು ಕಮಲಮ್ಮನವರ ಕೊನೆಯ ಮಗನಾದುದರಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕರೆಯ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದ. ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಮುದ್ದುಗರೆಯುತ್ತ

"ಅಮ್ಮಾ, ಬಂದಿರೋಳು ಮೀರ ಅಲ್ಲವೇನಮ್ಮ?" ಎಂದ.

ಕಮಲಮ್ಮನವರು ತಾತ್ಸಾರವಾಗಿ "ಹ್ಞೂ. ಮೀರಾನೇ ಬಂದಿರೋದು. ಅವಳನ್ನೂ ಕಾಫಿಗೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಹಾಗೇ ಇವರು ಎದ್ದಿದಾರೇನೋ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಾ" ಎಂದರು. ಶ್ರೀಪಾದು ಎದ್ದುಬಂದು ತಂದೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಇಣಿಕಿನೋಡಿದ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮುಸುಕಿಟ್ಟು ಮಲಗಿದ್ದರು. ಮುಸುಕಿನಿಂದೀಚೆ ಅವರ ತಲೆಯ ಜುಟ್ಟು ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀಪಾದು ಉಕ್ಕಿ ಬರುವ ನಗುವನ್ನು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದು ಮೀರಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಿಂತು

"ಅಮ್ಮ ಕರೀತಿದ್ದಾಳೆ" ಎಂದ.

" ನೀನು ಶ್ರೀಪಾದೂನೋ, ಶ್ರೀಹರೀನೋ ?"

" ನೀನೇ ಹೇಳು ನೋಡೋಣ."

ಶ್ರೀಪಾದು ತುಂಟ ನಗೆಯೊಡನೆ ಹೇಳಿದ. ಶ್ರೀಪಾದು ಮೀರಳಿಗಿಂತ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ದೊಡ್ಡವನು. ಹಿಂದೆ ಮೀರ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಎತ್ತರವಿದ್ದರು. ಈಗ ಶ್ರೀಪಾದು ಅವಳಿಗಿಂತ ಒಂದು ಗೇಣು ಎತ್ತರವಿದ್ದ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಶ್ರೀಹರಿಯಿರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಮೀರ

" ನೀನು ಶ್ರೀಹರಿ " ಎಂದಳು.

ಶ್ರೀಪಾದು ಜೋರಾಗಿ ನಗತೊಡಗಿದ.

"ಅಲ್ಲ. ನಾನು ಶ್ರೀಪಾದು. ಸಾತಕ್ಕನ ಮದುವೇಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸೀಬೆಗಿಡ ಹತ್ತಿ ಕಾಯಿ ತಿಂದದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಮರೆತುಹೋಯಿತೇ ?"

" ಹೌದು. ಮರೆತುಹೋಗಿತ್ತು " ಎಂದು ಮೀರ ಹೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಎರಡನೆಯ, ಮೂರನೆಯ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಗೋವಿಂದ, ಶ್ರೀಹರಿ ಒಳಗೆ ಬಂದರು. ಶ್ರೀಪಾದು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕಡೆ ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿ " ಅವನು ಶ್ರೀಹರಿ " ಎಂದ. ಮೀರ ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ತಾನೇ ನಂಬಲಾರದಾದಳು. ಸಾತಕ್ಕನ ಮದುವೇಲಿ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಗುಂಡಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮುಖ ಈಗ ಸಿಡುಬಿನ ಕಲೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಪಾದು ತನ್ನ ಕಡೆ ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿದೊಡನೆ ಶ್ರೀಹರಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ತನ್ನ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಹೋದ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕೋಚಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಸಿಡುಬಿನ ಕಲೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಗೋವಿಂದ ತಾಯಿಯಂತೆ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ, ತಂದೆಯಂತೆ ಕಪ್ಪಗಿದ್ದ.

ಮೀರ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕಮಲಮ್ಮನವರ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಗೋಪಾಲ ಒಳಗೆ ಬಂದ. ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಹೈಸ್ಕೂಲು ಮೂರನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗಲೇ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನಿಗಿಂತಲೂ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಗೋಪಾಲನನ್ನು

ನೋಡಿ ಮೀರಳಿಗೆ ತಾನು ತೀರ ಕುಳ್ಳ ಎನ್ನಿಸಿತು. ನಾಲ್ಕು ಜನ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರ ಪೈಕಿ ಮೀರಳಿಗೆ ಗೋಪಾಲನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆದರ ಮೂಡಿತು. ತಾಯಿಯ ಬಿಳಿ ಮಿಶ್ರ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ, ಕರುಣೆ ಹಾಸ್ಯ ದಿಂದ ಮಿಂಚುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳು, ದಟ್ಟವಾದ ತಲೆಗೂದಲು, ಪ್ರಸನ್ನ ವದನ ಮೀರಳ ಸ್ನೇಹಮಯ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೆಳೆದಿದ್ದವು. ಅವನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಲು ಮನಸ್ಸು ತವಕಿಸಿದರೂ, ಅವನು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದ ರೇನು ಗತಿ ಎಂಬ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಅವಳ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ತಡೆಯಿತು

ಗೋಪಾಲ ಮೀರಳ ಕಡೆ ನೋಡಿ ನಕ್ಕು "ಆಗಲೇ ನನ್ನ ಗುರುತು ಮರೆತುಹೋಯಿತೇ ಮೀರಾ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅವಳ ಮೋಟು ಜಡೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದ. ಮೀರಳಿಗೆ ನೋವಾದರೂ ಆ ನೋವನ್ನು ಮುಖದ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಗೋಪಾಲನ ಚೇಷ್ಟೆಯನ್ನು ಅದೇ ತಾನೇ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ನೋಡಿ ಗದರಿದರು.

"ಲೋ, ಕೀಟಲೆ ಮಾಡಬೇಡ. ನೋವಾದರೆ ಅಳುತ್ತಾಳೆ" ಎಂದರು. ಗೋಪಾಲ ಮುಖ ಚಿಕ್ಕದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಂತ. ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೀರ

"ನನಗೇನೂ ನೋವಾಗಲಿಲ್ಲ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ" ಎಂದಳು.

ಗೋಪಾಲ ಅವಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡವನಂತೆ ಕೃತಜ್ಞ ತೆಯ ನಗೆ ನಕ್ಕ.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮೀರಳನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಅರ್ಧ ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾನ್ವೆಂಟಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಮೀರಳೊಡನೆ ಅವರು ಕಾನ್ವೆಂಟು ತಲುಪಿದಾಗ ಗಂಟೆ ಹೊಡೆದು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಹೆಡ್ ಮಿಸ್ಟ್ರೆಸ್ ರೂಮಿನೊಳಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮೀರಳಿಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ದಿಗಿಲು.

ಕನ್ನಡಕ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಏನೋ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಅವರ ಕಡೆ

ನೋಡಿದಳು. ಚಾಕೊಲೇಟ್ ಬಣ್ಣದ ಲಂಗ ಹಾಕಿ, ತಲೆ ತುಂಬ ಮುಸುಕು ಹಾಕಿದ್ದ ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರ ಹೆದರಿದಳು.

"ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ. ಏನಾಗಬೇಕಿತ್ತು ?"

"ನಮ್ಮ ಹುಡುಗೀನ ಮಿಡಲ್ ಫಸ್ಟ್ ಇಯರ್‌ಗೆ ಸೇರಿಸ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು."

"ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ತಂದಿದೀರಾ ?"

"ಹೂಂ"

ಆಕೆ ಎದ್ದು ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಬೀರುವಿನಿಂದ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಫಾರಮ್ಮನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಟ್ಟ

"ಇದನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ಫೀಸು ಕಟ್ಟಿ ಬಿಡಿ" ಎಂದರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಜೇಬಿನಿಂದ ಪೆನ್ನು ತೆಗೆದು ಬರೆಯತೊಡಗಿದರು. ಫಾರಮ್ಮನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ಫೀಸು ಕೊಟ್ಟು ರಸೀತಿ ಪಡೆದು

"ಮೀರ ಸಂಜೆ ಸ್ಕೂಲು ಬಿಟ್ಟೊಡನೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದುಬಿಡಬೇಕು. ಗೋವಿಂದನ್ನ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದುವರೆವಿಗೂ ಇಲ್ಲೇ ಇರು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಮೀರ ತನಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಮುನ್ನಡೆದ ಜವಾನನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು. ಅವನು ಫಸ್ಟ್ ಇಯರ್ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮೀರಳನ್ನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದ.

ಮೀರ ಒಳಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಿಸ್ಟರ್ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡಿದರು.

"ಇಲ್ಲಿ ಬಾ ಮಗು."

ಮೀರ ಹೋಗಿ ಅವರ ಮೇಜಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಳು.

"ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು ಮಗು ?"

"ಮೀರಾ"

"ನಿನಗೆ ABCD ಬರೆಯಲು ಬರುತ್ತದೇನು ?"

"ಹ್ಞೂ"

ಸಿಸ್ಟರ್ ಚಾಕ್‌ಪೀಸನ್ನು ಮೀರಳ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು "ಎಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಡ್‌ನ ಮೇಲೆ ಬರಿ. ನೋಡೋಣ" ಎಂದರು. ಮೀರ

ತುದಿಗಾಲಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಬೋರ್ಡ್‌ನ್ನು ಎಟುಕಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆದಳು.

"ಗುಡ್. ಎಲ್ಲಿ ಈ ಪಾಠ ಓದು" ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪುಸ್ತಕ ಕೊಟ್ಟರು. ಮೀರ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಡವರಿಸದೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಓದಿದಳು.

"ರಾಜೇಶ್ವರಿ, ನಿನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಈ ಮಗೂಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗ ಕೊಡು".

ಎರಡು ಜಡೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡು, ಕೆಂಪು ರಿಬ್ಬನ್ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ದುಂಡುಗಿದ್ದ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಕುಳಿತಳು. ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಹೊಸಬಳ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಆತುರಳಾಗಿದ್ದಳು. ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿಗೆ ಕೇಳಿಸದಂತೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಪಿಸಗುಟ್ಟತೊಡಗಿದಳು.

"ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು ?"

"ಮೀರಾ."

"ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಎಲ್ಲಿದೆ ?"

"ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ."

"ರಾಜೇಶ್ವರೀ, ಮೀರಾ ಮಾತನಾಡಬೇಡಿ. ಹೊರಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ". ಸಿಸ್ಟರ್ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗಿಯರನ್ನೂ ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು.

ಗಂಟೆಗಳು ಉರುಳಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಸಮಯ ಬಂದಿತು. ರಾಜೇಶ್ವರಿಯ ಮನೆಯಿಂದ ಜವಾನ ಸೈಕಲ್ ತಂದಿದ್ದ. ಅವಳ ಚೀಲವನ್ನು ಸೈಕಲ್ ಹಿಡಿಗೆ ತೂಗು ಹಾಕಿ, ಸೀಟಿನ ಮೇಲೆ ಅವಳನ್ನು ಕೂರಿಸಿ ಸೈಕಲ್ ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೊರಟ. 'ಟಾ-ಟಾ' ಎಂದು ಕೈ ಬೀಸಿ ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಮರೆಯಾದಳು.

ಬೆಲ್ಲು ಹೊಡೆದ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ನಂತರ ಗೋವಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಾಲೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಮೀರಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಗೋವಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ.

"ದಾರಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಟ್ಟುಕೋ ಮೀರ. ನಾಳೆಯಿಂದ

ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಬಂದು ಹೋಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರಾದರೂ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸಿಕ್ಕಿದರೇ ?"

"ಹ್ಞೂ. ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಅಂತ...."

"ಅದೇ ಎರಡು ಜಡೆಯುವಳು. ಜವಾನನ ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ...."

"ಹ್ಞೂ. ಹ್ಞೂ. ಅವಳೇ. ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು ?"

"ನಮ್ಮನೆ ಸಾಲಿನಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾಳೆ. ಕಾಲೇಜು ಮೇಷ್ಟರ ಮಗಳು. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಅವಳಿಗೆ 'ಬೊಂಬಾಯಿ ಬೋಂಡ' ಎಂತ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ."

ಮೀರ ಮನೆಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಆ ದಿನ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಮೀರ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಶಾಲೆಯ ವರದಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಮೀರಳ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯೆದುರಿಗೆ ಹೊಗಳಿದರು. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ಪತಿಯ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಿದರು.

"ಮೀರ, ಆಡೋಣ ಬಾರೆ" ಎಂದು ಶ್ರೀಪಾದು ಮೀರಳ ಕೈ ಹಿಡಿದೆಳೆದ. ಮೀರ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮುಖನೋಡಿದಳು.

"ಹೋಗು, ಶ್ರೀಪಾದುಜೊತೆ ಆಟ ಆಡಿಕೋ" ಎಂದರು ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. ಮೀರ ಅವನೊಡನೆ ಹೊರಗೆ ಓಡಿಹೋದಳು.

ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ತರುಣದಲ್ಲಿ ಮೀರ ಸಂಕೋಚ, ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದ ಯಾವಕೆಲಸ ಮಾಡಲೂ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ನೇರವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸದಿದ್ದರೂ, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ತಾನು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೆಂದು ಮೀರ ತಿಳಿದಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಪ್ರೀತಿ, ನಾಲ್ಕುಜನ ಅಣ್ಣಂದಿರ ಸ್ನೇಹ, ಮೀರಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಮಾಧಾನ ವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾಲ್ಕು ಜನ ಅಣ್ಣಂದಿರೂ ಮೀರಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಮೀರಳ ಮಾತು, ಕತೆ, ಆಟವನ್ನು ಅವರು ಕೌತುಕದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೋವಿಂದ ಮೀರಳಿಗಾಗಿ ಗಾಳಿಪಟ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟರೆ,

ಗೋಪಾಲ ರಾತ್ರಿ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ತಮಾಷಿಯಾದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಮೊದಮೊದಲು ಶ್ರೀಹರಿ ಮೀರಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ಸಂಕೋಚಪಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕ್ರಮೇಣ ಅವನ ಸಂಕೋಚ ಮರೆಯಾಗಿ ಸಲಿಗೆಗೆಡೆಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮನೆಯಿಂದ ಗುಲಾಬಿಹೂಗಳನ್ನು ತಂದು ಮೀರಳಿಗೆ ಮುಡಿಯಲು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಶ್ರೀಪಾದು, ಮೀರ ಸಮವಯಸ್ಕರಾದುದರಿಂದ ಆಟ, ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಜೊತೆ ತಪ್ಪಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷವಾದ ಸ್ನೇಹ ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಕಮಲಮ್ಮನವರಿಗೆ ತಬ್ಬಲಿ ಮೀರಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಕಾಣಲು ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಪಾದುವನ್ನು ಕಾಣುವ ದೃಷ್ಟಿಗೂ, ಮೀರಳನ್ನು ಕಾಣುವ ರೀತಿಗೂ ಬಹಳ ಅಂತರವಿತ್ತು. ಮೀರಾ ಚಿಕ್ಕವಳಾದರೂ ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೀರಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಬಡಿಯುವ ಧೈರ್ಯ ಕಮಲಮ್ಮನವರಿಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಹಂಗಿಸುವ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಅವಳ ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸು ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಖಿನ್ನವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಪ್ರೀತಿ, ಮಕ್ಕಳಸ್ನೇಹ ಅವಳೆಲ್ಲ ಚಿಂತೆಗಳನ್ನೂ ಮರೆಸಿತ್ತು. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸಮಯವನ್ನು ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಅಣ್ಣಂದಿರೊಡನೆ ಕಳೆದು, ದೊಡ್ಡಮ್ಮನಿಂದ ದೂರವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಮೀರ ತಮ್ಮಿಂದ ದೂರವಿರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಕೋಪಗೊಂಡರು. ಒಂದು ದಿನ ಮೀರ ಗೋಪಾಲನೊಡನೆ ಪಂಥ ಕಟ್ಟಿ ಬುಗುರಿ ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗಂಡ ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದೇ ಕಮಲಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು:

"ಮೀರ, ನೀನು ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿ. ಯಾವಾಗಲೂ ಹುಡುಗರ ಜೊತೆ ಆಟವಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನೀನು ನಾಳೆ ಗಂಡನಮನೆಗೆ ಹೋಗುವವಳು. ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆಲಸ ಕಲಿತಿದ್ದರೆ, ನಿನಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು, ನಮಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಒಂದೇ ಸಮ ಮಾತ

ನಾಡಿದರು.

ಬುಗುರಿಗೆ ದಾರ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ಮೀರ ಪೆಚ್ಚಾಗಿ ಗೋಪಾಲನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು.

"ಸರಿ. ನೀನು ಬಿಡಮ್ಮ. ಹೆಂಗಸರು ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ ? ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದು, ಸಂಸಾರ ಮಾಡುವುದು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ರಕ್ತಗತವಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮೀರ ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ತಲೇ ಮೇಲೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಾನೂ ಮಾಡ್ತಾಳೆ. ಈಗೊಂದೆರಡು ದಿನ ಆಟವಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಬಂತು."

ಗೋಪಾಲ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಬೀಳಬಹುದೆಂದು ಕಮಲಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಮಲಮ್ಮನವರ ಮುಖ ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಪಾಯಿತು.

"ಸಾಕು ನೀನು ಸುಮ್ಮನಿರು. ದೊಡ್ಡ ವೇದಾಂತಿಯ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಡ. ಮುಂದಿನವರ್ಷ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುವ ಹುಡುಗ. ಆ ಮೀರನ ಜೊತೆ ಸದಾ ಬುಗುರಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಪಾಸಾಗುತ್ತೀಯ. ಮೀರ ನನ್ನ ಶತ್ರುವಲ್ಲ. ಅವಳ ಹಿತಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ನಾನು ಹೇಳೋದು."

"ಅತ್ತೇ ಮನೆಗೆ ಹೋದಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ? ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ದಿನವಾದರೂ ಆಟವಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿರಲಿ."

"ಈಗಿನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಕಲಿತಿರಬೇಡವೇ ಗೋಪಿ ?"

"ನೀನೇ ಅವತ್ತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆಯಲ್ಲಮ್ಮಾ — ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಏನು ಕೆಲಸವೂ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನನಗೆ ಬರದೇ ಇರುವ ಕೆಲಸವೇ ಇಲ್ಲಾಂತ...."

"ಸುಮ್ಮನಿರು. ನಿನ್ನ ಕೈಲಿ ಮಾತನಾಡಿ ಅಪಮಾನಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮರ್ಯಾದೆಯಾಗಿ ಒಳಗಿರುವುದು ಮೇಲು" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕಮಲಮ್ಮ ಒಳಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು. ತಮ್ಮ ಕೋಪವನ್ನು ಬಾಗಿಲು ಕಿಟಕಿ ಬಡಿಯುವುದು, ಪಾತ್ರೆ ಕುಕ್ಕಿಹಾಕುವುದು ಮುಂತಾದುವುಗಳ

ಮೂಲಕ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ಆ ಸದ್ದುಗಳನ್ನು ಗೋಪಾಲ ಕೇಳಿ ನಸು ನಕ್ಕ. ಇದುವರೆವಿಗೂ ತಾಯಿ ಮಗನ ಸಂವಾದ ಕೇಳುತ್ತ ಬೆಪ್ಪಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಮೀರ, ದಾರ ಬುಗುರಿಯನ್ನು ಗೋಪಾಲನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು,

"ಆಟ ಸಾಕು ಗೋಪಣ್ಣ" ಎಂದಳು.

ಗೋಪಾಲ ಚಕಿತನಾಗಿ ಕೇಳಿದ:

"ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಆಟ ಸಾಕಾಯಿತೇ ?"

"ಇಲ್ಲಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೀರ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೀರು ಜಾರಿ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವ ಮುನ್ನವೇ ಆ ಜಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದಳು. ನೀರು ತುಂಬಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಡಗಿದ್ದ ದುಃಖದ ಬೇಗೆಯನ್ನರಿತು ಗೋಪಾಲ ಅವಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋದ. ಮೀರ ಮೌನವಾಗಿ ಅಳುತ್ತಾ ಆಗಾಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಅಂಗಿಯ ತುದಿಯಿಂದ ನೀರು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

"ಇದೇನು ಮೀರಾ, ಅಳುತ್ತಿರುವೆಯಾ ? "

ಮೀರ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

"ಹುಚ್ಚಿ, ಅಮ್ಮನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನೀನಳಬೇಕೆ? ನಾನೂ ಈಗ ಅಮ್ಮನ ಕೈಲ್ಲಿ ಬೈಸಿಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಯೇ?"

ಮೀರಳಿಗೆ ಆ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ತಾವಿರಬೇಕಾದ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ತಾನು ತನ್ನ ಜಾಗದಲ್ಲಿಲ್ಲವೆನಿಸಿತು. ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಬಂದು ಬಿದ್ದಿರುವ ಹಾಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು.

"ಮೀರ, ಅಳಬೇಡಮ್ಮ. ಶ್ರೀಪಾದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ."

ಗೋಪಾಲನ ಮಾತು ಪೂರ್ಣವಾಗುವ ಮುನ್ನ ಶ್ರೀಪಾದು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕೂಗುತ್ತಾ ಒಳಗೆಬಂದ.

"ಮೀರಾ, ಎಷ್ಟೊಂದು ಸೀಬೆಕಾಯಿ ತಂದಿದೀನಿ ನೋಡು. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ವಿಶ್ವನ ಮನೆಯಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದೆ" ಎಂದು ತನ್ನ ಶರಟನೊಳಗ್ಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ದೋರೆಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀರಳ ಮುಂದೆ ಸುರಿದ. ಮೀರ ಅರ್ಧ ಹಣ್ಣಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಕಾಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಚ್ಚಿ,

"ಗೋಪಣ್ಣ, ಕಾಯಿ ಸಕ್ಕರೆಗಿಂತಲೂ ಸಿಹಿಯಾಗಿದೆ. ನೀನೂ

ತಿಂದು ನೋಡು" ಎಂದಳು. ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಮರೆತು ಹುಡುಗರೊಡನೆ ಹುಡುಗನಾಗಿ ಆಡಿದಳು.

ಕಾನ್ವೆಂಟಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಮೀರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿಯರ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆದಳು. ಕಾನ್ವೆಂಟಿನ ಹುಡುಗಿಯರು ಮೀರಳ ಗೆಳೆತನಕ್ಕಾಗಿ ಧಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳ ಹಾಸ್ಯ ತುಂಬಿದ ಮಾತು, ವಿಶಾಲವಾದ ಸ್ನೇಹ ಹೃದಯದಿಂದ ಯಾವ ಗೆಳತಿಯೂ ಹೊರತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಪ್ರೀತಿಯ ಗೆಳತಿಯರು ರಾಜೇಶ್ವರಿ, ನರ್ಮದಾ ಮತ್ತು ಚಂಪಾ. ಸ್ವಲ್ಪ ದುಂಡಗೆ ಮೋಟಾಗಿದ್ದ ರಾಜೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಮೀರ 'ಆನೆಮರಿ' ಎಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು ನರ್ಮದಾ ಡಾಕ್ಟರ ಮಗಳು. ಹರಿಯುವ ನದಿಯ ನೀರಿಗಿಂತಲೂ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲ. ತುಂಬು ರೆಪ್ಪೆಯ ಹುಡುಗಿ ನರ್ಮದಳ ಅಂದವೆಲ್ಲ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟರೆ ಬಣ್ಣಗೇಡಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಕ್ರವಾಗಿದ್ದ ಹಲ್ಲುಗಳು ತಿದ್ದಿಟ್ಟ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮಸಿ ಬಳಿದಂತಿತ್ತು. ಚಂಪಾ ಬಹಳ ಮತ್ಸರದ ಹುಡುಗಿ. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮಾತಿಗೆಲ್ಲಾ ಜಗಳ ಕಾದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ, ಯಾವಾಗ ಜಗಳ ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೂ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಗಳ ಕಾದು ಸಂಗ ಬಿಟ್ಟು ಎನ್ಮಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಪುನಹ ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಗ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಳು.

ನಾಲ್ವರು ಗೆಳತಿಯರೂ ಟೆಸ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಲು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾನ್ವೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ಮೀರಳಿಗೇ ಮೀಸಲು. ಅವಳ ಸುಂದರ ಮುಖ, ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಬಹಳ ದೂರ ಗಂಟೆಯಂತೆ ಕೇಳುವ ಧ್ವನಿ, ಭಾವೋದ್ವೇಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮುಖಭಾವವನ್ನು ತಟ್ಟನೆ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಚಾತುರ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಟಕ ಕಲಿಸುವ ಸಿಸ್ಟರ್ ಮನಸೋತಿದ್ದರು. ಮೀರಳನ್ನು ಮುದ್ದಿನಿಂದ " ಚಿಕ್ಕ ನಟಿ " ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲ ಮೊದಲನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಫಲಿತಾಂಶ ಹೊರಬಿದ್ದ ದಿನ ಗೋಪಾಲನಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರ ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು.

ಗೋಪಾಲ ಫಲಿತಾಂಶ ತಿಳಿದು ಬರಲು ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಮುಂಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾದುನಿಂತಿದ್ದು ಫಲಿತಾಂಶ ತಿಳಿದು "ದೊಡ್ಡಮ್ಮಾ" ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಒಳಗೋಡಿ ಬಂದಳು.

ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಗಾಬರಿಯಿಂದ "ಏನಾಯಿತೇ ?" ಎಂದರು.

"ಮತ್ತೆ.... ಗೋಪಣ್ಣನಿಗೆ.... ಫಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೇ ಡಬ್ಬಾ.... ...."

"ತಾಳು. ಕೊಬ್ಬರಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಕಮಲಮ್ಮ ತುರಿಯುವ ಮಣೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೊಬ್ಬರಿ ತುರಿಯತೊಡಗಿದರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಮಗನಿಗಾದ ಗೆಲುವಿನಿಂದ ಅವರ ಮುಖ ಹಿಗ್ಗಿತ್ತು. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ಕೊಬ್ಬರಿ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕೇಳಿದರು:

"ಮುಂದೇನು ಮಾಡುತ್ತೀಯಪ್ಪಾ ಗೋಪಿ ?"

"ಇಂಟರ್‌ಮೀಡಿಯಟ್‌ಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀನಿ ಅಣ್ಣ."

"ಆಪ್‌ಶನಲ್ಸ್ ಏನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಾ ?"

"ಸಿ. ಬಿ. ಜೆಡ್ ತಗೊಳ್ಳೋಣಾಂತ ಇದೀನಿ. ಮುಂದೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ."

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ವಿಷಾದದ ನಗೆ ನಕ್ಕು "ನೀನು ಬಯಸಿದ್ದು ಓದಿಸಲು ನನಗೂ ಆಸೆ ಗೋಪಿ. ಆದರೆ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನಮಗೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸೀಟು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟ. ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಓದಿಸುವ ಚೈತನ್ಯ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ."

ಗೋಪಾಲ ಕೊಂಚ ಆವೇಶದಿಂದಲೇ ಹೇಳಿದ "ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಫಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಪಾಸು ಮಾಡಿದರೆ ಸೀಟು ಸಿಗದೆ ಏನಣ್ಣಾ ? ಸೀಟು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಹೇಗಾದರೂ ಓದಬಹುದು."

ಮಗನಿಗೆ ಡಾಕ್ಟರಾಗುವ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಬಲವಾಗಿ ಬೇರೂರಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮಗನಿಗಾದ ವಿಜಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದರು. ಅವರು ಎದ್ದುಹೋದ

ಕೂಡಲೇ ಮೀರ ಕೇಳಿದಳು :

" ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು ಅಂದರೆ ಏನು ಗೋಪಣ್ಣ ?"

" ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದಿದರೆ ಡಾಕ್ಟರಾಗಬಹುದು."

" ನಿನಗೆ ಡಾಕ್ಟರಾಗಲು ಆಸೆಯೇನು ? "

" ಹ್ಞೂ. ನಿನಗೆ ಆಸೆಯಿಲ್ಲವೇ ?"

ಮೀರಳ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ನರ್ಮದೆಯ ತಂದೆ ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಚಿತ್ರ ಸುಳಿದು ಹೋಯಿತು. ಅವರು ಸರಕಾರೀ ಡಾಕ್ಟರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಠೀವಿ, ದರ್ಪ ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳದಿತ್ತು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಸರಸ್ವತಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಕಾರು, ದೊಡ್ಡ ಬಂಗಲೆ, ರೇಡಿಯೋ ಆಳುಗಳು ಎಂದು ರಾಜವೈಭವ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನ ಅವರಿಗೆ ತೋರುವ ಮರ್ಯಾದೆ ಮೀರಳನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಅವರ ರಾಜ ವೈಭವ ನೆನದೇ ಮೀರ ಹೇಳಿದಳು:

" ಹ್ಞೂ. ನನಗೂ ಡಾಕ್ಟರಾಗಲು ತುಂಬಾ ಆಸೆ ಗೋಪಣ್ಣ. ಡಾಕ್ಟರಾದರೆ ನರ್ಮದಾ ತಂದೆಯ ಹಾಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಬಹುದು."

" ಯಾವ ನರ್ಮದಾ? ಡಾಕ್ಟರ್ ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಮಗಳು ನರ್ಮದಾನೇ ? 'ದಂತವಕ್ರ' ಅಲ್ಲವೆ ? "

" ಅವಳನ್ನು ನೀನೇಕೆ ಹಾಸ್ಯಮಾಡಬೇಕು ? ನೀನೇನು ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ?"

ಮೀರ ಗೆಳತಿಯ ಪರ ವಹಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದಳು.

" ಸದ್ಯ, ಅವಳನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳು. ಹಲ್ಲು ನೋಡಿದರೇ ಸಾಕು ಹಿಂಜರಿಯೋಣ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ."

" ಸಾಕು ಸುಮ್ಮನಿರಪ್ಪ. ಹಲ್ಲು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೇನು ? ಮುಖ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. "

" ಮುಖವೇನೋ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ನಗಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳು. "

ಮೀರಾ ನಕ್ಕಳು. ಅವಳ ಪುಟ್ಟ ಹಲ್ಲುಗಳು ಕೆಂಪು ತುಟಿಯ

ಹಿಂದೆ ಮಿನುಗಿದವು.

ಎರಡು ವರ್ಷಗಳು ಉರುಳಿದವು. ಗೋಪಾಲ ತನ್ನಾಸೆ ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಟ್ಟು ಓದತೊಡಗಿದ. ಗೋಪಾಲ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಂತೆ ಇಂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಫಸ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸು ಬಂತು. ಮೀರಳಿಗೆ ಗೋಪಣ್ಣನಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ ಎನಿಸಿತು.

ರಿಸಲ್ಟ್ ಬಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಎಲ್ಲರೂ ಊಟ ಮಾಡಿ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಪಾದು ಗೋಪಾಲನ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಗುದ್ದುತ್ತಾ "ತಿಂಡಿ ಕೊಡಿಸೋ" ಎಂದು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಮೀರ ನಸುನಗೆಯಿಂದ

"ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಇಷ್ಟುದಿವಸ ನಾನು ನಿಮಗೊಂದು ಸಂಗತಿ ಹೇಳದೇ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೆ" ಎಂದಳು.

"ಏನೇ ಅದು. ಕಳ್ಳೀ. ನನಗೂ ಹೇಳಬೇಡವೇ?"

"ನಮ್ಮ ಕಾನ್ವೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು 'ಪೇರೆಂಟ್ಸ್ ಡೇ' ದೊಡ್ಡಪ್ಪಾ. ಅದಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು ಸಂಜೆ ನಾಟಕ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದಾರೆ...."

"ಇಷ್ಟು ದಿನ ಹೇಳಲೇ ಬೇಡವೇ?"

"ಸಿಸ್ಟರು 'ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಬೇಡಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಈ ಸುದ್ದಿ ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾಗಿದ್ದರೇ ರುಚಿ. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ತಂಗಳು ಮಾಡಬೇಡಿ' ಎಂದಿದ್ದರು."

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ತಿಂಡಿಗೆಂದು ಬದನೆಕಾಯಿ ಬಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಮಲಮ್ಮ "ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೀನು ಪಾರ್ಟು ಮಾಡಿಲ್ಲ ತಾನೇ!" ಎಂದರು. ಮೀರಾ ಪೆಚ್ಚಾಗಿ ಗೋಪಾಲನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಗೋಪಾಲ ಹೇಳಿದ:

"ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಟು ಮಾಡಿದರೇನಮ್ಮ ತಪ್ಪು? ಮೀರಾ ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿ."

"ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿ ಅಂದರೆ ಏನೂ? ಆಗಲೇ ಒಂಭತ್ತು ವರ್ಷ ಆಯಿತು."

" ಒಂಭತ್ತು ವರ್ಷವಾದರೆ ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಹೋದಳೆ ? ಆಡುವ ವಯಸ್ಸು. ಆಟವಾಡುತ್ತಾಳೆ."

" ಬಿಡು ಕಮಲೂ. ಮೀರಾ ಇನ್ನೂ ಮಗು. ಈಗೊಂದೆರಡು ದಿನ ಆಟವಾಡಲಿ. ನೀನು ಸುಮ್ಮನಿರು ಗೋಪು. ಇವತ್ತು ಸಂಜೆ ಮೀರಳ ಅಭಿನಯ ನೋಡಿ ಅವಳೇ ಮುಗ್ಧಳಾಗುತ್ತಾಳೆ."

ಶ್ರೀಹರಿ ಕೇಳಿದ " ಯಾವ ನಾಟಕ ಮೀರಾ ? "

" ' ಸಿಂಡ್ರೆಲಾ ' ನಾಟಕ."

ಶ್ರೀಪಾದು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳಿದ " ನೀನು ಯಾವ ಪಾರ್ಟು ಹಾಕುತ್ತೀಯಾ ? "

" ಸಿಂಡ್ರೆಲಾ."

ಗೋಪಾಲ ಹೇಳಿದ " ಹಾಗಾದರೆ ನಾಟಕ ನೊಡಲೇಬೇಕು."

" ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕವೋ, ಕನ್ನಡ ನಾಟಕವೋ ? " ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಕೇಳಿದರು.

" ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕ."

" ನೀವಾಡುವ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವೆಲ್ಲಾ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ ? "

" ಓಹೋ. ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಥವೂ ಗೊತ್ತು. ಕನ್ನಡ ಮೇಷ್ಟರು ಅರ್ಥ ತಿಳಿಸಿದಾರೆ " ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೀರ ಒಳಗೆದ್ದು ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆಹ್ವಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಕೈಗಿತ್ತಳು.

ಸಂಜೆ ಐದು ಗಂಟೆಗೇ ಜನ ಕಾನ್ವೆಂಟಿಗೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಗಿಳಿ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಲಂಗ, ಬಿಳೀ ಸಿಲ್ಕಿನ ಜಂಪರ್ ಹಾಕಿದ್ದ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳು ಕಾನ್ವೆಂಟಿನ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಜನರ ಗುಂಪನ್ನು ಹುಡುಕುಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ನರ್ಮದಾ ಒಳಗಿನಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಬಂದು " ಬಾರೇ ಮೀರಾ, ಸಿಸ್ಟರ್ ಕರೀತಿದಾರೆ. ಡ್ರೆಸ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಂತೆ " ಎಂದಳು.

" ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳು ನರ್ಮದಾ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಗೋಪಣ್ಣ ಎಲ್ಲರೂ ಐದು ಗಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಬಂದರೋ ಇಲ್ಲವೋ

ಅಂತ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದಳು. ಜನರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂದೆ ಓಡಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀಪಾದೂನ ನೋಡಿ ಮೀರ ಸಮಾಧಾನದ ಉಸಿರುಗರೆದು ಒಳಗೆ ಹೋದಳು.

ಆ ದಿನ ಚರ್ಚಿನ ಬಿಷಪ್ಪರೊಬ್ಬರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಐದೂವರೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಯಾದನಂತರ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಬಹುಮಾನ ಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದರು. ಮೀರ ತನಗೆ ಬಂದ ನಾಲ್ಕು ಬಹುಮಾನ ಗಳನ್ನೂ ಬಲಗೈಯಿಂದ ತನ್ನೊಡಲಿಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಾಗ, ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂದಾಗಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಎಲ್ಲರಿ ಗಿಂತ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದವನು ಶ್ರೀಪಾದು. 'ಕಂದಾರಿಯವರ ನೃತ್ಯ', 'ಜಪಾನಿಯರ ನೃತ್ಯ'ದ ನಂತರ 'ಸಿಂಡ್ರೆಲಾ' ನಾಟಕ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಮೀರ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಸುಂದರ ಮುಖ, ಮುದ್ದಾದ ಅಭಿನಯ, ಹಾವ ಭಾವಗಳು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದವು. ದೇವತೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತನ್ನ ದಂಡದಿಂದ ಸಿಂಡ್ರೆಲಾಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ, ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹರಕಲು ಮೇಲುಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೆಸೆದು ಸರ್ವಾಲಂಕಾರಭರಿತ ಳಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಸಿಂಡ್ರೆಲಾಳ ಕೈ ಚಳಕವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಗಳಿದರು. ರಾಜಕುಮಾರನೊಡನೆ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಮಾಡಿದ ನೃತ್ಯ, ಹಾಲಿವುಡ್ಡಿನ ನೃತ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮನೋಹರವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಗೋಪಾಲ ಹೊಗಳಿದನು.

ನಾಟಕ ಮುಗಿಯಿತು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನಾಟಕ ದಿಗ್ದರ್ಶಿಸಿದ್ದ ಸಿಸ್ಟರ್ ಮೇರಿಯನ್ನೂ, ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಜೀವಂತಕಳೆ ತುಂಬಿದ ನಟಿ ಯರನ್ನೂ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೊಗಳಿದರು. ಎಲ್ಲರ ಮೆಚ್ಚುಗೆ, ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಬಹುಭಾಗ ಮೀರಳ ಪಾಲಿಗೆ ಸೇರಿತ್ತು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಮೀರಳ ಭಾವಪೂರ್ಣ ಅಭಿ ನಯವನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತ ಬಂದರು. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಪತಿಯ ಹೊಗಳಿಕೆ ಕೇಳಿ ಬೇಸತ್ತು

"ಸಾಕು ಸುಮ್ಮನಿರಿ. ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರೆ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ

ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಭಿನಯವೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯೇ? ಈಗಿನಿಂದ ಇವಳು ಹೀಗೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿ, ಮುಂದೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನು ಬಹಳ ಸುಖಪಡುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು ಸಿಡುಗುಟ್ಟಿದರು. ಇದುವರೆವಿಗೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ಗೋಪಾಲ ಹೇಳಿದ:

"ಅಮ್ಮ, ನೀನು ಅವಳಿಗೆ ನಿರುತ್ಸಾಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಡ. ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದ್ದರೇ ಚೆನ್ನ."

ಮೀರ ಗೋಪಾಲನ ಕಡೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೋಡಿದಳು.

ಗೋಪಾಲ ತನ್ನಭಿಲಾಷೆಯಂತೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಹಾಕಿದ್ದ. ಇಂಟರ್‌ವ್ಯೂಗೆ ಕರೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವನೆಣಿಕೆಯಂತೆ ಚುನಾವಣಾ ಸಮಿತಿಯವರು ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಲು ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮತಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರೂ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹಾಕಿ ತಮ್ಮ ಮಗನ ಆಸೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಮೀರಳಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಆನಂದ. ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಗೆಳತಿಯರಲ್ಲಿ "ನಮ್ಮ ಗೋಪಣ್ಣ ಡಾಕ್ಟರಾಗುತ್ತಾನೆ ಕಣೇ" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಗೋಪಾಲ ಕಾಲೇಜು ಲೈಬ್ರರಿಯಿಂದ ತರುತ್ತಿದ್ದ ದಪ್ಪ ದಪ್ಪ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರ ಬೆರಗಾಗಿದ್ದಳು.

ಒಂದು ಭಾನುವಾರ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಮಲಮ್ಮನವರು ತಿಂಡಿ ಮಾಡಿ ಮೀರಳಿಗೆ "ಮೀರಾ, ಗೋಪೂನ ತಿಂಡೀಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ" ಎಂದರು

ಸದ್ದಾಗದಂತೆ ಗೋಪಾಲನ ರೂಮನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಭೂಪಟದಂತೆ ಹಾಕಿದ ಮನುಷ್ಯನ ಚಿತ್ರವೊಂದು ಅವಳ ಗಮನವನ್ನು ಎಳೆಯಿತು. ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅವಳು ಎಂದೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ನರಗಳನ್ನೂ, ಎಲುಬುಗಳನ್ನೂ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಿತ್ರವದು. ಗೋಪಣ್ಣ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತ ಮಲಗಿದ್ದ

"ಗೋಪಣ್ಣ" ಮೀರ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೂಗಿದಳು.

ಗೋಪಾಲ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು "ಏನು ?" ಎಂದ.

"ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಕರೀತಾರೆ."

ಗೋಪಾಲ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಮೈ ಮುರಿದು ಆಕಳಿಸಿದ. ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಬಿಳೀ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಿದಂತಹ ವಸ್ತುವೊಂದ ರಲ್ಲಿ ಮೀರಳ ದೃಷ್ಟಿ ನೆಟ್ಟಿತ್ತು.

"ಇದೇನಿದು ಗೋಪಣ್ಣ ?"

"ಮನುಷ್ಯನ ತಲೆ ಬುರುಡೆ."

"ಅಂದರೆ—?" ಮೀರ ಅರ್ಥವಾಗದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಳು.

"ಅಂದರೆ—" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಗೋಪಾಲ ಮಂಚದಿಂದಿಳಿದು ಬಂದು ಮೀರಳ ಮೋಟು ಜಡೆಯನ್ನೆಳೆದು, ತಲೆ ಹಿಡಿದು ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಅಲುಗಾಡಿಸಿ

"ಇದೇ ತಲೆ ಬುರುಡೆ" ಎಂದ.

ಮೀರ ಗಾಬರಿಯಿಂದ "ಇದು ನನ್ನ ತಲೇ ಬುರುಡೇನಾ ?" ಎಂದಳು.

"ಅಲ್ವೇ ಪೆದ್ದೂ. ಇದು ಯಾರೋ ಬೇವಾರ್ಸಿಯ ತಲೆ ಬುರುಡೆ. ಈಗ ನೋಡಮ್ಮ, ನಮ್ಮ ತಲೇ ಹೊರಗೆ ಕೂದಲು, ಚರ್ಮ, ಕಣ್ಣು, ಮೂಗು ಎಲ್ಲಾ ಇದೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಹೊರಗಿನ ಪರದೆ. ಇದರೊಳಗೆ ರಕ್ತ ಮಾಂಸ ಎಲ್ಲಾ ಇದೆ. ಬೆರಳು ಕುಯಿದುಕೊಂಡರೆ ರಕ್ತ ಬರುವುದನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿದೀಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ?"

"ನೋಡಿದೀನಿ."

ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಒಳಗೆ ಮೂಳೆ ಇದೆ. ಈಗ ನಿನ್ನ ಕೈಮೆಲ್ಲಗೆ ಅದುಮಿ ನೋಡು. ಮೃದುವಾಗಿ ಸಿಗುವುದು ಮಾಂಸ. ಸ್ವಲ್ಪ ಬಲವಾಗಿ ಒತ್ತಿದರೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಮೂಳೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ತಲೇ ಮೂಳೆ."

"ಹಾಗೇನು ?" ಮೀರ ತಲೆ ಬುರುಡೆಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಕೇಳಿದಳು.

ಗೋಪಾಲ ನಿಲುಗನ್ನಡಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಮೀರಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅವಳ ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಲಿಸುತ್ತಾ,

"ನೋಡು ಮೀರಾ, ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗೂಡುಗಳಿವೆಯಲ್ಲಾ ಇವು ಕಣ್ಣುಗಳ ಸ್ಥಾನ. ಇಲ್ಲಿ ಮೂಗು, ಇಲ್ಲಿ ತುಟಿ, ಇದು ಹಲ್ಲು, ಇದು ಕೆನ್ನೆ" ಎಂದು ಕೈ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಳವನ್ನೂ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ. ಮೀರ ತನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನೇ ನಂಬದಾದಳು.

"ಥೂ, ನಾವು ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿರುತ್ತೀವಾ ?"

"ಹ್ಞೂ. ನೀನೂ ಡಾಕ್ಟರ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಓದು. ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹ ಎಷ್ಟು ವಿಚಿತ್ರ ಎನ್ನುವುದು ನಿನಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಡಾಕ್ಟರಾದರೆ ಜನರಿಗೆ ಬಂದ ರೋಗಗಳನ್ನು ವಾಸಿಮಾಡಬಹುದು. ಕೈ ತುಂಬಾ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಬಹುದು. ನಿನಗೆ ಡಾಕ್ಟರಾಗಲು ಆಸೆಯಿಲ್ಲವೆ ?"

"ಹ್ಞೂ. ತುಂಬಾ ಆಸೆಯಿದೆ."

ಮೊದಲು ಕೇವಲ ವೈಭವಪಡಲು ಡಾಕ್ಟರಾಗಲು ಆಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೀರ ಈಗ ದೇಹದ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳನ್ನರಿಯಲು ಡಾಕ್ಟರಾಗಲು ಆಶಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸೆ ಕನಸಾಗಿ ನಿಂತಿತ್ತು.

"ಗೋಪಣ್ಣಾ, ಅಮ್ಮ ಕರೀತಿದಾಳೆ ಬಾರೋ" ಎಂದು ಗೋವಿಂದ ಕೂಗಿದ. ಗೋಪಾಲ ತಲೆ ಬುರುಡೆಯನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋದ. ಮೀರ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಬುರುಡೆಯನ್ನು ಮೃದುವಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಸವರಿದಳು. ಅದನ್ನು ಸವರುತ್ತಾ ಕನಸು ಕಾಣತೊಡಗಿದಳು. ತಾನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈದ್ಯಳಾದಂತೆಯೂ, ಜನರ ರೋಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಾಸಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೂ, ಕೈತುಂಬ ಹಣ ಬಂದಂತೆಯೂ ಭಾವಿಸಿ ಹಿಗ್ಗಿದಳು.

'ಡಾಕ್ಟರಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆಂದ' ಎಂದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಗೋಪಾಲ ಬಣ್ಣಿಸಿದ ಚಿತ್ರ ಬಲವಾಗಿ ಮೂಡಿತು. ಮೀರ ಬೆಳೆದಂತೆ ಅವಳಾಸೆಯೂ ಬೆಳೆದು ಬಂತು. ಗೋಪಾಲ ತರುತ್ತಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನಗರ್ಥವಾಗದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಎವೆಯಿಕ್ಕದೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಗೋಪಾಲ ಬಿಡುವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಮಯ ಸಾಧಿಸಿ ಅವನ ಬಳಿ ನಿಂತು "ಗೋಪಣ್ಣ ಈ ಚಿತ್ರ ಯಾವುದು ?" ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಸಹಜವಾದ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕಂಡು ಗೋಪಾಲ ನಸುನಕ್ಕು ಅವಳ ಎಳೆಯ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಆಸೆ ಅವಳ ಪುಟ್ಟ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿತು.

ಗೋಪಾಲ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದಾಗ ಮೀರ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಳು.

"ಗೋಪಣ್ಣ, ನೀನು ಈ ಊರಿನಲ್ಲೇ ಡಾಕ್ಟರಾಗಿಬಿಡು" ಎಂದಾಗ ಗೋಪಾಲ

"ಹಾಗೇ ಆಗಲಮ್ಮ. ನೀನೊಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಬಿಡು" ಎಂದ.

"ಹಾಗಾದರೆ ದೂರ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೀಯಾ ಗೋಪಣ್ಣ ?"

"ಹೌಸ್ ಸರ್ಜನ್ ಆಗಿ ಆರುತಿಂಗಳು ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಆಮೇಲೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಖಾಲಿ ಇದೆ ಅಂತ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ಹಾಕಿರುತ್ತೇನೆ. ಈಗಲೇ ಯಾವುದೂ ಹೇಳಲಾರೆ."

ಗೋಪಾಲ ದೂರ ಹೊರಟುಹೋಗುವನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ಮೀರಳಿಗೆ ದುಃಖವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನಗಿಂತ ಬಹಳ ಹಿರಿಯವನಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವಳಾಸೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟು, ದುಃಖದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಅವಳ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿದ್ದ. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಮೀರಳ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಗೋಪಾಲ ಅದನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಗೋಪಾಲ ದೂರ ಹೋದರೆ ಆತ್ಮೀಯನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಭಾವನೆ ಮೀರಳಿಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೌಸ್ ಸರ್ಜನ್

ಆಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡತೊಡಗಿದ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಗೆ ಮಗ ದೂರ ಹೋಗುವುದು ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಗೋವಿಂದ ಎಂ. ಎ. ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ. ಶ್ರೀಹರಿ ಸೀನಿಯರ್ ಬಿ. ಎಸ್‌ಸಿ. ಓದುತ್ತಿದ್ದ. ಶ್ರೀಪಾದು ಲೋಯರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾರಿ ಮುಗ್ಗರಿಸಿ, ಮೀರ ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಮಿಡಲ್ ಸ್ಕೂಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಮಲಮ್ಮನವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿನ ಕೊನೆಯ ಮಗ ಫೇಲಾಗುತ್ತಿರುವುದೂ, ಮೀರ ತರಗತಿಗೇ ಮೊದಲನೆಯವಳಾಗಿ ಪಾಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೂ ಬಹಳ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತ್ತು.

ಮೀರ ಲೋಯರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಬಾರಿಗೇ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದಾಗ, ಶ್ರೀಪಾದು ನಪಾಸಾದನೆಂಬ ಸಂತಾಪದಲ್ಲಿ ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಮೀರಳ ಮುಂದಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಹೆಂಡತಿಯ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಕೈ ಬಳೆಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ "ಹೆಂಗಸರಿಗೇಕೆ ವಿದ್ಯೆ? ಮೀರ ಓದಿದ್ದು ಸಾಕು. ಒಂದಿಷ್ಟು ದಿನ ಮನೆಗೆಲಸ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಲಿ. ಆಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಗಂಡು ಹುಡುಕಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಬಿಡಿ" ಎಂದರು.

"ಗಂಡು ಸಿಗುವವರೆಗಾದರೂ ಮೀರ ಓದುತ್ತಿರಲಿ."

"ನನ್ನ ಮಾತು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೇಳಿ. ಇನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಫೀಸು ಕೊಡಬೇಕು."

"ದೇವರು ಹೇಗೋ ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ ಕಮಲೂ."

"ಆ ಹುಡುಗೀನ ಕಂಡರೆ ನಿಮಗೆ ಸ್ವಂತ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವಾತ್ಸಲ್ಯ."

ಎಂದು ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಮೂದಲಿಸಿದಾಗ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಶಾಂತವಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ

"ಹೌದು ಕಣೆ. ನಿನ್ನ ಮಾತು ನಾನು ಒಪ್ಪಿದೆ. ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಮೀರಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿ. ನಾವಲ್ಲದೆ

ಅವಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರು ದಿಕ್ಕು ?" ಎಂದರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಹಠದ ಮುಂದೆ ಕಮಲಮ್ಮನವರ ಹಂಚಿಕೆ ಮುರಿದು ಬಿತ್ತು. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಸೋತರೂ ಮತ್ತೊಂದು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಗಂಡನ ಮುಂದಿಟ್ಟರು:

"ನಾನು ಒಬ್ಬ ವರನ್ನ ಹೇಳುತ್ತೀನಿ. ಸೀತಮ್ಮನವರ ಅಣ್ಣನ ಭಾವಮೈದನ. ನೋಡೋಕೆ ಹುಡುಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಪ್ಪಗಿದ್ದಾನೆ. ಗಂಡಸರಿಗೆಂತಹ ಬಣ್ಣ ಬೇಕು ಹೇಳಿ. ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಮೀರಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಬಿಡಿ."

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಔದಾಸೀನ್ಯದಿಂದಲೇ ಹೆಂಡತಿಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಿದರು.

ಕಮಲಮ್ಮನವರು ನೂರು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಪತಿಯನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ವರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರು :

"ಸಧ್ಯಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಮೀರಳ ಮದುವೆಯ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲ."

ಗೋಪಾಲ, ಡಾಕ್ಟರ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾದೊಡನೆ ಅನೇಕ ಕನ್ಯಾಪಿತೃಗಳು ಬರತೊಡಗಿದರು. ಕಮಲಮ್ಮ ವರನ ತಾಯಂದಿರಗೆ ಸಹಜವಾದ ಬಿಗುಮಾನ, ದರ್ಪವನ್ನು ತೋರತೊಡಗಿದರು. ಹುಡುಗಿಯ ತಾಯಂದಿರು ಸಂಕೋಚದಿಂದಲೂ ದೈನ್ಯದಿಂದಲೂ

"ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು"

ಎಂದಾಗ ಕಮಲಮ್ಮ ಬಿಗುವಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ

"ಈಗಲೇ ನಮ್ಮ ಗೋಪಿಗೆ ಮದುವೆಗೆ ಏನು ಆತುರವಮ್ಮ? ಮೀರಾ ಮದುವೆ ಮೊದಲಾಗಲಿ. ಆಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮೀರಳ ಗೆಳತಿ ನರ್ಮದೆಯ ತಂದೆ ಡಾ. ಸುಬ್ಬರಾಯರು ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಮಗಳು ರಾಧಾನ–ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಬಂದಾಗ

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು, ಶ್ರೀಮಂತರು ತಮ್ಮ ಬೀಗರಾಗಲು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಗ್ಗಿದರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮೀರಳ ಕೈವಾಡದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತರಕಾರಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹುರುಳೀ ಗಿಡದ ಪಾತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕೀಳುತ್ತಿದ್ದರು.

"ನಮಸ್ಕಾರ. ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದೀರಿ ಸ್ವಾಮಿ ?"

ಗೇಟಾಚೆಯಿಂದ ಅಷ್ಟೇನೂ ಪರಿಚಯವಲ್ಲದ ದನಿಯೊಂದು ಕೇಳಿತು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡಿದರು.

ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಉಲ್ಲನ್ ಸೂಟು ಧರಿಸಿ, ತಲೆಗೆ ಗೇಣಗಲ ಜರತಾರಿ ಅಂಚಿದ್ದ ಪೇಟ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ವಾಕಿಂಗ್ ಸ್ಟಿಕ್ಕನ್ನು ತಿರುವುತ್ತಾ ಸುಬ್ಬರಾಯರು ನಿಂತಿದ್ದರು.

"ಬನ್ನಿ, ಬನ್ನಿ. ಇದೇನು ಬಹಳ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಬಂದಿರಿ ?"

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಕೈಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಕೊಡುವುತ್ತಾ ಕೇಳಿದರು.

"ಅಪರೂಪವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು ? ಬೆಳಗಿನ ವಾಕಿಂಗಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಾ ಇದೀನಿ. ನೀವು ಹೊರಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದೆ"

ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಗೇಟಿನ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಬಂದರು. ಸುತ್ತಲೂ ತುಂಬಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಹಸಿರು ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೋಡಿ

"ಏನು ಸ್ವಾಮಿ. ತರಕಾರಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ. ಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲವೇನೋ" ಎಂದರು.

"ಎಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಮೀರಳದೇ ಕೆಲಸ. ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಯುವುದೆಂದರೆ ಅವಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟ. ಸಂಜೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯಲು ಬೇಜಾರು. ಏನಾದರೂ ಹವ್ಯಾಸ ಇರಬೇಕು ಅಂತ ತಾನಾಗಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದಾಳೆ. ಕಾಡಾಗಿದ್ದ ಕಾಂಪೌಂಡು ಈಗ ನಂದನವನವಾಗಿದೆ. ವರಾಂಡಾದಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಯಿದೆ. ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ. ನಾನು ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು

ನಲ್ಲಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು.

ಅವರು ಒಳಗೆ ಬಂದಾಗ ಸುಬ್ಬರಾಯರು 'ತಾಯಿನಾಡು' ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಮಗುಚುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ನುಣುಪಾಗಿ ಚೌರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವರ ಮುಖ ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಕೈ ತಾನಾಗಿ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹರಿದಾಡಿ ಹರಕಲು ಗಡ್ಡವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿತು.

ಅವರ ಹರಟೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸದ ವಿಷಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ, ವಾಯುಗುಣ, ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆಯ ಏರಿಳಿತ, ಸಿನೀಮಾ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿದರು. ಗೋಪಾಲ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಈಚೆಗೆ ಬಂದ. ಎತ್ತರವಾದ ನಿಲುವು, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಗಾತ್ರ, ಶುಭ್ರವಾದ ಬಿಳಿಯ ಶರಾಯಿ, ಶರಟು, ಕಾಲಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವ ಕಪ್ಪುಷೂಸು, ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಸುವ ದೇಹಕಾಂತಿ ನೋಡಿ ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಬೆರಗಾದರು. ಗೋಪಾಲ ಸಣ್ಣಗೆ ಸಿಳ್ಳೆ ಹಾಕುತ್ತ ಸೈಕಲನ್ನು ವರಾಂಡದಿಂದ ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆಹೋದ. ಜೇಬಿನಿಂದ 'ಗಾಗಲ್ಸ್' ತೆಗೆದು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಕೋಟಿನ ಒಂದು ತೋಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಭುಜಕ್ಕೆ ಸೆಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಮರೆಯಾದ.

"ನಿಮ್ಮ ಮಗ ಅಲ್ವೇ ರಾಯರೇ ? ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾನೆ?"

"ಹೌದು. ನನ್ನ ಹಿರಿ ಮಗ, ಗೋಪಾಲ."

"ಈ ಸಲ ಮೆಡಿಕಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದವನು ಇವನೇ ಅಲ್ಲವೇ ?"

"ಹೌದು."

"ಕೆಲಸ ಎಲ್ಲಿ ? ಮುಂದೇನು ಮಾಡ್ತಾನೆ ?"

"ಅದೇ ನೋಡಿ ಬಂದಿರೋದು ತಾಪತ್ರಯ. ಹೌಸ್ ಸರ್ಜನ್ ಆಗಿ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಉತ್ತರ ಇಂಡಿಯಾ ಕಡೆ ಹೋಗ್ತೀನಿ ಅಂತಿದಾನೆ. ಮುಂದಾಗುವುದನ್ನು ಯಾರು ಬಲ್ಲರು ಸ್ವಾಮಿ."

"ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಮದುವೆ ರಾಯರೇ ?"

"ಸರಿಯಾದ ಕೆಲಸ ಸಿಗಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇ. ಆಮೇಲೆ ಮದುವೆಯ ಯೋಚನೆ."

"ಇವತ್ತು ಸಂಜೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗನನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿ. ನಾನು ಹುಡುಗನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿ, ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಖಾಲಿ ಇದೆ. ರೆಕಮೆಂಡೇಶನ್ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅದೃಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ಆ ಕೆಲಸ ನಿಮ್ಮ ಮಗನದಾಗುತ್ತದೆ."

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಚಕಿತರಾದರು. ತಾವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುವ ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಅಂತರಾಳ ಮೊದಲು ಸರಳ ಹೃದಯಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಏನೂ ತೋರದೆ

"ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ. ಸಂಜೆ ಗೋಪಾಲನ್ನ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ" ಎಂದರು.

"ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಮಗನ ಜಾತಕ ಇದ್ದರೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು."

"ಅವನಿಗೆ.... ಅದೇ ನಮ್ಮ ಗೋಪಣ್ಣನಿಗೆ ಈಗಲೇ ಮದುವೆ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲ." ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ತಡವರಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು.

"ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರೂ ಮದುವೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಹಾಗೇ ಹೇಳ್ತಾರೆ ರಾಯರೇ. ನಮ್ಮ ರಾಧಾನೂ ಮದುವೆ ಬೇಡಾಂತಾನೇ ಇದಾಳೆ. ಮೊದಲು ನೀವು ಜಾತಕ ಕೊಡಿ. ಜಾತಕಾನುಕೂಲವಾದರೆ ನೀವು ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿಬಿಡಿ."

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಎದುರು ಮಾತನಾಡಲಾರದೇ ಎದ್ದು ಒಳಗೆ ಹೋದರು. ಅಡಿಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಮಲಮ್ಮನವರನ್ನು ಕೂಗಿ

"ಕಮಲೂ, ಗೋಪಾಲನ ಜಾತಕ ಕೊಡು" ಎಂದರು.

"ಅಯ್ಯೋ ಹೋಗೀಂದ್ರೆ. ಮೊದಲು ಮೀರಾ ಮದುವೆಯಾಗಲಿ."

"ಶ್ ಶ್. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡು. ಜಾತಕ ಕೇಳಿರುವವರು ಯಾರು ಗೊತ್ತೆ? ಡಾ. ಸುಬ್ಬರಾಯರು. ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸುತ್ತೀನಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಡಾಕ್ಟರುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಚಯವಂತೆ."

ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಮೆತ್ತಗಾದರು. ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಮನೆಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಅರಿವು ಕಮಲಮ್ಮ

ನವರಿಗಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಂತರು ತಾವಾಗಿ ಬಂದು ಜಾತಕ ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಅವರಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು.

ಜಾತಕ ಕೈಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಎದ್ದುನಿಂತು ದೇಶಾವರಿ ನಗೆ ನಕ್ಕು "ತುಂಬಾ ಉಪಕಾರವಾಯಿತು ರಾಯರೇ. ನಾನಿನ್ನು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಸಂಜೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗನ್ನ ಕಳಿಸಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಬರುತ್ತೇನೆ....."

"ಛೇ ಛೇ, ನಾನು ಗೋಪಾಲನ್ನ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ತೊಂದರೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು."

"ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ. ನಾನಿನ್ನು ಬರುತ್ತೇನೆ. ನಮಸ್ಕಾರ" ಎಂದು ಕೈ ಮುಗಿದು ವಾಕಿಂಗ್‌ಸ್ಟಿಕ್ ತಿರುವುತ್ತಾ ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಸಂಜೆ ಗೋಪಾಲ ಮನೆಗೆಬಂದಾಗ ಈ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದು ಹಾರಾಡಿದ.

"ನಾನೀಗಲೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮಗಳೂ ಬೇಡ. ಅವರು ಕೊಡಿಸುವ ಕೆಲಸವೂ ಬೇಡ" ಎಂದು ಕೂಗಾಡಿದ.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಅವನ ಹಾರಾಟವೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು

"ಗೋಪಣ್ಣ, ನನ್ನ ಮಾತು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೇಳು. ಸುಬ್ಬರಾಯರಿಗೆ ಇವತ್ತು ಸಂಜೆ ನಿನ್ನ ಕಳುಹಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮಾತು ಉಳಿಸಲು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು. ಆಮೇಲೆ ನಿನಗಿಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡು" ಎಂದರು.

"ನನ್ನ ಕೇಳದೇ ನೀವು ಏಕೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟರಿ?"

ಎಂದು ಗೊಣಗುತ್ತಾ ಗೋಪಾಲ ರೂಮಿಗೆ ಹೋದ. ಬದನೆ ಸಸಿಗಳಿಗೆ ನೀರು ಹರಿಸುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ ಮೀರಳ ಬಳಿ ಗೋಪಾಲ ನಿಂತು ಮೆಲ್ಲನೆ "ಮೀರಾ" ಎಂದು ಕೂಗಿದ.

"ಏನು ಗೋಪಣ್ಣ?"

"ಅಣ್ಣ ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು ಅಂತ ಹೇಳಿದಾರೆ...."

ಮೀರ ತುಂಟನಗೆ ಬೀರಿ "ರಾಯರ ಅಲಂಕಾರ ನೋಡೇ

ಗೊತ್ತಾಯಿತು" ಎಂದಳು.

"ನನ್ನ ಡ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲೇನಿದೆಯಮ್ಮ ಅಂತಹ ಸುದ್ದಿ ?"

"ಪಾಪ! ಅಷ್ಟು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇನೋ? ಈಗ ಉಲ್ಲನ್ ಸೂಟು ಯಾಕಪ್ಪ? ಸಿಲ್ಕ್ ಕರಚೀಪ್, ಸೆಂಟು ಯಾಕೆ? ಜೊತೆಗೆ ಹೆಂಗಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೌಡರ್ ಬಳಿದುಕೊಂಡಿದೀಯ. ಆಮೇಲೆ.."

"ಸಾಕು. ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಮ್ಮ. ಅವರ ಮಗಳನ್ನ ನೀನು ನೋಡಿದೀಯಾ ?"

"ಓಹೋ. ನೋಡದೇ ಏನು ? ನಾನು, ನರ್ಮದಾ ಒಂದೇ ಕ್ಲಾಸಲ್ಲವೇ ?"

"ನರ್ಮದಾ ಅಲ್ಲ. ಅವಳಕ್ಕನ್ನ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದು........."

"ಓಹೋ, ರಾಧಾನೇ ? ನೋಡಿದೀನಿ."

ಗೋಪಾಲ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದ "ಹೇಗಿದಾಳೆ ?"

ಮೀರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶೆಯನ್ನು ತಂದು "ಇದಾಳೆ ಸುಮಾರಾಗಿ" ಎಂದಳು.

"ನರ್ಮದಾ ಹಾಗೇ ಹಲ್ಲುಬ್ಬೋ ?"

"ನರ್ಮದಾ ಎಷ್ಟೋ ವಾಸಿ. ನಿನಗೆ ಅವಳು ಯಾರ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ?"

"ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಚೆಲುವು ಅವಳಿಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು."

"ಅಯ್ಯೋ, ನಾನೆಲ್ಲಿ, ಅವಳೆಲ್ಲಿ? ಅವಳು ತುಂಬಾ ಕಪ್ಪು, ವಿಪರೀತ ದಪ್ಪ, ಒಳ್ಳೇ ಪೂತನಿ ಗೋಪಣ್ಣ ಅವಳು. ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ರಾಧಾ ಅಂತ ಇಟ್ಟಿದಾರೆ. ಅವಳ ತಂಗಿ ದಂತವಕ್ರ ಅಂತ ನೀನೇ ಹೇಳಿದೀಯ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಶಿಶುಪಾಲ..........."

ಗೋಪಾಲ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಪಾತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನೀರನ್ನು ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮೀರಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿದು ಹೊರಟುಹೋದ.

ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತಾಗ ಗೋಪಾಲನೆದೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡಿತು. ಮುಚ್ಚಿದ ಬಾಗಿಲಿನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು "ಸಾರ್" ಎಂದ.

"ಯಾರು" ಎಂಬ ಕೋಕಿಲ ನಿನಾದದೊಡನೆ ಕೈ ಬಳೆಗಳ ಝಣ

ತ್ಕಾರವೂ ಸೇರಿ ಕಿವಿಗೆ ಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಹದಿನೇಳು, ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳು ಬೆಡಗಿನಿಂದ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದಳು.

ಅವಳುಟ್ಟಿದ್ದ ತಿಳಿ ಹಸಿರು ಜಾರ್ಜೆಟ್ ಸೀರೆ, ಹಳದೀ ಸಿಲ್ಕಿನ ಚೋಲಿ, ಸಡಿಲವಾದ ಹೆರಳು, ಮುಡಿದಿದ್ದ ಕೆಂಗುಲಾಬಿ, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ತೂಗು ದೀಪಗಳು, ಹಸಿರು ಗಾಜಿನ ಬಳೆಗಳು, ಕಾಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಸಿರು ಮಕಮಲ್ಲಿನ ಸ್ಲಿಪ್ಪರು, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ 'ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು' ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದವು. ಗೋಪಾಲ ಬೆದರಿದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ, ನವಿಲಿನಂತಹ ಬೆಡಗಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕಂಡುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಧೀರನಾದ.

" ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಮನೇಲಿದಾರೆಯೇ ?"

" ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನೇನು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ" ಎಂದು ಅವಳು ಸೋಫಾ ಕಡೆ ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿದಳು. ಗೋಪಾಲ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ.

" ಬೇಕಾದರೆ ಓದುತ್ತಿರಬಹುದು."

ಅವಳು 'ಫಿಲ್ಮ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಹಿಡಿದು ನಿಂತಳು. . ಗೋಪಾಲ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ.

" ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ " ಎಂದು ಅವಳು ಪುಸ್ತಕ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಗೋಪಾಲ ಕೈ ನೀಡಿದ. ಅವನಿಗೆ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಬೆಡಗಿಯರಿಗಿಂತಲೂ ಸಜೀವವಾಗಿ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಚೆಲುವೆ ಹೆಚ್ಚು ಮೋಹಕವಾಗಿ ತೋರಿದಳು.

" ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವಿರೇನೋ ?"

"ಹ್ಞೂ."

"ಯಾವ ಕ್ಲಾಸು"

"ಸೀನಿಯರ್ ಇಂಟರ್."

" ಆಪ್ಷನಲ್ಸ್ ಏನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವಿರಿ."

" ಪಿ. ಸಿ. ಎಮ್."

" ನಿಂತೇ ಇದೀರಲ್ಲಾ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ."

ರಾಧಾ ನಸುನಾಚಿ, ಒಳಬಾಗಿಲ ಕಡೆಗೊಂದು ಬಾರಿ ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು.

" ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ತುಂಬಾ ಓದುತ್ತಾ ಇದೀರೇನೋ ?"

" ಸುಮಾರಾಗಿ ಅಷ್ಟೆ."

" ಸುಬ್ಬರಾಯರು....ನಿಮಗೇನಾಗಬೇಕು ?"

ರಾಧಾ ನಸುನಕ್ಕು, " ಅವರು ನಮ್ಮ ಭಾವ " ಎಂದಳು.

ಗೋಪಾಲನ ಮುಖ ಬಾಡಿಹೋಯಿತು. ಕುಗ್ಗಿದ ದನಿಯಿಂದ " ಹಾಗೋ, ನಾನು ಅವರ ಮಗಳು ಅಂತ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ."

" ಮಗಳೂ ಇದ್ದಾಳೆ. ಎಲ್ಲೋ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದಾಳೆ."

" ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಗೋಪಾಲ್...." ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಮೆಟ್ಟಲೇರಿ ಬಂದರು. ರಾಧಾ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಮಾಯವಾದಳು. ಗೋಪಾಲ ಸ್ವಲ್ಪ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದ.

" ತಡವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಮಗಳು ನಿಮ್ಮನ್ನ ಬೇಜಾರಾಗದ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳಲ್ಲಾ. ಅಪ್ರೆ ವಿಪರೀತ ನಾಚಿಕೆ ನೋಡಿ ರಾಧಾಗೆ."

ಗೋಪಾಲನ ಮುಖ ಇದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಗೆಲುವಾಯಿತು. ಮನಸ್ಸಿನ ಅಂಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ನಾಲಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿತು.

"ರಾಧಾ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳೇ ?"

" ಹೂಂ. ಅವಳೇ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಮಗಳು. ರಾಧಾ, ಕಾಫಿ ತಗೊಂಡು ಬಾಮ್ಮಾ."

ಎರಡು ನಿಮಿಷದ ನಂತರ ರಾಧಾ ಕಾಫಿ ತಟ್ಟೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಬಂದಳು. ತಂದೆಯ ಮುಂದೆ ಲೋಟವಿಟ್ಟು, ಗೋಪಾಲನ ಮುಂದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬಟ್ಟಲಿಡುವಾಗ ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಯ ಬಾರದೆಂದು ತಲೆ ಎತ್ತದೆ ಕಣ್ಣು ಮಾತ್ರ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಗೋಪಾಲನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಗೋಪಾಲ, ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಏನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಾರೆಂಬ ಆತಂಕ ವಿಲ್ಲದೆ ತದೇಕಚಿತ್ತದಿಂದ ರಾಧಾಳ ಸೊಬಗನ್ನು ಮನಸಾರೆ ಹೀರುತ್ತಿದ್ದ.

ರಾಧಾ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ನೋಟ ಬೀರಿದೊಡನೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನಗೆಯ ಹೂವರಳಿಸಿದ.

"ನಾನು ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾ ?" ಎಂದವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮೌನವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದವು.

"ಅದನ್ನು ನೀನು ಹೇಳಬೇಕು" ಎಂದು ಗೋಪಾಲನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಕೊಟ್ಟವು.

ತನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಸಿಕ್ಕಿದೊಡನೆ ರಾಧಾ ಕಣ್ಣು ತಗ್ಗಿಸಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ರಾಧಾಳ ಹಿಂದೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಗೋಪಾಲನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸುಬ್ಬರಾಯರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಕಡಿವಾಣದಿಂದ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅರೆಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಗೋಪಾಲ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಬಾಗಿಲಿನ ಪರದೆ ಗಾಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲುಗಿದರೂ ಗೋಪಾಲ ತಟ್ಟನೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ.

"ನಾನಿನ್ನು ಬರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದವನು ಎದ್ದಾಗ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಿಂಚಿ ಮಾಯವಾದ ಚೆಲುವೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿದವು.

ಗೋಪಾಲ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿತ್ತು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮಗನನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಾ ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು.

"ಏನು ಹೇಳಿದರು ಗೋಪಿ ?"

"ಕಾಗದ ಬರೆದು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದರು ಅಣ್ಣ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಗೋಪಾಲ ರೂಮಿನೊಳಗೆ ಹೋದ. ಕೋಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಬಿಸಾಡಿ, ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಮೇಜಿನಮೇಲೆ ಕಾಲು ನೀಡಿ

"ನಾಗರ ಕುಚ್ಚಿನ ನಿಡುಜಡೆಯವಳು,
ಈಕೆ ಬಂದುದೆಲ್ಲಿಂದ...."

ಎಂದು ಹಾಡತೊಡಗಿದ.

"ಆಕೆ ಬಂದುದು ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಮನೆಯಿಂದ" ಎಂದವನ ಹಾಡಿಗೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಯಾರೋ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದರು. ಗೋಪಾಲ

ಹಾಡು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ. ಮೀರ ನಗುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದಳು.

"ರಾಧಾ ಹೇಗಿದಾಳೆ ಗೋಪಣ್ಣ? ಪೂತನಿ, ಶಿಶುಪಾಲ...."

"ಮೀರಾ, ನಿನ್ನ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಗೊತ್ತೆ?"

"ಏನು?"

"ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲಿ ಹಾಕಬೇಕು."

"ಯಾಕಪ್ಪ?"

"ರಾಧಾ. ಆ ಹೆಸರೇ ಸುಂದರ. ಹೆಸರಿಗಿಂತಲೂ ಅವಳು ಸುಂದರಿ. ಅವಳ ಮಾತು ಮತ್ತೂ ಇಂಪು."

"ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸು ಗೋಪಣ್ಣ. ನೀನು ಯಾರನ್ನೋ ನೋಡಿದೀಯ ಅಂತ ತೋರುತ್ತದೆ."

"ನೋಡು ಮೀರಾ, ಈ ಗಂಡಸರಷ್ಟು ಮೃದುವಾದ ಮನಸ್ಸಿನವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಮದುವೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದರೇನೇ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಹೋದಾಗ ಡಾಕ್ಟರು ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಧಾನೇ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದಳು...."

"ಸರಿ. ನಿನ್ನ ಹೃದಯ ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ ಅವಳ ಕಾಲ ಬಳಿ ಹರಿದು ಹೋಯಿತು. ಸರಿ ತಾನೇ?"

"ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಹಾಗೇ ಆಯಿತು. ಅವಳೇನು ಹೇಳಿದಳು ಗೊತ್ತೆ? ಸುಬ್ಬರಾಯರು ತನಗೆ ಭಾವನಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು."

"ಓಹೋ, ಆಗಲೇ ಪ್ರಣಯಿಗಳ ಸರಸ ಸಂಭಾಷಣೆಯೂ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು!"

"ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಕೇಳು. ಡಾಕ್ಟರು ತುಂಬಾ ಬುದ್ಧಿವಂತರು. ನಾನು ಹೋದಾಗ ಅವರು ಬೇಕೆಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಧಾನ ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಲು ಕಳಿಸಿವಾರೆ. ಅವರ ಮಗಳ ಬಲೆಗೆ ನಾನು ತಿಳಿದೂ ಬಿದ್ದೆ."

"ಪಾಪ! ನಿನ್ನ ನೋಡಿದರೆ ಕನಿಕರವಾಗುತ್ತದೆ ಗೋಪಣ್ಣ. ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಬರಬಾರದು."

"ಓಹ್, ರಾಧಾ ಎಂತಹ ಬ್ಯೂಟಿ ಅಂತೀಯಾ ಮೀರಾ......"

"ಸರಿ ನಾನಿನ್ನು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಪುರಾಣ ಬೆಳಗಿನ ತನಕ ಆಗುತ್ತದೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೀರಾ ಹೊಸಲಿನಿಂದಾಚೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಳು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಮೀರ ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ಓರಣ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಶ್ರೀಪಾದು ಮೀರಳ ಹಿಂದೆ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಅವಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿದ್ದ. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಬೋಂಡ, ಕೇಸರೀಭಾತು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಮಂತ ಬೀಗರನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು.

ಸಂಜೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಸುಬ್ಬರಾಯರು, ಕಾವೇರಮ್ಮ, ರಾಧಾ, ನರ್ಮದಾ ಬಂದರು. ರಾಧಾ, ತರುಣ ಮಗನ ಹೃದಯವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಹಿರಿಯ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಮನಸ್ಸು ಗೆಲ್ಲುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೀಲಿ ರೇಶ್ಮೆಯ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು, ಬಿಳಿ ಸಿಲ್ಕಿನ ರವಿಕೆ ತೊಟ್ಟು, ನೀಳವಾದ ಜಡೆಯನ್ನು ತುರುಬು ಹಾಕದೆ ಜಡೆ ಹೆಣೆದು, ಮುಡಿಯತುಂಬ ಹೂವು ಮುಡಿದಿದ್ದಳು.

ಮೀರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಂಡಿ, ಕಾಫಿ ತಂದಿಟ್ಟು ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. ಗೋಪಾಲ ಸಮಯ ಸಾಧಿಸಿ ಕೇಳಿದ :

"ಮೀರಾ, ರಾಧಾಗೆ ನನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲೇ ?"

ಮೀರ ಅವನನ್ನು ಕೀಟಲೆ ಮಾಡಲು "ಅದಕ್ಕೇನು, ನಾನು ಕೇಳಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ" ಎಂದಳು.

"ನಾನೇ ಕೇಳಬೇಕಲ್ಲಾ...."

ಮೀರ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು :

"ನೀನು ಹಿಂದುಗಡೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೊದೆಯ ಬಳಿ ನಿಂತಿರು. ನಾನು ರಾಧಾನ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ."

"ಅವಳೊಬ್ಬಳನ್ನೇ ಕರೆದು ತರಬೇಕು."

"ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಬರಬಾರದೇ ?"

"ನೀನು ಬಾ. ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅವಳೊಡನೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇರಬಾರದು."

ಮೀರ ರಾಧಾಳ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿದಳು.

"ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೇಸರೀಭಾತ್ ತರಲೇ ?"

"ಬೇಡ ಮೀರ. ಸಾಕಾಯಿತು."

ಮೀರ, ನರ್ಮದಾ, ಕಾವೇರಮ್ಮನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಿಧಾನವಾಗಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ

"ಬನ್ನಿ. ನಲ್ಲೀಲೇ ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಿರಂತೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದ್ದಳು. ರಾಧಾ ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಬಂದಳು. ಮೀರ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೊದೆಯ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದ ನಲ್ಲಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ರಾಧಾ ಕೈತೊಳೆದು ಕರಚೀಫಿನಿಂದ ಕೈ ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ

"ಮೀರಾ, ಎಷ್ಟೊಂದು ಗಿಡ ಹಾಕಿದೀಯ...." ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹಿಂತಿರುಗಿದಳು.

ಮೀರಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲ ನಗುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದ. ರಾಧಾ ನಾಚಿ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದಳು.

ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಮೌನವಾಗಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರ, ಹಿರಿಯರು ಬರಬಹುದೆಂದು ಹೆದರಿ,

"ಗೋಪಣ್ಣ, ಏನು ಕೇಳುತ್ತೀಯೋ ಬೇಗ ಕೇಳಪ್ಪ" ಎಂದಳು.

"ನಿನಗೆ ನಾನು ಒಪ್ಪಿಗೆಯೇ ?" ಗೋಪಾಲ ಕೇಳಿದ.

ರಾಧಾ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

"ಬೇಗ ಹೇಳಿ. ಯಾರಾದರೂ ಬಂದುಬಿಡಬಹುದು." ಎಂದಳು ಮೀರ.

"ಹೂಂ. ಆದರೆ ನಾನು....?" ರಾಧಾ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನುಡಿದಳು.

ಗೋಪಾಲ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಮೀರ "ಅವನಿಗೆ ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮದೇ ಧ್ಯಾನ. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಕನಸು" ಎಂದಳು.

ರಾಧಾ, ಗೋಪಾಲರ ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ರಾಧಾ, ಗೋಪಾಲರು ಸತಿಪತಿಗಳಾದರು.

ಮದುವೆಯಾದ ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ಬೊಂಬಾಯಿ ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿತು. ತಮ್ಮ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆಕಿದುದು ಸುಬ್ಬರಾಯರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಗೋಪಾಲ ತನ್ನ ನವವಧುವಿನೊಡನೆ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದ.

ಗೋಪಣ್ಣ ದೂರ ಹೋಗುವ ಸುದ್ದಿ ಮೀರಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರ ಲಿಲ್ಲ. ಇದುವರೆವಿಗೂ ಅಣ್ಣನಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿದ್ದ ಗೋಪಣ್ಣ ದೂರ ಹೋಗುವ ಸುದ್ದಿ ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಚುಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಮೀರಳ ವ್ಯಥೆ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಹೊರಡುವ ದಿನ ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ನಗುತ್ತಾ ಅವಳ ಜಡೆ ಹಿಡಿದೆಳೆದು

"ಮೀರಾ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನಾವು ಸ್ನೇಹಿತರು. ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸ್ನೇಹ ಕುಂದುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮರೆಯಬೇಡ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತಿರು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟ. ಅವನಿಗೆ ಮೀರಳಿಂದ ದೂರ ಹೋಗುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಥೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರೂ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೊಸ ಸಹವಾಸ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು.

ತ್ರಾಣ

ಮೀರ ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ ಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯವಳಾಗಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದಳು. ಗೋಪಾಲ ಪಾಸಾದ ದಿನ ಸಹ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಅಷ್ಟು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರಲಿಲ್ಲ. ಫಲಿತಾಂಶ ತಿಳಿದ ಗಳಿಗೆಯಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಗಂಡನೊಡನೆ ಕದನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

"ಇನ್ನು ಮೀರಾ ಓದಿದ್ದು ಸಾಕು. ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗೀಗೆ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಬೇಡ. ಸ್ವಲ್ಪ ಮನೆಗೆಲಸ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಲಿ. ಆಮೇಲೆ ವರ ಹುಡುಕಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ."

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು "ವರನ್ನೇನೋ ಹುಡುಕುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಕೂಡಲೇ ಸರಿಯಾದ ಕಡೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಹುಡುಗ ಸಿಗುವ ವರೆಗೆ ಮೀರ ಓದುತ್ತಿರಲಿ" ಎಂದರು.

"ಬೇಡೀಂದ್ರೆ. ನನ್ನ ಮಾತು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೇಳಿ. ಮೀರಾ ಓದಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಅತೀ ಓದುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೇ ನಿಶ್ಶಕ್ತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೀರಳನ್ನ ಓದಿಸ ಬೇಡಿ."

ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಕೋಪದಿಂದ "ಹ್ಞೂ. ನನಗೇನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಷ್ಟಾಗಲಿ ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮನ ಮಗಳು ನಿಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು. ಓದಿ

ಸುವವರು ನೀವುಂಟು. ಓದುವವಳು ಅವಳುಂಟು. ಓದಿಸಿ. ಸ್ಕೂಲು, ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಟು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರಿ. ನನಗೇನು" ಎಂದು ವಟ ಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಮೀರ ಮಹಾರಾಣೀ ಕಾಲೇಜು ಸೇರಿದಳು. ಅವಳ ಗೆಳತಿ ಯರು ರಾಜೇಶ್ವರಿ, ನರ್ಮದಾ, ಚಂಪಾ ಸಹ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಕ್ಟಿಕಲ್ ಕ್ಲಾಸಿಗಾಗಿ ಮೀರ ಹುಡುಗರ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಗಂಡು ಹುಡುಗರ ವರ್ತನೆ, ಟೀಕೆ, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮೀರ ಹೇಸಿದ್ದಳು. ನರ್ಮದಾಳೊಡನೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟರೆ 'ಕರ್ಲಿಲಾಕ್ಸ್', 'ರಾಜಹಂಸ' ಎಂದು ಅಡ್ಡ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕೂಗುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳ ಕಿವಿ ತೂತಾಗಿತ್ತು.

ಮೀರಳ ತಲೆಗೂದಲು ಬಹಳ ಗುಂಗುರಾಗಿತ್ತು. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗುಂಗುರುಗಳು ಅವಳ ಅಂಕೆ ಮೀರಿ ತಲೆ ತುಂಬಾ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಹರಡಿ ಕೊಂಡು ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಜಾರಿದ್ದವು. ಜಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೋಟಾದರೂ ಕಪ್ಪಗೆ ದಪ್ಪಗಿತ್ತು. ಗುಂಗುರುಕೂದಲು ಅವಳ ಮುಖಕ್ಕೆ ಅಪೂರ್ವ ಲಾವಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದವು.

ನರ್ಮದಾ ಮೀರಳಿಗಿಂತ ಬಿಳುಪಾದರೂ ಸಪ್ಪೆ ಮುಖ, ಕಾಂತಿ ಇಲ್ಲದ ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೀರಳ ಜೀವ ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಅವಳ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾದ ಹುಡುಗರು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೀಟಲೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಮೀರ ಯಾವುದನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೇ ಉದಾಸೀನ ದಿಂದಿದ್ದಳು.

ಮುನ್ನುಗ್ಗುವಿಕೆ, ಧೈರ್ಯ, ಮುಂದಾಳುತನ, ಚಟುವಟಿಕೆ ಮೀರಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟುಗುಣವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವುದೆಂದರೆ ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಚಲನ ವಲನಗಳು ಕಾಲೇಜಿನ ಉಪಾಧ್ಯಾ ಯಿನಿಯರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದವು.

ಕ್ರೀಡಾರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವಳೇ ಮುಂದಾಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಾಟ

ಕದಲ್ಲೂ ಮೀರಳದೇ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ. ಕಾಲೇಜು ಯೂನಿಯನ್ನಿನ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಅವಳು. ಮೀರಳಿಲ್ಲದೇ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೂ ಸಲೀಸಾಗಿ ಜರುಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು, ಒಂದು ನಿಮಿಷವೂ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವ ಅವಳ ಸ್ನೇಹ ಸ್ವಭಾವವೇ ಅವಳನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಃವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದವು.

ಗೋಪಾಲ ಹದಿನೈದು ದಿನ ರಜ ಪಡೆದು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಬರುವನೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಮೀರ ಹಿಗ್ಗಿದಳು. ಗೋಪಾಲನನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲು ಶ್ರೀಪಾದು, ಶ್ರೀಹರಿಯೊಡನೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೊರಟಳು.

ಟ್ರೈನು ನಿಂತೊಡನೆ ಮೀರಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗಾಡಿಯನ್ನೂ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದವು. ಗೋಪಾಲ ಗಾಡಿಯೊಂದರ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ನಗುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದ. ಅವನು ಕೆಳಗೆ ಧುಮುಕಿದ ನಂತರ ರಾಧಾ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೆಳಗಿಳಿದಳು.

"ಹುಷಾರಾಗಿದೀರ ಅತ್ತಿಗೆ ?"

"ಹ್ಞೂ."

"ರಾಧಾ, ಮೀರಾನ ನೋಡು. ಹೇಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ ! ನಾವು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಲಂಗದ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದವಳು ಈಗ ಸೀರೆಯ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಗೋಪಾಲ ಅವಳ ಮೋಟು ಜಡೆಯನ್ನೆಳೆದ.

"ನಾನು ಬೆಳೆದಿರೋದು ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇದೆ."

"ನೀನು ಹೀಗೇ ಬೆಳೀತಾ ಇದ್ದರೆ ತೆಂಗಿನಮರವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತೀಯ."

"ಮನೇಲಿ ಜಗಳ ಕಾಯುವಿರಂತೆ ಬನ್ನಿ" ಎಂದು ಶ್ರೀಹರಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ.

ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮಗ, ಸೊಸೆಯನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದರು. ರಾಧಾ ಮಾವನವರನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ

ಮರೆಯಾಗಿ ನಿಂತಳು.

"ಹುಷಾರಾಗಿದೀಯಾ ತಾಯಿ."

"ಹ್ಞೂ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಧಾ ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು.

"ಗೋಪಣ್ಣ ಬಡವಾಗಿದೀಯಲ್ಲಪ್ಪ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಮಗನ ತಲೆಯನ್ನು ನೇವರಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತಲೂ ಗೋಪಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿಮಾನವಿತ್ತು. ಮಗ ತಮ್ಮಿಂದ ದೂರವಿದ್ದುದು ಇದೇ ಮೊದಲನೆಯ ಬಾರಿಯಾದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಗೋಪಾಲನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮೀರ ತನ್ನ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಗೋಪಾಲ

"ನೀನೇನಮ್ಮ, ಕಾಲೇಜು ಕುಮಾರಿ" ಎಂದು ರೇಗಿಸಿದ.

"ನೀನೇ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿ ಹಾಕಿ ತೋರಿಸಿದೆಯಲ್ಲ ಗೋಪಣ್ಣ."

"ಇಂಟರ್ ಆದಮೇಲೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀಯ ಮೀರಾ?"

"ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ."

ಮೀರ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ನುಡಿದಳು.

"ಅಬ್ಬ! ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ನೆನಪು! ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನೇ ಇನ್ನೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೀಯಾ?"

"ಆ ಆಸೆಯನ್ನು ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಗೋಪಣ್ಣ. ಅದೊಂದು ಆಸೆ ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಹೋಗಿದೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜ ಈಗ ಮರವಾಗಿದೆ."

"ನಿನ್ನಾಸೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿ" ಎಂದು ಗೋಪಾಲ ಹರಸಿದ.

ರಾಧಾ ಎರಡು ದಿನ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅನಂತರ ತವರು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಕಾವೇರಮ್ಮ, ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಮಗಳು, ಅಳಿಯನ್ನ ಕರೆಯಲು ಬಂದಿದ್ದರು. ಮಗಳ ಚೊಚ್ಚಲ

ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಕಾವೇರಮ್ಮ ಬಯಸಿದ್ದರು. ಗೋಪಾಲ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೂ, ತಾಯಿಯ ಮನೆಗೂ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ.

ಗೋಪಾಲ ಬೊಂಬಾಯಿನಿಂದ ಮೀರಳಿಗಾಗಿ ಬಿಳಿಯ ಜಾರ್ಜೆಟ್ ಸೀರೆಗೆ ಕೆಂಪು ಸೆರಗು ಸೇರಿಸಿದ್ದ ಸೀರೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದ. ಮೀರ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು, ಒಡಲು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ

"ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಗೋಪಣ್ಣ. ನೀನು ಆರಿಸಿ ತಂದ ಮೇಲೆ ಕೇಳಬೇಕೆ?" ಎನ್ನುವ ವರೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮೀರ ಆ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು ಬೆಡಗಿನ ರಾಣಿಯಂತೆ ಬಳುಕುತ್ತ ಅವನೆದುರಿಗೆ ನಿಂತು 'ಹೇಗಿದೆ' ಎಂದು ಕೇಳಿ "ನೀನುಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಹೇಳಬೇಕೆ" ಎಂದ ಮೇಲೆ ಮೀರಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತು.

ಹದಿನೈದು ದಿನ ಮನೆಯನ್ನು ಗಲಾಟೆ, ನಗು, ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದ್ದ ಗೋಪಾಲ ರಜ ಮುಗಿದೊಡನೆ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದ. ಗೋಪಾಲ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋದ ಎರಡು ತಿಂಗಳಿನೊಳಗೆ ರಾಧಾ ಗಂಡು ಮಗುವಿನ ತಾಯಿಯಾದಳು. ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಮೊಮ್ಮಗುವಿನ ನಾಮಕರಣಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಅಳಿಯನಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದರು. ಆದರೆ ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ರಜ ಸಿಗದಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಲ್ಲದೇ ನಾಮಕರಣವಾಯಿತು. ರಾಧಾಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಮಗುವಿಗೆ 'ಕಿಶೋರ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು.

ಒಂದು ಶನಿವಾರ. ಆ ದಿನ ಮೀರಳಿಗೆ ಕಾಲೇಜಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೀರ 'ಹೂವಿನ ಆಸೆ' ಎಂಬ ನಾಟಕದ ಪುಸ್ತಕವೊಂದನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ನಾಯಕಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉರು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು.

"ಮೀರಾ...."

ಅರ್ಧ ಮಲಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಮೀರ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು "ಏನು ದೊಡ್ಡಪ್ಪ" ಎಂದಳು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತಾ,

"ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಕಮಲೂನ ಕೇಳಿ ಒಂದು ಚೀಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ" ಎಂದರು.

ಮೀರ ಎದ್ದು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಖಾದಿಯ ಚೀಲವನ್ನು ತಂದು ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು.

"ಮುಂಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೋ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಛತ್ರಿ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟರು. ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಮನೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟರು.

ಸೂರ್ಯ ನಡುನೆತ್ತಿಯಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೆವರನ್ನು ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬೀದಿಯ ಮೂಲೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿದರು. ಮೂಲೆಯ ತಿರುವಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ನಿಂತು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ಆತ ಒಂದು ಬಾರಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಮುಂದೆ ಹೊರಟರು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಾ

"ನೀವು ಶಾಮಣ್ಣ ಅಲ್ಲವೇ ?" ಎಂದರು.

ಆತ ನಿಂತು ಸಂಬೇಹದಿಂದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಕಡೆ ನೋಡಿ

"ಹೌದು. ಆದರೆ ತಾವು ಯಾರೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ" ಎಂದರು.

"ಇದೇನಪ್ಪಾ ಶಾಮು, ಆಗಲೇ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟದೀಯಾ? ನಾನು ನೋಡಿದಾಗ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗ ನೀನು. ಚಡ್ಡಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಓಡಾಡು ತ್ತಿದ್ದೆ...."

ತನ್ನನ್ನು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಪರಿಚಯ ಶಾಮುವಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಮೊದಲೇ ಕೆಂಪಗಿದ್ದ ಮುಖ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೆಂಪಾಯಿತು. ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಹೇಳಿದ

"ತಾವು ಯಾರೂಂತ...."

"ನಾನು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಕಣೋ ಮಗು. ನನಗೂ, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೂ ಒಂದೇ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ. ನಾನು ನಿಮ್ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನೀನು ಇನ್ನೂ ಹುಡುಗ."

ಶಾಮುವಿಗೆ ತಟ್ಟನೆ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂತು.

"ಈಗ ಗೊತ್ತಾಯಿತು ಮಾವ. ಇಷ್ಟು ದಿನದ ಮೇಲೆ ನಡುರಸ್ತೇಲಿ ನೀವು ಸಿಗುವಿರಿ ಅಂತ ನಾನು ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ" ಎಂದ.

"ಈಗ ಎಲ್ಲಿದ್ದೀಯಾ, ಏನು ಮಾಡ್ತಾ ಇದೀಯಾ ಮಗು?" ಎಂದು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸುರಿಮಳೆ ಸುರಿಸಿದರು.

"ನಾನು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇ ಗದ್ದೆ, ತೋಟ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದೀನಿ ಮಾವ."

"ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪ್ಪ. ನಿನಗೇನು ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿ ಬೇಕಾದಹಾಗಿದೆ. ಅದೇನು ಈಗ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದಿದೀಯಾ?"

"ತೆಂಗಿನಕಾಯನ್ನು ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಬಂದೆ."

"ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಹೋದಮೇಲೆ ನಾನು ಹಳ್ಳೀಕಡೆ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಂಡಿದೀಯಾ?"

"ಮಾಡರ್ನ್ ಹಿಂದೂ ಹೋಟಲಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಂಡಿದೀನಿ. ನಾಳೆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೇನೆ."

"ಮನೆಗೆ ಬರದೇ ಹೋಗ್ತೀಯಾ ಶಾಮಣ್ಣ? ಹೋಟಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಾಮಾನು ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ನಡಿ."

ಶಾಮು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಾ "ಇಲ್ಲ ಮಾವ. ಈ ಸಲ ನಿಮಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಬಂದಾಗ ಖಂಡಿತ ನಿಮ್ಮನೆಗೇ ಬರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದ.

"ಊಹ್ಞೂ. ಆದಾಗೋದಿಲ್ಲ. ಮುದುಕನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸಬೇಡ. ನಾನು, ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸ್ನೇಹಿತರು. ನೀನೂ ನನಗೆ ಮಗನ ಹಾಗೇ ಆಗಬೇಕು. ನಡಿ" ಎಂದು ಬಲವಂತ ಮಾಡಿದರು. ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಶಾಮು ಅವರೊಡನೆ ಹೊರಟ. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಶಾಮುವಿನ ತಂದೆಯೊಡನೆ ತಾವು ಕಳೆದ ದಿನಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಟರು. ಶಾಮು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡದೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹ್ಞೂಗುಟ್ಟುತ್ತ ನಡೆದ.

" ಅದೇ ಮನೆ ಶಾಮಣ್ಣ. ಮುಂದುಗಡೆ ಎರಡು ತೆಂಗಿನ ಮರ ಒಂದು ಪಾರಿಜಾತದ ಗಿಡ ಇದೆಯಲ್ಲಾ...." ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಬೆರಳಿನಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು.

ಗೇಟಿನ ಸದ್ದು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಮೀರ ಓಡಿ ಬಂದು ಮುಂಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದಳು. ದೊಡ್ಡಪ್ಪನೊಡನೆ ಅಪರಿಚಿತರೊಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರ ಒಳಗೆ ಸರಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು

" ಮೀರಾ, ಈ ಚೀಲ ತಗೊಂಡುಹೋಗಿ ಒಳಗಿಡಮ್ಮ" ಎಂದರು. ಮೀರ ಚೀಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು

" ಕಮಲೂಗೆ ನನ್ನ ಹಳೇ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮಗ ಶಾಮು ಬಂದಿದಾನೆ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಎರಡು ಎಲೆ ಹಾಕಿಸು " ಎಂದರು.

ಮೀರ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು.

" ಶಾಮು, ಸಂಕೋಚ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಪ್ಪ. ನಿನ್ನ ಮನೆ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸು. ಬಿಸಿ ನೀರಿದೆ. ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾಡು ."

ಶಾಮು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಕೂಡಲೇ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಅಡಿಗೇ ಮನೆಗೆ ಬಂದು,

" ಕಮಲೂ, ಏನಡಿಗೆ ಮಾಡಿದೀಯಾ " ಎಂದರು.

" ಬದನೆಕಾಯಿ ಹುಳಿ, ಅನ್ನ ಮಾಡಿದೀನಿ."

" ಹಾಗೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಯಿ ಚಟ್ನಿ ಮಾಡಿ, ಹಪ್ಪಳ ಸಂಡಿಗೆ ಕರಿದು ಬಿಡು. ಇವತ್ತು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದ. ನಮ್ಮನೇಗೆ ಯಾಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ."

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆ ಬಂತು. ಶಾಮು, ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಹಾಕಿದ್ದ ಮಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರು. ಕಮಲಮ್ಮ, ಮೀರ ಬಡಿಸತೊಡಗಿದರು. ಶಾಮು ಬಹಳ ಸಂಕೋಚದಿಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಊಟಮಾಡತೊಡಗಿದ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಬಾಯಿ ತುಂಬಾ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿದರು.

"ಸಂಕೋಚ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ ಶಾಮಣ್ಣ. ಈ ಸಲ ನೀನು ಬಂದಿದ್ದು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಬರುವಾಗ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಖಂಡಿತ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ."

ಶಾಮುವಿನ ಬಣ್ಣ ಮೊದಲೇ ಕೆಂಪು. ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಅವನ ಮುಖ ರಕ್ತವರ್ಣ ತಾಳಿತು. ಬಗ್ಗಿದ್ದ ತಲೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ತಗ್ಗಿಸಿ,

"ಇನ್ನೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ" ಎಂದ.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ನಕ್ಕರು.

"ಓಹೋ, ಮದುವೆ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲವೋ? ನಿಮ್ಮಂತಹ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪುತ್ರರು ಮದುವೆ ಯಾಕಯ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಂತಹವರಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುವವರು ಕಡಿಮೆಯೇ?"

ಶಾಮು ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಹೇಳಿದ "ಎಲ್ಲೂ ಸರಿಯಾದ ಕಡೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ."

"ನಿನಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕಡೆ ಸಿಗುವುದು ಕಷ್ಟವೇ? ಕಮಲೂ, ಶಾಮೂಗೆ ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ಸಂಡಿಗೆ ಹಾಕು."

"ಬೇಡಿ ಸಾಕು."

"ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ಸಂಕೋಚ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಶಾಮಣ್ಣ."

ಊಟ ಮುಗಿಯಿತು. ಶಾಮು ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಹಾಲಿಗೆ ಬಂದ.

"ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ ಹಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ಉಂಟೇನಯ್ಯ?"

"ಹ್ಞಾ. ಎಷ್ಟಾಗಲಿ ನಾವು ಹಳ್ಳಿಯ ಜನ. ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ನಮಗೆ ಬೆಳಗಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ."

"ಮೀರಾ, ತಟ್ಟೇಲಿ ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾಮ್ಮಾ."

ಮೀರ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಗುರೆಲೆ ಆರಿಸಿಟ್ಟು, ಅಡಿಕೆ, ಸುಣ್ಣ ತಟ್ಟೆಯ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಓರಣವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ತಂದು,

"ತಗೊಳ್ಳಿ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ" ಎಂದಳು.

"ಮೊದಲು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡು. ಆಮೇಲೆ ನಾನು ಹಾಕಿ

ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ."

ಮೀರ, ಶಾಮುವಿನೆದುರಿಗೆ ತಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟು ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. ಶಾಮು ಚಿಗುರೆಲೆಗೆ ಸುಣ್ಣ ಬಳಿದು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಅಗಿಯ ತೊಡಗಿದ. ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದ ತಟ್ಟೆ ಬರಿದಾಯಿತು.

" ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಎಲೆ ತರಿಸಲೇ ?" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ನವರು ಶಾಮುವಿನ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಕಾಯದೆ ಮೀರಳಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದಿಷ್ಟು ಎಲೆ ತರಲು ಹೇಳಿದರು.

" ನಿದ್ದೆ ಬಂದರೆ ಹಾಗೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಲಗು ಶಾಮಣ್ಣ."

ಶಾಮು ಎದ್ದು ತನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯಿರಿಸಿದ್ದ ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾಗೆಯೇ ಉರುಳಿದ.

" ಸುಬ್ಬು, ನಾನೇಕಪ್ಪ ಹೂ ಮುಡಿದುಕೋಬಾರದು ?" ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಪಕ್ಕದ ಕೊಟಡಿಯಿಂದ ಕೇಳಿ ಬಂದವು. ಶಾಮು ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತ. ಅನಂತರ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಲಿಸುತ್ತಾ ಹಾಗೇ ಮಲಗಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ. ನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೊಂದು ಕನಸು ಬಿತ್ತು. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ತಾನೊಂದು ಹೂವಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರು ವಂತೆ ಭಾವನೆ. ಸುಂದರವಾದ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳು ಹೂವಿಲ್ಲದ ತನ್ನ ಜಡೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ " ನಾನೇಕೆ ಹೂ ಮುಡಿಯಬಾರದು ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ.

" ಇಲ್ಲಿರುವ ಹೂವೆಲ್ಲ ನೀನೇ ಮುಡಿದುಕೋ " ಎನ್ನುತ್ತಾ ಶಾಮು ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಅವಳಿಗೆ ಮುಡಿಸಿದ.

ಶಾಮುವಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಆಗಲೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೂರು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಶಾಮು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಕಣ್ಣುಜ್ಜಿದ. ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಕೈ ಬಳೆಗಳ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿದವು. ಸುಂದರ ಮುಖವೊಂದು ಬಾಗಿಲಿನೊಳಗೆ ಹಣಕಿ ನೋಡಿತು. ವಿಶಾಲ ವಾದ ಒಂದು ಜೊತೆ ಕಪ್ಪು ಕಣ್ಣುಗಳು ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಶಾಮುವಿನೆಡೆ ನೋಡಿ " ಒಳಗೆ ಬರಬಹುದೇ ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದವು.

" ಬನ್ನಿ " ಶಾಮು ಗಾಬರಿಯಿಂದಲೂ, ನಾಚಿಕೆಯಿಂದಲೂ

ಎದ್ದು ಹಾಸಿಗೆ ಸುತ್ತಿದ.

ಮೀರ ಒಳಗೆ ಬಂದಳು.

ಶಾಮು ಮೀರಳನ್ನು ಮೊದಲನೆಯ ಬಾರಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿದ.

ಕೆಂಪು ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪು ಚೌಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದಂತಿದ್ದ ಅವಳ ಗುಂಗುರು ಕೂದಲು ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿ ತೋರಿತು. ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣುಗಳ ಹೊಳಪನ್ನೂ, ಪುಟ್ಟಬಾಯಿಯ ಸೊಬಗನ್ನೂ, ದೇಹದ ಮಾಟವನ್ನೂ ಶಾಮು ನಿಧಾನವಾಗಿ ನೋಡತೊಡಗಿದ. ಅಪೂರ್ವ ವಸ್ತು ತನ್ನೆದುರಿಗೆ ನಿಂತಿರುವ ಭಾವನೆ ಅವನಿಗೆ. ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವವಾದ ಸಂಕೋಚವನ್ನು ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿ, ಮುದ್ದಾದ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ನೋಡುವ ಸೌಂದರ್ಯದ ಆರಾಧಕನಾದ.

ಮೀರ, ಶಾಮುವಿನ ಲಜ್ಜಾರಹಿತ ನೋಟದೆದುರಿಗೆ ತಲೆ ಬಾಗಿದಳು. ಅವಳ ಸ್ವಭಾವವಾದ ಧೈರ್ಯ, ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ದಾಷ್ಟೀಕ, ಶಾಮುವಿನ ತೀಕ್ಷ್ಣನೋಟದೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದವು. ಮೀರಳಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯಸಲ ತಾನು ಹೆಂಗಸೆಂಬುದರ ಅರಿವಾಯಿತು. ಸೆರಗನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಮತ್ತಷ್ಟು ಮುಖ ತಗ್ಗಿಸಿ,

"ಈ ದಿನ ನೀವು ಇಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತೀರಲ್ಲವೇ ?" ಎಂದಳು.

"ಹ್ಞೂ"

"ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗಾಗಿ ಮನರಂಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇಟ್ಟುಕೊಡಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಒಂದು ಟೀಕಿಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿರಾ ?"

"ಏನೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿದೆ ?"

"ನರ್ತನ, ಟಾಬ್ಲೋ, ನಾಟಕ, ಆರ್ಕೆಸ್ಟ್ರಾ ಎಲ್ಲಾ ಇದೆ."

"ಒಂದು ಟಕೀಟು ಕೊಡಿ ."

ಮೀರ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಚೀಲವನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾ

"ಎಷ್ಟರ ಟಕೀಟು ಹರಿಯಲಿ?" ಎಂದಳು. ಈಗ ಅವಳ ಸಂಕೋಚ ಮರೆಯಾಗಿತ್ತು. ವ್ಯಾಪಾರಿ ತನ್ನ ಗಿರಾಕಿಯನ್ನು 'ಯಾವ ಸಾಮಾನು

ಬೇಕು' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಭಾವ ಅವಳ ದನಿಯಲ್ಲಡಗಿತ್ತು.

"ಎಷ್ಟರ ಟಿಕೀಟುಗಳಿವೆ?"

"ಒಂದು ರೂಪಾಯಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿನ ವರೆಗೆ ಇದೆ."

"ನನಗೆ ಐದು ರೂಪಾಯಿನ ಟಿಕೀಟು ಸಾಕು."

ಮೀರ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಬಲವಂತ ಮಾಡುವ ದನಿಯಿಂದ

"ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿನ ಟಿಕೀಟನ್ನು ಹರಿಯುತ್ತೇನೆ" ಎಂದಳು. ಹಾಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಶಾಮುವಿನ ಎಡ ಗೈಲಿದ್ದ ಚಿನ್ನದ ಗಡಿಯಾರದ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟಿದ್ದವು. ಚೆಲುವೆಯಾದ ಹುಡುಗಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಹೇಳುವ ಕಲ್ಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಶಾಮು

"ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ" ಎಂದ.

ಮೀರ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಟಿಕೀಟು ಪುಸ್ತಕ ತೆಗೆದು ಒಂದು ಟಿಕೀಟನ್ನು ಹರಿದು ಶಾಮುವಿನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಶಾಮು ಕೋಟಿ ನಿಂದ ಪರ್ಸು ತೆಗೆದು ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿನ ಎರಡು ನೋಟುಗಳನ್ನು ಮೀರಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ.

"Thanks" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮೀರ ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ಮೀರ ಹೊರಟುಹೋದಮೇಲೆ ಶಾಮುವಿನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಂಕು ಕವಿಯಿತು. ಅವನು ಹಳ್ಳಿಯವನಾದುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹುಡುಗಿಯರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಮೀರಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುವಾಗ ಶಾಮುವಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂಕೋಚ ವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳೆದುರಿಗೆ ತನ್ನ ಧೈರ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದುದು ಅವನಿಗೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತ್ತು. ಮೀರಳನ್ನು ನೋಡಿಧಾಗ ಅವಳು ಅಪರಿಚಿತಳು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅವನಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಚಿರಪರಿಚಿತರು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿ ಅವನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದ. ತಾನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಬರಿ ತಲೆಯ ಹುಡುಗಿಯ ಮುಖಕ್ಕೂ, ಮೀರಳ ಮುಖಕ್ಕೂ ಸಾಮ್ಯ ವಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಶಾಮು ಚಕಿತನಾದ.

ಮೀರ, ಸಂಜೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೇ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಳು. ಹೊರಗೆ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಶಾಮುವಿನ ರೂಮಿನ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತು,

"ನಿಮಗೆ ಕಾಲೇಜು ಎಲ್ಲಿದೆ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು" ಎಂದಳು.

ಶಾಮು ಅವಳ ಚೆಂದವನ್ನು ಹೀರುತ್ತ "ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ" ಎಂದ.

"ಶ್ರೀಪಾದು, ಶ್ರೀಹರಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರೊಡನೆ ನೀವೂ ಬನ್ನಿ. ಬರಲು ಮರೆಯಬೇಡಿ" ಎಂದು ಎರಡು ಬಾರಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿ ಹೋದಳು.

ಎಣ್ಣೆ ನೀರಿನಿಂದ ಅವಳ ಅಂಕೆ ಮೀರಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಲೆಗೂದಲನ್ನೂ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕಳೆಯೇರಿದ್ದ ಮುಗ್ಧ ಮುಖವನ್ನೂ ಎಂದಿಗಿಂತಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರೂಪಸಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಶಾಮು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನೆನೆಯುತ್ತಿದ್ದ.

ಅವಳ ಒತ್ತಾಯದ ಕರೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ತ್ರಾಣ ಸಹ ಅವನಿಗುಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಸಂಜೆ ಶ್ರೀಪಾದು, ಶ್ರೀಹರಿಯೊಡನೆ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಶಾಮು ಸಿದ್ಧನಾದ.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ "ಎಲ್ಲಿಗೆ ಶಾಮಣ್ಣ?" ಎಂದರು.

"ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ, ಇವತ್ತು ನಾಟಕವಿದೆಯಂತೆ. ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ನನಗೂ ಒಂದು ಟಿಕೀಟು ಮಾರಿದಾರೆ...."

"ಹಾಗೋ. ಅಬ್ಬ ! ಈ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೀರಾನ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗಿಬನ್ನಿ. ಕಾಲೇಜಿನ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ನಟಿ ನಮ್ಮ ಮೀರಾ."

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಮೀರಳನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು.

ಶ್ರೀಪಾದೂಗೆ ಮೀರಳ ನಾಟಕ ನೋಡುವುದೆಂದರೆ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ ತಿಂದಹಾಗೆ. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಮೀರಳ ಅಭಿನಯ ಹೊಗಳುತ್ತ ಬಂದ.

"ಮೀರ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡ್ತಾಳೆ ಶಾಮಣ್ಣ. ಕಾಲೇಜಿನ

ಎಲ್ಲಾ ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಅವಳೇ ನಾಯಕಿ."

"ಹಾಗೇನು ? ಹಾಗಾದರೆ ಇವತ್ತಿನ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅವರೂ ಮಾಡಿದಾರೇನು ?"

"ಮೀರಳಿಲ್ಲದ ನಾಟಕ ಅಂದರೆ ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲದ ಆಕಾಶವಿದ್ದಹಾಗೆ ಶಾಮಣ್ಣ. ಅವಳಿಲ್ಲದೇ ನಾಟಕ ಆಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ."

"ಇವತ್ತಿನ ನಾಟಕ ಯಾವುದು ?"

"ಇವತ್ತು 'ಹೂವಿನ ಆಸೆ' ಎನ್ನುವ ನಾಟಕ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಮೀರಾ ಅದರ ನಾಯಕಿ 'ಸೀತೆ'ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಾಳೆ."

"ನಾಯಕ ಯಾರು?" ಶಾಮು ಕೊಂಚ ಕಾತುರ, ಅಸಮಾಧಾನ ದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ.

"ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಮಗಳು ನರ್ಮದಾ ನಾಯಕ 'ಸುಬ್ಬು'ವಿನ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದಾಳೆ."

"ಬರೀ ಕಾಲೇಜಿನ ಹುಡುಗಿಯರೇ ಆಡುತ್ತಾರೆ ಅಂತ ತೋರುತ್ತದೆ."

ಶಾಮು ದನಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನವಿತ್ತು.

ಕಾಲೇಜಿನ ಮುಂಭಾಗ ತಳಿರುತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ ವಾಗಿತ್ತು. ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಯುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯರು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಜೀವಕಳೆ ತುಂಬಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ವಿವಿಧ ರಂಗಿನ ಜಾರ್ಜೆಟ್, ಸಿಲ್ಕ್, ಕ್ರೇಪು, ರೇಶ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿ ಯರು ಬಣ್ಣದ ಚಿಟ್ಟೆಗಳಂತೆ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀಪಾದು, ಶ್ರೀಹರಿ ತಮ್ಮ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿನ ಟಿಕೀಟು ತೋರಿಸಿದೊಡನೆ ನೀಲಿ ಮೈಸೂರು ಕ್ರೇಪ್ ಉಟ್ಟಿದ್ದ ನಿಡುಜಡೆಯ ಹುಡುಗಿ "ಬನ್ನಿ. ಜಾಗ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಮುಂದೆ ಹೋದಳು. ಶ್ರೀಪಾದು, ಶ್ರೀಹರಿ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು.

ಶಾಮು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದೆಂದು ತೋರದೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತು ಸುತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹಳದೀ ಸಿಲ್ಕ್ ಸೀರೆಯುಟ್ಟಿದ್ದ ಎರಡು ಜಡೆಯ ಹುಡುಗಿ ಅಲ್ಲೇ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದು ಕೇಳಲು

ಶಾಮುವಿಗೆ ಸಂಕೋಚವಾಯಿತು. ಆ ಹುಡುಗಿಯರ ನಗು, ಮಾತು, ಕೂಗಾಟ, ಉಡುಪಿನ ವೈಖರಿ ನೋಡಿ ಶಾಮು ಬೆರಗಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ.

ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ತುಂಬಿದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ಚಂದ್ರ ಬೇಗ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಹುಡುಗಿಯರ ಆ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಶಾಮು ಮೀರಳನ್ನು ತಟ್ಟನೆ ಗುರ್ತಿಸಿದ. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದ ಅವಳು, ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗಿಯೊಡನೆ ಏನೋ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ನಗುತ್ತಿದ್ದ ಮೀರ, ಶಾಮುವಿನ ಹತ್ತಿರ ಬರುವವರೆಗೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ತೀರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಶಾಮು ತನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಗುಳ್ನಗೆ ಬೀರಿ, ಹತ್ತಿರ ಬಂದು,

"ಯಾವಾಗ ಬಂದಿರಿ?" ಎಂದಳು.

"ನಾನು ಬಂದು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷವಾಯಿತು."

"ಶ್ರೀಪಾದು, ಶ್ರೀಹರಿ ಎಲ್ಲಿ ?"

"ಅವರು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ."

ಮೀರ ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಡುಗಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ "ಚಂಪಾ, ಬಂದೆ, ಒಂದು ನಿಮಿಷ ತಾಳು" ಎಂದು ಶಾಮುವಿನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ "ಬನ್ನಿ" ಎಂದಳು.

ಮೀರ ಮುಂದುಗಡೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಸೋಫಾದ ಬಳಿ ಶಾಮುವನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಶಾಮು ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡ ಕೂಡಲೇ

"ನಾನಿನ್ನು ಹೋಗಿಬರಲಾ?" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮರೆಯಾದಳು.

ಚಂಪಾ ಮೀರಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಮೀರ ಬಂದೊಡನೆ

" ಮೀರಾ, ಯಾರೇ ಅದು ?" ಎಂದಳು.

" ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮಗ."

" ಅಬ್ಬ ! ಎಂತಹ ಪರ್ಸನಾಲಿಟಿ ಇದೆ ! ನಮ್ಮ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ್ ಕೂಡ ಈತನ ಮುಂದೆ ನಾಚಬೇಕು. ಆ ಮಸಲ್ಸ್, ಆ ಕಲರು,

ಹೈಟು...."

ಮೀರಾ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ "ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸು, ಚಂಪಾ. ನಿನ್ನ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ಅವರಿಗೆ ಇಂಟ್ರೊಡ್ಯೂಸ್ ಮಾಡ್ತೀನಿ. ಬಾ" ಎಂದಳು.

"ಬೇಡ ತಾಯಿ. ನೀನು 'ಜಲಸ್' ಆಗಬಹುದು" ಎಂದಳು ಚಂಪಾ.

ಮೀರಾ ನಕ್ಕು "ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಾತನಾಡಬೇಡ" ಎಂದಳು.

ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾದನಂತರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಆಟದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವರಿಗೆ ಬಹು ಮಾನಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದರು. ಮೀರಾ ನಾಲ್ಕೈದು ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಮಾನ ಪಡೆದಿದ್ದಳು. ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಮೀರ ಓದಿದನಂತರ ಸಾಮೂಹಿಕ ನರ್ತನವಾಯಿತು. ಆರ್ಕೆಸ್ಟ್ರಾ, ಟಾಬ್ಲೋ ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೇ 'ಹೂವಿನ ಆಸೆ' ನಾಟಕ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಮೊದಲನೆಯ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಯಕ 'ಸುಬ್ಬು' ಪುಸ್ತಕ ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಬಾಲವಿಧವೆ ಸೀತೆ ರಂಗವನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಸೀತೆ ಆಡಂಬರವಿಲ್ಲದೆ ಸರಳವಾದ ಬಿಳಿ ಸೀರೆ, ಬಿಳಿ ರವಿಕೆ ತೊಟ್ಟು, ಸಡಿಲವಾಗಿ ಜಡೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಸುಳಿದಳು. ಬೆಕ್ಕಿನಂತೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದು ಸುಬ್ಬುವಿನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದಳು.

ಮೀರಾ ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಬಂದೊಡನೆ ಶಾಮು ನೆಟ್ಟಗೆ ಕುಳಿತು ನಾಟಕ ನೋಡತೊಡಗಿದ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೃಶ್ಯವೂ ಮೀರಾಳ ಅಭಿನಯದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು. ಶಾಮುವಿನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೀರಾಳ ಪಾತ್ರ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ನಿಂತಿತು.

ಕೊನೆಯ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೀರಾ ಶಾಮುವಿನೆಡೆ ನೋಡಿ ನಕ್ಕಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ನಾಟಕ ಮುಗಿಯಿತು. ನಾಟಕಶಾಲೆ ಜನರ ಚಪ್ಪಾಳೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಜನರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಹೊರಡತೊಡಗಿದರು. ಶಾಮು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಹೊರಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ

ಮೀರಾ ಒಳಗಿನಿಂದ ಧಾವಿಸಿಬಂದು ಶಾಮುವಿನ ಬಳಿ ನಿಂತು ತನ್ನ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಬಹುಮಾನದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅವನ ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟು,

"ನಾನು ಬಣ್ಣ ತೆಗೆದು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಪಾದೂಗೆ ಹೇಳಿ ಐದು ನಿಮಿಷ ಕಾದಿರಿ ಅಂತ. ತಮಗೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ?"

"ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬನ್ನಿ. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಆತುರವಿಲ್ಲ."

ಮೀರ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ವಂದನೆಯರ್ಪಿಸಿ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು.

ಶಾಮು ಮೀರಾಗೆ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕದ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ತಿರುವಿ ಹಾಕುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ. ಶ್ರೀಪಾದು ಶಾಮುವಿನ ಬಳಿ ಬಂದು

"ಹೋಗೋಣವೇ ಶಾಮಣ್ಣ?" ಎಂದ.

"ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಕನೂ 'ಬರುತ್ತೇನೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕಾದಿರಿ' ಅಂತ ಹೇಳಿ ಹೋದರು."

ಶಾಮು, ಶ್ರೀಹರಿ, ಶ್ರೀಪಾದು ಮೀರಾಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದರು.

ಮೀರಾ ಬಣ್ಣ ತೆಗೆದು ಬರಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾವಕಾಶವಾಯಿತು.

"ಕ್ಷಮಿಸಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಾಯಿಸಿದೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೀರಾ ಬಂದಳು.

"ಹಾಗೇನಿಲ್ಲ."

"ಶ್ರೀಪಾದು, ನಾಟಕ ಹೇಗಿತ್ತೋ ? ನೀವು ಎಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದರೋ ತಿಳಿಯುಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಶ್ರೀಹರೀನ ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡಿದೆ."

"ನಾವು ಹಿಂದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು ಮೀರಾ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ನಾವು ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾಟಕ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ನೀನಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಕೇಳಬೇಕೆ ?"

"ಅದೇನು, ನಾನಿದ್ದರೆ ನಾಟಕ ಕೆಡಲೇಬಾರದೇನು ?"

"ನೀವು ನಾಯಕಿಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ ಮೇಲೆ ನಾಟಕ ಕೆಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ" ಶಾಮು ಹೇಳಿದ.

ವೀರಳ ಮುಖ ಆನಂದದಿಂದ ಅರಳಿತು. ಆದರೂ ಔಪಚಾರಿಕ ವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು.

"ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಮಾತಾಯಿತು."

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ವೀರ ಏಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಶಾಮು ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದ. ಶಾಮು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡಾಗ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ವೀರಳಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿದವು.

ಅದೇ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವೀರ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಹೊದೆದು ಕೊಂಡು ಸುಖನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತಿದ್ದಳು.

ಶಾಮು ಕಮಲಮ್ಮನವರಿಗೂ ಹೇಳಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ಮನೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣು ಹರಿದಾಡಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದ.

ಶಾಮು ಹೊರಟುಹೋದೊಡನೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಆತುರದಿಂದ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದರು. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಕಾಫಿ ಕುಡಿದ ಲೋಟಗಳನ್ನು ತೊಳೆದಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

"ಕಮಲೂ, ನಮ್ಮ ವೀರಾಗೆ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷವಾಯಿತು ?"

"ಹದಿನೇಳು ತುಂಬಿತು."

"ಅಬ್ಬ! ಆಗಲೇ ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷವಾಯಿತೆ? ಅಂದರೆ ಮದುವೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ವಯಸ್ಸು. ಅಲ್ಲವೇ ?"

"ಛೇ. ಇನ್ನೂ ವೀರ ಮಗು. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಟು ಮಾಡಲಿ, ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗಲಿ, ಬಣ್ಣ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಕುಣಿಯಲಿ ಅಂತ ಮನಸ್ಸು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಬೆಳಿಸಿದೀರಿ ಆ ಮಗೂನ. ಈಗಲೇ ಮದುವೆ ಯಾಕೆ ?" ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಮೂದಲಿಸಿದರು.

"ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ ಕಮಲೂ. ಈಗ ಅವಳಿಗೆ ಲಗ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆನಿಸಿದೆ."

"ಸಧ್ಯ ! ಈಗಲಾದರೂ ಹಾಗೆ ತೋರಿತಲ್ಲ. ಈಗೆರಡು ಮೂರು ವರ್ಷದಿಂದ ನಾನು ಒಂದೇ ಸಮ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಅಂತ ತೊರೆದು ಕೊಂಡೆ. ಈ ಮನೇಲಿ ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಏನು ಬೆಲೆ? ನೀವು, ಗೋಪಿ ಅವಳಿಗೆ ಅತಿ ಸಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿದಿರಿ."

"ಇಲ್ಲ ಕಮಲೂ. ಈ ವರ್ಷ ಅವಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತೀನೆ."

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ದನಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರವಿತ್ತು.

"ಇದೇನು, ನಿಮ್ಮ ಎಳೆ ಕಂದನಿಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ಯೋಚನೆ ಬಂದಿದೆ."

"ಮತ್ತೇ...... ನಮ್ಮ ಶಾಮು ಏನಾಗಿದಾನೆ ?"

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಕಾತರದಿಂದ ನೋಡಿದರು.

"ಹುಡುಗನಿಗೇನು ? ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಮುಟ್ಟುವ ಹಾಗಿದಾನೆ. ಕೈ ಹಿಡಿಯೋಕೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಗೌರೀನ ಗುಲಾಬಿ ಹೂವಿನಿಂದಲೇ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮುದ್ದಿನ ಮಗಳು ಒಪ್ಪಬೇಕಲ್ಲ ?"

"ಒಪ್ಪದೇ ಏನುಮಾಡುತ್ತಾಳೆ ಕಮಲೂ ? ಹುಡುಗ ಮನ್ಮಥನ ಹಾಗಿದಾನೆ. ತಂದೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಆಸ್ತಿ ಮಾಡಿಟ್ಟದಾರೆ. ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ. ಕುಳಿತು ತಿಂದರೂ ಸವೆಯದಷ್ಟು ಹಣವಿದೆ. ಆದರೆ......" ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ರಾಗ ಎಳೆದರು.

"ಆದರೇನೂಂದ್ರೆ ?"

"ಹುಡುಗ ಹೆಚ್ಚು ಓದಿದವನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನ ನಯ, ವಿನಯ ಯಾವ ವಿದ್ಯಾವಂತನಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ."

"ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಓದಿದಾನೆ ?"

"ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ. ಯವರೆಗೆ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಹತ್ತಿದನಂತೆ. ಆಮೇಲೆ ಪರೀಕ್ಷೇಲಿ ಎರಡು ಸಲ ಹೋದಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನಂತೆ."

ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಒಲೆಗೆ ಇದ್ದಲು ತುಂಬುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು.

"ಅಯ್ಯೋ, ಬೇಕಾದಷ್ಟಾಯಿತು. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡಲಾಗದ ವಿದ್ಯೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಏನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ? ಅರಕಲಗೂಡು ರಾಮಯ್ಯನವರ ಮಗ ಸೀತಾರಾಮು ಓದು ಮುಗಿಸಿ

ಯಾವುದೋ ಕಾಲವಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗನಿಗೆ ರೂಪವಿದೆ. ಹಣವಿದೆ. ಮೀರಳಿಗೆ ಇನ್ನೇನಾಗಬೇಕು ? ದಮ್ಮಯ್ಯಾಂತ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ."

"ಹಾಗಲ್ಲ ಕಮಲೂ. ಮೀರಾ ಕಾಲೇಜು ಮೆಟ್ಟಲು ಹತ್ತಿದವಳು. ಅವಳ ಸ್ವಭಾವ ತುಂಬಾ ಮೃದು. ಇದುವರೆಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಯಾವದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ನೋವಾಗದಂತೆ ಬೆಳದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ಹೆಚ್ಚು ಓದಿಲ್ಲದ ಶಾಮೂನ ಒಪ್ಪುತ್ತಾಳೆಯೇ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನುಮಾನ."

"ಒಪ್ಪದೇ ಏನು? ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯೋದು ಯಾಕೆ ಹೇಳಿ ? ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯೋಕೆ ಅಲ್ಲವೇ ? ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ದುಡ್ಡಿದ್ದರೆ ಓದಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ನೀವು ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಮೀರಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಬಿಡಿ."

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಐದು ನಿಮಿಷ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರು.

"ನಾನು ವಿಚಾರಿಸುವುದೇನೋ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶಾಮುವಿನ ಸೋದರಮಾವನೇ ಈಗ ಹಿರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅವರ ಪರಿಚಯ ನನಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಶಾಮುವಿನ ಜಾತಕ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಮೀರಾ ಒಪ್ಪುವಳೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಯೋಚನೆಯಾಗಿದೆ."

"ಅವಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವ ಭಾರ ನನ್ನದು" ಎಂದು ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಗಂಡನಿಗೆ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ಆ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಶೀನಪ್ಪನವರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದರು.

ತಾ: 7-5-45.
ಮೈಸೂರು.

"ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯನವರಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ಸಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಗದ ಬರೆಯುವ ಉದ್ದೇಶ

ವೇನೆಂದರೆ ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಕನ ಮಗ ಚಿ| ಶಾಮಣ್ಣನ ಜಾತಕ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ತಮ್ಮನ ಮಗಳು ಚಿ| ಸೌ| ಮೀರಳನ್ನು ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆಯುವ ಸಂಕಲ್ಪ ಬಂದಿದೆ. ತಾವು ಕೃಪೆಯಿಟ್ಟು ಜಾತಕ ಕಳಿಸಿದರೆ, ಅದರ ಅನುಕೂಲ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರ ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ದೊಡ್ಡಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಮಗುವನ್ನು ತಂದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಸವಿನಯ ಬೇಡಿಕೆ.

ನಿಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಿ,
ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ದೇವರನ್ನು ನೆನೆದು ಕಾಗದವನ್ನು ಟಪಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿದರು.

ಎರಡು ದಿನದಲ್ಲಿ ಶಾಮುವಿನ ಸೋದರಮಾವ ಶೀನಪ್ಪ ನವರಿಂದ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಜವಾಬು ಬಂತು.

"ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಗೆ,

ನಿಮ್ಮ ಕಾಗದ ತಲುಪಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಯಿತು. ಚಿ| ಶಾಮಣ್ಣನ ಜಾತಕವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಶಾಮು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಹುಡುಗಿ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಸೇರುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಮಾತು ಕೇಳಿ ನೋಡಿ."

ಎಂದು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿದರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮೊದಲು ಜಾತಕ ನೋಡಿಸಿದನಂತರ ಶಾಮು ವಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯೋಣವೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾದರು.

ಕಾಗದ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಂತೆಯೇ "ಶ್ರೀಪಾದೂ" ಎಂದು ಕೂಗಿದರು.

"ಏನಣ್ಣಾ ?"

"ರಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಈಗಲೇ ಬರಹೇಳಿದೆ ಅಂತ

ಹೇಳಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ."

ಶ್ರೀಪಾದು ಸೈಕಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟ. ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ನಂತರ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು,

"ಅಣ್ಣಾ, ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಳಿದರು" ಎಂದ.

ಸಂಜೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಬಂದರು. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಗೆ ಬಹಳ ಗೌರವ, ಭಕ್ತಿ.

"ನಮಸ್ಕಾರ. ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಎದ್ದು ನಿಂತರು.

ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು "ತಾವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ" ಎಂದರು.

ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳದು ಬಹಳ ಸ್ಥೂಲವಾದ ದೇಹ. ವಿಭೂತಿಯ ಕಟ್ಟುಗಳು ಬಲವಾಗಿದ್ದವು. ಅವರ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿಯ ಪಟ್ಟೆಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಗಲವಾದ ಚಪ್ಪಟೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಮೂಗು. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಚಿಟಿಕೆ ನಶ್ಯವೇರಿಸಿ "ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಿ" ಎಂದರು.

"ಕಮಲೂ, ಮೀರಾದು, ಶಾಮೂದು ಜಾತಕ ತಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡು."

ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಎರಡು ಜಾತಕಗಳನ್ನೂ ತಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಕೈಗಿತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು.

ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಅರ್ಧಗಂಟೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗುಣಿಸಿ, ಭಾಗಿಸಿ ಏನೇನೋ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕತೊಡಗಿದರು. ಕಮಲಮ್ಮನವರ ಕಾತರತೆ ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ನಂತರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು.

"ಜಾತಕ ಬಹಳ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ವರನಿಗೆ ಇದೇ ವಧು ಅಂತ ಬ್ರಹ್ಮ ಗಂಟು ಹಾಕಿದಾನೆ. ಹುಡುಗ ಬಹಳ ಯೋಗ್ಯ. ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ದುಡ್ಡಿದೆ. ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ

ಬಿಡಿ. ಮೀರಾ ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ."

ಜಾತಕಾನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು.

"ಸಧ್ಯ, ವೆಂಕಟೇಶ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ" ಎಂದು - ಕುಳಿತ ಕಡೆಯೇ ತಿರುಪತಿ ದೇವರಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದರು.

ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಕಮಲಮ್ಮನವರು ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಲು, ಹಣ್ಣು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಅದೇ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಂದ ಶಾಮುವಿಗೆ ಕಾಗದ ಹೋಯಿತು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಶಾಮುವಿನಲ್ಲಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿ, ಹಿಂದಿನ ಸ್ನೇಹ ಬಂಧನ ಅಳಿಸಿ ಹೋಗದಂತೆ ಬಾಂಧವ್ಯದ ಬೆಸುಗೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಮಗಳ ಕೈಹಿಡಿದು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ವಿನಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದರು.

ಈ ಕಾಗದವನ್ನು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಶಾಮು ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ, ವಿಶಾಲವಾದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಲಾಂದ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಬತ್ತಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅದೇಕೋ ಬೆಳಗಿನಿಂದಲೂ ಅವನಿಗೆ ಮೀರಳ ನೆನಪು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಅಭಿನಯ, ತನಗೆ ಟಿಕೀಟು ಮಾರಿದುದರ ಜಾಣ್ಮೆ, ಸುಂದರ ಮುಖ ಬೆಳಗಿನಿಂದಲೂ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಿತ್ತು. ಮದುವೆಯ ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದರೂ ಶಾಮು ಮದುವೆಯ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಸೋದರ ಮಾವ ತನ್ನ ಮಗಳು ಸರಸಿಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಲವಂತಮಾಡಿ ನಿರಾಶರಾಗಿದ್ದರು. ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯ ಪಾತ್ರದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅವನಿಗೆ ತೋರ ಲಿಲ್ಲ. ಗೆಳೆಯರು, ಬಂಧುಗಳು ಅವನ ಆಸ್ತಿ ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು 'ಮದು ವೆಯಾಗು ಶಾಮಣ್ಣ' ಎಂದಾಗ ಶಾಮು ಉಪಾಯವಾಗಿ ಮಾತು ಹಾರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದು ಮೀರಳನ್ನು ನೋಡಿ ದಾಗಿನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಅಪೂರ್ಣತೆಯ ಅರಿವಾಗಿ, ತನ್ನ ಹೃದಯ ಏನನ್ನೋ ಬಯಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದರ ಅರಿವಾಯಿತು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ದೋಸೆ ತಿಂದು ಶಾಮು ಗದ್ದೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟ.

ಬೆಳಗಿನ ತಂಗಾಳಿ ಹಿತವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವಷ್ಟು ದೂರವೂ ಹಸಿರು ಹಬ್ಬಿತು. ಆ ತಂಗಾಳಿ, ನಿಸರ್ಗದ ಸೌಂದರ್ಯ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನ ಗೊಳಿಸಿದವು. ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಚೆಲುವನ್ನು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ನಿಂತು ನೋಡುವಾಗ ಈ ಚೆಲುವನ್ನು ತನ್ನೊಡಗೂಡಿ ನಿಂತು ನೋಡಲು ಗೆಳತಿಯೊಬ್ಬಳಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದವನ ಮನಸ್ಸು ಕೊರಗಿತು. ಕೂಡಲೇ ಮೈಸೂರಿನ ಬೆಡಗಿನ ಹುಡುಗಿ ಮೀರ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಿರು ಮಿಂಚಿದಳು. ಅವಳ ಗುಂಗುರು ಕೂದಲು, ಹೊಳೆಯುವ ಕಣ್ಣು ಎತ್ತರವಾದ ನಿಲುವು, ನಡಿಗೆಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯ—ಶಾಮುವಿನ ಮನಸ್ಸು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನವಾಯಿತು. ತೆಂಗಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡುವಾಗ, ಪೈರಿನ ನಡುವೆ ಬದುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾದು ಹೋಗುವಾಗ, ಮಾವಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲು ನೀಡಿ ಕುಳಿತು ಆಕಾಶ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಶಾಮುವಿಗೆ ತಾನು ಏಕಾಂಗಿ ಎನಿಸಿತು.

ಅನ್ಯ ಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಬಂದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಕಾಲು ನೋಯುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಶಾಮು ಮನೆ ಸೇರಿದ. ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಬಡಿಸುವಾಗ

"ಹಿಟ್ಟು ಹೇಗಿದೆಯೋ ಶಾಮಣ್ಣ, ಹುಳಿಗೆ ಖಾರ ಸಾಕೇನಪ್ಪ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಶಾಮುವಿಗೆ ತಾನೇನು ಊಟಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನೆಂಬುದರ ಅರಿವು ಸಹ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ.

ಸಂಜೆ ಪುನಃ ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿದ ಶಾಸ್ತ್ರಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ರಾತ್ರಿ ಊಟ ಮುಗಿಸಿ, ನಿದ್ದೆ ಅವನ ಕಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಮುದ್ರೆಯೊತ್ತುವ ವರೆಗೆ ಮೀರಳನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಲಾಂದ್ರವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು, ಅನಂತರ ಮಲಗಿದ.

ಮಾರನೆಯದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟ ಮಾಡಿ, ಒಂದು ಕಟ್ಟು ಎಲೆಯನ್ನೂ, ಅಡಿಕೆಯನ್ನೂ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ

ಪೋಷ್ಟಿನ ರಂಗಪ್ಪ ಕಾಗದ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದ. ಶಾಮು ಎಲೆಯ ಸುರುಳಿಯನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕಾಗದ ಒಡೆದ. ಕಾಗದವನ್ನು ಓದುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಅವನ ದವಡೆಗಳು ಎಲೆ ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಅಗಿಯುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದವು. ಶಾಮುವಿಗೆ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ತಾನು ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುವೆನೋ, ಕನಸಿನಲ್ಲಿರುವೆನೋ ಎಂಬುದು ಸಹ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲೇಜು ಕುಮಾರಿ ಮೀರ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತನ್ನಂತಹ ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಕ್ಕನ ಕೈ ಹಿಡಿಯಬಹುದೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ತಲೆದೋರಿತು. ತಾನಾದರೋ ಅವಿದ್ಯಾವಂತ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ. ದಾಟಲಾರದೆ ವಿದ್ಯಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೊಡೆದ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನವನು. ಮೀರ ಪಟ್ಟಣದ ರಂಗಿನ ಹೂವು ತನ್ನನ್ನು ಒಪ್ಪಬಹುದೇ ? ಶಾಮು ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತ.

ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೇನು? ತನ್ನಂತಹ ಕಟ್ಟುಮಸ್ತಾದ ತೋಳು, ಉಕ್ಕಿನಂತಹ ದೇಹ ಯಾವ ಪಟ್ಟಣದ ಹುಡುಗನಿಗಿದೆ? ನಿಸರ್ಗದ ಮಡಿಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಪುತ್ರ ತಾನು. ಶಾಮುವಿಗೆ ತನ್ನ ಮೈ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯಿತ್ತು. ಹಿರಿಯರು ಸಂಪಾದಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಆಸ್ತಿ ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕೈದು ತಲೆ ಮಾರುಗಳು ಕಳೆದರೂ ಕರಗುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಣ, ದೇಹಸೌಂದರ್ಯವೆರಡೂ ತನಗೊಲಿದಿರುವಾಗ ಯಾವ ಹುಡುಗಿಯಾದರೂ ತನ್ನನ್ನು ಒಪ್ಪಲೇ ಬೇಕು.

ಶಾಮು ಸಿಳ್ಳೆ ಹಾಕುತ್ತ ತಲೆ ಬಾಚತೊಡಗಿದ. 'ಏನು ಉತ್ತರ ಬರೆಯುವೆ?' ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿತು. ತನ್ನ ಆತುರ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಾರದೆಂದು ಒಂದು ವಾರ ತಡಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದ.

ಶಾಮುವಿನ ಕಾಗದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ತಾಯಿ ತಂದೆಯಿಲ್ಲದ ತಬ್ಬಲಿ ಮೀರ ಈಗ ಸರಿಯಾದ ಮನೆ ಸೇರುತ್ತಿರುವುದು ಅವರನ್ನು ತುಂಬಾ ಸುಖಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಮೀರ ಕೈ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದುದು ತಮ್ಮ ಅಳಿದ ಗೆಳೆಯನ ಏಕಮಾತ್ರ ಪುತ್ರ ಶಾಮುವನ್ನು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಗೂ, ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೂ

ಒಂದೇ ಗೇಣುಳಿಯಿತು.

ಕಾಗದ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಡಿಗೇಮನೆಗೆ ಬಂದು

" ಕಮಲೂ, ನಾನು ಆಗಲೇ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆ? ಶಾಮು ಚಿನ್ನದಂತಹ ಹುಡುಗ; ನನ್ನ ಮಾತು ತೆಗೆದುಹಾಕೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಈ ಸಂಬಂಧ ಪೂರ್ಣ ಸಮ್ಮತವಿದೆ " ಎಂದರು.

ಕಮಲಮ್ಮ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದು ಬಂದು ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ,

" ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ದಿನ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಬಿಡಿ " ಎಂದರು.

ಮೀರಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಸಂಗತಿಯೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳು ಬೇರೆ ಯಾವ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಪ್ರವೇಶಿಸದೆ ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾಗಿದ್ದಳು. ಶಾಮು ಹೊರಟು ಹೋದ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಅವಳಿಗೆ ಅವನ ನೆನಪು ಅಳಿಸಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಕಾಲೇಜು, ಗೆಳತಿಯರು, ಪರೀಕ್ಷೆ ಇವುಗಳ ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಮೀರ ಯಾವುದನ್ನೂ ತಿಳಿಯದೆ ನಿರ್ಯೋಚನೆಯಿಂದಿದ್ದಳು.

ಪುಸ್ತಕ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ತಿರುವಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ರೂಮಿನೊಳಗೆ ಬಂದರು.

" ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದೀ ಮೀರಾ ? "

" ಕೆಮಿಸ್ಟ್ರಿ ಓದುತ್ತಾ ಇದೀನಿ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ."

" ಪರೀಕ್ಷೆ ಹತ್ತಿರ ಬಂತು ಅಲ್ಲವೇ ? "

" ಹ್ಞೂ. ಅದಕ್ಕೇ ಈಗ ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದಿದೀನಿ."

" ಏನು ಕೆಮಿಸ್ಟ್ರಿಯೋ, ಏನು ಪರೀಕ್ಷೆಯೋ ? ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಎಷ್ಟು ಓದಿದರೂ ಗೃಹಿಣಿಯರಾಗಿ ಸೌಟು ಹಿಡಿಯುವುದಂತೂ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ."

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ತಾವಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಮಾತಿಗೆ ಪೀಠಿಕೆ ಹಾಕಿದರು.

" ಅದೇನೋ ನಿಜ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. ಆದರೆ ಹೆಂಗಸರು ಸೌಟು ಹಿಡಿಯಲೇಬೇಕೆಂದು ನಿಸರ್ಗ ನಿಯಮವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಓದಿ

ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರೆ ಸೌಟು ಯಾಕೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕು ಹೇಳಿ."

"ಓದಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರೂ ಎಷ್ಟು ದಿನಾಂತ ಮದುವೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ? ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಸಮಯ, ಸಂದರ್ಭ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತದೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ?"

ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮಾತಿನ ಜಾಡನ್ನರಿಯದ ಮೀರ 'ನಿಜ' ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು.

"ಮೀರಾ, ನಾನೊಂದು ಮಾತು ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿದೇನೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಮಾತು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತ ನನ್ನ ಭಾವನೆ."

ಮೀರ ಪೆನ್ಸಿಲ್ಲಿನ ತುದಿಯನ್ನು ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಕೀಳುತ್ತಾ "ಏನದು?" ಎಂದಳು.

"ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮಗ ಶಾಮೂನ ನೀನು ನೋಡಿದೀಯಲ್ಲವೆ?"

ಮೀರಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. "ನೋಡದೇ ಏನು ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. ಮೊನ್ನೆ ಬಂದಿದ್ದರಲ್ಲಾ ಅವರು ತಾನೆ ? ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಟಿಕೇಟು ಸಹ ಮಾರಿದ್ದೆ."

"ಹ್ಞಾ. ಅವನೇ. ಅವನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕೊಡೋಣ ಅಂತ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದೀನಿ...."

ಮೀರಳ ಕೈಲಿದ್ದ ಪೆನ್ಸಿಲ್ಲು ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಳಚಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಗೆರೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು. ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಉಯ್ಯಾಲೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನೀಲಿ ಹರಳಿನ ಲೋಲಕ್ಕು ತನ್ನೊಡತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿಯಲು ಸ್ತಬ್ಧವಾಯಿತು.

ಮೀರಳ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಅವಳಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸದವರಂತೆ ಮುಂದುವರೆಸಿದರು.

"ನೋಡು ಮೀರಾ, ಶಾಮು ಓದಿದ ಹುಡುಗನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನ ವಿನಯ, ಗುಣ ಓದಿದ ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಇದೆ ಹೇಳು ? ಹುಡುಗ ನೋಡಲು ರಾಜಕುಮಾರನಂತಿದ್ದಾನೆ. ಅತ್ತೆ, ಮಾವ, ಅತ್ತಿಗೆ, ನಾದಿನಿಯರ ಕಾಟವಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಆಸ್ತಿಯಿದೆ. ಅಷ್ಟು

ದೊಡ್ಡ ಮನೆಗೆ, ಜಮೀನಿಗೆ ರಾಣಿಯಾಗಿ ನೀನಿರಬಹುದು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನೀನಗೇನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ?" ಎಂದರು.

ಮೀರಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೆಲವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಾತನಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಬಂದೊಡನೆ ಹೇಳಿದಳು:

" ನನಗೀಗಲೇ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ."

" ಹಾಗೆಂದರೆ ಹೇಗೆ ಮೀರಾ? ಆಗಲೇ ನಿನಗೆ ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷವಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಮದುವೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನೋಡಿದ ಜನ ಏನಂತಾರೆ. ತಬ್ಬಲಿ ಹುಡುಗೀನ ಸಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ. ಅವಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಸಾಕುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಯಾಕೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಅಂತ ಜನ ನನ್ನ ಮೂದಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಸಾಕಿ ವಿದ್ಯ, ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನೀನು ನನಗೆ ಇದೊಂದು ಉಪಕಾರ ಮಾಡು."

ಮೀರಳ ದುಂಡುಗೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಹನಿಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಉರುಳುತ್ತಿದ್ದವು.

" ಆದರೆ.... ಆದರೆ ಅವರು ಒಪ್ಪಿರುವರೇ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ?" ಮೀರಳ ದನಿ ಕಂಪಿಸಿತು.

" ಹ್ಞೂ. ಅವನು ಒಪ್ಪಿರುವುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ನಿನ್ನ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ."

"ಆದರೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಾರ ಇದೆಯಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡಪ್ಪಾ.."

" ನನಗೆ ಅಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲವೇ ಮೀರಾ ? ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಮದುವೆಗೆ ಲಗ್ನ ಇಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಮಾತ್ರ ದಯವಿಟ್ಟು ಒಪ್ಪಿಬಿಡು. ನನ್ನ ಇದೊಂದು ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಒಪ್ಪಿಬಿಡು. ಹುಡುಗನಿಗೆ ಏನು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಹೇಳು ? ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯೇ ? ಹಣದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯೇ ? ವಿದ್ಯ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ? ವಿದ್ಯ, ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಈಗ ಯಾವ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದೆ? ಹಣವಿದ್ದ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯ ಯಾಕೆ ? ಅವನೂ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ.ಯ ವರೆಗೆ ಓದಿದಾನೆ."

"ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ನಾನು ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದಿದೇನೆ."

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಾಬರಿಯಿಂದಲೂ, ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದಲೂ

"ಮೀರಾ, ನನ್ನ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಿಳಿದೂ, ಬುದ್ಧಿವಂತಳಾದ ನೀನು ಈ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನಿನ್ನ ತಲೆಗೆ ಹಾಕಿದವರು ಯಾರು? ಆ ಗೋಪೀನೇ ಇರಬೇಕು. ನನಗೂ ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಬೇಗ ನಿನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಇದ್ದರೆ ಎದುರು ಮಾತನಾಡಬೇಡ."

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ದನಿ, ಕಡೆಯ ವಾಕ್ಯ ಹೇಳುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿರುಸಾಯಿತು. ಕಡೆಯ ವಾಕ್ಯದೊಡನೇ ರೂಮಿನಿಂದೆದ್ದು ಆಚೆಗೆ ಹೋದರು.

ಮೀರ ಮೌನವಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ತಾನು ಬಹಳ ಆಸೆಯಿಂದ ಬೆಳಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಆಶಾಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಒಣಗಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದುದು ಮೀರಳಿಗೆ ಹಾಲು ಹಾಕಿ ಬೆಳಸಿದ ಮಗುವನ್ನು ಕೈಯಾರೆ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಇರಿಯುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು.

ಮಧುರ ಸಂಗೀತದಂತೆ ಬಾಳಗೀತೆ ನುಡಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಮೀರ ಮೊದಲನೆಯಬಾರಿ ಅಪಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಯಿತು.

ಓದು ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ತಾನು ಪರರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವೆ, ತಾಯಿ ತಂದೆಯಿಲ್ಲದ ಅನಾಥಳು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೀರಳಿಗೆ ತಾಯಿಯ ಅಭಾವದ ಅರಿವು ಈಗಾಯಿತು.

"ಅಮ್ಮಾ....... ನೀನಿದ್ದಿದ್ದರೆ........"

ತಕ್ಷಣ ಅವಳಿಗೆ ಗೋಪಣ್ಣನ ನೆನಪಾಯಿತು.

ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವವನು ತೇಲಿಹೋಗುವ ಹುಲ್ಲು ಕಡ್ಡಿಯ

ಆಶ್ರಯ ಬಯಸುವಂತೆ ಮೀರ ಗೋಪಣ್ಣನ ಸಹಾಯವನ್ನು ನಂಬಿ ಧೈರ್ಯ ತಾಳಿದಳು. ತಕ್ಷಣ ಮೇಜಿನಿಂದ ಕಾಗದ ತೆಗೆದು ಬರೆಯ ತೊಡಗಿದಳು.

" ಪ್ರೀತಿಯ ಗೋಪಣ್ಣನಿಗೆ ಮೀರಳ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.

ಗೋಪಣ್ಣ, ನಾನೀಗ ಒಂದು ಮಹಾವಿಪತ್ತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ನನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ದ್ದಾರೆ. ನನಗೀಗಲೇ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಬಾಲ್ಯ ದಿಂದಲೂ ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಪಾಲಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ಜೀವಿತದ ಗುರಿ. ಅದೊಂದು ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸು ವುದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬದುಕಿನ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಐಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ವೈದ್ಯಳಾಗಿ ಜನರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಹಂಬಲು ನನ್ನ ರಕ್ತದ ಕಣಕಣ ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೂರಿದೆ. ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದನ್ನು ನೀನು ಹೇಗಾದರೂ ತಪ್ಪಿಸು ಗೋಪಣ್ಣ. ವರ ಹಳ್ಳಿಯ ಅವಿದ್ಯಾವಂತ. ನನಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಓದಿದವರು. ಈ ಮದುವೆ ತಪ್ಪಿಸಿದರೆ ನಾನು ಆಜನ್ಮಪರ್ಯಂತ ನಿನಗೆ ಕೃತಜ್ಞಳು.

ಮೀರಾ "

ಮೀರ ಎರಡು ಮೂರು ಬಾರಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿದಳು. ಒಂದೆರಡು ಕಡೆ ಹೊಡೆದು ತಿದ್ದಿದಳು. ಕಾಗದವನ್ನು ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಗೋಪಾಲ ನಿಂದ ಉತ್ತರ ನಿರೀಕ್ಷಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಒಂದು ವಾರದ ನಂತರ ಗೋಪಾಲನಿಂದ ಎರಡು ಕಾಗದ ಬಂತು. ಮೀರ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಕಾಗದವನ್ನು ಅವರ ಕೈಗಿತ್ತು, ರೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡಳು. ಕಾಗದ ಒಡೆಯುವಾಗ ಅವಳೆದೆ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು- ಏನು ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸಿ ಬರೆದಿರುವನೋ ಎಂದು.

" ಮೀರಾ,

ನಿನ್ನ ಕಾಗದ ಬಂತು. ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟವನ್ನೂ ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿ ಅಣ್ಣ ನಿನಗೆ ಮದುವೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿರುವ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು. ನನಗೆ ತೋರಿದ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಣ್ಣನಿಗೂ ತಿಳಿಸಿ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ? ಆದರೆ ಕಾಗದದ ಮೂಲಕ ಅಣ್ಣನ ಮನಸ್ಸು ತಿರುಗಿಸುವುದು ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದರಮೇಲೆ ದೈವೇಚ್ಛೆ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಯಾವ ಭರವಸೆಯನ್ನೂ ಕೊಡಲಾರೆ.

ನಿನ್ನ ಗೋಪಣ್ಣ."

ಕಾಗದ ಓದಿ ಮೀರಳಿಗೆ ಇದ್ದ ಧೈರ್ಯವೂ ಉಡುಗಿಹೋಯಿತು. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನನ್ನವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಕಹಿಯಾಗಿ ನುಡಿಯಿತು. ಕಾಗದವನ್ನು ಪುಸ್ತಕದ ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಕಮಲಮ್ಮನವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೀರ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತಳು.

" ನಾವು ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದ್ದಕ್ಕೆ ಈ ಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮ ಮೇಲೇ ತಿರುಗಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಮೀರಾ ಗೋಪಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದಿರಬೇಕು—ನೀನಾದರೂ ಈ ಮದುವೆ ನಿಲ್ಲಿಸು ಅಂತ. ಅವನು ನನಗೆ ಬಲವಂತದ ವಿವಾಹದ ಕೆಡುಕುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಾಲ್ಕು ಪುಟ ಬರೆದು ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿದಾನೆ. ಗಡ್ಡ ಹಣ್ಣಾದ ನಾನು ಈ ಚೋಟುದ್ದದವನ ಕೈಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ?"

ಕಮಲಮ್ಮ ಗಂಡನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವ ಬದಲು ಅವರ ಮೇಲೆ ರೇಗಿದ್ದರು.

" ಅವಳನ್ನ ಓದಿಸಬೇಡಿ ಅಂತ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದೀನಿ. ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ನಾವು ಕುರುಡನ್ನ ತಂದು ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರೂ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ

ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ನೀವು ಅವಳು ಓದಲಿ, ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಟು ಮಾಡಲಿ, ಅಂತ ಮುದ್ದಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದಿರಿ. ಈಗ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಬುದ್ಧಿ ಬಲಿತ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಮಾತೆಲ್ಲಿ ಕೇಳ್ತಾಳೆ. ನನಗೇನು, ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮನ ಮಗಳುಂಟು, ನೀವುಂಟು" ಎಂದು ವಟ ಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ರಪರಪನೆ ಒಲೆ ಬೀಸತೊಡಗಿದರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತು ಬರೆ ಹಾಕಿ ದಂತಾಯಿತು.

"ಮೀರ ಅದು ಹೇಗೆ ನನ್ನ ಮಾತು ಮೀರುತ್ತಾಳೆ ನೋಡಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಡ. ನಿನಗೂ ಇದಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಅಂತ ಗೋಪಿಗೆ ಇವತ್ತೇ ಕಾಗದ ಹಾಕಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನಿನ್ನೂ ಹುಡುಗ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅವನಿಗೇನು ಗೊತ್ತು? ಮೀರ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳದಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಆರ್ಭಟಿಸಿದರು. ದನಿಯಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತವಿತ್ತು.

ಮೀರ ಸದ್ದು ಮಾಡದೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸರಿದು ಹೋದಳು.

ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮೋಡ ಮುಸುಕಿದಂತಾಯಿತು. ಮನಸ್ಸಿ ನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ನೆಮ್ಮದಿ ಅಂಶಾತಿಗೆಡೆಕೊಟ್ಟಿತು. ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಮಿನುಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಂದಹಾಸ ಮಾಯವಾಗಿತ್ತು.

ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಬರೆದಳೋ ಅವಳಿಗೇ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕೊನೆಯ ದಿನ ವಿದ್ಯಾಮಂದಿರದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಮೀರ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಕಟ್ಟಡವನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದಳು. ಇನ್ನು ತನಗೂ, ವಿದ್ಯಾ ಮಂದಿರಕ್ಕೂ ದೂರ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಅವಳಿಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿತ್ತು. ದೀರ್ಘವಾದ ನಿಟ್ಟುಸಿರೊಂದು ಹೊರಬಿತ್ತು.

"ಮೀರಾ, ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದೀಯೆ?" ಎನ್ನುತ್ತಾ ನರ್ಮದಾ ಪ್ರಶ್ನಪತ್ರಿಕೆ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂದಿರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು

ಮೀರಾ ನೀರಸವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಳು.

"ಸುಮಾರಾಗಿ ಮಾಡಿದೀನಿ."

"ನೀನು ಬಿಡಮ್ಮ. ಈಗ ಸುಮಾರಾಗಿ ಮಾಡಿದೀನಿ ಎನ್ನುವುದು. ಆಮೇಲೆ ಮೊದಲನೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗುವುದು. ಅದೀಗ ಜಾಣರ ಲಕ್ಷಣ."

"ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದೀರೇ ನರ್ಮದಾ, ಮೀರಾ...." ಎನ್ನುತ್ತಾ ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಚಂಪಾ ಅವರನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡರು.

"ಸುಮಾರಾಗಿ" ಎಂದು ಉತ್ತರ ಬಂತು.

"ಇದೇನೇ ಚಂಪಾ, ಕೈಯೆಲ್ಲಾ ಇಂಕಾಗಿದೆ?" ನರ್ಮದಾ ಕೇಳಿದಳು.

"ಹಾಳಾದ ಪೆನ್ನು ತುಂಬಾ ಸೋರುತ್ತದೆ ಕಣೆ. ನನ್ನ ಹೊಸಾ ಪಾಟಲಿ ಪಲ್ಲು ಕೂಡ ಕೊಂಚ ಇಂಕಾಗಿದೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಚಂಪಾ ಸೆರಗು, ನಿರಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪುಟ್ಟ ಕೆಂಪು ಹೂವುಗಳಿದ್ದ ಸೀರೆಯ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಿಂದ

"ಚಂಪಾ, ನಿನ್ನ ಧೈರ್ಯವೇ ಧೈರ್ಯ ಕಣೆ. ನನಗೇನೋ ಪರೀಕ್ಷೆ ದಿನ ಹೊಸ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೇ ಹೆದರಿಕೆ" ಎಂದಳು.

"ಹ್ಞೂ. ಪರೀಕ್ಷೆ ದಿನ ಮುಖವಂತೂ ಸಪ್ಪೆ. ಸೀರೆಯಾದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿ ಅಂತ ಹೊಸದು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡೆ."

"ಸೀರೆಯಿಂದಲಾದರೂ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಳೆ ಬರಲಿ ಅಂತಲೇನೋ? ಮೀರಾ, ಇವತ್ತು ಸಾವನ್-ಆಯಾ-ರೇ ಬಂದಿದೆ. 'ಫಿಲ್ಮ್ ಇಂಡಿಯಾ'ಲಿ ಅದನ್ನು ತುಂಬಾ ಹೊಗಳಿದಾನೆ. ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರೋಣ."

"ಈ ರಾಜೂನ ಬಿಡಮ್ಮ. ಫಿಲ್ಮ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಅದರ ಸಂಪಾದಕ ಅಂದರೆ ಪ್ರಾಣ ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾಳೆ"

ಚಂಪಾ ಗೇಲಿ ಮಾಡಿದಳು.

"ಹೌದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗೋಣ. ಕಿಶೋರ್ ಸಾಹು ಎಷ್ಟಾದರೂ ಜೀನಿಯಸ್" ನರ್ಮದಾ ಹೇಳಿದಳು.

"ಹಾಗೇ ಬರುತ್ತಾ 'ನೆಹರು ಲಂಚ್ ಹೋಂ'ಲಿ ತಿಂಡಿ...... ಏನೇ....?"

"ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಊಟ, ತಿಂಡಿ, ನಿದ್ದೆಗೆ ಸಾಯ್ತೀಯ. ಹಾಗೆ ತಿಂದರೆ ಮೈ ಬರದೆ ಇನ್ನೇನಾಗುತ್ತದೆ ?"

ಮೀರಾ ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ದುಂಢು ತೋಳನ್ನು ಜಿಗುಟಿದಳು.

"ನೋಯುತ್ತದೆ ಬಿಡೇ."

ನರ್ಮದಾ, "ನಾನು, ಮೀರಾ ಮನೆಗೆ ಎರಡೂವರೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗೋಣ" ಎಂದಳು.

"ನಾನು ಆ ಬಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಾರೆನಮ್ಮ. ಗಾಡಿ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿದ್ದರೇ ನಾನು ಬರುವುದು"

ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮಧ್ಯೆ ಕೊಂಕು ತೆಗೆದಳು.

"ನೀನು ಹೀಗೇ ಸುಖಪಡುತ್ತಿರು. ಇನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ, ರೋಣಗಲ್ಲು, ಆನೆ ಎಲ್ಲದರಿಂದಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಗೆದು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಹಾಗಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತೀಯ. Figure ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ರಾಜು. ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಮುಖದ ಚೆನ್ನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅದೇ ಮುಖ್ಯ, ನಮ್ಮ ಮೀರಾ ನೋಡು ಹೇಗಿದಾಳೆ...." ಎನ್ನುತ್ತಾ ಚಂಪಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ಮೀರಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ,

"ಆ ಸೊಂಟ, ಆ ಭುಜ, ಆ ಕಟ್ಟು...."

"ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸು ಚಂಪಾ. ನಾನು ಕೇಳಲಾರೆ."

ಮೀರ ಬೇಸರದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು. ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಮೀರಳ ಕಡೆ ನೋಡಿ,

"ಆಗಲಮ್ಮ. ಮೀರಾನೇ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿ. ನನಗೆ figure ಇದ್ದು ಏನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ? ನಾನೇನು ಬಾಲ್-ಡಾನ್ಸ್‌ಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆ ?" ಎಂದಳು.

"ಸರಿ. ಈಗೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹೇಳಿಬಿಡಿ" ಮೀರ ಹೇಳಿದಳು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯಿತು. ಹುಡುಗಿಯರೆಲ್ಲಾ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೊರಗೆ ಬಂದರು. ಆ ಗಲಾಟೆ, ಮಾತುಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮುಳುಗಿಹೋದರು.

ಮೀರ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಡು

ತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಶ್ರೀಪಾದು ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕೇಳಿದ:

"ಹೇಗೆ ಮಾಡಿರುವೆ ಮೀರಾ?"

"ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರೇನೋ ಶ್ರೀಪಾದು? ಇನ್ನು ನನಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ."

ಸಹನೆಯ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನೊಡೆದುಕೊಂಡು ಕಂಬನಿ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯಿತು. ಶ್ರೀಪಾದು ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಬೆಪ್ಪನಂತೆ ಅವಳ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದ.

ಮೀರ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಅತ್ತು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಅತ್ತಿದ್ದ ಗುರುತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಮಾಯವಾದನಂತರ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಬಳಿ ನಿಂತು,

"ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಇವತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಾವು ಸ್ನೇಹಿತರೆಲ್ಲಾ ಸಿನಿಮಾಗೆ ಹೋಗಬೇಕೂಂತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೀವಿ" ಎಂದಳು.

"ಇವತ್ತು ಹೋಗು. ಆದರೆ ನಾಳೆ ದಿನ ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಬೇಡ. ಶಾಮುವಿನ ಸೋದರ ಮಾವ, ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ನಿನ್ನ ನೋಡೋಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ."

ಮೀರ ಮರುಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಮೀರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಗೆಳತಿಯರೊಡನೆ ಸಿನೀಮಾಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು. ಅದರಲ್ಲಿನ ನಾಯಕಿ ಮೀರಳಂತೆ ವಿವಾಹವನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಒಂದು ದಿನ ನಿಸರ್ಗದ ಮಡಿಲಿನಲ್ಲಿ ಪಿಕ್‌ನಿಕ್‌ಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಕಾಲು ಜಾರಿ ಬಿದ್ದ ನಾಯಕಿಗೆ ನಾಯಕ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ನಾಯಕಿ ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಮೇಲೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ತರುಣನ ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಅವಳ ಹೃದಯ ಕಂಪಿಸುತ್ತದೆ. ವಿವಾಹದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಮದುವೆ ಮಾನವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಎಂಬ ಅಂಶ ನಾಯಕಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೀರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಷಾದದಿಂದ ನಕ್ಕಳು. ಮೀರಳಿಗೆ ವಿವಾಹದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿನ್ನೂ ತೋರಿರಲಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೆಂಗಸು ಬದುಕನ್ನು ನೂಕಬಲ್ಲಳು ಎಂಬುದು ಅವಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು.

ಆದುದರಿಂದ ಚಿತ್ರ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುವ ಬೀಗರನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೂ ನಡೆದಿತ್ತು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಭಾವಿ ಅಳಿಯಂದಿರನ್ನೂ, ಬೀಗರನ್ನೂ ಎದುರುಗೊಂಡರು. ಶೀನಪ್ಪ, ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ, ಶಾಮು, ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನ ಕೈ ಮಗು ವಿನೋದ ರೈಲಿನಿಂದಿಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಗಾಡಿ ಮಾಡಿ ಬೀಗರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಮುಂಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದು ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

"ಪ್ರಯಾಣ ಸುಖವಾಗಿತ್ತೇ ?"

"ಹ್ಞೂ."

"ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಏಳಬಹುದಲ್ಲಾ."

"ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಬಂದೆವು"

ವಾಂಗೀಭಾತು, ಹಾಲುಖೀರು, ಬೊಂಬಾಯಿಬೋಂಡದಿಂದ ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಭಾವೀ ಬೀಗರನ್ನು ತಣಿಸಿದರು.

ಮೀರ ರೂಮಿನಿಂದ ಹೊರಗೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕಮಲಮ್ಮನವರ ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ಅಂಜೂರಿ ಬಣ್ಣದ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು, ಜಡೆ ಹೆಣೆದು ಕೊಂಡು ತಲೆ ತುಂಬಾ ಹೂವು ಮುಡಿದಿದ್ದಳು. ನೀಲಿ ಹರಳಿನ ಲೋಲಕ್ಕು ಚಂಚಲಗತಿಯಿಂದ ತೂಗುತ್ತಿತ್ತು, ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆಯೇ.

ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತು ತಾಂಬೂಲ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಶಾಮುವಿನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸುತ್ತಲೂ ಹೊರಳಿದವು. ಅದನ್ನರಿತೋ ಏನೋ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು "ಮೀರಾ ಬಾಮ್ಮ" ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಮೀರ ರೂಮಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲೇ ಹಾಸಿದ್ದ ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಕುಳಿತಳು. ಶಾಮು ಸುತ್ತ ಇರುವವರು ಏನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ನಿಸ್ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಮೀರಳನ್ನು

ನೋಡತೊಡಗಿದ.

ಹಿಂದೆ ತಾನು ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಮೀರ ತನಗೆ ಟಿಕೀಟು ಮಾರಿದುದನ್ನು ನೆನೆದು ತುಂಟನಗೆ ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹಾದುಹೋಯಿತು. ಮೀರಳಿಗೂ ಅದರ ನೆನಪಾಗಿರಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡು ಶಾಮು ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿದ. ತಗ್ಗಿಸಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳ ನೀಳವಾದ ರೆಪ್ಪೆಗಳು, ಹಣೆ, ಬೈತಲೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿದವು. ಮುಖ ಭಾವ ರಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಭಾವನೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

ಶಾಮುವಿನ ಮನಸ್ಸು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಎಳೆಗರುವಿನಂತೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸು ಮುದುಡಿ ಮಲಗಿತ್ತು.

ತಮ್ಮ ಮಗಳು ಸರಸಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಶಾಮು ಮೀರಳ ಕೈ ಹಿಡಿಯುವುದರ ಕಾರಣ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನವರಿಗೆ ಈಗ ತಿಳಿಯಿತು. ಶಾಮುವಿನ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನೂ, ರಸಿಕತೆಯನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಮೆಚ್ಚಿದರು.

ರಾತ್ರಿ ಒಬ್ಬಟ್ಟು, ಪಾಯಿಸದ ಔತನವಾದನಂತರ ರಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆದರು–ಬೀಗರಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ ಕೊಡಿಸಿದರು. ಮೀರಳಿಗೆ ಎಲೆಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಶಾಮು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ.

ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳ ನಡುವೆ ಬೆಳೆದು ಹಸಿರುಬಣ್ಣವನ್ನು ಸದಾ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಮುವಿಗೆ ಹಸಿರೆಂದರೆ ಬಹಳ ಪ್ರಿಯ. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಸೀರೆಯನ್ನು ಮೀರಳ ಕೈಗಿತ್ತು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದರು. ಮೀರ ಆ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟು ಆಗಲೇ ತನಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಆತುರ ಶಾಮುವಿಗೆ. ಆದರೆ ಸಂಕೋಚ, ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಅವನ ಬಾಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿತ್ತು. ಆಸೆ ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅವಳ ಕಡೆ ನೋಡಿದಾಗ ಮೀರ ಆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಮುದುರಿ ಒಳಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶಾಮುವಿನ ಹೃದಯದಾಸೆ ಅಲ್ಲೇ ಇಂಗಿಹೋಯಿತು.

ಪಲ್ಲವಿ

ಮೀರಳ ಮದುವೆಯ ಸಿದ್ಧತೆ ಬಹಳ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಸಾಗಿತ್ತು. ಯಾರಿಗಾಗಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವೈಭವಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವೋ ಅವಳ ಮುಖ ಮಾತ್ರ ಕಾಂತಿಹೀನವಾಗಿತ್ತು. ವಿರಕ್ತಿ, ಔದಾಸೀನ್ಯದ ತೆರೆಯೊಳಗೆ ಮೀರ ಅಡಗಿಕೊಂಡಳು. ಮದುವೆಯ ದಿನ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಂಧುಗಳು ಮನೆಗೆ ಬರತೊಡಗಿದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಗಲಾಟೆಯಿಂದ ಮೀರಳಿಗೆ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ಮರೆಯುವುದು ಸಹ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಗೊಂದಲದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ತಲೆ ದೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಿರಿಯರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ಆ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮೀರಾ ನಾಯಕಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಶಾಮು ಅವನ ನೆಂಟರು ಬಿಡದಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಂಡರು. ಶಾಮುವಿನ ಸೋದರಮಾವನ ಮಗಳು ಸರಸಿಗೆ ಮೀರಳನ್ನು ನೋಡುವ ಆತುರ. ತನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಶಾಮು ಮಾವ ಮತ್ತಾವ ರತಿಯ ಕೈ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೋ ಎಂದು ಅವಳು ನಂಜಿನ ನಗೆ ನಕ್ಕಿದ್ದಳು. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ತನ್ನ ಆತುರವನ್ನು ತನ್ನ ವಯಸ್ಸಿನ ರಂಗಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಡನೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು.

"ಬಾರೇ ರಂಗು. ಶಾಮುಮಾವ ಅದಿನ್ನೆಂತಹ ಸುಂದರಿಯ ಕೈ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೋ ನೋಡಿ ಬರೋಣ."

ತಿಂಡಿ, ಕಾಫಿ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ರಂಗು, ಸರಸಿ ಹೆಣ್ಣಿನವರ ಮನೆಗೆ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಜಾರಿದರು. ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಅಪರಿಚಿತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸರಸಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು.

"ಮೀರಾ ಎಲ್ಲಿ? ನಾವು ಅವಳ ಸ್ನೇಹಿತರು!"

ಸರಸಿಗೆ ತನ್ನ ಅತ್ತೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಆತುರ ಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಹರಿ ಮೀರಳ ಎಲ್ಲಾ ಗೆಳತಿಯರನ್ನೂ ನೋಡಿದ್ದ. ಆದರೆ ಈ ಹೊಸ ಗೆಳತಿಯರು ಯಾರೆಂಬುದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. 'ಬನ್ನಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಮೀರ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಳಿದ ತಾಯ ಕಡೆಯ ಸಂಬಂಧಿ ಪದ್ದಕ್ಕನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಶ್ರೀಹರಿ ಒಳಗೆ ಬಂದು

"ಮೀರ, ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಯಾರೋ ಬಂದಿದಾರೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಗೆ ಹೋದ.

"ಸ್ವಲ್ಪ ಇರಿ ಪದ್ದಕ್ಕ. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಚಂಪಾನೋ, ರಾಜೂನೋ ಬಂದಿರಬಹುದು" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೀರ ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಸರಸಿ, ರಂಗಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಅನುಮಾನಾಶ್ಚರ್ಯಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಳು. ಸರಸಿ ವಿಮರ್ಶಕಳಂತೆ ಮುಡಿಯಿಂದ ಅಡಿಯವರೆವಿಗೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ,

"ನಾವು ಶಾಮುಮಾವನ ಕಡೆಯುವರು. ನಿಮ್ಮನು ನೋಡೋಕೆ ಬಂದೆವು" ಎಂದಳು.

ಶಾಮುಮಾವ ಎಂದೊಡನೆ ಮೀರಾ ಅವರು ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯ ಸಂಬಂಧಿಗಳಿರಬೇಕೆಂದೂಹಿಸಿ 'ಬನ್ನಿ' ಎಂದು ರೂಮಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದಳು.

"ಕಾಫಿ, ತಿಂಡಿ ಆಯಿತೇನು?"

ರಂಗ "ಹ್ಞೂ. ಆಯಿತು" ಎಂದಳು.

ಸರಸಿ ನುಂಗುವವಳಂತೆ ಒಂದೇ ಸಮ ಮೀರಳನ್ನು ನೋಡ ತೊಡಗಿದಳು. ಕಾಲುಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ ಸರಸಿ ವಿಚಿತ್ರ ವಸ್ತುವನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ ಮೀರಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅನಂತರ ರಂಗಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ತಿವಿದೆಬ್ಬಿಸಿ "ನಾವಿನ್ನು ಹೋಗ್ತೀವಿ" ಎಂದು

ಎದ್ದಳು. ಮೀರ ತಲೆಯಲುಗಾಡಿಸಿ ತನ್ನೊಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಅವಳಿಗೆ ಅವರ ಪರಿಚಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಸ್ಪರ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶ ಅವಳಿಗೆ ಬೇಸರ ತಂದಿತ್ತು. ಅವರು 'ಹೋಗುತ್ತೇವೆ' ಎಂದೊಡನೆ 'ಆಗಲಿ' ಎಂದಳು.

ಹೊರಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಸರಸಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದಳು :

"ನಮ್ಮ ಶಾಮುಮಾವ ಇನ್ನೆಂಥಾ ಸುರಸುಂದರಿಯ ಕೈ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೋ ಎಂತಿದ್ದೆ. ಇವಳೇ ಅವನು ಮೆಚ್ಚಿದ ರಂಭೆ! ಥೂ, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ಇವಳಂತಹವರು ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಸಿಗೊಂದು, ಕೊಸರಿಗೆರಡು" ಎಂದಳು.

"ಯಾಕೆ ಸರಸಿ? ನನಗೇನೋ ಹುಡುಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದಾಳೆ. ಏನು ಗಂಭೀರ...."

"ಸುಮ್ಮನಿರಮ್ಮ. ಗಂಭೀರ ಬಿಟ್ಟು ಅದೆಲ್ಲಾ ಜಂಭ. ತಾನೇ ಓದಿರುವ ಸರಸ್ವತಿ ಅಂತ ಜಂಭ ಕಣೇ. ನಾವು ಹೋದರೆ ಮಾತ ನಾಡಿಸುವುದು ಬಿಟ್ಟು, ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮುತ್ತು ಸುರಿಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ ? ಮುಖ ಮುಂಕಾಗಿದೆ."

"ನಿನಗೆ ಜಂಭ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ, ನೀನೇ ಮೊದಲು ಮಾತನಾಡಿಸ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು."

ಸರಸಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂತು. "ಮಹಾ, ಅವಳು ಜಂಭ ಮಾಡಿದರೆ ನಾನೇಕೆ ಮಾತನಾಡಿಸಲಿ ? ಅವಳ ಜಡೆ ಎಷ್ಟು ಮೋಟು, ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಲುಗಣ್ಣು...."

"ಹೋಗೇ, ನೀನವಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡೇ ಇಲ್ಲ. ಜಡೆ ಮೋಟಾದರೂ ಗುಂಗುರಾಗಿ ದಪ್ಪಗಿದೆ. ಅವಳಿಗಿರುವಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ಕಣ್ಣು ನನಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು."

ಸರಸಿ ತನ್ನ ಟೀಕೆಗೆಲ್ಲ ರಂಗ ಎದುರು ಹೇಳುವುದನ್ನರಿತು ಸುಮ್ಮನಾದಳು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಲಗ್ನ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಮೀರ ಬೆಳಗಾಗುವುದೇ ಬೇಡ ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಳು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳು ಭೋರ್ಗರೆಯತೊಡಗಿದವು. ಸುಪ್ರಭಾತದಲ್ಲಿ ಮಧುರರವಗೈಯುತ್ತಿದ್ದ ವಾದ್ಯಗಳು ಮೀರಳಿಗೆ ಅಪಸ್ವರದಿಂದ ಗೋಳಿಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು.

ಮೀರ ಕನಕಾಂಬರದ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು, ದೇವರ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಮಾವಿನಕಾಯಿನ ಜರಿಯಂಚು ಬೆಳಗಿನ ಕಿರಣದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ನೀಲಿ ಹರಳಿನ ಲೋಲಕ್ಕು ಅವಳ ಕೆಂಪು ದುಂಡು ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ನೀಲಿ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹರಡಿತ್ತು. ಕೈತುಂಬಾ ಇದ್ದ ಹಸಿರು ಬಳೆಗಳು ಮೀರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಲು ಕೈ ಅಲುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಧ್ವನಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಣೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಬಾಸಿಂಗದಿಂದಾಗಿ, ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಬಳಿದಿದ್ದ ಅರಸಿನದಿಂದಾಗಿ ಮೀರಳ ಚೆಲುವು ಅಂದು ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿದ್ದವು. ನವವಧು ಮೀರ ಅಂದು ಅಪೂರ್ವ ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದಳು.

ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೀರಳ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಒಡವೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಮೀರಳಿಗೆ ಹಾಕ ತೊಡಗಿದರು. ಶಾಮು ಪುಣ್ಯವಂತ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವನು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಏನೇನು ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕುತೂಹಲವಿದ್ದುದರಿಂದ ಮದುವೆ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರು ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಿಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಕಿವಿಗೆ ವಜ್ರದೋಲೆ ಹಾಕಿ ಕೆನ್ನೆ ಸರಪಳಿ ತಗುಲಿಸಿದರು. ಕೊರಳಿಗೆ ಪದಕ, ಕಾಸಿನಸರ, ಚಂದ್ರಹಾರ, ಅವಲಕ್ಕಿ ಸರ ಹಾಕಿದರು. ಕೈಗೆ ಚಿನ್ನದ ಸಿಂಹಲಲಾಟ, ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ನಾಲ್ಕು ಜೊತೆ ಬಳೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟರು. ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು ಸರಿಮಾಡಿ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಡಾಬನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ತೆಗೆದು ಮೀರಳಿಗೆ ಹಾಕುವಾಗ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ಸರದಿಂದ ಕುದಿಯಿತು.

" ಸರಸೀಗೆ ಈ ಆಭರಣಗಳ ಒಡತಿಯಾಗುವ ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ " ಎಂದುಕೊಂಡರು.

"ಅವರ ವಂಶಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಕುಡಿಯಿದೆ. ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಸುಖವಾಗಿರಲಿ" ಎಂದು ವಿವೇಕ ನುಡಿಯಿತು.

"ಈ ಒಡವೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಹಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ" ಎಂದರು ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ ಪದ್ದಕ್ಕ.

"ಯಾವುದೂ ಹೊಸ ಒಡವೆಗಳಲ್ಲ ಪದ್ದಕ್ಕ. ಎಲ್ಲಾ ಅವನ ತಾಯಿಯ ಒಡವೆಗಳು. ಅರ್ಧ ಒಡವೆ ಹಳ್ಳೀಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ತಂದಿದ್ದಾನೆ" ಎಂದರು ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ.

ಕಮಲಮ್ಮ "ನೋಡಿದರೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದವು. ಏನು ಮಜಭೂತಾಗಿದೆ ನೋಡಿ. ಆ ಡಾಬೊಂದೇ ಏನಿಲ್ಲಾಂದರೂ ಒಂದೂವರೆ ಸೇರು ಚಿನ್ನವಿದೆ" ಎಂದರು.

ಮೀರಳ ಸುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ ಅವಿವಾಹಿತ ಕನ್ಯೆಯರು ಮತ್ಸರ ತಾಳಿದರು.

ಮೀರಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಡವೆಗಳಿಂದ ಆನಂದವುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕನಸಿನ ಸುಂದರ ಸೌಧ ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೆನೆದು ಹೃದಯ ಅಳುತ್ತಿತ್ತು.

"ನಾನೂ ಓದಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಾನೂ ಗೋಪಣ್ಣನಂತೆ ಡಾಕ್ಟರಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಾನೂ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು" ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಕೂಗುತಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಕೈ ಮೀರಿ ಹೋಗಿತ್ತು.

ವಧೂವರರು ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಪುರೋಹಿತರು ರಾಗವಾಗಿ ಮಂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತ ಹುಡುಗಿಯ ಕೈಲಿದ್ದ ಅರಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮುಂದೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೊಗೆಯಿಂದಲೋ ಏನೋ ಹುಡುಗಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಗಾಗಿದ್ದವು.

ಮದುವೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದವರು ತಮ್ಮ ತಮಲ್ಲೇ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮನಬಂದಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು:

"ನೀವು ಏನೇ ಹೇಳಿ ಪುಟ್ಟಮ್ಮ, ಹುಡುಗಿಯ ಮುಖ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಸಂಬಂಧ ಇಷ್ಟವಿರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ."

"ಸುಮ್ಮನಿರಿ ರಾಜಮ್ಮ. ಶಾಮಣ್ಣ ಮೀರಳಿಗಿಂತ ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದಾನೆ? ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಮೀರಳಿಗಿಂತಲೂ ಕೊಂಚ ಕೆಂಪಗಿದಾನೆ. ಶಾಮಣ್ಣನ ಕೈ ಹಿಡಿಯೋಕೆ ಮೀರ ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಅವನು ಓದಿಲ್ಲಾಂತ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಜಾರಾಗಿರಬಹುದು. ವಿದ್ಯೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಏನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ರಾಜಮ್ಮ? ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯ, ಬುದ್ಧಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿದೆಯೇ ಹೇಳಿ. ನನ್ನ ಮಗ ಸೋಮು ಎಂ. ಎ. ಲಿ ಫಸ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸ್ ತಗೊಂಡು ಆರು ತಿಂಗಳಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲಾ...."

ಇವರಿಬ್ಬರ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಪ್ಪು ಧರ್ಮಾವರದ ಸೀರೆಯ ಗರತಿಯೊಬ್ಬಳು ನಡುವೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ ಹೇಳಿದಳು:

"ವಿದ್ಯವಂತೂ ಇಲ್ಲ. ಹೋಗಲಿ ಹಣವಾದರೂ ಇದೆಯೇ?"

"ದುಡ್ಡಿಗೇನು ಕೊರತೆ? ನನ್ನ, ನಿಮ್ಮನ್ನ ಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟಿದೆ. ಕುಡಿದ ನೀರು ಅಲುಗಾಡದ ಹಾಗೆ ರಾಣಿಯಂತಿರಬಹುದು."

"ಸೀರೆ ಎಷ್ಟಿಟ್ಟಿದಾರೋ?"

"ಆರು ಧರ್ಮಾವರದ ಸೀರೆ ಇಟ್ಟಿದಾರೆ."

"ಹುಡುಗಿ ಮನೇಲಿ?"

"ಪಾಪ! ಅವರೇನಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗೀಗೆ ತಂದೆಯಿಲ್ಲ, ತಾಯಿಯಿಲ್ಲ. ಕಾಲೇಜು ಓದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಹೆಚ್ಚು."

ವಿಶಾಲ ಮನಸ್ಸಿನ ಹಿರಿಮುತ್ತೈದೆಯೊಬ್ಬಳು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹರಸಿದಳು.

"ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹುಡುಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಮ್ಮ."

ಹೊಗೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾದುದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಮೀರಳ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೀರು ಹರಿಯುವುದಕ್ಕಾರಂಭವಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ದುಃಖ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಂತೆ ಕಣ್ಣೀರು ಅವಳ ಅರಿಶಿನದ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ತೋಯಿಸಿತು.

'ಪಾಪ! ತಾಯಿಯನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಿರಬಹುದು' ಎಂದು ಹಲವರು ಪರಿತಾಪ ಪಟ್ಟರು. ಮೀರಳ ಹೊಸ ಕನಕಾಂಬರದ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾಯಿತು. ತನ್ನ ಹೂ ಸರಿಮಾಡ ಲೆಂದು ಹಿಂದೆ ಬಾಗಿದ ಕಮಲಮ್ಮನಿಗೆ

"ದೊಡ್ಡಮ್ಮ, ತುಂಬಾ ಹೊಗೆ. ಒಂದು ಕರಚೀಪ್ ತಂದು ಕೊಡು" ಎಂದಳು. ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಕರಚೀಪ್ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟರು. ಶಾಮು ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಕಾದು ನೋಡಿ ಅನಂತರ ತನ್ನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಮೀರಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ಸುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ ಜನರೆಲ್ಲ ನಕ್ಕರು.

"ಏನು ಶಾಮು, ಆಗಲೇ ಹೆಂಡತಿಯ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ" ಎಂದು ಸ್ನೇಹಿತನೊಬ್ಬ ಗೇಲಿ ಮಾಡಿದ.

ಮೀರಳ ಮದುವೆ ಒಂದೇ ದಿನಕ್ಕೆ ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು. ಮದುವೆಯ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯೇ ಎರಡನೇ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿ ಹೆಂಡತಿ ಯನ್ನು ತನ್ನೊಡನೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಾಮು ಮಾವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದ.

ಮೀರ ಈ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಬೆಚ್ಚಿದಳು. ಕಮಲಮ್ಮನವರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ವಿರೋಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದಳು.

"ಇವತ್ತು ಬೇಡ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ. ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಆಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಶಾಸ್ತ್ರ ಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ?"

ಕಮಲಮ್ಮನಿಗೆ ಮೀರಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಪ್ರೀತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದರು.

"ಮದುವೆ ಆದಮೇಲೆ ನೀನು ಅವರ ವಸ್ತುವಾದೆಯಮ್ಮ. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಬೇಕು" ಎಂದುಬಿಟ್ಟರು.

ಅವಳು ರೂಮಿನೊಳಗೆ ಬಂದಾಗ ಶಾಮುವಿನ ಹೃದಯ ಗಡಿಯಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಡಿದುಕೊಂಡಿತು. ಕೊಠಡಿಯ ದೀಪ ಕೂಡ ಅತ್ಯಾಶೆಯಿಂದ ಮೀರಳ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಮೀರ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿ ಬಾಗಿಲೊರಗಿ ನಿಂತಳು.

ಶಾಮು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ತನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ದುಂಡು ಮುಖ, ಸುಪ್ತಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರೆ ಹಾಕಿದಂತಿದ್ದ ಕನಕಾಂಬರದ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ, ಹೊಳೆಯುವ ಓಲೆ, ಕರಗಿದ ವಜ್ರದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳು,....ಶಾಮುವಿನ ಹೃದಯ ರೂಪಸಿಯ ರೂಪ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿತು. ಮೀರ ಕೈಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಿನ ಹಿಂದೆ ಕಟ್ಟಿ, ಕೊಂಚ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆಯನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ನೋಟ ಅಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳ ಅನ್ಯಮನಸ್ಕತೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿತು. ಒಡವೆಗಳ ಭಾರದಿಂದಲೂ, ಆಯಾಸದಿಂದಲೂ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆವರಿನ ಹನಿಗಳು ನಿಂತಿದ್ದವು. ಶಾಮು ಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆದುಬಂದು ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿದು,

"ಮೀರಾ" ಎಂದ.

ಅವನ ಒರಟು ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೀರಳ ಕೋಮಲ ಕೈ ಕೊಂಚ ನಡುಗಿತು.

"ಏನು ತುಂಬಾ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಾಗಿದೆ? ಇವತ್ತೂ ನನಗೆ ಟಕೀಟು ಮಾರುವ ಯೋಚನೆಯೇ?"

"..............."

"ನನ್ನನ್ನೇ ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ. ಅಂತಹ ಯೋಚನೆ ಏನು?"

ಗಂಡನ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮೀರ ಮೊಟಕಾಗಿ "ಏನೂ ಇಲ್ಲ" ಎಂದಳು.

"ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಮುದ್ದುಮುಖ ಬಾಡಿದೆಯಲ್ಲಾ?"

ಮೀರ ತಲೆ ತಿರುಗಿಸಿ ನಕ್ಕಳು. ಲೋಲಕ್ಕು ಅವಳ ಹಾಲು ಗೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ತೂಗಾಡಿತು. ಶಾಮು ತೂಗುತ್ತಿದ್ದ ಲೋಲಕ್ಕನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ,

"ಈ ಲೋಲಕ್ಕು ನೋಡಿದರೆ ನಂಗೆ ತುಂಬಾ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು"ಎಂದ.

"ಯಾಕೆ?"

"ನೋಡು ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನ ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲ

ಗಿರುತ್ತದೆ. ನನಗಿಲ್ಲದ ಪುಣ್ಯ ಅದಕ್ಕಿದೆಯಲ್ಲಾಂತ."

ಮೀರಳ ಕೆನ್ನೆ ಕೆಂಪಾಯಿತು.

"ಆ ಪುಣ್ಯ ನನಗೂ ಬೇಕಲ್ಲ !"

ಶಾಮುವಿನ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆಯಿತ್ತು.

" .... "

"ಒಪ್ಪಿಗೆಯೇ ?"

ಮೀರ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ತಿರುಚುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳರಿಯದಂತೆ ಅವಳ ಕೆನ್ನೆ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಶಾಮು ತನ್ನ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ಅವಳ ಕೆನ್ನೆಗೊತ್ತಿ,

"ಈ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೇ ಕಳೆಯಬೇಕೆನಿಸಿದೆ" ಎಂದ.

ಮೀರ ನೋವಿನಿಂದ ಮುಖ ಹಿಂಡಿದಳು. ಶಾಮುವಿನ ಮುಖದ ಮೇಲಿದ್ದ ಮೂರು ದಿನದ ಹುಲುಸಾದ ಬೆಳೆ ಮೀರಳ ಮೃದು ಚರ್ಮವನ್ನು ಚುಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಮೀರಾ ಉಪಾಯದಿಂದ ಮುಖ ಸರಿಸಿ ತನ್ನ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ಅಂಗೈಯಿಂದ ಉಜ್ಜಿಕೊಂಡಳು.

"ಏನಾಯ್ತು ? ನೋವಾಯಿತೇ ? ನಾವು ಹಳ್ಳಿಯವರು. ದಿನಾ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲ. ದೀಪ ಆರಿಸಲೇ ?"

ಮೀರ ಬೇಡವೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದಳು. ಎರಡು ಮೂರು ಬಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಶ್ವಸಾಹಸ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಕೇಳಿದಳು :

"ನಾನೊಂದು ಮಾತು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿದೇನೆ."

"ಕೇಳು. ಅದಕ್ಕಿಷ್ಟು ಸಂಕೋಚವೇ ? ನಾನು ಕಾಲೇಜು ಹುಡುಗಿಯರೆಂದರೆ ಬಹಳ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ."

ಮೀರಳ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಶಾಮು ಅವಳ ಕಷ್ಟನೋಡಿ ನಸುನಕ್ಕು,

"ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿರುವ ಬೀಗ ನಾನು ತೆಗೆಯಲೇ!" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಬಾಗಿದ. ಆಮೇಲೇನಾಯಿತೆಂದು ಮೀರಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ತಲೆ ತಿರುಗಿದಂತಾಯಿತು. ಬಡಕಲ ನಡುವನ್ನು ಸುತ್ತಿದ್ದ ದೃಢವಾದ ತೋಳುಗಳ ಆಸರೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮೀರ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮುಖ

ವೆಲ್ಲ ಬೆವತು ಹೋಯಿತು. ಶಾಮುವಿನ ಮುಖವನ್ನು ಹಿಂದೆ ತಳ್ಳಿ ಮೀರ ಕೇಳಿದಳು :

"ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವುದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ."

ಶಾಮು ತನ್ನ ದುಡುಕಿಗಾಗಿ ನಸು ನಾಚಿ, "ತಪ್ಪಾಯಿತು ರಾಣಿ. ಈಗ ಹೇಳು" ಎಂದ.

"ಮತ್ತೆ.... ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವಿರಿ ?"

"ಓ, ಆಗಲೇ ರಾಣೀಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ನೆನಪೇನು ? ನಾಳೆಯೇ ಹೊರಟು ಹೋಗೋಣ. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿ ನೀನು ನೋಡ ಬೇಕು. ನಂದನವನ ಇದ್ದ ಹಾಗಿದೆ. ಮೀರಾ, ನೀನಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಬಾಳು ಬರಡಾಗಿತ್ತು. ನೀನು ನನ್ನ ಜೀವನ ತುಂಬಿದೆ. ಹೊಲದಲ್ಲಿ ತಿರು ಗಾಡುತ್ತಾ ಹೊರಟರೆ........ ಹೇಳಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ನಾವು ನಾಳೆ ಹೋದಮೇಲೆ ನಿನಗೇ ತಿಳಿಯುವುದು."

ಮೀರಳ ಮುಖ ಪೆಚ್ಚಾಯಿತು. "ಅದಕ್ಕಲ್ಲ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದು.."

"ಇನ್ನಾವುದಕ್ಕೆ ? ಬೇಗ ಹೇಳಿಬಿಡು. ಸಮಯ ಅನ್ಯಾಯ ವಾಗಿ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದೆ."

"ನನಗೆ ಡಾಕ್ಟರಾಗಲು ಆಸೆ. ನಾನು ಮುಂದೆ ಓದಲೇ ?"

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಾಮುವಿನ ತೋಳಿನ ಹಿಡಿತ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಡಿಲವಾ ಯಿತು.

ನಸು ನಕ್ಕು "ಹ್ಞೂ, ನಿನ್ನ ವಿರಹದಿಂದ ರೋಗ ಬಂದಿರುವ ನನ್ನ ಖಾಯಿಲೆ ಮಾತ್ರ ವಾಸಿಮಾಡುವ ಡಾಕ್ಟರಾಗು" ಎಂದ.

"ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಬೇಡಿ. ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಿ."

"ನೀನು ಓದುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಗತಿ ?"

"ಇಷ್ಟು ದಿನ ನಾನಿದ್ದೆನೇ ?"

"ಗಾಳಿ, ಅನ್ನ ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಬಹುದು. ಆದರೆ ಮುತ್ತು ಗಳಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಬದುಕಲಾರೆ."

ಮೀರ ಸಪ್ಪೆ ಧ್ವನಿಯಿಂದ "ಹಾಗಾದರೆ ಓದಿದ್ದು ಸಾಕೇನು ?"

ಎಂದಳು.

"ಹೌದು ಮೀರ. ನೀನು ಓದಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ? ನನ್ನ ಹೃದಯದ ರಾಣಿಯಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಆಳು. ಕಾಲೇಜಿನ ಹುಡುಗರನ್ನು ನೀನು ಆಳ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ."

"ನಾನು ಇತರ ಹುಡುಗರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳಸಬಹುದು ಎಂದು ನೀವು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ...."

"ಉಹ್ಞೂ. ನಾನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನೀನಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಸಹ ಇರಲಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಬೇಡ."

ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಾ ಶಾಮುವಿನ ಧ್ವನಿ ಭಾರವಾಯಿತು. ಅದ ರೊಡನೆ ತೋಳಿನ ಹಿಡಿತ ಬಿಗಿಯಾಯಿತು.

ಶಾಮುವಿಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬಂದು ಒಂದು ಗಂಟೆಯಾದರೂ ಮೀರಳಿಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಶಾಂತವಾಗಿ ಮಲಗು ವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಠ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಬೀಗರ ಔತನ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶಾಮುವಿನ ಕಡೆಯವರು ಊರಿಗೆ ಹೊರಟರು.

"ನಾವೂ ಇವತ್ತೇ ಹೊರಟುಬಿಡೋಣ." ಶಾಮು ಹೆಂಡತಿ ಯನ್ನು ಕೇಳಿದ.

"ದೊಡ್ಡಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳಿ." ಮೀರಾ ಏರುತಗ್ಗಿಲ್ಲದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳದಳು.

"ನಿನಗೇನೆನಿಸುತ್ತದೆ ರಾಣಿ?"

"ನನಗೇನೂ ಎನಿಸುವುದಿಲ್ಲ."

"ಅದೆಲ್ಲಾ ಬರೀ ಸುಳ್ಳು. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೊಲ, ಗದ್ದೆ ನೋಡಬೇಕೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನಿಜ ಹೇಳು? ನನಗೇನೋ ಎಂದಿಗೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎರಡು ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಾಗೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇವು ಎನಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ."

"ಹ್ಞೂ. ಸರಿ. ನಾನಿನ್ನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆ ಮಾವ ಹೊರಡಬಹುದು."

ಶಾಮು ಬೇಡಿಕೆಯ ದನಿಯಿಂದ "ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಇಲ್ಲಿ ಬಾ" ಎಂದ.

ಮೀರ ಏನೂ ತಿಳಿಯದವಳಂತೆ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತಾ "ಯಾಕೆ?" ಎಂದಳು.

" ಹತ್ತಿರ ಬಂದರೇ ಹೇಳುವುದು."

" ನಾನು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೇಳುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಂದಾನೆ ಹೇಳಿ."

" ಬಿಡು ನಾನೇ ಬರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಶಾಮು ಏಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೀರ ಹೊಸಲಿನಿಂದಾಚೆ ಚಿಮ್ಮಿದಳು.

ಶಾಮುವಿನ ಸೋದರಮಾವ, ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಮತ್ತು ಅವರ ಪರಿವಾರ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟಿತ್ತು. ಶಾಮು ಮೀರಳಿಗೆ

" ಮಾವನ್ನ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರೋಣ. ಬೇಗ ಸಿದ್ಧವಾಗು" ಎಂದ.

ಮೀರ " ತುಂಬಾ ಬಿಸಿಲು" ಎಂದಳು.

" ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಂದುಬಿಡೋಣ."

ಮೀರ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪಬೇಕಾಯಿತು. ಬಿಳಿಯ ವಾಯಿಲ್ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ನರ್ಸಿನಂತಿದ್ದ ಮೀರಳನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಮು,

" ಈ ಸೀರೆ ಬೇಡ. ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ" ಎಂದ.

" ಏನಾಗಿದೆ ? ಸರಳವಾದ ಉಡಿಗೆಯೇ ನನಗಾಸೆ."

"ಉಹ್ಲೂ. ಖಂಡಿತ ಅದು ಬೇಡ. ಎಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸೀರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೋರಿಸು."

ಮೀರಳಿಗೆ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಾಮುವಿನ ಸಲಹೆ ಅನವಶ್ಯಕವೆನಿಸಿತು. ಒಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತನ್ನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೀರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದು ಅವನ ಮುಂದೆ ಹರಡಿದಳು. ಶಾಮು ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆಯ ದಿನ ತಾನೇ ಆರಿಸಿ ತಂದಿದ್ದ ಎಲೆ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ರೇಶ್ಮೆ ಸೀರೆ ತೆಗೆದು ಅವಳ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟ.

ಅವರನ್ನು ಊರಿಗೆ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಶಾಮು, ಮೀರ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಮೀರ ಮನೆಗೆ ಬಂದವಳೇ "ಬಿಸಿಲಿಗೂ, ರೇಶ್ಮೆ ಸೀರೆಗೂ

ವೈರ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ರೂಮಿಗೆ ಹೊರಟಳು.

"ಸ್ವಲ್ಪ ಇಲ್ಲೇ ಕುಳಿತುಕೋ?"

"ಯಾಕೆ?"

"ನಾನು ನಿನ್ನ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು."

"ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಲ್ಲವೇ?"

"ಇಲ್ಲ. ನೋಡಿದರೂ ತೃಪ್ತಿ ಇಲ್ಲ."

"ನಿಮ್ಮ ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಮಿತಿಯೇ ಇಲ್ಲ."

"ಹೌದು ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ" ಎಂದ ಶಾಮು.

ಮಾವನವರ ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ಶಾಮು ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಅವರ ಆಥಿತ್ಯ ಸ್ವೀಕರಿಸಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯ ಮನೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು? ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಜೀವ ಅವನದು. ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ದೂರವಿರುವುದೆಂದರೆ ತಾಯ ತೊಡೆಯಿಂದ ದೂರವಿದ್ದ ಕಂದನ ಹಾಗೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರೀತಿ. ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ, ಗಲಾಟೆಗಳಿಂದ ದೂರವಾದ ಮೌನ ವಾತಾವರಣ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸು ವಷ್ಟು ದೂರ ಹರಡಿರುವ ಪಚ್ಚೆ ಪಯಿರು, ಕೆರೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಅವನ ಹೃದಯ ಹತ್ತಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಮನಸ್ಸು ಅವುಗಳೊಡನೆ ಒಂದಾಗಿತ್ತು. ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಉಳಿಯುವುದೆಂದರೆ ನೀರಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದ ಮೀನಿನಂತೆ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಅವನ ಮುಖದ ಕಳೆಯೇ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮದುವೆಯಾದನಂತರ ಮೈಸೂರಿನ ವಾಸ ಅವನಿಗೆ ಬೇಸರ ಬರಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹೊಸ ಹೆಂಡತಿಯ ಸುಂದರ ರೂಪ, ಸಹವಾಸ ಅವನನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯನ್ನೂ ಒಂದೆರಡು ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಮರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿತ್ತು.

ಶಾಮು ಎರಡು ದಿನ ಮೀರಳೊಡನೆ ಸಿನೀಮ, ವಾಕಿಂಗು ಎಂದು ಓಡಾಡಿದ. ಮೈಸೂರಿನ ಧೂಳು ತುಂಬಿದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ಯೊಡನೆ ವಾಯು ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗ ಅದರ ಕೃತಕ ವಾತಾ

ವರಣಕ್ಕೆ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನಕ್ಕು ಶಾಮು ಹೇಳಿದ್ದ :

"ಮೀರಾ, ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯೆಂದರೆ ಸ್ವರ್ಗ ನೋಡು. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟರೆ ಮೈ ಮರೆತು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇಮಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ಕಾರಿನ ಹಾರನ್ನೂ ಎಚ್ಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೃತಕ ದೀಪಗಳು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ. ದೇವರು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಚಂದ್ರಿಕೆಯೇ ನಮಗೆ ದಾರಿತೋರುವ ದೀವಟಿಗೆ. ಹಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಗಳೇ ಗೆಳೆಯರು. ಹಸಿರು ಹೊಲಗಳ ನಡುವೆ ಹೊರಟರೆ ಬೇರೆ ಮಾನವರ ಸಹವಾಸವೇ ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ!"

"ನಿಮಗೆ ಬಿಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಪಾಯಿಸ ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ!"

"ಹ್ಞೂ. ಹಾಗೇ ಅಂತ ತಿಳಿ. ಅದು ಪಾಯಿಸದಷ್ಟೇ ಸಿಹಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನನಗೆ ಅಷ್ಟು ಆಸೆ."

"ನಿಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿ ಹೇಗಿದೆಯೋ ನೋಡಬೇಕು."

"ನೋಡುವಂತೆ. ನಾಳೇನೇ ಹೊರಟು ಹೋಗೋಣ. ಇವತ್ತೇ ನಿಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ."

ಹಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ತಾಯಿಯನ್ನಗಲಿದ ಎಳೆ ಕರುವಿನಂತೆ ಶಾಮು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸಾಲದುದಕ್ಕೆ ಅವನು ಬಯಸಿದಷ್ಟು ಮೀರಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಅವನಿಗೆ ದೊರೆತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಪ್ರಣಯದ ನಡುವೆ ನುಗ್ಗಿ ತೊಂದರೆ ಮಾಡುವ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗರು ಮದುವೆ ಮನೆಯಿಂದ ತಮ್ಮೂರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನೆಂಟರೆಲ್ಲ ಒಳಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ, ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ರೂಮಿನ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಗಂಡನ ತೋಳಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರಲು ಮೀರ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅದೇ ದಿನ ಸಂಜೆ ಮೀರ ವಾಕಿಂಗಿನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಶಾಮುವಿಗೆ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಕುಳಿತು ಬೇಜಾರಾಯಿತು. ತಾನಾಗಿ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲರ ಎದುರಿನಲ್ಲೂ ಮೀರಳನ್ನು ಕರೆಯಲು ಸಂಕೋಚವಾಯಿತು. ತನ್ನ ರೂಮಿನ ಮುಂದೆ ಸುಳಿದ ಪದ್ದಕ್ಕನ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಮಗ ಬಾಲುವನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದು

"ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಒಂದು ಲೋಟ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ" ಎಂದ.

ಬಾಲು "ಅಕ್ಕಾ, ಭಾವನಿಗೆ ನೀರು ಬೇಕಂತೆ...." ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ಒಳಗೆ ಹೋದ.

ಮೀರ ನೀರಿನ ಲೋಟ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಒಳಗೆ ಬಂದು ಕೈ ನೀಡಿ "ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ" ಎಂದಳು.

"ನನಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ನೀರಲ್ಲ. ಬೇರೆ...."

"ನಿಮಗೆ ಹೊತ್ತು ಗೊತ್ತು ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ."

ಮೀರ ಕೊರಳು ಕೊಂಕಿಸಿದಳು.

ಶಾಮು ಬದಲು ಮಾತನಾಡದೆ ಮೀರಳನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡ.

"ಅಕ್ಕಾ.... ಅಕ್ಕಾ...." ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಾಲು ರೂಮಿನೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದ.

ಮೀರ ಬೆದರಿ ಶಾಮುವಿನಿಂದ ದೂರ ಸರಿದು "ಏನು ಬಾಲು ?" ಎಂದಳು.

"ಇವತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ 'ದೇವಕಿ' ಸಿನೀಮಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರಂತೆ. ಬೇಗ ಊಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎರಡನೆ ಆಟಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಅಮ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು."

ಮೀರ ಶಾಮುವಿನ ಮುಖ ನೋಡಿದಳು. ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ರುಚಿ ನೋಡುವುದರೊಳಗೇ ಕೈ ಜಾರಿ ಮಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ಹಣ್ಣು ಬೀಳಿಸಿಕೊಂಡ ಹುಡುಗನ ಮುಖಭಾವ ಶಾಮುವಿನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿತ್ತು. ಮೀರ ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ತುಂಟನಗೆ ನಕ್ಕು,

"ನಾವೂ ಹೋಗೋಣ ಬನ್ನಿ. ಪದ್ದಕ್ಕ ನಾಳೆ ಬೆಳಗಿನ ರೈಲಿಗೇ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಏನಾದರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ" ಎಂದಳು.

"ನಾನು ಬರೋದಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ಹೋಗು."

"ನಾನೇನೋ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೀರ ಬಾಲುವಿ

ನೊಡನೆ ಪದ್ದಕ್ಕನ ಬಳಿಗೆ ತೆರಳಿದಳು.

ಶಾಮುವಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಯ ಕರೆ ಬಲವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಸಿನೀಮಾಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ವರಾಂಡಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಬಳಿ ಬಂದು ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ.

"ಮಾವ, ನಾನು ನಾಳೆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ."

"ಇನ್ನೆರಡು ದಿನ ಇಲ್ಲೇ ಇರು ಶಾಮಣ್ಣ. ಆಮೇಲೆ ಹೋಗು ವಿಯಂತೆ."

"ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ನಾನು ಹೋಗಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ರೈಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಕಾಗದ ನಿನ್ನೆಯೇ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ."

"ಸರಿ. ನೀನು ಬೇಕಾದರೆ ಹೋಗು. ಮೀರಾ ಒಂದೆರಡು ದಿನವಿದ್ದು ಬರುತ್ತಾಳೆ."

ಶಾಮು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಕೋಚದಿಂದಲೇ ಹೇಳಿದ: "ಇಲ್ಲ. ಮೀರಳೂ ಬರುತ್ತಾಳೆ".

ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದವರ ಮನೋಭಾವವನ್ನರಿತ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ನವರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಕ್ಕು ಸುಮ್ಮನಾದರು.

ಬೆಳಗಿನ ಟ್ರೈನಿಗೇ ಹೊರಡುವುದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಮೀರಳಿಗೆ ಪತಿಗೃಹಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೇ ಹೊರಡುವುದು ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧ ಗೊಳಿಸಿದಳು. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬುಟ್ಟಿಯ ತುಂಬ ತಿಂಡಿ ತುಂಬಿಟ್ಟರು. ಮೀರ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನಿಗೆ, ದೊಡ್ಡಮ್ಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಳು. ತಬ್ಬಲಿ ಮೀರಳನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವಾಗ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಕಣ್ಣುಗಳು ತೆಳುವಾಗಿ ತೇವಗೊಂಡವು.

"ಮೀರಾನ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಪ್ಪ" ಎಂದು ಗದ್ಗದ ದನಿ ಯಿಂದ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಮೀರ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದನ್ನು ಯೋಚಿಸುವುದು ಸಹ

ಶ್ರೀಪಾದೂಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ತನ್ನ ದುಃಖ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಒಳಗೆ ಅವಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ.

ಶಾಮು ಸೆಕೆಂಡ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿರಿಸಿದ. ಮೀರ

" ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದೆರಡು ಕತೆ ಪುಸ್ತಕ ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಬೇಜಾರು " ಎಂದಳು.

" ಯಾಕೆ ನಾನಿಲ್ಲವೇ " ಎಂದು ನಗುತ್ತಾ ಶಾಮು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತರಲು ಕೆಳಗಿಳಿದು ಹೋದ. ಮೀರ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟಳು.

ಶಾಮು ಆ ತಿಂಗಳ 'ಕತೆಗಾರ', 'ಕಥಾವಳಿ' ಕೊಂಡು ಪರ್ಸು ತೆಗೆಯಲು ಜೇಬಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದ. ಮೀರ ಕೇಳಿದಳು :

"ಪರ್ಲ್ ಬಕ್ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಯಾವುದಿದೆ ?"

"'ಪೆವಲಿಯನ್ ಆಫ್ ವುಮನ್', 'ದಿ ಪ್ರಾಮಿಸ್', 'ಡ್ರೇಗನ್ ಸೀಡ್', 'ದಿ ಮದರ್'" ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಾಲ್ಕು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಮೀರಳ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ಮೀರ ಪುಸ್ತಕದ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಮಗುಚುತ್ತಾ ಶಾಮುವಿನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಶಾಮು ಅವಳ ಕೈಲಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಮೀರ ತಗ್ಗಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ "ನಾನಿವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೇ ?" ಎಂದಳು. ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೂ ಗಂಡನನ್ನು ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಯಾಚಿಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮೀರಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅಪಮಾನಕರವಾಗಿ ತೋರಿತು. ಶಾಮುವೆಲ್ಲಿ ' ಬೇಡ ' ಎಂದು ಹೇಳುವನೋ, ಅಂಗಡಿಯವನೆದುರಿಗೆಲ್ಲಿ ಅವಮಾನವಾಗುವುದೋ ಎಂದವಳ ಮನಸ್ಸು ಅಳುಕಿತು. ಆದರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವ ಆಸೆ ಬಲವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಮೀರ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ಕೇಳಿದ್ದಳು. ಶಾಮು ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ " ಹ್ಞಾ. ತೆಗೆದುಕೋ " ಎಂದ.

ಮೀರ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟಳು. ನಾಲ್ಕು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಮೀರ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಳು. ಶಾಮು ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಹೊರಗೇ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಒಳಗೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು

ಮೀರಳ ಕಡೆ ನೋಡಿ ನಕ್ಕು,

"ಸಧ್ಯ, ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಇದೀವಿ. ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಬರದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು" ಎಂದ. ಅವನ ಮಾತು ಮುಗಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೊಫೆಸರರೊಬ್ಬರು ಆ ದಿನದ 'ಹಿಂದೂ' ಪತ್ರಿಕೆ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಬಾಗಿಲು ತಳ್ಳಿ ಒಳಗೆ ಬಂದರು. ಶಾಮು ಪೆಚ್ಚಾದ. ಮೀರ ಗಂಡನ ಕಡೆ ನೋಡಿ ನಕ್ಕಳು.

ಹೀರೋಡೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನು ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಶಾಮು ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಗಾಡಿಯಾಳು ನಿಂಗನನ್ನು ಹುಡುಕಿದ. ನಿಂಗ ಕೈಲಿ ಎತ್ತು ಹೊಡೆಯುವ ಚಾಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದವನು ಧಣಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದ. ಅಮ್ಮಾವರನ್ನು ನೋಡಿ,

"ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದೆ ತಾಯಿ" ಎಂದ.

ಮೀರ ಏನೂ ಹೇಳಲೂ ತೋರದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು. ಬಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು, ಕಪ್ಪಗಿದ್ದ ಅವನ ಅರೆಬೆತ್ತಲೆ ದೇಹವನ್ನೂ, ಕೊಳಕಾಗಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಮೀರಳಿಗೆ ಮರುಕ ಉಕ್ಕಿತು. ಹಂಚಿಕಡ್ಡಿಯಂತಹ ಕೈ ಕಾಲುಗಳು, ಎಣ್ಣೆ, ನೀರು ಕಾಣದೆ ಪೊದೆಯಾಗಿ ಹರಡಿದ್ದ ತಲೆಗೂದಲು, ಹಳದೀ ವರ್ಣದ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಉಬ್ಬಿದ ಹೊಟ್ಟೆ ಎಂತಹವನರಲ್ಲಿಯೂ ಕರುಣೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ನಿಂಗ ಗಾಡಿ ಹತ್ತಿ ಎರಡು ಹಾಸಿಗೆ, ಎರಡು ಬುಟ್ಟಿ, ಮೂರು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ಕೂಲಿಯವನನ್ನು ಕರೆದುತಂದ. ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿದರು.

ಶಾಮು ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಜೋಡೆತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಅವುಗಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ. ಬಹಳ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಧಿಸಿದ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುವ ಸ್ನೇಹಿತನಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು

"ಏನೋ ರಾಮು ಹೇಗಿದೀಯಾ? ಸಿಂಗಾ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಈಗಲೂ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡ್ತಾನೇನು?" ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದ. ನಿಂಗ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅದರ ಮುಖ ಸವರುತ್ತಾ,

"ಹುಲಿ ಹಂಗಿದ್ದ ಎತ್ತನ್ನ ಕುರಿ ಹಂಗೆ ಪಳಗಿಸಿದೀನಿ ನನ್ನೊ

ಡೆಯ” ಎಂದ. ರಾಮು ತನ್ನ ಯಜಮಾನನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮುಖ ತುರಿಸಲೆಂದು ಮುಖವನ್ನು ಶಾಮುವಿನ ಹತ್ತಿರ ತಂದಿತು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಕೈ ಕಟ್ಟಿ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿರಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೀರ ಬೆಚ್ಚಿ ಹಿಂದೆ ಸರಿದು,

“ಅಯ್ಯೋ, ಈ ಕಡೆ ಬನ್ನಿ. ತಿವಿದು ಬಿಡುತ್ತದೆ” ಎಂದಳು.

ಶಾಮು ಅದರ ಮುಖ, ಗಂಗೆದೊಗಲನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ನೀವುತ್ತಾ,

“ಮನೆ ಮಗು ಹಾಗೆ ಸಾಕಿದೀವಿ ಮೀರಾ. ಅದು ನನ್ನ ಎಂದಿಗೂ ತಿವಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಮುಖ ನಾನು ಸವರಲಿ ಅಂತ ಅದು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತದೆ” ಎಂದ.

“ದನದ ಮನಸ್ಸು, ದಾಯಾದಿ ಮನಸ್ಸು ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಲಿ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿತೇನೋ ?”

“ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದರೇ ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕೆ ?”

“ನಿಮ್ಮ ಭಾಷೆ ನನಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು ? ಎಷ್ಟಾದರೂ ನೀವು ನೀವು ಒಂದು.”

“ಅದೇನೋ ನಿಜ. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ನಿನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

ಶಾಮು ಎತ್ತಿನ ಬೆನ್ನು, ಮುಖ, ಪಕ್ಕೆ ಸವರುತ್ತಾ ನಿಂತ. ಎತ್ತುಗಳು ಮುದ್ದಾಗಿದ್ದವು. ಅದರ ಮೈಬಣ್ಣ ಹಂಸದಂತೆ ಶುಭ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಎತ್ತುಗಳು ಮೈತುಂಬಿಕೊಂಡು ದೇವಲೋಕದ ಎತ್ತುಗಳಂತಿದ್ದವು.

“ನಿಂಗಾ, ಎತ್ತನ್ನು ದಿನಾ ತೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆಯೇನೋ ?”

“ಹ್ದೂ ಬುದ್ಧಿ. ಅದರ ಮೈಯ್ಯಾಗ ನಮ್ಮ ಮುಖ ಕಾಣೋ ಹಂಗೆ ತೊಳೆದಿವ್ನಿ.”

ಎತ್ತಿನ ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು ನಿಂತ ಶಾಮುವನ್ನು ಮೀರ ಎಚ್ಚರಿಸಿದಳು.

“ಹೊರಡೋಣವೇನು ?”

“ಹ್ದೂ. ಇನ್ನು ನಮ್ಮೂರಿನ ಕಾರನ್ನು ಹತ್ತುವಂತವಳಾಗು.”

ಮೀರ ಗಾಡಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಿಂತು ಶಾಮುವಿನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ,

" ಹೇಗೆ ಹತ್ತಲಿ?" ಎಂದಳು.

" ಒಂದು ಕಾಲು ಗಾಡಿಯ ಮೇಲಿಡು. ಆಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದಿಡು."

ಮೀರ ಅವನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಮುಗ್ಗರಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಹಿಂದೆಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಶಾಮು ಅವಳ ತೋಳು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ.

" ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು. ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ ನಾನು ಹತ್ತಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ."

ಮೀರಳಿಗೆ ತಾನು ಓದಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಚಿತ್ರಗಳು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದವು.

" ಸಧ್ಯ ಸುಮ್ಮನಿರಿ. ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ನನಗೆ ಹೊರಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ಹೆದರಿಕೆ. ಯಾರಿದ್ದಾರೆ, ಯಾರಿಲ್ಲಾಂತ ನೋಡದೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ನೀವು ದೂರ ನಿಂತರೇನೇ ನಾನು ಹತ್ತುವುದು" ಎಂದಳು. ಶಾಮು ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ನಿಂತ. ಮೀರ ಮತ್ತೆರಡು ಬಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಗಾಡಿಯೇರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಖವೆಲ್ಲ ಬೆವತು ಹೋಗಿತ್ತು. ಅವಳು ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಶಾಮು,

" ಇನ್ನು ನಾನು ಬರಬಹುದೇ " ಎಂದ.

" ಹ್ಞೂ."

ಶಾಮು ಒಂದೇ ನೆಗತಕ್ಕೆ ಗಾಡಿಯೊಳಗೆ ಹಾರಿ ಕುಳಿತ.

" ಇನ್ನು ಗಾಡಿ ಹೊಡಿ ನಿಂಗ. ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾಗೇ ಬಿಡು. ಅಮ್ಮಾವರಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ಹೊಸದು. ಆಮೇಲೆ ಹೆದರಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ."

" ನನಗೇನೂ ಹೆದರಿಕೆ ಇಲ್ಲ."

ನಿಂಗ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಚಾಟಿಯಿಂದ ಎರಡು ಎತ್ತುಗಳ ಮೇಲೂ ಒಂದೊಂದು ಏಟು ಹಾಕಲು ಎತ್ತುಗಳು ಹೊರಟವು. ಅವುಗಳ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಗಂಟೆ ಮಧುರವಾಗಿ ದನಿಮಾಡಿತು. ಮೀರ ಹುಲ್ಲಿನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಆರಾಮವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಮು,

"ನಿಂಗಾ ಗಾಡಿಯೊಳಗೆ ಎರಡು ದಿಂಬು ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತು" ಎಂದ.

"ಯಾಕಪ್ರ ಬುದ್ಧಿ, ಹುಲ್ಲು ಗಿಲ್ಲು ಹಾಕಿ ಗಾಡೀನ ಒಳ್ಳೇ ಆಸಿಗೆ ಹಂಗೆ ಮಾಡಿದೀನಿ."

"ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಗಾಡಿ ಮುಳ್ಳಿದ್ದ ಹಾಗಿದೆ." ಮೀರ ಗೊಣಗಿದಳು.

"ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಹೇಳುವ ಕಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಾ ? ಹುಲ್ಲು ಒತ್ತುವುದಿಲ್ಲ" ಶಾಮು ತುಂಟ ನಗೆಯೊಡನೆ ಕೇಳಿದ.

ಮೀರ ಕೋಪದಿಂದ ಒಂದು ಬಾರಿ ಅವನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳೇ ಹೊರತು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಶಾಮು ನಿಂಗನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ,

"ನಿಂಗಾ, ಮಳೆ ಬಂದ ಹಾಗಿದೆಯಲ್ಲೋ" ಎಂದ.

"ನಿನ್ನೆ ಅಪಾರ ಮಳೆ ಸುರೀತು ಬುದ್ಧಿ. ನಾವು ನಟ್ಟರೋ ತೆಂಗಿನ ಸಸಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೊಂಪಾಗಿ ಬಂದ್ಬಿಡ್ತದೆ ಇನ್ನು. ಆದರೂ ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ದಫ ಭಾರಿ ಮಳೆ ಬರಬೇಕು."

"ನಿಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಮೈಲಿಯಿದೆ ?"

ಮೀರ ಬೇಗ ಹಳ್ಳಿ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಾಕೆಂಬಂತೆ ಕೇಳಿದಳು.

"ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಮೈಲಿ ಹೋಗಬೇಕು."

ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಮಳೆಯಾದುದರಿಂದ ನಿಸರ್ಗ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿತ್ತು. ಎರಡು ಪಕ್ಕದಲ್ಲೂ ಹಸಿರು ಗದ್ದೆಗಳು. ನಡುವೆ ಗಾಡಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೋಗುತಿತ್ತು. ನಿಂಗ ಆಗಾಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಬೇಸರವನ್ನು ನೀಗಲು ಹಳ್ಳಿಯ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಹಳ್ಳಿ ಸಮೀಪವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಶಾಮು ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬೆಳಸಿದ್ದ ತನ್ನ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ಮೀರಳಿಗೆ ತೋರಿಸತೊಡಗಿದ. ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರೈತರು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಮ್ಮ ನೂತನ ಒಡತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಗಾಡಿಯ ಹಿಂದೆಯೇ ಬರತೊಡಗಿದರು. ಮೀರ ನಾಚಿ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಳು.

ಹಳ್ಳಿ ತಲುಪಿದಾಗ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಶಾಮುವಿನ ಮನೆಯೇ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಮನೆ. ದೇಗುಲದಂತಹ ದಿವ್ಯವಾದ ಮನೆಗೆ ಕಾಂಪೌಂಡಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಮುಳ್ಳು ತಂತಿಗಳನ್ನು ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಹೆಣೆದಿದ್ದರು. ಪಾರಿಜಾತ, ಗುಲಾಬಿ, ಜಾಜಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಸೇವಂತಿಗೆ ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಅರಳಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಹೂವುಗಳು ತಮ್ಮೊಡತಿಗೆ ಸೌರಭದ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದವು.

ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಗುಂಪು ಹೆಂಗಸರು, ಮಕ್ಕಳು ಸೇರಿದ್ದರು. ಗಾಡಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಕತ್ತುಗಳನ್ನು ಒಂಟೆಗಳಂತೆ ನೀಡಿದರು. ಅಳುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಾಯಂದಿರು ಸಂತೈಸುತ್ತಾ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಗಾಡಿಯ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಶಾಮಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು.

ಗಾಡಿಯೊಳಗಿನಿಂದಲೇ ಅವರ ಗುಂಪನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರ ಶಾಮುವಿಗೆ "ಅವರೆದುರಿಗೆ ಬರಲು ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆ" ಎಂದು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದಳು.

"ನಾಚಿಕೆ ಎಂತಹದು! ಅವರು ಬಂದಿರುವುದೇ ನಿನ್ನ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ."

"ನಾನೇನು ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ವಸ್ತುವೇ ?"

"ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಹಾಗೆಂದೇ ತಿಳಿದುಕೋ."

ಶಾಮು ಗಾಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಧುಮುಕಿದ.

ಹಿರಿಯ ಹೆಂಗಸರೊಬ್ಬರು "ಆರೋಗ್ಯವೇ ಶಾಮಣ್ಣ?" ಎಂದರು.

"ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದೇನೆ ಅಜ್ಜಿ."

"ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತೀನಾ ತೋರಿಸಪ್ಪಾ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಿಂದಾನೂ ಕಾದಿದೇವೆ."

ಮೀರ ತಾನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಕಮಲ್ಲಿನ ಸ್ಲಿಪರುಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬಿಸಾಡಿದಳು. ಸೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ನಡುವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ, ದೇವರನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಕೆಳಗೆ ಧುಮುಕಿದಳು. ಮೀರ

ಕೆಳಗಿಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಹೆಂಗಸರು, ಮಕ್ಕಳು ಅವಳನ್ನು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡರು.

" ಅತ್ತೇ ಮನೆ ಒಡವೆ ಯಾವುದು ? "

" ತೌರು ಮನೆಯವರು ಏನೇನಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ? "

" ಈಗುಟ್ಟಿರುವ ಸೀರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡಾಯಿತು ? "

ಎಂಬ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮೀರಳಿಗೆ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಜೋಯಿಸರ ಮಗಳು ವೆಂಕೂ, ಅರ್ಚಕನ ಮಗಳು ಶಾರದೆ ಮೀರಳಿಗೆ ಹಾಡು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಆರತಿ ಎತ್ತಿದರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಾಕೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯನ್ನು ಮುಖದ ಮುಂದೆ ನೀವಳಿಸಿ ಈಡುಗಾಯಿ ಒಡೆದರು.

ಜೋಯಿಸರ ಹೆಂಡತಿ ಸಾಕಮ್ಮ ಮೀರಳಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವಂತೆಯೇ,

"ಪಟ್ಟಣದ ಹುಡುಗಿ ಅಂದಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪೀಚೇ ಕಣ್ರೀ ಅಮ್ಮಯ್ಯ" ಎಂದರು.

"ಆದರೇನು ಸಾಕಕ್ಕ, ಹುಡುಗಿ ಮೈ ಬಣ್ಣ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಚಿನ್ನದ ಪುತ್ಥಳಿ."

"ಸರಿ. ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೇ ಮನೇಲೆ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಇನ್ನೇನಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳೀಲಿ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಕೆರೆಯಿಂದ ನೀರು ತರುವುದು, ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವುದು ಮಾಡಲಿ, ಆಗ ನಿಜವಾದ ಬಣ್ಣ ಬಯಲಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ."

"ಬಿಡ್ರಿ. ಅವಳೇಕೆ ನೀರು ತರಬೇಕು ? ಶಾಮಣ್ಣ ಅರಸು ಮಗನಹಾಗಿದಾನೆ. ಅವಳು ನಡೆಯುವ ನೆಲಕ್ಕೆ ರತ್ನಗಂಬಳಿ ಹಾಸಿ, ಹೂವು ಹರಡುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಹ ಹುಡುಗ ನೀರು ಹೊರೆಸುತ್ತಾನೆಯೇ? ರಾಣಿಯಂತೆ ಮೆರೆಸುತ್ತಾನೆ."

ಮೀರ ತನ್ನನ್ನು ಮುತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಒಳಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಳು. ದಿವ್ಯವಾದ ಮನೆಯನ್ನು ಅಚ್ಚರಿಯ ಬಿಚ್ಚುಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನಿರುಕಿಸಿದಳು. ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಲೇ, ಜಂತಿ ಹಾಕಿದ ದೊಡ್ಡ ವರಾಂಡ. ಅದರ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಕೊಠಡಿಗಳು. ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ಜನರಿಗೆ ಎಲೆ ಹಾಕುವಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದ ಹಾಲು, ಹಾಲಿನ ಎರಡು ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ

ಕೊಠಡಿಗಳು, ತೊಟ್ಟಿಯ ಹಿಂದೆ ದೊಡ್ಡದಾದ ಅಂಗಳ, ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ದಪ್ಪಗಾರೆಯ ಕಂಬಗಳು, ಅಂಗಳದ ಮಧ್ಯೆ ದೊಡ್ಡ ಬಾವಿ, ಒಗೆಯುವ ಬಂಡೆ, ಅಂಗಳ ದಾಟಿ ಹಿಂದೆ ಹೋದರೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಊಟದ ಮನೆ, ದೇವರ ಮನೆ, ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗಳಿದ್ದವು. ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ. ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಬಾ ಕಾಮಧೇನು ವಿನಂತಹ ಹಸುಗಳು, ಕರುಗಳು, ಎಮ್ಮೆಗಳು. ಅಂಗಳದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನೂರು ಪಲ್ಲ ಭತ್ತ ಹಿಡಿಯುವ ನಾಲ್ಕು ಕಣಜಗಳು.

ಮೀರ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಾಜೂಕಾದ ಮನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಳೇ ವಿನಾ ತನ್ನ ಮನೆಯಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ.

ಜನರ ಗದ್ದಲ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವವರೆಗೆ ಮೀರ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಳು. ಶಾಮು ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತ ಜೋಯಿಸರ ಮಗು ಎರಡು ವರ್ಷದ ವೆಂಕಟೇಶೂನ ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಎಲ್ಲರೂ ಅವರವರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದ ನಂತರ ವೆಂಕಮ್ಮ,

"ತಾಯೀ, ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ದೇವರಿಗೆ ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ, ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಮ್ಮ" ಎಂದರು.

ಮೀರ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವೆಂಕಮ್ಮ ನವರು ಬೆಳ್ಳಿಯ ನೀಲಾಂಜನದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪ ಹಾಕಿ ಬತ್ತಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ದೇವರ ಮನೆಯ ಅಂದ ಚೆಂದ ನೋಡಿ ಮೀರ ಬೆರಗಾದಳು. ಎಂತಹ ಕಲಕಿದ ಮನವನ್ನೂ ಶಾಂತಗೊಳಿಸುವ ವಾತಾವರಣ ಅಲ್ಲಿತ್ತು. ವಿಧ ವಿಧ ಹೂವುಗಳ ಸುವಾಸನೆ, ಊದುಕಡ್ಡಿ, ಕರ್ಪೂರದ ಸುಗಂಧ ಅವಳಿಗೆ ಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವು. ಮೀರ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಸೆರಗನ್ನು ಕೊರಳಿನ ಸುತ್ತ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು.

"ಇನ್ನು ಊಟಕ್ಕೇಳು. ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನೂ ಎಬ್ಬಿಸು ತಾಯಿ."

ಮೀರ ದೇವರ ಮನೆಯಿಂದೀಚೆಗೆ ಬಂದಳು. ಶಾಮು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ವೆಂಕಮ್ಮನವರ ಬಳಿಗೇ ಬಂದು,

"ಅವರೆಲ್ಲೋ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ...." ಎಂದಳು.

"ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಹೋಗ್ತಾನೆ. ಕೊಟ್ಟಿಗೇಲಿ ಕರುಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು."

ಮೀರ ಹಿಂಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಕಡೆ ಹೋದಳು. ಶಾಮು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುವಂತೆಯೇ ಮುದ್ದಾದ ಬಿಳಿಯ ಕರುವೊಂದರೊಡನೆ ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮೀರ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಆ ಸುಂದರ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದಳು.

ಕರು ತನ್ನ ಕಪ್ಪು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂಚನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಶಾಮುವಿನ ತೋಳಿನ ಮೇಲೆ ಕೊರಳು ನೀಡಿತ್ತು. ಕೊಂಬಿಲ್ಲದ ಅದರ ತಲೆಯನ್ನು ಶಾಮು ಸವರುತ್ತಾ ಕೇಳಿದ:

"ಏನು ಬೇಕು? ಮೈ ಸವರಬೇಕೇ?"

ಕರುವಿನ ಹೃದಯವನ್ನು ಅವನು ಪೂರ್ಣ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಂತಿತ್ತು. ಕರುವಿನ ಮುದ್ದು ಮುಖ ನೋಡುತ್ತಾ ಮೀರ ಮೈಮರೆತು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಳು. ಕಾಲಿನ ಕೆಳಗೆ ತಣ್ಣಗೆ, ಮೆತ್ತಗೆ ಏನೋ ಸಿಕ್ಕಿದಂತಾಯಿತು. ಮೀರ ಹೌಹಾರಿ ಕೆಳಗೆ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಸಗಣಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಳ ಕಾಲಿನ ಗುರುತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಿತ್ತು. ಮೀರ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದಳು.

ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಸಗಣಿಯ ರಾಶಿಗೆ, ನೊಣಗಳು, ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಮುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಗಣಿ, ಗಂಜಲ, ಹುಲ್ಲಿನ ವಾಸನೆಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳೆತ ವಾಸನೆ ಇತ್ತು. ಆ ಕೆಟ್ಟ ವಾಸನೆಗೂ, ಆ ಕೊಳಕಿಗೂ, ಆ ಸೊಳ್ಳೆ ನೊಣಗಳ ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ ಮೀರ ಹೇಸಿ ದೂರದಲ್ಲೇ ನಿಂತಳು. ಆದರೆ ಶಾಮು ಮಾತ್ರ ಯಾವುದರ ಪರಿವೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಆ ಕೊಳಕಿನ ನಡುವೆಯೇ ಕುಳಿತು, ಕರುವನ್ನು ತನ್ನ ಮಗುವಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಎರಡು ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲೂ ಸಗಣಿಯ ರಾಶಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ಸೊಳ್ಳೆ, ನೊಣಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವನ ಮೈ ಮೇಲೂ ಕುಳಿತು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಕೊಳಕಿನಿಂದಾಗಿ ಕರುವಿನ ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿಯೂ, ಮೀರಳಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿತು.

ಮೀರ ದೂರದಲ್ಲೇ ನಿಂತು "ಊಟಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ" ಎಂದಳು.

ಶಾಮು ಎಚ್ಚೆತ್ತು "ಒಳಗೆ ಬಾ ಮೀರಾ. ಈ ಚಿನ್ನಾರಿ ಕರು ನೋಡು" ಎಂದ.

"ನನಗೆ ಒಳಗೆ ಬರೋದಕ್ಕೆ ಅಸಹ್ಯ. ನೀವೇ ಬನ್ನಿ."

ಶಾಮುವಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಹಾಲಿನಂತಹ ಮೈಯುಳ್ಳ ಕರುವನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದರೆ ಎಂತಹ ಕಲ್ಲೆದೆ ಇರಬೇಕು!

"ಒಳಗೆ ಬರಲು ಅಡ್ಡಿಯೇನು?"

ಮೀರ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಸುತ್ತ ಕೈ ತೋರಿಸಿ "ಅಡ್ಡಿಯೇ? ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ದೂರವಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು" ಎಂದಳು.

"ಅದೇಕೆ? ಈಗೇನಾಗಿದೆ?"

"ಇಲ್ಲಿರುವ ಸೊಳ್ಳೆ, ನೊಣಗಳಿಂದ ಯಾವ ಖಾಯಿಲೆ ಬೇಕಾದರೂ ಬರಬಹುದು. ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ದೂರವಿದ್ದಷ್ಟೂ ಮನೆಗೆ ಕ್ಷೇಮ."

ಶಾಮು ತನ್ನ ಉಕ್ಕಿನಂತಹ ತೋಳಿನ ಮಾಂಸಖಂಡವನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸಿ, ಅವಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಹೇಳಿದ:

"ಈಗಲಾದರೂ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಅಪಾಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತೇ?"

"ಅದು ಬೇರೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಡುತ್ತದೆ."

ಶಾಮು ಕರುವಿನ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸುತ್ತಾ "ನಾನೇನೋ ಈ ಕರುವನ್ನು ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಸಿದ್ಧ. ಹೋಗಲಿ, ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಎತ್ತಿಕೋ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಶಾಮು ಕರುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಮೀರಳ ಕೈಗೆ ಕೊಡಲು ಹೋದ. ಕರುವಿನ ಚೆಲುವಿಗೆ ಮನಸೋತ ಮೀರಾ ಕೈ ನೀಡಿದಳು. ಕೂಡಲೇ ಕಾಲಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಸಗಣಿಯುಂಡೆಯನ್ನೂ, ಬಾಲ, ಪಕ್ಕೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಗಂಜಲವನ್ನೂ ಕರುವಿನ ಮೈಯಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಿನುಗುವಾಸನೆಯನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿ ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟು ತಟ್ಟನೆ ಕೈ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಮೀರ ಕೈ ಹಿಂದೆಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಕರು ದೊಪ್ಪನೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಕರು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು

ದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಮು ಅಪಶಕುನವಾಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ.

"ಮೀರಾ!"

ಧ್ವನಿ ಅವನು ಊಹಿಸಿದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಟುವಾಗಿತ್ತು.

ಶಾಮು ಬಾಗಿ ಕರುವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತನ್ನೆದೆಗೆ ಒರಗಿಸಿಕೊಂಡು "ಕರು ನಿನಗೆ ಬೇಡವಾಗಿದ್ದರೆ ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು" ಎಂದು ಗದರಿಸಿದ.

"ಈ ಕರು ಇಷ್ಟು ಕೊಳಕಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ."

"ಕೊಳಕೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ?"

"ಅದರ ಕಾಲು, ಪಕ್ಕೆ ನೋಡಿ."

"ನಿನ್ನ ಮಗು ಕೊಳಕಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ? ಅಬ್ಬ! ಇಷ್ಟನ್ನೂ ನೀನು ಸಹಿಸದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಎಂತಹ ಮನಸ್ಸಿರಬೇಕು" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕರುವನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿದ. ಕರು ಎಗರಾಡುತ್ತಾ ಓಡಿಹೋಯಿತು.

ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಅವನಿಂದ ದೊರೆತ ಪುರಸ್ಕಾರ ನೋಡಿ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹನಿಗೂಡಿದವು. ಅವಳಿಗೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಗದರಿಸಿಕೊಂಡು ರೂಢಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಂಡನ ಒರಟು ಮಾತುಗಳು ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಂಡಿದವು. ಮೀರಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಮು ಮೆತ್ತಗಾದ. ತಾನು ಅಷ್ಟು ಒರಟಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು ಎಂದುಕೊಂಡ.

"ಮೀರಾ, ಸಿಟ್ಟಾಗಬೇಡ. ತಪ್ಪಾಯಿತು" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿಯಲೆತ್ನಿಸಿದ. ಆದರೆ ಮೀರ ದೂರ ಸರಿದು,

"ನಿಮ್ಮ ಕೈಯೆಲ್ಲಾ ಕೊಳೆಯಾಗಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಡಿ" ಎಂದಳು.

ಜೇನಿನ ಗೂಡಿಗೆ ದಾರಿತಪ್ಪಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ ಚಿಟ್ಟೆ ತಾನು ಎನಿಸಿತು ಮೀರಳಿಗೆ. ಗಂಡನ ಪ್ರಪಂಚ ಹಸು, ಕರು, ಭೂಮಿಯಾದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಎರಡು ಪ್ರಪಂಚವೂ

ಸೇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಮೀರ ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ಕೂಡಲೇ ಶಾಮು ಕೊಳೆಯಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿ ನೋಡಿ, ಅವಳು ಹೋದ ದಾರಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟ.

ವೆಂಕಮ್ಮ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಅಗ್ರದೆಲೆ ಹಾಕಿ ಎಲೆಯ ಮುಂದೆ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಮೀರಳ ಕಣ್ಣಿನ ಕೆಂಪು ಆರಿರಲಿಲ್ಲ. ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾ ಶಾಮು ಕೇಳಿದ:

"ಅತ್ತೆ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಗಿದಾಳೆ?"

ಕೋಸಂಬರಿ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವೆಂಕಮ್ಮ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದ್ದ ಮೀರಳ ಕಡೆ ನೋಡಿ,

"ಅವಳಿಗೇನಪ್ಪ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹಾಗಿದಾಳೆ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಜೋಡಿ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಹಾಗಿದೆ" ಎಂದರು.

"ನೀವು ನೋಡುವವರೆಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತೃಪ್ತಿಯಿಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ನೀವು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹರಸಬೇಕು."

"ಮುಖ್ಯ ನೀನು ಅಷ್ಟೊಂದು ವಿಶ್ವಾಸ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೀಯಪ್ಪ. ಅದು ನಿನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಗುಣ."

"ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದಿರಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ. ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಾಕಿದ ತಾಯಿ ನೀವು. ನಿಮ್ಮ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದ ಮಗು ನಾನು. ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೀವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು ನಿಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಗುಣ ತೋರಿಸುತ್ತೆ. ಎಷ್ಟು ಜನ್ಮ ಎತ್ತಿದರೂ ನಿಮ್ಮ ಋಣ ನಾನು ತೀರಿಸಲಾರೆ".

ಶಾಮುವಿನ ಅಳಿದ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೆನದೋ ಏನೋ ವೆಂಕಮ್ಮನವರ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿತು. ಅವರು ಸೆರಗಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಒರಸಿಕೊಂಡು ಮಾತು ಬದಲಾಯಿಸಿದರು.

ಊಟ ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೇ ಶಾಮು ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಉಯ್ಯಾಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮೆಲ್ಲಗೆ ತೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ,

"ಮೀರಾ, ವೀಳೆದೆಲೆ, ಅಡಿಕೆ ತಗೊಂಡು ಬಾ" ಎಂದ.

ಮೀರ ತಂದಿಟ್ಟ ನಾಲ್ಕು ವೀಳೆಯದೆಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿ " ನನಗೆ ಸಾಲದು " ಎಂದ.

" ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಾನೇ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿರಲ್ಲಾ........"

" ಮಾವನ ಮನೇಲಿ ಕಟ್ಟು ವೀಳೆಯದೆಲೆ ಕೊಡಿ ಅಂತ ಕೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ?" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಕಟ್ಟು ಎಲೆ, ಕಾಲು ಪಾವು ಅಡಿಕೆ ತಂದು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೂ ಪೂರೈಸಿದ.

" ನೀನೂ ಹಾಕಿಕೋ ಮೀರಾ "

" ಊಹ್ಞೂ. ನನಗೆ ಸೇರೋದಿಲ್ಲ ! "

" ಎಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಸೇರುತ್ತಾರಲ್ಲವೇ ? "

ಮೀರ ಮಾತನಾಡದೇ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು.

ಸಂಜೆ ಮೀರಳಿಗೆ ಸಮಯ ಹೋಗುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಒಳಗಿನ, ಹೊರಗಿನ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಸರೆ ತೊಳೆಯುವುದು, ಉಪಕರಣೆ ಬೆಳಗುವುದು, ಕಸ ಗುಡಿಸುವುದು ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತಿಮ್ಮಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೀರ ಬೇಸರ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೈಲಿ ' ಪೆವಿಲಿಯನ್ ಆಫ್ ವುಮನ್ ' ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತಳು. ಕತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲೇ ತಲ್ಲೀನಳಾದಳು. ಕೈಯಿಂದ ಯಾರೋ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಾಗಲೇ ಅವಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರ.

ಶಾಮು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಸಾಡಿ "ಏಳು" ಎಂದ.

ಮೀರಳಿಗೆ ರಸಭಂಗವಾದುದಕ್ಕೆ ಕೋಪ ಬಂದಿತ್ತು. "ಎಲ್ಲಿಗೆ?"

" ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಸಂಜೆಹೊತ್ತು ಆರಾಮವಾಗಿ ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳ ನಡುವೆ ಓಡಾಡುವುದು ಬಿಟ್ಟು ಕೈಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದೇನು ಚೆನ್ನ ? "

" ನಾನು ಬರುವುದಿಲ್ಲ." ಮೀರ ಬೇಜಾರಿನಿಂದ ಹೇಳಿದಳು.

" ಹಾಗೆಂದರೆ ನಾನು ಕೇಳುವವನಲ್ಲ. ಇನ್ನೈದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗು " ಎನ್ನುತ್ತಾ ಶಾಮು ಹೊರಗೆ ಹೋದ.

ಮೀರ "ಈ ಕೊಂಪೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದೇನಿದೆ" ಎಂದು ಸಿಡುಗುಟ್ಟಿದಳು. ತನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬೆಲೆ ಕೊಡದೆ ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದವಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿಬಿಟ್ಟರಲ್ಲಾ ಎಂದು ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು ಆದರೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಡುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೇ ತಲೆ ಬಾಚಿಕೊಂಡಳು. ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿದ್ದ ಹೂ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಮುಡಿದು ಕೈಗೆ ಗಡಿಯಾರ ಕಟ್ಟಿ ಶಾಮುವಿನೆದುರು ನಿಂತು "ಸಿದ್ಧ" ಎಂದಳು.

ಶಾಮು, ಮೀರ ಹೊರಟರು. ಮನೆಯಿಂದ ಎರಡು ಮೈಲಿ ನಡೆದನಂತರ ಶಾಮುವಿನ ಗದ್ದೆಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬರತೊಡಗಿದವು. ಕಬ್ಬಿನ ಗದ್ದೆಗಳನ್ನೂ, ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳನ್ನೂ ಶಾಮು ಮೀರಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿದ. ರೈತರುಗಳು ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ನೀರನ್ನು ಹಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಕಳೆಗಳನ್ನು ಕೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮೊಡೆಯ ಅಮ್ಮಾವರೊಡನೆ ಜಮೀನು ನೋಡಲು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಎಲ್ಲ ರೈತರುಗಳೂ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮೀರಳನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ರೈತರ ಸರಳ ನೋಟದೆದುರು ಮೀರ ಲಜ್ಜಿತಳಾದಳು.

"ಬನ್ನಿ. ಹೋಗೋಣ. ಅವರೆಲ್ಲಾ ಹೇಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ."

"ತಮ್ಮೊಡತಿಯನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲ ಅವರಿಗೆ."

"ಆದರೆ ನನಗೆ ಸಂಕೋಚವಾಗುತ್ತಿದೆ ಬನ್ನಿ" ಎಂದು ಮೀರ ಶಾಮುವಿಗೆ ಬಲವಂತ ಮಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಶಾಮು ಅವಳೊಡನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ.

ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮನೆಗಳ ನಡುವೆ ಹೋಗುವಾಗ ಜನರು ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೂತನ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ತದೇಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡತೊಡಗಿದರು.

"ಅವರೆಲ್ಲಾ ಹಾಗೇಕೆ ನೋಡಬೇಕು?" ಮೀರ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದಳು.

"ನಿನ್ನಂತಹ ಚೆಲುವೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ ಕಣ್ಣು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಬೇಕು."

"ಕೇಳಿದವರು ನಕ್ಕಾರು. ನೀವು ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳ

ಬೇಡಿ."

ಜೋಯಿಸರ ಮಗಳು ವೆಂಕೂ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದವಳು ಅವ ರನ್ನು ಕಂಡ ತಕ್ಷಣ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆದು,

"ಶಾಮಣ್ಣಾ, ಅಮ್ಮ ಕರೆದಳು, ಬರಬೇಕಂತೆ" ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು.

ಶಾಮು ಮೀರಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ " ಬಾ ಹೋಗೋಣ " ಎಂದ.

ಜೋಯಿಸರ ಮನೆ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಿ ಸುಣ್ಣ ಬಳಿದಿತ್ತು, ತಲೆಗೆ ಬಡಿಯುವ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನೂ, ಹಂಚುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಮೀರ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಹೇಗೆ ವಾಸಮಾಡುವರೋ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟಳು. ಮನೆಗೆ ಬಹಳ ಪುಟ್ಟ ಕಿಟಕಿಗಳಿದ್ದವು. ಗೋಡೆ ತುಂಬ ರವಿವರ್ಮನ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಸರಸ್ವತಿ, ಶಾಕುಂತಲಾ ಮೋಹಿನಿ ಮುಂತಾದವರ ಚಿತ್ರಗಳಿದ್ದವು. ವೆಂಕೂ ಚಾಪೆ ಹಾಸಿ, " ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳಿ " ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. ಜೋಯಿಸರ ಹೆಂಡತಿ ಸಾತಮ್ಮ ಒಂದು ಲೋಟಾದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಸಿದ ಹಸುವಿನ ಹಾಲನ್ನೂ, ರಾಗಿ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ತಂದು ಅವರ ಮುಂದಿಟ್ಟು,

"ಬಡವರ ಮನೆ ತಿಂಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತಗೋಬೇಕು" ಎಂದರು.

"ಬೇಡಿ ಸಾತಕ್ಕ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಪಟ್ಟಾಗಿ ತಿಂಡಿಯಾಗಿದೆ !"

"ಸ್ವಲ್ಪ ತಗೊಂಡರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ."

"ತಗೋ ಮೀರಾ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶಾಮು ಸಂಕೋಚ ಬಿಟ್ಟು ರೊಟ್ಟಿ ತಿನ್ನಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಮೀರಳಿಗೆ ರಾಗಿ ರೊಟ್ಟಿ ತಿಂದು ಅಭ್ಯಾಸವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಷ್ಟದಿಂದ ತಿಂದು ಹಾಲು ಕುಡಿದು ಮುಗಿಸಿದಳು.

ವೆಂಕೂ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ತಮ್ಮ ವೆಂಕಟೇಶೂನ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ಶಾಮು ವೆಂಕೂನ ಕೀಟಲೆ ಮಾಡಲೆಂದು,

"ವೆಂಕೂಗೆ ಯಾವಾಗ ಮದುವೆ ಸಾತಕ್ಕ ?" ಎಂದ.

"ಶಾಮಣ್ಣ, ಎಲ್ಲಾದರೂ ಅವಳಿಗೊಂದು ಗಂಡು ಹುಡುಕಿ ಕೊಡಪ್ಪ. ಆಗಲೇ ಹತ್ತು ವರ್ಷವಾಯಿತು" ಎಂದರು ಸಾತಕ್ಕ.

ಶಾಮುವಿಗೆ ವೆಂಕುವೆಂದರೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆದರ. ಚೋಟುದ್ದ ಹುಡುಗಿಯಿಂದಲೂ ಅವಳನ್ನು ಬಲ್ಲ.

"ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯುವಷ್ಟು ನನಗೆಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ಸಾತಕ್ಕ ?"

"ತಿಳೀದೇ ಏನು ? ನೀನು ಆರಿಸಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಹುಡುಗೀನ ನೋಡಿದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಬಲ್ಲೆ ಎಂದು."

ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೀರಳಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿರ ಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಗಂಟೆಯನಂತರ ಶಾಮು ಎದ್ದಾಗ ಮೀರಳಿಗೆ ಜೀವ ಬಂದಂತಾಯಿತು.

ಮನೆಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕತ್ತಲಾಗಿತ್ತು. ಬೋರ ಲಾಂದ್ರ ಗಳನ್ನು ಒರೆಸಿ, ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ದೀಪಗಳನ್ನು ತೂಗು ಹಾಕಿದ್ದ. ಇದುವರೆಗೂ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ದೀಪದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಮೀರಳಿಗೆ ಮಂಕಾದ ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ ದೀಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲಿಟ್ಟಂತಾಯಿತು. ಮನೆಗೆ ಹೋದೊಡನೆ ಓದಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದಳು. ಈ ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಓದುವುದು ಹೇಗೆ ಎನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅವಳು ಹಳ್ಳಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾತಾವರಣಕ್ಕೂ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾರ ಕಳೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೀರಳಿಗೆ ಜೀವ ನವೇ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಚಟುವಟಿಕೆ, ಧೈರ್ಯ, ಮುನ್ನುಗ್ಗು ವಿಕೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮನಸ್ಸು, ಅಸಾಧಾರಣ ಬುದ್ಧಿ ಹಳ್ಳಿಯ ನೀರಸ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಹಸಿದ ಆನೆ ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆ ಸಿಗಿ ಯಲು ಆತುರಪಡುವಂತೆ ಮೀರಳ ಹಸಿದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಬುದ್ಧಿ ಕೆಲಸ ವಿಲ್ಲದೆ ಹಳಹಳಿಸಿತು. 'ನನಗೆ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಕೊಡು' ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಹಗಲಿರಳೂ ಅವಳನ್ನು ಕಾಡಿತು. ತಾನಿದ್ದ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ದಂಗೆ ಎದ್ದಿದ್ದ ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೀರ ತನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಹಸ ಮಾಡಿದಳು.

ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಆರಾಮವಾಗಿ ಮಂಚದಮೇಲೆ ವೈಚಾಚಿ ಮಲಗಿ ದಾಗ ವಿಚಾರ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು.

'ನನಗೇನು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ? ಪ್ರೀತಿಸುವ ಗಂಡನಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಬಯಸಿದ ವಸ್ತುವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಚೈತನ್ಯವಿದೆ.

ಆದರೂ ಮನಸ್ಸಿಗೇಕೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿ ಮುಗಿಸಿ, ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬಣ್ಣದ ಗೌರಿಯಂತೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಊಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶಾಮು ಗದ್ದೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು ಒಂದು ಗಂಟೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೀರ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಅವನು ಬರುವವರೆಗೆ ವೆಂಕಮ್ಮನವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೆಲವು ದಿನ ಅವರೊಡನೆ ಆಡಿದ ಮಾತು ಗಳನ್ನೇ ಆಡಲು ಬೇಸರವಾಗುತಿತ್ತು. ಶಾಮು ಎಂದಿಗೆ ಬಂದಾನೋ ಎಂದು ಅವನು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಧಗಂಟೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬಂದು ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೊದಲೇ ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದ ಮುಖವನ್ನು ಬಿಸಲಿನಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೆಂಪೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಮು ದೂರ ದಿಂದಲೇ ಮೀರಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಡಿಗೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು "ನನ್ನ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಬೇಸರವಾಯಿತೇ?" ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಮೀರಳ ತೋಳು ಹಿಡಿದು ಒಳಗೆ ಸೆಳೆದೊಯ್ದು ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನೆಂದರೆ ವೆಂಕಮ್ಮ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಾಲ್ಕೈದು ಸಲ ಎಚ್ಚರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

"ಶಾಮಣ್ಣಾ, ಊಟಮಾಡೇಳಪ್ಪಾ. ಅಡಿಗೆ ಆರಿ ತಂಗಳಾಗು ತ್ತಿದೆ."

ಶಾಮು ಎದ್ದು ಮೀರಳ ಜೊತೆ ಊಟಮಾಡಿ ಒಂದು ಕಟ್ಟು ವೀಳೆದೆಲೆ ಮೆದ್ದು ಬಲವಂತದಿಂದ ಮೀರಳಿಗೂ ನಾಲ್ಕೆಲೆ ತಿನ್ನಿಸಿ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತು ಮೀರಳಿಗೆ ನಿದ್ದೆಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಮುವಿನ ತೋಳಿನಮೇಲೆ ತಲೆಯಿಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುವವರೆವಿಗೂ ಶೂನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಂಚುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ವಿಧ ವಿಧವಾದ ಯೋಚನೆಗಳು ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಂಧಿತ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಲಬಲಬ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. 'ನನಗೆ ಇದು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನನಗೆ

ಬೇಕಾದುದು ಬೇರೆ. ನಾನು ಬಯಸಿದ್ದು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಸಿಕ್ಕಿರುವುದು ನನಗೆ ಬೇಡ' ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಹಠ ಮಾಡಿ ಮೊಂಡತನದಿಂದ ಎದ್ದೆದ್ದು ನಿಲ್ಲುತಿತ್ತು. ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮೀರ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಐದು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶಾಮುವಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎದ್ದು ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿ ಮುಗಿಸಿ ಪುನಃ ತಿರುಗಾಡಲು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆಲವು ದಿನ ಬಲವಂತದಿಂದ ಮೀರಳನ್ನೂ ತನ್ನೊಡನೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದ ತರುಣದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಮೀರ ಶಾಮುವಿನೊಡನೆ ತಿರುಗಾಡಿದರೂ, ಕ್ರಮೇಣ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾದಂತೆ, ತನ್ನನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನೋಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾರದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಂಜೆ ಆರುಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಳು ಬಂದು ದೀಪ ಹೊತ್ತಿಸಿ ತೂಗುಹಾಕಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶಾಮು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಇದೇ ಅವಳ ದಿನಚರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ದಿನದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ಕಾಂಪೌಂಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡಿ ಒಂದು ಹೊರೆ ಹೂ ಕಿತ್ತು ಕಟ್ಟುವುದು, ಕಟ್ಟಿದ ಹೂವನ್ನು ದಿನಕ್ಕೆರಡುಬಾರಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಮುಡಿಯುವುದು.

ಯಾವಾಗಲೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಿಶಾಚಿ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದೊಡನೆ ತನ್ನ ಯಜಮಾನನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು 'ಇನ್ನೇನು ಕೆಲಸವಿದೆ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ 'ಇನ್ನೇನು, ಮುಂದೇನು' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪಿಶಾಚಿಗೆ ನಾಯಿಬಾಲದ ಡೊಂಕು ಸರಿಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸಿದಂತೆ ಮೀರ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತನ್ನ ಮಹದಾಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಗಲುಗನಸುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಕನಸಿನಿಂದ ಎಚ್ಚೆತ್ತ ಮನ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಕುಂದುತ್ತಿತ್ತು. ಹೃದಯ ಭಾರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಮನೋವಿಪ್ಲವದಲ್ಲಿ ಮೀರ ಬಡವಾದಳು.

ದಡ ಬಿಟ್ಟ ದೋಣಿ ನಿಯಮಿತವಾದ ಸ್ಥಳ ಸೇರಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ

ಅದರ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ಹಾಗೆ. ಆದರೆ ತಾನು ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಸ್ಥಳ ಸೇರದೆ ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಅಪರಿಚಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದ ಏಕಾಂಗಿಯ ಬೆದರಿದ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸು ಕಂಗಾಲಾಗಿತ್ತು.

'ನನಗಿನ್ನೇನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ, ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವುದರಹೊರತು ಬೇರೆ ಕರ್ತವ್ಯ ನನಗಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಮೀರ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ತನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ನಿಂತಿದ್ದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

'ಊಹ್ಞೂ, ನನ್ನ ಸ್ಥಳ ಇದಲ್ಲ. ನಾನು ಸರಿಯಾದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಬೇರೆ, ನಾನಿರಬೇಕಾದ ಜಾಗ ಬೇರೆ' ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಮೊಂಡುಮಗುವಿನಂತೆ ಹಠ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮೀರಳಿಗೂ, ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ತನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಶಾಮುವಿನೊಡನೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉಪಯೋಗವೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಮೀರಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವನೊಡನೆ ತನ್ನ ಸಂಕಟ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅವನು ನಕ್ಕು "ಹುಚ್ಚಿ, ನಿನಗೆ ಇನ್ನೇನು ಬೇಕಾಗಿದೆ? ನಿನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಇದು" ಎಂದು ಪ್ರೇಮದ ಮುತ್ತನ್ನೊತ್ತಿ ಮಾತು ಹಾರಿಸಿಬಿಡುವನೆಂಬುದು ಅವಳಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿತ್ತು.

ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ರೀತಿಯನ್ನು ಶಾಮು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಮೀರಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸಾದವಳಿಗೆ ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು? ದೇವತೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಪೂಜಿಸುವ ಗಂಡ, ಹಣ, ರೂಪ, ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲದವಳೇಲೂ ಅಶಾಂತಿಯಿಂದ ನರಳುವ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ರೀತಿ ಅವಳಿಗೇ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಬೇರೊಂದು ಹವ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದಲೂ ಈ ಹೋರಾಟ ಇರಬಹುದೆಂದೂಹಿಸಿ ಮೀರ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾನಾಗಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮಾಡತೊಡಗಿದಳು.

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೂ ಕೊಯ್ದು ಕಟ್ಟಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಒಂದು

ಗಂಟೆ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ, ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವೆಂಕಮ್ಮನವರಿಗೆ ತಿಂಡಿ, ಕಾಫಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೆಲವು ಬಾರಿ ತಿಂಡಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾನೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಡಿಗೆ ಕೆಲಸ ವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಪುಸ್ತಕದ ವ್ಯಾಸಂಗ ಸಾಗಿತ್ತು.

ಸಂಜೆ ಶಾಮು ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋದಮೇಲೆ ಹೂವಿನ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಅಗತೆ ಮಾಡಿ, ಪಾತಿ ಕಟ್ಟುವುದೋ. ಅಥವಾ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದೋ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಯಾವುದೂ ಬೇಕಿಲ್ಲದ ದಿನ ಜೋಯಿಸರ ಮಗಳು ವೆಂಕೂ ಜೊತೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಆ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಮನರಂಜನೆಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ?

ಒಂದು ದಿನ ಶಾಮು ಆಗತಾನೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಮೀರ ಏಳೆಂಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಶಾಮುವಿನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು,

"ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ತರಿಸಿ ಕೊಡಿ" ಎಂದಳು.

ಶಾಮು ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಆ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಅತ್ತ ಕಡೆ ಒತ್ತರಿಸಿ,

"ಎಷ್ಟೊಂದು ಪುಸ್ತಕ! ಮೊನ್ನೆ ತರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೆಯಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಾ ಆಗಲೇ ಓದಾಯಿತೇನು?" ಎಂದ.

ಮೀರಳ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಬರೆ ಹಾಕಿದಂತಾಯಿತು.

"ಮೊನ್ನೆ ನಾನೆಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ತರಿಸಿಕೊಂಡೆ?"

"ಮಹರಾಯ್ತಿ, ಅದೆಷ್ಟು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತೀಯಾ? ಜೀವವಿಲ್ಲದ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗೇನು ಆಕರ್ಷಣೆಯೋ?"

ಮೀರಳ ಸಹನೆ ಮೀರಿತು.

"ಹಗಲಿರುಳೂ ಗದ್ದೆ, ತೋಟ, ಭೂಮಿ ಅಂತ ಓಡಾಡುತ್ತೀರಲ್ಲ, ನಿಮಗೆ ಅದು ಬೇಜಾರಾಗೋದಿಲ್ವೇ?" ಎಂದಳು. ಶಾಮು ಹುಬ್ಬು ಗಂಟಿಕ್ಕಿ,

"ನಾವು ಪ್ರತಿದಿನ ನೋಡುವ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಬೇಜಾರು ಬರು

ವುದೇ ? ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಪವಿತ್ರ ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಐಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ತಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಬೇಜಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕಂದ ನಿರುವನೇ ? ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯ ನಿತ್ಯ ನೂತನ. ಅವಳ ಸ್ನೇಹ ಅಮರ. ಅವಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ತೃಪ್ತಿ ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಬರುವುದೇನು ?" ಎಂದ.

"ನಿಮಗೆ ಭೂಮಿಯ ಸಹವಾಸ ಹೇಗೆ ನಿತ್ಯ ನೂತನವೋ ನನಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ದೊರೆಕುವ ಶಾಂತಿ ಅಪರಿಮಿತ. ನೀವು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಯಾವ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ಕಾಣಲಾರಿರೋ ಹಾಗೆ ನಾನು ಭೂದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಚೆಲುವನ್ನೂ ಕಾಣಲಾರೆ. ನನಗೆ ಊಟ, ನಿದ್ದೆಗಿಂತಲೂ ಪುಸ್ತಕದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ದೇಹದ ಹಸಿವು ಇಂಗಿಸಲು ಅನ್ನ ಬೇಕಾಗುವಂತೆ ಹೃದಯದ ಹಸಿವು ನೀಗಿಸಲು ನನಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಬೇಕು."

"ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಸೇವೆ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೇ ನಾನು, ನೀನು ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಜನ ಸುಖವಾಗಿ ಉಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತನೂ ನೇಗಿಲನ್ನು ಬಿಸಾಕಿ ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಗತಿಯೇನು ? ನಿನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ?"

"ಬುದ್ಧಿ ವಿಕಾಸವಾಗುವುದು. ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಯಾಗುವುದು."

ಶಾಮು ಕುಚೋದ್ಯದಿಂದ "ನೀನು ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆ ಮಾಡಿ ಯಾವ ರಾಜ್ಯ ಆಳಬೇಕಾಗಿದೆ? ನನ್ನ ಹೃದಯ ರಾಜ್ಯ ಆಳಲು ಆ ಜೀವರಹಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮೋಹ ಬೀಸುವ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುವ ತೋಳು, ನನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಮುತ್ತಿನಿಂದ ಗಾಳೀ ಪಾಲು ಮಾಡುವ ನಿನ್ನ ತುಟಿಗಳು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕು."

ಮೀರಳಿಗೆ ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಶಾಮು ಹೇಳಿದುದು ಸರಿ ಎನಿಸಿತು. ತಾನು ಪುಸ್ತಕ ಓದಿ ಯಾವ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕಟ್ಟ ಬೇಕಾಗಿದೆ? ಯಾವ

ರಾಜ್ಯದ ಸೂತ್ರ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವೆನಿಸಿತು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಅವಳ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಸೋಲಿನ ವ್ಯಥೆ ಮೂಡಿತು.

ಶಾಮು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಅವಳ ಮುಖ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ.

"ನಿಮಗೆ ದುಡ್ಡು ದಂಡವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂತ ಇದ್ದರೆ ಪುಸ್ತಕ ಬೇಡ" ಎಂದು ಮೀರ ಒರಟಾಗಿ ನುಡಿದು ಸರಕ್ಕನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದಳು. ಆದರೆ ಶಾಮು ಅವಳಿಗಿಂತ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ. ತನ್ನ ಒರಟು ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿದೆಳೆದು

"ನನ್ನ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಯಾರೂ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗ ಬಾರದು" ಎಂದ.

"ನಾನೇನು ಈಗ ಕೋಪಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ."

"ಕನ್ನಡಿ ತಂದು ಮುಖಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಯಲೇ?"

"ಏನೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬಿಡಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೂಗಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಬಿಡಿ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೀರ ಕೊಸರಾಡಿದಳು. ಆದರೆ ಶಾಮು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

"ನನ್ನೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹೊರತು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ."

ಮೀರ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು "ನನಗೇನೂ ಕೋಪ ಇಲ್ಲ. ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ" ಎಂದಳು.

"ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಬೇಡವೇ? ಪತ್ರಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಮುದ್ರೆ ಬೀಳಬೇಕು."

"ಥೂ ಬಿಡ್ರಿ, ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತೇ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ."

"ಹೋಗಲಿ. ನಾನೇ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ" ಎಂದ ಶಾಮು.

ಅವನು ಬಿಟ್ಟೊಡನೆ ಕೋಪವಿನ್ನೂ ಅಳಿಯದ ಮೀರ ತನ್ನ ಅಂಗೈಯಿಂದ ತುಟಿಯನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬಲವಾಗಿ ಒರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. ಶಾಮು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಸುನಕ್ಕ.

ಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಚಂದ್ರ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಈಜುತ್ತಿದ್ದ. ಮೀರಾ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮುಸುಕು ಬೀರಿ ಮಲಗಿದ್ದಳು. ಶಾಮು

ಕಾಂಪೌಂಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪಿಗೆ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಈ ಸೌಂದರ್ಯ ವನ್ನು ಆರಾಧಿಸದೇ ಮೀರ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾ ಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಶಾಮು ರೂಮಿಗೆ ಬಂದ.

"ಮೀರಾ ಎದ್ದು ಬಾರೇ. ಬೆಳದಿಂಗಳು ಬಂದಿದೆ" ಎಂದ.

ಮೀರ ನಿದ್ದೆ ನಟಿಸಿದಳು. ಶಾಮು ಬಲವಂತದಿಂದ ಮುಸುಕು ಕಿತ್ತೆಸೆದು "ಏಳೇ ಬಿನ್ನಾಣೀ" ಎಂದ. ಸೆಕೆಯಿಂದ ಮೀರಳ ಮುಖ ವೆಲ್ಲಾ ಬೆವತು ಹೋಗಿತ್ತು.

"ಬೆಳದಿಂಗಳು ನೋಡಲು ಬಾ ಮಗು."

"ನಾನು ಬರುವುದಿಲ್ಲ."

"ಹೇಗಿದೆ ಅಂತ ವರ್ಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ."

"ಬೇಡಿ. ವರ್ಣಿಸಬೇಡಿ."

"ನಿನಗೆ ಕಣ್ಣಿದ್ದೂ ವ್ಯರ್ಥ."

"ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ನೀವು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ."

"ನಾನೊಬ್ಬನೇ ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಸಾರ್ಥಕ ವಾದಂತಾಯಿತು. ನೀನು ನನ್ನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯಲ್ಲವೇ ?"

"ನಾನು ಬರಲ್ಲ, ಬರಲ್ಲ ಅಂತ ಎಷ್ಟು ಸಲ ಹೇಳಲಿ ?"

"ಬರದಿದ್ದರೆ ಅನಾಮತ್ತು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹೊರಗೆ ಕೂರಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಶಾಮು ಹೆದರಿಸಿದ. ಅವನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಮೀರಾ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು,

"ಈ ಮನೇಲಿ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಹಾಯಾಗಿ ಮಲಗಲು ಸಹ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಗೊಣಗಿದಳು.

ಶಾಮು ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡಿದವನಂತೆ ಮೀರಳೊಡನೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದ. ಸಂಪಿಗೆ ಗಿಡದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಹಾಸಿದ್ದ ಕಲ್ಲು ಚಪ್ಪಡಿಯ ಒಂದು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀರ ಕುಳಿತಳು.

"ಬಹಳ ದೂರವಾಯಿತು" ಶಾಮು ಹೇಳಿದ.

"ಚಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದರೆ ಹತ್ತಿರವೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವೇನೂ ಇಲ್ಲ."

"ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಚಂದ್ರನ ಸೌಂದರ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಶಾಮು ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಸರಿದು ನಡುವಿನ ಸುತ್ತ ತನ್ನ ತೋಳು ಬಳಸಿದ.

ಮೀರ ಅವನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ, ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆಯೂ ಶಾಮು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಮಿತಿಮೀರಿ ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಮೀರಳಿಗೆ ನುಂಗಲಾಗದ ತುತ್ತಾಗಿತ್ತು.

"ಈಗ ಚಂದ್ರನ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು."

ಮೀರ ನೆಟ್ಟನೋಟದಿಂದ ಚಂದ್ರನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಚಂದ್ರ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಮೈ ಮರೆಸಿದ್ದ. ಎಂತಹ ಅರಸಿಕನನ್ನೂ ಕವಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗಿತ್ತು. ಸಂಪಿಗೆ ಹೂವುಗಳು ಅರಳಿ ಸುವಾಸನೆ ಹರಡಿದ್ದವು.

"ಮೀರಾ, ನಿನ್ನ ಕೋಪ ಇನ್ನೂ ಆರಲಿಲ್ಲವೇ ?"

ಮೀರ ಮೌನವಾಗಿದ್ದಳು. ಶಾಮು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಮೀರ ಬಯಸಿದ್ದ ಐದುಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವಳ ತೊಡೆಯಮೇಲಿಟ್ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಮೀರ ಅದನ್ನು ದೂರ ತಳ್ಳಿ "ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ" ಎಂದಳು.

"ಮೀರಾ, ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚಾಗುವ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಸಂತೋಷ ಕೊಡಲಾಗದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಬಳಿ ಹಣವಿದ್ದೂ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ? ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ನಿನ್ನದು. ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ದುಡಿಯಬೇಕು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ."

ಶಾಮುವಿನ ದನಿಯಲ್ಲಡಗಿದ್ದ ದೈನ್ಯತೆಗೆ ಮೀರಳ ಕೋಪ ಕರಗಿ ಹೋಯಿತು ದೂರ ಸರಿಸಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಶಾಮು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಾ,

"ಅವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ನಾನು ಕಡೆಯಾದೆ" ಎಂದ.

ಮೀರ ನಸುನಕ್ಕಳು. ಶಾಮುವಿಗೆ ಬೆಳದಿಂಗಳು ನಕ್ಕಂತಾಯಿತು.

ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಮೀರಳ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು.

ದೊಡ್ಡ ಹಾಲಿನ ತುಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ಬೀರುಗಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡವು. ಒಂದು ಬೀರುವಿದ್ದುದು ಈಗ ನಾಲ್ಕಾಯಿತು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬರಹಗಾರರ ಜನಪ್ರಿಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅವಳ ಬೀರುವಿನಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಿದ್ದವು. ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರದೊಂದಿಗೆ ಮೀರಳ ಕಸೂತಿ ಕೆಲಸಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಾದವು. ಮನೆಯ ಕಿಟಕಿ, ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಅಂದವಾದ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ದಾರ ಗಳಿಂದ ಹಾಕಿದ ತೆರೆಗಳು ಅಲಂಕರಿಸಿದವು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಹಿಳಾ ವಿಭಾಗ ವನ್ನೋದಿ ಮನೆಯ ಅಂದ ಚೆಂದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದಳು. ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ಬಲಭಾಗದ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಮೀರ ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ರೂಮಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಳು. ಸೊಗಸಾದ ಒಂದು ಸೋಫಾ ಸೆಟ್ಟನ್ನು ತರಿಸಿ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಓರಣವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿದ್ದಳು. ರೂಮಿನ ಮಧ್ಯೆ ಕರೀಮರದ ಮೂರು ಕಾಲಿನ ದುಂಡು ಮೇಜು ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿತ್ತು. ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸುತ್ತ ಮೆತ್ತೆ ಹಾಕಿದ ಕುರ್ಚಿಗಳು ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಸೋಫಾ, ಕುರ್ಚಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಒರಗಿದರೆ ಜಿಡ್ಡಾಗಬಹುದೆಂದು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದಲಂಕರಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ್ದಳು.

ಮನೆ ಮೀರಳ ಕೈವಾಡದಿಂದ ಅಂದವಾಗಿತ್ತು.

ಮೀರ ಕಾಂಪೌಂಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡಿ ಹೊಸ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಂದು ಹೂದಾನಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಪೋಸ್ಟಿನವನ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ ಮೀರ ಆತುರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಮೀರಳ ಹೆಸರಿಗೇ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಆತುರದಿಂದ ಕಾಗದವನ್ನು ಒಡೆದು ಓದತೊಡಗಿದಳು. ಕಾಗದ ಓದಿದ ಕೂಡಲೇ ಸಂತೋಷ ದುಃಖ ಎರಡೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದಿಸಿದವು. ಇಂಟರ್‌ಮೀಡಿಯೆಟ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿರುವುದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿನಂದನೆಗಳೊಡನೆ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದರು. ತನಗಾದ ಜಯವನ್ನು ನೆನೆದು ಸಂತೋಷವಾದರೂ

ಆದರ ಹಿಂದೆಯೇ ದುಃಖ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದು ಸಣ್ಣ ಅಲೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಬಂದ ದೊಡ್ಡ ಅಲೆ ನುಂಗುವಂತೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನುಂಗಿತು. ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸು ಖಿನ್ನವಾಯಿತು. ಜೋಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹೂವುಗಳನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಳು.

ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಕಳೆದ ದಿನಗಳು ಅವಳ ಮನೋಪಟದ ಮುಂದೆ ಮೂಡಿದವು. ನಿಮಿಷವೂ ವಿರಾಮವಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿಯುವ ಜೇನಿನಂತೆ ತಾನು ಕಳೆದ ಆ ದಿನಗಳನ್ನು ಈ ನೀರಸ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಕಾಲೇಜು, ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರು, ಚರ್ಚಾಸ್ಪರ್ಧೆ, ಆಟಗಳು, ನಾಟಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಅವಳ ಮುಂದೆ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತು ಮೀರಳನ್ನು ಅಣಕಿಸತೊಡಗಿದವು.

ಐದು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ತಾನು ಕಾನ್ವೆಂಟಿಗೆ ಸೇರಿದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಹಿಡಿದು ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷಗಳಾಗುವವರೆಗೆ (ಮದುವೆಯಾಗುವವರೆಗೆ) ಮೀರ ಒಂದು ನಿಮಿಷವೂ ವಿರಾಮವಿಲ್ಲದಂತೆ ಕಳೆದಿದ್ದಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಟದಲ್ಲೂ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು, ಬಹುಮಾನ ಗಳಿಸುವುದು ಮೀರಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಿನಿಂದಲೂ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವುದೆಂದರೆ ಮೀರಳಿಗೆ ಸಿಹಿ ಜೇನಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿ, ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದು, ತುಟಿಗೆ ರಂಗು ಹಚ್ಚಿ ದೈವದತ್ತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕೃತಕ ಸಲಕರಣೆಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಗೆಳತಿಯರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ವೈಯಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಿಂತು,

"ಹೇಗಿದೇನೆಯೇ" ಎಂದು ಹುಬ್ಬು ಹಾರಿಸಿ ಕೇಳಿ, ಅವರಿಂದ "ಚಾರ್ಮಿಂಗ್, ಕಿಲ್ಲಿಂಗ್" ಎಂದು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತಾನು ಗ್ರೀನ್ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೆನೆದಳು.

ಜೂನಿಯರ್ ಇಂಟರಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ನೂರ್ ಜಹಾನ್' ನಾಟಕವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿದಾಗ ಅಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರು ಮೀರಳ ಅಭಿನಯವನ್ನೂ,

ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯವನ್ನೂ, ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನೂ ಮನಸಾರೆ ಹೊಗಳಿದ್ದರು. ಮೊಗಲರ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಚೆಲುವೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಮೀರ ಅಂದು ನೂರ್‌ಜಹಾನಳ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನವನ್ನೂ ಸೆಳೆದಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಮೊಗಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಜಹಾಂಗೀರನನ್ನು ತುದಿಬೆರಳಿನಿಂದ ಕುಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮೀರ ಅಂದು ಜೀವ ತುಂಬಿದ್ದಳು. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೆಲ್ಲರ ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಮೀರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಬಳಿ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯಲು ಹೋದಾಗ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮೀರಳಿಗೆ,

"ಮಗೂ, ಅಭಿನಯದ ಕಲೆ ನಿನಗೆ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ನೀನು ಹುಟ್ಟು ಕಲಾವಿದೆ. ದೇವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಈ ವರವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಬೇಡ. ಅದನ್ನು ಕೊನೆಯವರೆವಿಗೂ ಉಳಿಸಿಕೊ" ಎಂದು ಹರಸಿ ಬಹುಮಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಅಖಿಲ ಇಂಟರ್ ಕಾಲೇಜ್ ಚರ್ಚಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಸಾವಿರಾರು ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಸೇರಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಧೈರ್ಯದಿಂದ ತಲೆಯೆತ್ತಿ, ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಬಹುಮಾನಗಳಿಸಿದಾಗ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮೀರಳ ವಾದ ವೈಖರಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಿ,

"ನೀನು 'ಲಾ' ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯಶಸ್ಸು ಸಂಪಾದಿಸಬಲ್ಲೆ" ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಮೀರಳಿಗೆ ನಟಿಯಾಗುವುದಾಗಲಿ, ಲಾಯರಾಗುವುದಾಗಲಿ ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ನಾಟಿದ ಬೇರೊಂದು ಆಸೆ, ಮತ್ತಾವ ಆಸೆಗಳಿಗೂ ಎಡೆಗೊಡದೆ ಮನಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿತ್ತು. ಮದುವೆ ಗೊತ್ತಾದಾಗಲೇ ಮೀರಳ ಆಸೆಯ ದೀಪ ನಂದಿಹೋಗಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸೇರಿದಾಗಿನಿಂದ ತುಂಬಾ ಚುರುಕಾಗಿದ್ದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮಂಕು ಕವಿದಂತಾಗಿ ಜೀವನವೇ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಾಗಿತ್ತು. ಯುದ್ಧವಿಲ್ಲದೆ, ರಣಯೋಧನ ಕತ್ತಿಯು ರಕ್ತಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುವಂತಿತ್ತು ಅವಳ ಸ್ಥಿತಿ.

ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ ತಿಳಿದೊಡನೆ, ಅವಳಾಸೆ ಮರುಕಳಿಸಲು,

ಮೀರಳಿಗೆ ದುಃಖ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಿತು. ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಕಾಗದ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತುಬಿಟ್ಟಳು. ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಶಾಮು ಎಲ್ಲರೂ ಅವಳಿಗೆ ಪರಕೀಯರಂತೆ ತೋರಿದರು. ತನ್ನ ಇರುವಿಕೆಯೇ ವ್ಯರ್ಥವೆನಿಸಿತು.

ಬೋರ, ಅಮ್ಮಾವರು ಕಾಗದ ಬಂದೊಡನೆ ಅದನ್ನೋದಿ ಸೋಫಾ ಮೇಲೆ ಅಳುತ್ತ ಮಲಗಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವೆಂಕಮ್ಮನವರ ಬಳಿ ಓಡಿ ಬಂದು,

"ಅವ್ವಾ.....ವೆಂಕವ್ವಾ......ಅಮ್ಮಾವರು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈಚೆಗೆ ಓಡಿ ಬಂದು "ಏನಾಯಿತೋ ?" ಎಂದರು.

"ಅಮ್ಮಾವರು ಕಾಗದ ಓದ್ಕೊಂಡು ಅಳ್ತಾ ಮಲಗವ್ರೆ. ಊರಿಂದ ಏನು ಸುದ್ದಿ ಬಂದಾದೋ. ಗಾಚಾರ"

"ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಶಾಮಣ್ಣನ್ನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಇವತ್ತು ಕಬ್ಬಿನ ಗದ್ದೆ ತಾವು ಹೋಗಿದಾರೆ. ಓಡಿ ಹೋಗು."

ಬೋರ ಕಬ್ಬಿನ ಗದ್ದೆಯ ಕಡೆ ಧಾವಿಸಿದ. ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ರೂಮಿನ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು "ತಾಯೀ, ಯಾರಿಂದ ಕಾಗದ ಬಂದಿದೆಯಮ್ಮ ?" ಎಂದರು.

ಮೀರ ಸೋಫಾ ಮೇಲಿನಿಂದ ಮುಖವೆತ್ತಿ "ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಕಾಗದ ಬಂದಿದೆ" ಎಂದಳು.

ಅವಳ ಮುಖವೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತೊಯ್ದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಹಣೆಯ ಕುಂಕುಮ ನೀರಾಗಿ ಹರಿಯತೊಡಗಿತ್ತು. ತಲೆಯ ಕೂದಲು ಒದ್ದೆಗೆನ್ನೆಗೆ ಅಂಟಕೊಂಡಿತ್ತು.

"ಯಾಕಮ್ಮಾ, ಅಳ್ತಾ ಇದೀಯ. ಏನು ಬರೆದಿದಾರೆ ? ಎಲ್ಲರೂ ಆರೋಗ್ಯ ತಾನೆ !"

"ಹ್ಞೂ."

"ಶುಕ್ರವಾರ ಮುತ್ತೈದೆ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಕಬಾರದು. ಏಳು. ಮುಖತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಸರಿಯಾಗಿ ಹಣೆಗಿಟ್ಟುಕೋ. ನಾನು

ಏನು ಸುದ್ದಿಯೋ ಅಂತ ಹೆದರಿ ಶಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದೆ."

ಮೀರಾ ಜಗ್ಗನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು "ಅಣ್ಣ, ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರಾ" ಎಂದಳು.

"ಹ್ಞೂ. ಬೋರ ಆಗಲೇ ಹೋದ."

"ಛೇ, ಇನ್ನು ಅವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ."

"ನನಗೇನು ಗೊತ್ತಮ್ಮ. ಅಮ್ಮಾವರು ಕಾಗದ ಓದಿ ಅಳ್ತಿದಾರೆ ಎಂದು ಬೋರ ಹೇಳಿದ. ಏನು ಸುದ್ದಿಯೋ ಅಂತ ಶಾಮಣ್ಣನ್ನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದೆ."

ಮೀರಾ ಎದ್ದು ಮುಖತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಹಣೆಗೆ ಕುಂಕುಮ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಶಾಮು ಆತುರದಿಂದ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದು,

"ಏನು ಕಾಗದ ಮೀರಾ....ಮೀರಾ" ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ಮೀರ ವಿಷಾದದಿಂದ ನಕ್ಕು "ಏನಿಲ್ಲ" ಎಂದಳು.

"ಅಮ್ಮಾವರು ಕಾಗದ ಓದಿ ಅಳ್ತಿದಾರೆ ಅಂತ ಬೋರ ಬಂದು ಹೇಳಿದ. ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲಸಾನೂ ಬಿಟ್ಟೋಡಿ ಬಂದೆ."

ಶಾಮು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಮಾಧಾನ, ಕೋಪ ಬೆರತ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ.

ಮೀರಾ ಮಾತನಾಡದೇ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತಳು.

"ಎಲ್ಲಿ ಕಾಗದ?" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಶಾಮು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದ. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾಗಿ ಮುದುರಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕಾಗದ ವನ್ನು ಶಾಮು ನೋಡಿದ. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಮೀರ ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು "ಅದರಲ್ಲೇನಿಲ್ಲ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೈಚಾಚಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಶಾಮು ತನ್ನ ಉಕ್ಕಿನಂತಹ ಕೈಗಳಿಂದ ಅವಳನ್ನೆಳೆದು ದೂರ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕಾಗದವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ಆತುರದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದ. ಕಾಗದ ಓದಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವನ ಹುಬ್ಬುಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಸಂಕುಚಿತ ವಾಗಿ, ಕಣ್ಣುಗಳು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಅವಳ ಕಡೆ ನೋಡಿದವು. "ಅಳುವಿನ ಅರ್ಥವೇನು?" ಎಂದವನ ಮುಖಭಾವ ಕೇಳಿತು. ಮೀರ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು.

"ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ಆದರೆ ಅಳುವಂತಹ ಸುದ್ದಿ ಇದರಲ್ಲೇನಿದೆ ?"

ಮೀರಾಳ ಮೌನ ಶಾಮುವಿನ ತಾಳ್ಮೆಯನ್ನು ಕೆಣಕಿತು.

"ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ಏನಾಯಿತೀಗ ?" ಎಂದು ಗಡುಸಾಗಿ ಕೇಳಿದ.

"ಏನೋ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಜರಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ದುಃಖವಾಯಿತು."

ಶಾಮು ಅವಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಶ್ನಿಸದೇ ಕಾಗದವನ್ನು ಬಿಸಾಡಿ ಹೊರಟು ಹೋದ.

ಶಾಮು ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ಮೀರಳಿಗೆ ತನ್ನ ವರ್ತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಶಾಮು ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ 'ಅವರನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲಿ' ಎಂದು ಯೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ವೆಂಕಮ್ಮನವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಶಾಮುವಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕೊಬ್ಬರಿ ಮಿಠಾಯಿ, ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆ ಉಪ್ಪೇರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದಳು. ಎರಡು ಗಂಟೆಯಾದರೂ ಶಾಮು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮೀರಳಿಗೆ ಹಸಿವೊಂದು ಕಡೆ, ಗಂಡ ಮನೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಆತಂಕವೊಂದು ಕಡೆ. ತಾನೂ ಊಟ ಮಾಡದೇ ಮಲಗಿ ಬಿಟ್ಟಳು.

ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಶಾಮು ಇನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೀರಳಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಮುಂಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವನ ದಾರಿ ನೋಡತೊಡಗಿದಳು. ಶಾಮು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಾಲೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಶಾಮು ಮೀರಳ ಕಡೆ ನೋಡದೇ ಒಳಗೆ ಹೋದ. ಮೀರ ತಾನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿದಳು:

"ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟಕ್ಕೇಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ?"

"ಏನೋ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಜಾರಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಬರಲಿಲ್ಲ."

"ತುಂಬಾ ಹಸಿವಾಗಿರಬಹುದು. ಈಗಲಾದರೂ ಏಳಿ."

"ನಿನ್ನ ಊಟವಾಯಿತೇ ?"

"ಇಲ್ಲ."

ಬೆಳಗಿನ ಅವಳ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಅಳುವಿಗಾಗಿ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಶಾಮು ಮೀರ ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಉಪವಾಸವಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕರಗಿ ಹೋದ.

"ನೀನು ಊಟ ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು."

"ಈಗೇನೂ ಪ್ರಮಾದವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಸಿವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೇಗ ಬನ್ನಿ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೀರ ಒಳಗೆಹೋದಳು. ಶಾಮು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಅವಳು ಹೋದಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತ. 'ಈ ಹೆಂಗಸರ ಮನಸ್ಸೇ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿತ್ತು.

ಊಟ, ತಿಂಡಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ಮುಗಿಸಿ ಎದ್ದು ಬಂದಾಗ ಸಂಜೆ ಐದುಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಶಾಮು ವೀಳೆಯದೆಲೆ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಾಗ ಮೀರ

"ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೊರಗೆ ಹೋಗೋಣ" ಎಂದಳು.

"ಏನಿದು ನನ್ನ ಹಕ್ಕಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದಿದೆ!"

"ಏಕೋ. ನಿಮಗೇಕೆ ಅದೆಲ್ಲಾ. ಯಾವ ಸೀರೆ ಉಡಲಿ ?"

"ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆದಿನ ನಿನಗೆ ತಂದಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ ಆ ಸೀರೆ...."

"ಹ್ಞೂ. ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಐದೇ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ."

"ಹೆಂಗಸರ ಅಲಂಕಾರ ಐದು ನಿಮಿಷ ಅಂದರೆ ಎರಡು ಗಂಟೆ."

"ಬೇಕಾದರೆ ಗಡಿಯಾರ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಿ."

ಮೀರ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೊಡನೆ ಶಾಮು "ಹತ್ತು ನಿಮಿಷವಾಗಿ ಹೋಯಿತು" ಎಂದ.

"ಈ ಶೂಸು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಬೇಕಾಯಿತು."

"ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸುವವರು ಯಾರು? ಬಾ" ಎಂದ ಶಾಮು.

ದಿನಗಳೆದಂತೆ ಮೀರಳ ಬೇಸರ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ನವಚೈತನ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಅವಳ ಜೀವ ಈಗ ಅಖಂಡ ವಿರಾಮಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳ

ಲಾರದೇ ಹೋಯಿತು. ಪ್ರತಿದಿನ ಆರಾಮ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ತಾನು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ದಿನಗಳನ್ನೂ, ತಾನೀಗ ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವ ದಿನಗಳನ್ನೂ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗಿನ ದಿನಗಳು ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಹಾರಿಹೋದರೆ, ಈಗಿನ ದಿನಗಳು ಆಮೆಯಂತೆ ತೆವಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರಿತು.

ಶಾಮು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎಂಟುಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ತನ್ನ ಒರಟಾದ ದಪ್ಪ ಎಕ್ಕಡವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಮೀರ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವನ ಮೆಟ್ಟನ್ನೇ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನೋಡಿದಳು. ಕೂಡಲೇ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗೋಪಣ್ಣನ ಮಿರುಗುವ ಬೂಟ್ಸ್ ಸುಳಿಯಿತು.

" ನಿಮಗೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ...." ಮೀರ ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಾ ಕೇಳಿದಳು.

" ಏನು ? "

" ನೀವು ನಗಬಾರದು. "

" ಇಲ್ಲ ಹೇಳು. "

" ನನಗೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಯವೇ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. "

" ಒಂದು ಬೀರು ಪುಸ್ತಕವಿದ್ದುದು ನಾಲ್ಕಾಗಿದೆ. ಬೇಕಾದರೆ ನಲವತ್ತಾಗಲಿ. ಕಸೂತಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ವಿರಾಮವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೇನಾಗ ಬೇಕಾಗಿದೆ ?"

" ಹಾಗಲ್ಲ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು. ಈ ಹಳ್ಳೀಲಿ ಪಾರ್ಕ್ಗೇ, ರೇಡಿಯೋನೇ, ಸಿನೀಮಾನೇ, ಸ್ನೇಹಿತೆಯರೇ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಮನೆಯಾಯಿತು. ಪುಸ್ತಕವಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿಯ ಜೀವನವೂ ಬೇಸರ ಬಂದಿತು. "

" ವೆಂಕೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತಾಳಲ್ಲಾ...."

" ಅವಳೇನೋ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ನನಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಾತು ಅವಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿ ಜೊತೆ ಎಷ್ಟೂಂತ ಮಾತನಾಡಲಿ ?"

" ಹಾಗಾದರೆ ರೈತರ ಹೆಂಗಸರೊಡನೆ ನೀನೂ ಗದ್ದೆಗೆ ಬಂದು ಕಳೆ ಕೀಳು."

" ಸಾಕು ಸುಮ್ಮನಿರಿ. ಕೇಳಿದವರು ನಕ್ಕಾರು. ನಾನು ಕಳೆ ಕಿತ್ತು, ಉತ್ತು, ಬಿತ್ತುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಆಗುತಿತ್ತು."

" ಹಾಗಾದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೂಂತ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ? "

" ನೀವು ನಗದಿದ್ದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ."

" ಹೇಳು."

" ನನ್ನಾಣೆಗೂ ನಗಬಾರದು."

" ಸರಿ. ಹೇಳಬಾರದೇ ? "

" ಇಲ್ಲಿಯ ರೈತ ಹೆಂಗಸರು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸೋಣಾಂತ."

ಶಾಮು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟ. ಮೀರ ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿ, "ನಗಬಾರದು ಅಂತ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೆ" ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದಳು.

" ನಿನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ ನಗದೇ ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಲಿ ? "

" ನಗುವಂತಾದ್ದು ಏನಿದೆ ನಾನು ಹೇಳಿದುದರಲ್ಲಿ ? "

" ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದರೆ ಅವರ ಸಂಸಾರದ ಗತಿ ಏನು ? "

" ದಿನಾ ಸಂಜೆ ಅರ್ಧಗಂಟೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವರುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ."

ಮೀರ ಬೇಡುವ ದನಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದಳು.

" ಅವರು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ....? "

" ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಬೇಡ."

ಶಾಮು ಹೊರಟುಹೋದ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೀರ ಅವನು ಮನೆಗೆ ಬರುವುದನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶಾಮು ಮನೆಗೆ ಬಂದೊಡನೆ

" ಕೇಳಿದಿರಾ ? " ಎಂದಳು.

" ಸಂಜೆ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮನೆಕಡೆ ಬರಲು ಹೇಳಿದೇನೆ. ನೀನೇ ಹೇಳಿ ಒಪ್ಪಿಸು."

ಮೀರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹಳ್ಳಿಯವರನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿ

ಸಲಿ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಂಜೆ ಆರುಗಂಟೆಗೆ ಶಾಮು ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಅವನಿಗೆ ಕೆಲವು ಮಾರು ದೂರದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಹೆಂಗಸರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೀರ ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕೂರಲು ಹೇಳಿದಳು.

ತಲೆ ಹಣ್ಣಾದ ಬೀರಮ್ಮ, ಕೆನ್ನೆಸರಪಳಿಯ ರಾಮಕ್ಕ, ಕಿವಿಗೆ ಸುತ್ತಿದ ಓಲೆಗರಿ ಹಾಕಿದ್ದ ತಿಮ್ಮಮ್ಮ, ಕಾಚಿಯಿಂದ ಹಲ್ಲುಕಪ್ಪಾದ ವೆಂಕಟಮ್ಮ, ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದ ಕೆಂಪಕ್ಕ ಮೊದಲಾದವರು ಬಾಯಿತುಂಬಾ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮೀರಳ ಕಡೆ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ನೋಡಿದರು. ಬೀರಮ್ಮ

"ಏನವ್ವ, ನಮಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದೆಯಂತಲ್ಲಾ" ಎಂದಳು.

ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ದೇಹ ಧೃಡವಾಗಿ, ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಎಂತಹ ಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ ತಡೆಯುತ್ತೇವೆಂಬ ಕೆಚ್ಚು ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿತ್ತು. ಬಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ದೇಹವೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ಕಪ್ಪಾಗಿತ್ತು.

"ಬೀರಮ್ಮ, ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ಓದು, ಬರಾವು ಕಲಿಯೋಕೆ ಆಸೇನಾ ?"

"ಅಯ್ಯೋ ಬಿಡು ನಮ್ಮವ್ವ. ಓದು, ಬರಾವು ಕಲಿತು ನಾವು ಯಾವ ಸೀಮೆ ಆಳಬೇಕು ?"

"ಹಾಗಲ್ಲ ಬೀರಮ್ಮ, ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿಮಗೆ ಬಿಡುವು ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಪುಸ್ತಕ ಗಳನ್ನು ಓದಬಹುದು. ಅಜ್ಞಾನ, ಮೂಢತನ ಹೋಗುತ್ತದೆ."

"ನಮಗೆ ಸಮಯ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾತವ್ವ. ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಕಾಲುಚಾಚಿ ಮನೀಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಸಹ ಬಿಡುವಿರಾಕಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಓದಾಕೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಸಮಯ ತರೋಣಾ ?"

"ಬೀರಮ್ಮ, ನನಗೆ ನೀವೆಲ್ಲಾ ಓದು, ಬರಹ ಕಲಿತು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಲಿ ಎಂದಾಸೆಯಿದೆ. ನೀವು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ ನಾನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕಲಿಸುತ್ತೇನೆ."

ಕೂಡಲೇ ಅವರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಗುಜುಗುಜು ಮಾತು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಕೆಲವರು ವಯಸ್ಸಾದ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲು ವಿರೋಧ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ತಮಗೆ ಸಮಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೊಣಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು.

"ಓದು ಕಲಿಯೋಕೆ ತುಂಬಾ ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚಾಯ್ತದಂತೆ?" ರಾಮಕ್ಕ ಕೇಳಿದಳು.

"ದುಡ್ಡಿನ ವಿಚಾರ ನೀವು ಯೋಚಿಸಬೇಡಿ. ನಾನು ಅದನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ."

ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಮೌನ.

"ಯಾವುದನ್ನೂ ಆಲೋಚಿಸಿ ನಾಳೆ ಹೇಳಿ" ಮೀರ ಮಾತು ಮುಗಿಸಿದಳು. ಅವರು ಒಪ್ಪಿ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಮೀರಳಿಗೆ ನಿರುತ್ಸಾಹವುಂಟಾಯಿತು. ತಾನಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟರೂ, ಅವರು ಹಿಂಜರಿಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವರು ಪುನಃ ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಾರರೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದಳು.

ಆದರೆ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸಂಜೆ ಅವಳ ಊಹೆಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಬೀರಮ್ಮ, ರಾಮಕ್ಕ, ತಿಮ್ಮಮ್ಮ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತು "ತಾಯೀ" ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಮೀರಾ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು "ಏನು?" ಎಂದಳು.

"ನಾವೆಲ್ಲಾ ಒಪ್ಪಿದೀವಿ ತಾಯಿ" ಎಂದಳು ಬೀರಮ್ಮ. ಅವಳ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯುವ ಆಸಕ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಳ ಮಾತಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡಲೋಸುಗ ಒಪ್ಪಿದ ಸೂಚನೆಯಿತ್ತು.

"ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷ ಬೀರಮ್ಮ. ಶುಕ್ರವಾರದ ದಿನ ಸರಸ್ವತೀ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಆರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಪರಿಚಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ."

"ಆಗಲಿ ತಾಯಿ."

"ನಾನು ಸ್ಲೇಟು, ಪುಸ್ತಕ ಎಲ್ಲಾ ತರಿಸಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ."

"ಸರಿ" ಎಂದು ಬೀರವ್ಮನ ಪರಿವಾರ ಹೊರಟುಹೋಯಿತು.

ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಎಂದಿಗೆ ಶಾಮುವಿಗೆ ತಿಳಿಸೇನೋ ಎಂದು ಮೀರಳಿಗೆ ಆತುರ. ಶಾಮು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳಿದಳು:

"ಎಲ್ಲರೂ ಅಕ್ಷರ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಒಪ್ಪಿದಾರೆ. ಶುಕ್ರವಾರ ಸರಸ್ವತಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೀನಿ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ಲೇಟು, ಬಾಲಬೋಧೆ ತರಿಸಿಕೊಡಿ."

ಏನೋ ಹೇಳಲು ಹೊರಟ ಶಾಮು ಅವಳ ಉತ್ಸಾಹ ಭಂಗ ಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೇ ತಾನು ಆಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಮಾತನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಮೀರ ತಾನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದ ಸುಂದರ ಕನಸುಗಳನ್ನೂ, ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯೆಯರಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಶಾಮುವಿನೆದುರು ಬಣ್ಣಿಸಿದಳು.

ಅವಳು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶುಕ್ರವಾರ ಬಂದಿತು. ಮೀರ ಎಂದಿಲ್ಲದ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಹೂವುಗಳನ್ನೂ ಕೊಯ್ದು ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಹಾರ ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಳು. ಬೋರನಿಗೆ ಹೇಳಿ ತೋಟದಿಂದ ಒಂದು ಗೊನೆ ರಸಬಾಳೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ತರಿಸಿದಳು. ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ರವಿವರ್ಮನ ಸರಸ್ವತಿ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಮೇಜನ್ನಲಂಕರಿಸಿದಳು.

ಸಂಜೆ ಮೀರ ಹೊಸ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯೆಯರ ಆಗಮನ ವನ್ನು ಇದಿರುನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಐದು ಗಂಟೆಗೆ ಅವಳ ಶಿಷ್ಯೆಯರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಬರತೊಡಗಿದರು. ಎಂಟು ಹತ್ತು ಜನ ಸೇರಿದ ನಂತರ ಸರಸ್ವತಿ ಪಟದ ಮುಂದೆ ಊದು ಕಡ್ಡಿ ಹಚ್ಚಿ, ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಎರಡು ಹಾರವನ್ನೂ ಹಾಕಿದಳು. ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ರಸಾಯನ, ಕೋಸಂಬರಿ ತಂದು ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಲು ದೇವರ ಎದುರಿಗಿಟ್ಟರು. ಮೀರ ನೀರು ಚಿಮುಕಿಸಿ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊನ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಹಂಚಿ ದಳು. ಸರಸ್ವತಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಹೂವಿನ ಹಾರವೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದು ಚೂರು ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಳು.

ರಾಮಕ್ಕ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಸರಸ್ವತಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿ "ಇದೆಂತಾ ದೇವ್ರಪ್ಪಾ ಕಾಳಮ್ಮನಾ?" ಎಂದಳು. ಮೀರ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ

" ಅಲ್ಲ ರಾಮಕ್ಕ. ಇವಳು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಹೆಂಡತಿ ಸರಸ್ವತಿ. ಇವಳು ವಿದ್ಯಾಧಿದೇವತೆ. ಇವಳಷ್ಟು...."

" ತಾಯೀ...." ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ವೆಂಕಟಮ್ಮ ತಡೆದಳು.

ಮೀರ ವೆಂಕಟಮ್ಮನಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಅವಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದಳು.

" ನೀವು ಉಟ್ಟಿರೋ ಸಾಲೇನ ನೀರಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಬಣ್ಣ ಬುಡಾಕಿಲ್ವಾ ?"

ಮೀರಳ ಉತ್ಸಾಹ ತಟ್ಟನೆ ಇಳಿಯಿತು.

" ನಾನಿನ್ನೂ ನೀರಿಗೆ ಹಾಕಿ ನೋಡಿಲ್ಲ."

ಕೆಂಪಮ್ಮ ರಸಾಯನದ ದೊನ್ನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ,

" ಇದನ್ನ ಯೆಂಗವ್ವ ಮಾಡೋದು " ಎಂದಳು.

ಮೀರಳಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದರೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಹನೆಯಿಂದ ರಸಾಯನವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅನಂತರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದು ಸ್ಲೇಟು ಬಳಪ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದಳು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಸ್ಲೇಟಿನಲ್ಲೂ ' ಅ, ಆ ' ತಿದ್ದಿ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಳು. ಅದನ್ನು ತಿದ್ದುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಮೂರು ಬಾರಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು. ಅವರು ಕಾಲು ಗಂಟೆ ತಿದ್ದಿದ ನಂತರ ಮೇಲಿನ ಅಕ್ಷರವನ್ನೇ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅದರಂತೆಯೇ ಕೆಳಗೆ ಬರೆಯಲು ಹೇಳಿದಳು.

" ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಬರೀರಿ ಅಂದ್ರೆ ಯೆಂಗವ್ವಾ ಬರೆಯೋದು ? ಇದೇನು ಕಳೆಕೀಳೋ ಕೆಲಸ ಕೆಟ್ಹೋಯಿತಾ ?" ಕೆಂಪಮ್ಮ ಹೇಳಿದಳು.

ರಾಮಕ್ಕ 'ಅ, ಆ' ಎರಡನ್ನೂ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ತಿದ್ದುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೀರ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ,

" ಹಾಗಲ್ಲ ರಾಮಕ್ಕ. ನೀನು ತಿದ್ದುತ್ತಿರುವ ರೀತಿ ತಪ್ಪು" ಎಂದಳು. ಅವಳ ಬಳಪ ಹಿಡಿದು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿದ್ದುವ ಬಗೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಸ್ಲೇಟನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಂಪಮ್ಮ ಕೇಳಿದಳು.

"ಯೆಂಗೆ ಬರೆದರೇನವ್ವಾ ? ನಾವು ಬರೆದದ್ದು ಆ ಅಕ್ಷರದಂಗೆ

ಕಂಡರೆ ಸರಿ."

"ಮೊದಲು ಮೊಸರನ್ನ ಊಟ ಮಾಡಿ, ಆಮೇಲೆ ಸಾರನ್ನ ನಾವು ಯಾಕೆ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಹಸಿವು ತೀರುವುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲವೇ ?"

ಮೀರ ನಗುತ್ತಾ ಕೆಂಪಮ್ಮನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಕೆಂಪಮ್ಮನಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಲು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

"ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಮೊದಲು, ಕೊನೆಯಿದೆ ಕೆಂಪಮ್ಮ. ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ಶಿಸ್ತಿರಬೇಕು."

ಸಂಜೆಗತ್ತಲು ಕವಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ಬೋರ ದೀಪ ಹೊತ್ತಿಸಿ ಹೋದ.

"ಮೀರವ್ವ, ಒತ್ತಾಯ್ತು. ನಾವಿನ್ನು ಓಗ್ತೀವಿ." ಬೀರಮ್ಮ ಕೇಳಿದಳು.

"ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ?"

"ಅವರು ಗದ್ದೆ ತಾವಿಂದ ಹಟ್ಟೀಗೆ ಬತ್ತಾರೆ. ಬರೋ ಒತ್ಗೆ ಉಣ್ಣಾಕೆ ಗಂಗಳ ಮಡಗದಿದ್ದರೆ ಕ್ವಾಪ ಮಾಡ್ಕೋತಾರೆ."

ಎಲ್ಲರೂ ಬೀರಮ್ಮನ ಮಾತನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದರು. ಮೀರಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ಬೀರಮ್ಮನ ಪರಿವಾರ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು. ರಾತ್ರಿ ಮೀರ ಶಾಮುವಿನೊಡನೆ ತನ್ನ ಅಂದಿನ ದಿನದ ಪಾಠ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಶಾಮು ಬಾಯಿಃಸೊಟ್ಟು ಮಾಡಿ ನಕ್ಕ. ಮೀರ ನಸುಕೋಪದಿಂದ,

"ನೀವು ಹಾಗೆ ನಗಬೇಡಿ. ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಕೋಪ ಬರುತ್ತದೆ" ಎಂದಳು.

"ಇಲ್ಲ ರಾಣಿ ಸಾಹೇಬ. ನಾನಿನ್ನು ನಗುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಶಾಮು ಗಂಭೀರ ಮುದ್ರೆ ತಾಳಿದ.

"ಇನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಎಲ್. ಎಸ್ ಗೆ ಕಟ್ಟೋ ಹಾಗಾಗಬೇಕು, ನಾನು ಅಷ್ಟೊಂದು ತರಪೇತು ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದೇನೆ."

ಮೀರ ಶಾಮುವಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರುವವರೆಗೆ ಒಂದೇಸಮ ಮಾತ ನಾಡಿ ದಣಿದಳು.

ಆ ದಿನ ಸಂಜೆ ನೀಲಮ್ಮನ ಗಂಡ ಎಂದಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಅವನ ತಾಯಿ ಹಟ್ಟಿಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ರಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಂತ್ರಿ ನಾಯಿಯೊಂದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೊರಳು ನೀಡಿ ಮಲಗಿತ್ತು. ಎಂಟು ಹತ್ತು ಕೋಳಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮರಿಗಳೊಡನೆ ಹಟ್ಟಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ ಕೊಳಕಿನಲ್ಲಿ ಹುಳು, ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಆಯ್ದು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಂಚಮ್ಮ ಆಗಾಗ್ಗೆ ದಾರಿಯ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಕೋಪದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಮೊರದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಗಿಯನ್ನು ಕೇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೆಜ್ಜೆ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಕೆಂಚಮ್ಮ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಡುಸಾಗಿಯೇ "ನೀಲೀ...." ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು.

ಶಿವಯ್ಯ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತು "ನಾನು ಕಣವ್ವ. ನೀಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಟ್ಟೀಗೆ ಬಂದಿಲ್ವಾ" ಎಂದ.

ಇದುವರೆಗೂ ಅದುಮಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕೋಪ ಬಿರಡೆ ತಿರುಗಿಸಿದ ನಲ್ಲಿಯ ನೀರಿನಂತೆ ಸುರಿಯ ತೊಡಗಿತು.

"ಶಿವಾ, ಒಳ್ಳೇ ಉಡಗೀನ ಕಟ್ಕೊಂಡಿದೀಯಾ ?" ಕೆಂಚಮ್ಮ ಮೊರವನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಕ್ಕಿ ಎದ್ದು ನಿಂತಳು. ಅವಳ ಬೆಳ್ಳಿಗೂದಲು ಕೆದರಿತ್ತು. ಶಿವಯ್ಯ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ತಾಯಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿ "ಯಾಕವ್ವಾ" ಎಂದ. ಆಯಾಸ ಬಳಲಿಕೆಯಿಂದ ಅವನ ದೇಹ ಸೋತುಹೋಗಿತ್ತು. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ಒಂದೇ ಸಮ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಆ ದೇಹ ಶಾಂತಿ, ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನ ಮುಗುಳ್ನಗೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ತುಂಬುವ ನೀಲಿಯ ಬದಲು, ಕೋಪದಿಂದ ಬುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ತಾಯಿ ಅವನ ಆಯಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದಳು.

ಶಿವಯ್ಯ ತಾಯಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಸಿದುಬಿದ್ದು "ಏನಾಯಿತವ್ವ?" ಎಂದ.

"ಆಗೋದೇನು ? ನೀಲಿ ಶಾನುಭೋಗ್ರ ಮನೇಗೆ ಆರು ಗಂಟೇಗೆ ಓದೋಳು ಇನ್ನೂ ಅಟ್ಟೀ ಕಡೆ ಮುಖಾ ಆಕ್ನಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇನು ಮಾಡ್ತಾ

ಕುಂತವಳೋ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ನಾನೊಬ್ಬಳು ಮುದಿ ಮೂಳಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋಕೆ ಇದೀನಲ್ಲಾ. ಮಗ ಬೇರೆ ಸಂಜೆಯಿಂದ ಅರಚೀ, ಅರಚಿ, ಕೊನೆಗೆ ಸಪ್ಪಗಾಗಿ ಮನಗಿಧೆ. ಇವಳೇನು ಸಂಸಾರ ಮಾಡೋಕೆ ಬಂದಿರೋಳಾ? ಇಲ್ಲಾ ಬೀದಿ ತಿರುಗಾಕೆ ಬಂದಿರೋಳಾ? ಚಂಜೆ ಮೇಯಾಕೆ ಹೋದ ಎಮ್ಮೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂಟೋಗಿದೆ. ನಾನು ಮಗಾ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡ್ಲೋ, ಇಲ್ಲಾ ಎಮ್ಮೆ ಉಡುಕಿ ಕೊಂಡು ಓಗ್ಲೋ?"

ಕೆಂಚಮ್ಮ ಅರಳು ಹುರಿದಂತೆ ಒಂದೇ ಸಮ ಮಾತನಾಡಿದಳು. ಶಿವಯ್ಯನಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಆಯಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಎರಡು ಸೇರು ಹಾಲು ಕರೆಯುವ ಎಮ್ಮೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ರುದ್ರನಾದ.

ಹುಲ್ಲು ಛಾವಣಿಯಿಂದ ಜೋತು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಜೋಲಿಯಲ್ಲಿ ಇಣುಕಿ ನೋಡಿದ. ಒಳಗೆ ಎಂಟು ತಿಂಗಳ ಮಗು ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸು ತ್ತಿತ್ತು. ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ ಬುಡ್ಡಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣಂಚಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ನೀರು ಮಿನುಗಿತು. ಮಗು ನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬಿಕ್ಕಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮಗುವಿನ ಮುಖ ನೋಡಿ ಶಿವಯ್ಯನ ಕರುಳು ಚುರಕ್ಕೆಂದಿತು.

"ಅವಳ ಜುಟ್ಟು ಇಡಿದು ತತ್ತೀನಿ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಶಿವಯ್ಯ ಮೇಲೆದ್ದ.

ಕೆಂಚಮ್ಮ ಅವನನ್ನು ತಡೆದು "ಬತ್ತಾಳೆ ಬಿಡು. ಅದೆಟ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಬತ್ತಾಳೋ ಇವತ್ತು ನೋಡೇ ಬಿಡೋವಾ" ಎಂದಳು.

ತಾಯಿ, ಮಗ ಕೋಪದಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಾ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತರು.

ಸಂಜೆ ಏಳು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನೀಲಮ್ಮ ಕೈಲಿ ಸ್ಲೇಟು, ರಸಾಯನದ ದೊನ್ನೆ ಹಿಡಿದು ಬಂದಳು. ಅವಳು ಹಟ್ಟಿಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರುವುದೇ ತಡ ಶಿವಯ್ಯ ಕಾಲರುದ್ರನಂತೆ ಎದ್ದು ಅವಳನ್ನು ಬಡಿಯ ತೊಡಗಿದ.

ನೀಲಮ್ಮನಿಗೆ ಅವನ ವರ್ತನೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಕೈಲಿದ್ದ ಸ್ಲೇಟು ದೂರ ಹಾರಿ ಬಿದ್ದು ಒಡೆದು ಚೂರಾಯಿತು. ರಸಾಯನದ ದೊನ್ನೆ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು, ರಸಾಯನವೆಲ್ಲಾ ಮಣ್ಣಾಯಿತು.

"ಅಯ್ಯೋ" ಎಂದು ನೀಲಮ್ಮ ಚೀರತೊಡಗಿದಳು. ಗಂಡನ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಅವನ ಯಮ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

"ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ಯೇ, ಏಳು ಗಂಟೆ ಆದ್ರೂ ಬರಾಕಾಗಾಕಿಲ್ವಾ? ಅದ್ಯಾವ ಮಿಂಡನ್ನ ಉಡುಕಿಕೊಂಡು ಓಗಿದ್ದೆ?...."

ಶಿವಯ್ಯ ಅವಳಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೇ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆಂಚಮ್ಮ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಒಂದೇ ಸಮ ವಟ ಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಳು.

"ಎಮ್ಮೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡದೆ. ಎಮ್ಮೆ ಇವಳಪ್ಪನ ಮನೆಯಿಂದ ತಂದಿದ್ದಳೇ? ಇವಳು ಮನೆ ತೊಳೆಯಾಕೆ ಬಂದವ್ಳೆ. ಚಂಜೆ ಎರಡು ಸೇರು ಹಾಲು ನಮಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು? ಮಗ ಬೇರೆ ಅತ್ತು ಸೊರಗಿ ಸೊಪ್ಪಾಗಿ ಮನಗಿದೆ...."

ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದ ಹಟ್ಟಿಯವರು ಈ ದೃಶ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು.

ಶಿವಯ್ಯ ಹೊಡೆದು ಸುಸ್ತಾಗಿ ನೀಲಿಯನ್ನು ದೂರ ತಳ್ಳಿದ. ನೀಲಮ್ಮ ಮುಲುಗುಟ್ಟುತ್ತ ಮೂಲೆ ಸೇರಿದಳು. ಈ ಗಲಾಟೆಗೆ ಮಗು ಎದ್ದು ಅಳತೊಡಗಿತು. ಮಗು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಚೀರುತ್ತಿದ್ದರೂ ನೀಲಮ್ಮ ಕಲ್ಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ, ಕೇಳದವಳಂತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಗಂಡನ ಮೇಲಿನ ಕೋಪವನ್ನು ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು.

ಜೋಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಚೀರುತ್ತಾ ಮಲಗಿದ್ದ ಮಗುವನ್ನು ಕೆಂಚಮ್ಮ ತಂದು ತಾಯಿಯ ಕೈಗಿತ್ತಳು. ನೀಲಿ ಕೋಪದಿಂದ ಮಗುವನ್ನು ದೂರ ತಳ್ಳಿದಳು.

ಶಿವಯ್ಯ ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ ನುಡಿದ:

"ಏ, ಮಗೀಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸು." ನೀಲಿ ಗಂಡನಿಗೆ ಹೆದರಿ ಮಗುವನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದುಕೊಂಡಳು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೀರಮ್ಮನ ಪರಿವಾರದವರು ನೀಲಿಯನ್ನು ಕರೆಯಲು ಬಂದರು. ನೀಲಿ ಮುಖ, ಮೈ ಊದಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದಳು.

"ನೀಲಕ್ಕಾ, ಬಾವ್ವ."

ನೀಲಿ ಸಿಡುಕಿ ನುಡಿದಳು: "ಇವರ ವಿದ್ಯೆ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ? ನಿನ್ನೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓದ ಎಮ್ಮೆ ಇನ್ನೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಓದಿ ನೀನೇನು ರಾಜ್ಯ ಆಳಬೇಕೆ ಅಂತ ನಿನ್ನೆ ಇವರು ಇಡಿದು ಚಚ್ಚಿದರು........"

ಹೇಳುತ್ತಾ ನೀಲಿಗೆ ದುಃಖ ಉಮ್ಮಳಿಸಿ ಬಂತು. ಬೀರಮ್ಮ ಅವಳ ಕೈ, ಮುಖ ಊದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ

"ಏನಾಯಿತವ್ವಾ?" ಎಂದಳು.

ನೀಲಿ ನೆಟಿಕೆ ಮುರಿದು "ಇವರ ಮನೆ ಆಳಾಗ. ನಿನ್ನೆ ಇಡಿದು ಚಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಇಂಗಾಗದೆ" ಎಂದಳು.

"ಹಾಗಾದರೆ ಬರಾಕಿಲ್ವಾ?"

"ಇಲ್ಲ ಕಣವ್ವ. ಇವರ ವಿದ್ದೇಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ನಮಸ್ಕಾರ."

ಬೀರಮ್ಮನ ಪರಿವಾರ ಮುಂದುವರೆದು ರಾಮಕ್ಕನ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿತು.

"ರಾಮಕ್ಕಾ...."

ರಾಮಕ್ಕನ ಬದಲು ಅವಳ ಮಾವ, ಮುದುಕ ಕೋಲೂರಿ ಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದ.

ಬೀರಮ್ಮ ಕೇಳಿದಳು: "ರಾಮಕ್ಕ ಎಲ್ಲಣ್ಣ?"

"ನಿನ್ನೆ ನಂಜ ಅವಳು ಒತ್ತಾಗಿ ಬಂದಿದ್ನ ನೋಡಿ 'ನೀನು ಒತ್ತಾಗಿ ಬಂದೆ. ನನಗೆ ಉಣ್ಣಾಕೆ ತಡ ಆಯ್ತು. ಓದು, ಬರಾವು ಕಲ್ತು ಮುಡ್ಡಮ್ಮ ಆಗಬೇಕೆ' ಅಂತ ಹೊಡೆದ. ಅದ್ಕೆ ರಾಮಕ್ಕ ರಾತ್ರಿಯೇ ಮುನಿಸ್ಕೊಂಡು ತವರಿಗೆ ಓಡಿಹೋದಳು."

"ನಂಜಣ್ಣ ಎಲ್ಲಿ?"

"ಅವನು ಅವಳ್ನ ಮುನಿಸು ತಿಳಿಸಿ ಕರಕೊಂಡು ಬರಾಕೆ ಓಗವ್ನೆ"

"ಸರಿ ಕಣಣ್ಣ. ನಾವು ಓಯ್ತೀವಿ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬೀರಮ್ಮ ಮುಂದುವರೆದಳು.

ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಸಂಜೆ ಎಂಟು ಜನ ಶಿಷ್ಯೆಯರ ಪೈಕಿ ಇಬ್ಬರು ಗೈರುಹಾಜರಾಗಿದ್ದರು. ರಾಮಕ್ಕ, ನೀಲಮ್ಮ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೀರ ಕೆಲಸದಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದ ಬೀರಮ್ಮನ ಮುಖ ನೋಡಿ ಕೇಳಿದಳು:

"ಬೀರಮ್ಮ, ರಾಮಕ್ಕ, ನೀಲಮ್ಮ ಯಾಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ?"

ಬೀರಮ್ಮ ಸೋತ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು : "ರಾಮಕ್ಕನ ಗಂಡ ನಿನ್ನೆ ಮನೆಗೆ ಓದ ಕೂಡಲೇ 'ನೀನೇನು ಓದು, ಬರಾವು ಕಲ್ತು ದೊರೆಸಾನಿ ಆಗ್ಬೇಕೆ' ಅಂತ ಯೆಂಡ್ತೀನ ಚಚ್ಚಿದನಂತೆ. ಅದ್ಕೆ ರಾಮಕ್ಕ ಮುನಿಸ್ಕೊಂಡು ಅವ್ವರವ್ವನ ಮನೇಗೆ ಓಡಿಹೋಗವ್ಳೆ."

ಮೀರಳ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ತಣ್ಣೀರೆರಚಿದಂತಾಯಿತು.

"ನೀಲಮ್ಮ ಯಾಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ?"

"ನೀಲಮ್ಮನ ಎಮ್ಮೆ ನಿನ್ನೆ ಚಂಜೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓದ್ದು ಇನ್ನೂ ಅಟ್ಟೀ ತಾವ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನೆ ಮೊಡ್ಡ ಜಗಳ ಆಗಿ, ಗಂಡ ಅವಳ್ನ ಹೊಡೆದನಂತೆ."

"ಸರಿ" ಎಂದು ಮೀರ ಬಂದಿದ್ದವರಿಗೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರನ್ನು ಉತ್ತೇಜನಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ದಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು :

"ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ತಿ ಯಾರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಬರುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಸೀರೆ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ."

ಮೀರಳ ಲಂಚದಾಸೆ ಸಹ ಅವಳ ಶಿಷ್ಯಂದಿರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನ ಶಾಖ ತಗುಲಿದ ಹಿಮದ ಗಡ್ಡೆಯಂತೆ ಶಿಷ್ಯಂದಿರ ಗುಂಪು ಕರಗಿಹೋಯಿತು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿ ಮೀರಳ ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೋದರು.

ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮನಿಗೆ ಅವಳ ಸಂಸಾರದ

ತಾಪತ್ರಯವೇ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಕಾಳಮ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಹತ್ತು ಎಮ್ಮೆಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಮೇವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆ, ತಯಾರಿಸಿ ಊರಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮಾರುವುದರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಸಮಯ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸೀರೆಯ ಆಸೆಯಿಂದಾಗಿ ಬೀರಮ್ಮ, ಕೆಂಪಮ್ಮ, ತಿಮ್ಮಮ್ಮ ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಗುತ್ತಾ ಬಂದರೂ, ಸರಿಯಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಿದ್ದಿ ಹಾಕಿದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೇ ಪುನಃ ಬರೆದು ಕೊಡಲು ಮೀರಳಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊಸ ಅರ ಕಲಿತರೆ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಮೀರ ತನ್ನ ಸಹನೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೇಳಿದಳು : "ಬೀರಮ್ಮ ಇಷ್ಟು ದಿನವಾದರೂ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ. ಬೇಗ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಿ."

ಬೀರಮ್ಮ ಸ್ಲೇಟು, ಬಳಪ ಕೆಳಗಿಟ್ಟು "ಹೇಗೆಕಲಿತೇವು ತಾಯಿ? ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಯೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಬಿರ್ರನೆ ಕಲೀತಿದ್ದೆವು. ಈಗ ನೂರೆಂಟು ಸಂಸಾರದ ತಾಪತ್ರಯ. ನಾವು ಅದರ ಕಡೆ ಮನಸ್ಸು ಕೊಡಾಣ್ವೇ, ಇಲ್ಲಾ ಬರಾವು ಕಲಿಯೋಣ್ವೇ? ಗಿಡವಾಗಿ ಬಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಬಗ್ಗೋಕಾಯ್ತದೇನು?" ಎಂದಳು.

ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ತಿಮ್ಮಮ್ಮನಿಗೆ

"ಎಷ್ಟು ಸಲ ಹೇಳಬೇಕು ತಿಮ್ಮಮ್ಮ? ನೀನು ತಿದ್ದುತ್ತಿರುವ ರೀತಿಯೇ ತಪ್ಪು. ಇನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಒಂದು ಅಕ್ಷರ ಸಹ ಬರೆಯೋಕೆ ಬರಲ್ಲ" ಎಂದಳು.

"ಅಯ್ಯೋ ಬಿಡಿ ತಾಯಿ. ನಮಗೆ ಬಂದದ್ದು ನಮಗೆ. ನಾನು ಈಗ ಬೇಕಾದರೆ ನೂರು ಚೌರಿಗೆ ನೀರು ಸೇದಾಕ್ತೇನಿ. ಎಲ್ಲಿ, ನೀವು ಹತ್ತು ಚೌರಿಗೆ ಸೇದಿ ನೋಡಾವ."

ತಿಂಗಳು ಮುಗಿದೊಡನೆ ಮೀರ ನೂಲಿನ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಮೂವರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಳು. ಮಾರನೆಯ ದಿನದಿಂದ ಅವರೂ

ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಮೀರ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿನೊಳಗೆ ತನ್ನ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚ ಬೇಕಾಯಿತು.

ತಾನಾಗಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಲು ಮುಂದುವರಿದರೂ ರೈತರ ಹೆಂಗಸರು ಹಿಂಜರಿದು ತನ್ನಾಸೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡದಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರ ಮೊದಲು ಕುಪಿತಳಾದಳು.

ಸಂಜೆ ಐದು ಅಥವಾ ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ಬಂದು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲು ಯಾವ ಅಡ್ಡಿ ? ಅವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಮೊದಲು ತೋರಿದರೂ, ಅನಂತರ ಕೋಪವಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಮನೆಯ ಸನ್ನಿವೇಶ, ವಾತಾವರಣವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸತೊಡಗಿದಳು.

ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ತಾನು ಮೈ ಮರೆತು ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಈ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳು ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟೆದ್ದು ಮನೆಗೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗು ವರೆಂಬುದು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿ, ಹಸು, ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಲು ಹುಡುಗರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕಳಿಸಿ, ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ, ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ಕೊಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಮೀರ ನೆನೆದಳು.

ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಲ ಮೀರ ಯಾವುದೋ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ದೇವ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಳು. ಹೊಸದಾಗಿ ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಿನ್ನಿ ಜಾರ್ಜೆಟ್ ಸೀರೆ ಅವಳ ತೆಳು ದೇಹವನ್ನು ಬಳಸಿತ್ತು. ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಲೋಲಕ್ಕು ಹಾಕಿ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದ ಚಿನ್ನದ ಸರವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿಯವರೆಗೂ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು, ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೀರ ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ಹೊರಟಳು.

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಹಣ್ಣಾದ ಬೀರಮ್ಮ, ಚಿಂದಿಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನುಟ್ಟು, ಆ ತುಂಡಿನಲ್ಲಿ ದೇಹವನ್ನು ಮರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತಲೆಯ ಮೇಲೊಂದು ಹರಕಲು ಬುಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಊಟವಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಮೀರಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬೀರಮ್ಮ

ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ನಿಂತು,

“ತಾಯೀ, ಗುಡೀಗೆ ಹೊರಟೆರಾ?” ಎಂದಳು.

“ಹ್ಞೂ. ನೀನೆಲ್ಲೀಗೆ ಹೋಗ್ತಿದೀಯಾ?”

“ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಊಟ ಕೊಡಾಕೆ ಗದ್ದೆ ತಾವು ಓಯ್ತಿದೀನಿ.”

“ಕೈಲಿ ಕುಡುಗೋಲು ಬೇರೆ ಇದೆ....”

ಮೀರ ಅವಳ ಕೈಲಿದ್ದ ಕುಡುಗೋಲಿನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು.

“ಊಟ ಕೊಟ್ಟ ವ್ಯಾಗೆ ದನಕ್ಕೆ ಹುಲ್ಲು ತರಬೇಕು.”

“ಮನೇಗೆ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬರ್ತೀಯಾ?”

“ಐದು ಗಂಟೆ ಒತ್ತಿಗೆ ಬತ್ತೀನಿ.”

“ಹ್ಞೂ. ಹೋಗು. ಪಾಪ! ಅನ್ನ, ಸಾರು ಆರಿಹೋಗ ಬಹುದು.”

ಮೀರ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟಳು. ಬೀರಮ್ಮ ಬಾಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ ರಸವನ್ನು ಉಗಿದು ಹೇಳಿದಳು:

“ಅನ್ನ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತವ್ವಾ?. ಒಂದು ಇಟ್ಟಿನ ಮುದ್ದೆ, ಉಪ್ಪೆಸರು ಅದೆ.”

ಮೀರಾ ಬೀರಮ್ಮನ ದವಡೆಯನ್ನು ನೋಡಿ “ನೀವು ಸದಾ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಅಗಿಯಲು ಕಾರಣವೇನು?” ಎಂದಳು.

“ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ ಆಕ್ಕೊಂಡರೆ ಅಸಿವು ಮುಚ್ಕೋಯ್ತದೆ ಕಣವ್ವಾ. ಅಸಿವಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನಾವು ಏನು ತಿನ್ನೋಕ್ಕಾಯ್ತದೆ? ಅದ್ಕೆ ಸದಾ ಅಕ್ಕೋತೀವಿ.”

ಮೀರ ತನ್ನ ಸೀರೆಯ ಜರತಾರಿಯಂಚು ನೆಲಕ್ಕೆ ತಗುಲಿ ಕೊಳೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಅಂಜಿ ಎಡಗೈಯಿಂದ ನೆರಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಬೀರಮ್ಮನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಅವಳ ಗೆಳತಿ ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಶೋಕಿಗಾಗಿ ಮೈ ಕಾಣುವ ಚೋಲಿ ತೊಟ್ಟರೆ ಬೀರಮ್ಮ ಬಡತನದಿಂದಾಗಿ ತುಂಡು ರವಿಕೆ ತೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಮೀರ ನೆರಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಳು. ಬೀರಮ್ಮ ಆ ತುಂಡು ಚಿಂದಿಯನ್ನೇ ಮತ್ತಷ್ಟು ಜಗ್ಗಿ ಎಳೆದು ಸೆರಗು ಉದ್ದ ಮಾಡಿ

ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋದಳು.

ಮೀರ ಆ ದಿನ ಬೀರಮ್ಮನ ಬಡತನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದಳು. ಆ ತುಂಡು ಬಟ್ಟೆ, ತುಂಡು ರವಿಕೆ, ಆ ಊಟ, ಆ ದುಡಿಮೆ.... ಆ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸುಖವಿದೆಯೇ ?

ಬೀರಮ್ಮನ ಮುಖ ಮಿತಿಮೀರಿದ ದುಡಿಮೆಯಿಂದ ಕಪ್ಪಾಗಿ, ರಸಹೀನವಾಗಿ ಬೆವರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮೀರಳ ಮುಖ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು, ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಬಿಳಚಿಕೊಂಡು, ಸ್ನೋ, ಪೌಡರ್ ಬಳಿಯುವಿಕೆಯಿಂದ ಬೆವರುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಹಾಯಾಗಿ ಕಾಲು ನೀಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಹಂಬಲಿಸುವಾಗ ತಾನು ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವುದು ಸರಿಯೇ ?

ಅವಳ ಶಾಲೆಯ ವಿಚಾರ ಕುರಿತು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದೇ ಶಾಮುವಿನ ಕೆಲಸವಾಯಿತು.

"ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೇ ಮೇಡಂ. ಇನ್ನು ನನಗೆ, ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಪಾಠ ಶುರು ಮಾಡು" ಎಂದ ಎತ್ತಿನ ಮೈ ಸವರುತ್ತಾ. ಎತ್ತಿನ ಕೊಂಬನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದು,

"ಬಾರೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣ. ಮೇಡಂ ಹತ್ತಿರ ಪಾಠ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅಕ್ಷರ ತಿದ್ದಿ ಹಾಕ್ತಾರೆ" ಎಂದ.

ಮೀರ ಕೋಪವನ್ನು ನುಂಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಜೋಳದ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಅಗಿಯುತ್ತಾ ಶಾಮುವಿನ ಮಾತು ತನಗೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ನಟಿಸಿದಳು.

"ನಾಳೆಯಿಂದಾನೇ ಪಾಠ ಶುರು ಮಾಡ್ತಾರಂತೆ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರೋಣ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮೇಡಂ ಬಯ್ಯುತ್ತಾರೆ."

ಮೇವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಕಾಳಿ, ಕಪಿಲೆ, ತುಂಗೆ, ಗೋಪಿ ಹಸುಗಳು ತಮ್ಮ ಕರುಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ರಭಸದಿಂದ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದವು. ಮೀರಾ ಬೆದರಿ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಬಿಸಾಡಿ ಎದ್ದು ನಿಂತಳು. ಶಾಮು ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ,

"ಮೇಷ್ಟರಿಗೆ ಹೆದರುವ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಹೆದರುವ ಮೇಷ್ಟರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು ಇವತ್ತೇ" ಎಂದ.

ಮೀರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಲ್ಲಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕೈಲೆತ್ತಿ ಶಾಮು ವಿನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದು ಒಳಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಹುಲ್ಲಿನ ಕಂತೆ ಬಿಚ್ಚಿಹೋಗಿ ಶಾಮುವಿನ ದೇಹವೆಲ್ಲಾ ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿತು. ಶಾಮು ನಗುತ್ತಾ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕೊಡವಿಕೊಂಡ.

ಮೀರ ಪುಸ್ತಕವೊಂದನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಶಾಮು ಒಳಗೆ ಬಂದರೂ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಶಾಮು ಅವಳ ಪುಸ್ತಕ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು

"ಕೋಪ ಬಂತೇ ಮೀರಾ" ಎಂದ.

"..............."

"ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ನೀನೇನು ಪಾಠ ಕಲಿಸುವುದಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಕಲಿಸು. ಆದರೆ ನನಗೆ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ ಬೇಡ. ಪ್ರೇಮದ ಭ್ಯಾಸ ಸಾಕು."

"ನಾನು ಯಾವುದನ್ನೂ ನಿಮಗೆ ಕಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಬೇಡಿ."

"ಅಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಮುಗಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಖಂಡಿತ ನಿನ್ನ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಲ ನಗುವ ಕೃಪೆ ಮಾಡು."

ಶಾಮು ಅವಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಪುನಃ ಉಸಿರೆತ್ತುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಣೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರವೇ ಮೀರ ಅವನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದುದು.

ಅವಳ ಜೀವನ ಮೋಡ ಕವಿದ ಆಗಸದಂತಿತ್ತು. ದಿನಗಳೆ ಯುವುದೇ ಪ್ರಯಾಸವಾಯಿತು. ಒಂದೆರಡು ದಿನ ನೂಲುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಚರಕ ತರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಎರಡೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಚರಕ ಅಟ್ಟ ವನ್ನೇರಿತು. ಯಾವಾಗಲೂ ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಅವಳ ಕೆಲಸವಾಯಿತು. ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನ ತನಗೆ ಒಗ್ಗದೇ ಹೋದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೂ,

ಶಾಮುವಿನ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಅಜಗಜಾಂತರ ಅಂತರವಿರುವುದನ್ನು ಮೀರಾ ಗಮನಿಸಿದ್ದಳು. ಇಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸು ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಶಾಮುವಿನ ಆಸೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆ, ಅಭಿರುಚಿ, ಮೀರಳ ಆಸೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಗಳಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹೊಲ, ಗದ್ದೆ, ಹಸು, ಕರುಗಳು ಅವನ ಬದುಕಿನ ಜೀವಾಳವಾಗಿದ್ದವು. ಅವನ ಜೀವನದ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳು ಮೀರಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಒಂದು ಹಸುವಿನ ಮೈ ಸವರುತ್ತಲೋ, ಕರುಗಳೊಡನೆ ಚೆಲ್ಲಾಟವಾಡುತ್ತಲೋ ಶಾಮು ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಹಸಿರು ತುಂಬಿದ ಗದ್ದೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಕಟ್ಟಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೊಬಗನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಮೀರಳನ್ನೂ ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮಣ್ಣಿನ ಮಗ ಶಾಮು ಮೀರಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಯಾಗಿದ್ದಂತೆಯೇ, ಪಟ್ಟಣದ ಬೆಡಗಿನ ಹುಡುಗಿ ಮೀರ, ಶಾಮುವಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಒಗಟೆಯಾಗಿದ್ದಳು.

ಮೀರ ಸಂಘಜೀವಿ. ತನ್ನ ಸುತ್ತ ಯಾವಾಗಲೂ ಗೆಳತಿಯ ರನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶಾಮುವಾದರೋ ಏಕಾಂತಪ್ರಿಯ. ಜೀವ ವಿಲ್ಲದ ಜಡ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವಳು ಕಾಲ ಕಳೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತರೆ, ಕುಳಿತ ಕಡೆಯೇ ಶಾಮು ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. 'ಕೈಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಇರುವಾಗ ನಿದ್ದೆಯಾದರೂ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಮೀರ ಅಚ್ಚರಿ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಹೆಂಗಸಾದವಳು ಗಂಡನಿಂದ ಏನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದೋ, ಅಷ್ಟನ್ನೂ ತಾನು ಮೀರಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನೆಂಬ ಭಾವನೆ ಶಾಮುವಿಗೆ. ಅವಳು ಕೇಳಿದ ಬಟ್ಟೆ, ಒಡವೆ, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅವನು ಕೂಡಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಗಂಡನ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಹೆಂಗಸರ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಅವನ ಧೃಡನಂಬಿಕೆ. ತಾನು ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ, ಸಮಾಧಾನ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಸಂಗತಿ ಶಾಮುವಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದರೆ

ಅದರ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅವನು ಆತುರಪಡಲಿಲ್ಲ. ಪಟ್ಟಣದ ಜೀವ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಗ್ಗಿಲ್ಲ. ಒಗ್ಗಿದರೆ ಸರಿಹೋಗಬಹುದು ಎಂದು ಕೊಂಡು ಉದಾಸೀನನಾಗಿದ್ದ. ಯಾವಾಗಲೂ ಕನಸು ಕಾಣುವ ಭಾವಜೀವಿ ಮೀರಳಿಂದ ಶಾಮು ದೂರವಾಗಿದ್ದ.

ಮೀರಳಿಗೆ ತನ್ನಾಸೆ ತೀರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಮನದಟ್ಟಾ ದರೂ, ಅದರ ಹಂಬಲಿಕೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಮರಳುಕಾಡಿನ ಪ್ರಯಾಣಿಕ, ನೀರು ಸಿಕ್ಕುವ ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ನೀರಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುವಂತೆ, ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಸಂಸಾರ ಬಂಧನದಿಂದ ಆಸೆಯ ಆಗಸಕ್ಕೆ ಹಾರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾಂತ್ರಿಕ ಜೀವನದಿಂದ ಮೀರಳಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯುವಂತಾಯಿತು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಕೆಲಸ, ನೀರಸವಾದ ಬದುಕು, ಅವಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿರುತ್ಸಾಹವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದವು. ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗಂಡು ಹುಡುಗರ ನಡುವೆ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಗಂಡುಬೀರಿಯಂತೆ ಬೆಳೆದು, ತನ್ನ ಚುರುಕಾದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆಟ, ಪಾಠ, ಅಭಿನಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮೀರ, ಈಗ ಮುಖಕ್ಕೆ 'ಪಟ್ಟಿ' ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ದೃಶ್ಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ನೇರವಾದ ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡುತ್ತಾ ಓಡುವ ಕುದುರೆಯಂತೆ ಸಾಗಿದ್ದಳು. ಹಳ್ಳಿಯ ನೀರಸ ಜೀವನ ಮೀರಳ ಉಲ್ಲಾಸವನ್ನೇ ನುಂಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಮೀರ ತಾನು ಹೊಸದಾಗಿ ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಾದಂಬರಿ ಯೊಂದನ್ನು ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆಗಲೇ ಸಂಜೆ ಐದು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದ ತೂರಿಬರುವ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮೀರ ಕುಳಿತು ಓದುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶಾಮು ಇನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೀರಳಿಗೆ ಈಗ ಶಾಮುವಿನ ನೆನಪು ಸಹ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಾಗ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಅವಳಿಂದ ದೂರ ವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಕ್ರಮೇಣ ಕತ್ತಲು ಆವರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ಮುಂದೆ ಓದಲು ಅಕ್ಷರಗಳು ಕಾಣದಾಗುತ್ತಲೂ ಮೀರ ಎಚ್ಚೆತ್ತಳು. ಪುಸ್ತಕವನ್ನು

ಮಡಿಸಿ, ಮೈ ಮುರಿದು,

"ಇನ್ನೂ ಇವರೇಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ...." ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

"ಅಬ್ಬ ! ಆರೂವರೆಯಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಬೋರ ಬಂದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ? ಅವನು ಬಂದು ದೀಪ ಹತ್ತಿಸಿದ್ದರೆ ತಾನು ಪುಸ್ತಕ ಓದಬಹುದಿತ್ತು" ಎನಿಸಿತು.

ಬೋರನ ಸೋಮಾರಿತನವನ್ನು ನೆನೆದು ಮೀರ ಕುಪಿತಳಾದಳು. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯದ ಪ್ರಸಂಗದವರೆಗೆ ಓದಿದ್ದಳು. ಮೀರ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಬೋರನಿಗಾಗಿ ಕಾದು ಅನಂತರ ಏಳು ಗಂಟೆಯಾಗುತ್ತಲೇ, ನೇತುಹಾಕಿದ್ದ ಲಾಂದ್ರವನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ, ದೀಪ ಹತ್ತಿಸಿದಳು. ದೀಪ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಉರಿದು ತಟ್ಟನೆ ಆರಿಹೋಯಿತು.

"ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲವೇನೋ, ಥೂ, ಇನ್ನು ಈ ಕತ್ತಲೇಲಿ ನಾನು ಎಣ್ಣೆ ಎಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಲಿ...."

ಮೀರ ಗೊಣಗುತ್ತಾ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದಳು.

"ವೆಂಕಮ್ಮನವರೇ, ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಎಲ್ಲಿದೆ ?"

"ದನದ ಕೊಟ್ಟಗೇಲಿರುವ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿದೆ."

ಮೀರ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಗೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಲು ಹಿಂಜರಿದಳು. ಕೂಡಲೇ ಟಾರ್ಚಿನ ನೆನಪು ಬಂದಿತು. ಟಾರ್ಚನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಶಾಮು ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಮನೆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ

"ಮೀರಾ, ದೀಪ ಹತ್ತಿಸು" ಎಂದ.

"ಎಣ್ಣೆ ಮುಗಿದುಹೋಗಿದೆ. ಹಾಳಾದ ಬೋರ ಇನ್ನೂ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ. ಕೊಟ್ಟಗೇಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಇದೆಯಂತೆ. ತರಬೇಕು....ಟಾರ್ಚು ತಗೊಳ್ಳಿ."

ಆದರೆ ಅವಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಶಾಮು ಅಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಾಗಲೇ ಆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ತರಲು ಕೊಟ್ಟಗೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ.

ಎಣ್ಣೆ ತಂದು ದೀಪ ಹಚ್ಚಿಸಿ,

"ಮೀರಾ, ನೀನು ಊಟ ಮಾಡಿ ಮಲಗಿಬಿಡು. ನನಗೆ ಕಾಯಬೇಡ" ಎಂದ.

ಮೀರ ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಶಾಮುವಿನ ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಳು. ಯಾವಾಗಲೂ ನಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಈಗ ನೋವು ಬೆರೆತ ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ತೆರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಮೀರ ಅವನ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು,

"ಹುಷಾರಾಗಿದೀರಿ ತಾನೇ? ಮುಖ ಏನೋ ಒಂದು ತರಹ ವಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ" ಎಂದಳು.

"ನಾನು ಹುಷಾರಾಗಿದೀನಿ. ಬೋರನ ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಿಗೆ ಬೆಳಗಿನಿಂದಲೂ ಎಳೆತ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅದು ಬದುಕುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೂ ಸಿಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ...."

"ಪಂಡಿತರಿದಾರಲ್ಲಾ...."

"ಪಂಡಿತರು ಊರಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ."

ಮೀರಳ ಕೈ ಶಾಮುವಿನ ಹಣೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಜಾರಿತು.

ಡಾಕ್ಟರಿಲ್ಲ! ಪಂಡಿತರಿಲ್ಲ!! ಆದರೆ ತಾನು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ–ಹೃದಯದ ತುಂಬ ವೈದ್ಯಳಾಗುವ ಆಸೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು. ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಅಷ್ಟೊಂದು ಬುದ್ಧಿ, ಜಾಣ್ಮೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ. ಒಂದು ಮಗು ಸೆಳೆವಿನಿಂದ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುವಾಗ ತಾನು ಏನು ಮಾಡಲೂ ಅಸಮರ್ಥಳು. ತಾನು ವೈದ್ಯಳಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ? ಮಾನವನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ದೇಹ ಯಾತನೆಯಿಂದ ಗೋಳಿಡುವ ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಸಂತಯಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಮೀರಳ ಕಣ್ಣು ನಿಸ್ಸಹಾಯಕತೆಯಿಂದ ತುಂಬಿ ಬಂದವು. ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲೇ ದ್ವೇಷ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಶಾಮು ಅವಳ ಮುಖ ನೋಡಿ,

"ಮೀರಾ, ಅಳ್ತಿದೀಯಾ? ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಾಯುವವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೆ ಅಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತರೆ ಆಯಿತು. ನಡಿ. ಊಟ ಮಾಡು.

ನಾನು ಈ ದಿನ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದು ತಡವಾಗುತ್ತದೆ."

ಮೀರ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು: "ನಾನೂ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಬರ್ತೀನಿ."

ಶಾಮು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ "ಎಲ್ಲಿಗೆ? ನಾನೀಗ ಬೋರನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?" ಎಂದ.

"ಹ್ಞೂ."

"ಬೇಡಾ ಮೀರಾ. ನೀನು ಹೆದರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಾ. ಆ ಮಗುವಿನ ಸಂಕಟವನ್ನು ನೀನು ನೋಡಲಾರೆ. ಆ ಗೋಳಿನ ದೃಶ್ಯ ನೀನೇಕೆ ನೋಡಬೇಕು...."

ಮೀರ ಕಾಲಿಗೆ ಚಪ್ಪಲಿ ಮೆಟ್ಟಿ, ಕೈಲಿ ಟಾರ್ಚು ಹಿಡಿದು,

"ನಡೆಯಿರಿ" ಎಂದು ಹೊರಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದಳು.

"ಮೀರಾ...."

"ವೆಂಕಮ್ಮನವರೇ, ಮುಂಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಿ" ಎಂದು ಮೀರ ಕೂಗಿ, ಗಂಡನ ಕೈ ಹಿಡಿದೆಳೆದು "ಬನ್ನಿ" ಎಂದಳು. ಶಾಮು ಏನು ಮಾಡಲೂ ತೋಚದೆ ಅವಳೊಡನೆ ಹೊರಟ.

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನವಾದ್ದರಿಂದ ಹೊರಗೆ ಅಂಧಕಾರ ಕವಿದಿತ್ತು. ಮೋಡ ಮುಸುಕಿದ್ದುದರಿಂದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಸಹ ಮರೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಹೊರಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟೊಡನೆ ಕೊರೆಯುವ ಗಾಳಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬೀಸಿತು. ಮೀರ ಚಳಿಯಿಂದ ನಡುಗಿ "ಅಬ್ಬ!" ಎಂದಳು. ಅವಳ ಕೈಲಿದ್ದ ಟಾರ್ಚು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಮಾತ್ರ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿತ್ತು.

"ಚಳಿಯೇ ಮೀರಾ?"

"ಹ್ಞೂ."

"ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗು. ನಾನು ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ."

"ಊಹ್ಞೂ...."

ಮೀರ ಕಲ್ಲೊಂದನ್ನು ಎಡವಿ ತತ್ತರಿಸಿ ನಿಂತಳು.

ಶಾಮು ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದು "ಈಗ ನಡಿ" ಎಂದ.

ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯತೊಡಗಿದರು.

ದೂರದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ನಾಯಿಯೊಂದು ಬೊಗಳುತ್ತಿತ್ತು. ಮರಗಳ

ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದ ಗೂಬೆಯ ಸದ್ದು ಮೌನತೆಗೆ ವಿಕಾರದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನಿತ್ತಿತ್ತು. ಮಳೆ ಹನಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಬೀಳಲು ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಯಿತು.

"ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ದೂರವಿದೆ?"

"ಇನ್ನೇನು ಸಿಕ್ಕಿಬಿಡ್ತು."

ಬೋರನ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಕಾದ ಬುಡ್ಡಿಯೊಂದು ಉರಿಯು ತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಗುಡಿಸಲು ತುಂಬಾ ಪುಟ್ಟದಾಗಿತ್ತು. ನಾಲ್ಕು ಜನ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಜಾಗವಿರುವಂತಹ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೋರ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ರಾಚಮ್ಮ, ಎಂಟು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು.

ಶಾಮು ಹೊರಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು "ಬೋರಾ" ಎಂದು ಕೂಗಿದ.

"ಬನ್ನಿ. ನನ್ನೊಡೆಯಾ" ಬೋರ ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಉತ್ತರವಿತ್ತ.

ಮೀರ, ಶಾಮು ಒಳಗೆ ಹೋದರು. ಅತಿ ಮೋಟಾಗಿದ್ದ ಬಾಗಿಲು ಮೀರಳ ಹಣೆಗೆ ಬಡಿಯಿತು. ಮೀರ ಅಂಗೈಯಿಂದ ಹಣೆ ಉಜ್ಜಿಕೊಂಡಳು.

"ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು." ಶಾಮು ಹೇಳಿದ.

ಮೀರ ಒಳಗೆ ಬಂದೊಡನೆ, ಗೋಳಿಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಚಮ್ಮ ಎದ್ದು, ಸಗಣಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಚಿಂದಿಯಾಗಿದ್ದ ಚಾಪೆಯ ತುಂಡೊಂದನ್ನು ಹಾಸಿದಳು. ಮೀರ ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು.

ಬೋರನ ಗುಡಿಸಲಿನ ಛಾವಣಿ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದವರ ತಲೆಗೆ ಬಡಿಯುವಂತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಜನರಿರುವ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಒಂದು ಕಿಟಕಿ ಸಹ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ಹೇಗೆ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುವರು ಎಂದು ಮೀರ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟಳು.

ಬೋರನ ದೊಡ್ಡಮಗನಿಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಹುಡುಗನ ಹಿಂದೆ ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದರಂತೆ ಬೋರನಿಗೆ ಮಕ್ಕ ಳಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಇರುವೆಗಳಂತೆ ಅವರ ಬದುಕು ಸಾಗಿತ್ತು.

ಅವನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಮಲೇರಿಯಾ ರೋಗದಿಂದ

ನರಳುತ್ತಿದ್ದರು. ದೊಡ್ಡ ಮಗ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದವನಾದರೂ, ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ಚರ್ಮದ ಹೊದಿಕೆಯೊಳಗಿನಿಂದ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಎದೆಯೆಲುಬುಗಳು, ಸಣಕಲು ಕೈಕಾಲು, ನೀರನ್ನು ಕಾಣದೇ ಪೊದೆಯಾಗಿದ್ದ ತಲೆ, ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಟ್ಟೆ ಅವನನ್ನು ರೋಗದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದವು. ನಡುವಿಗೊಂದು ತುಣುಕು ಬಟ್ಟೆಯ ಹೊರತು ಹುಡುಗರ ಮೈಮೇಲೆ ಬೇರಾವ ಬಟ್ಟೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಕೈಗೂಸು ನರಳುತ್ತ ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿತ್ತು. ಅದು ಮಗುವಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೋತಿಮರಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿತ್ತು. ಕಡ್ಡಿಯಂತಿದ್ದ ಕೈಕಾಲು ಉಬ್ಬಿದ ಉದರ ಅದರ 'ಲಿವರ್' ಕಾಹಿಲೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಸೆಳವಿನಿಂದಾಗಿ ಮಗುವಿಗೆ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಉಸಿರಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗತೊಡಗಿತು. ಉಸಿರಾಡಲು ಮಗು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ, ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಡಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿತು. ಉಸಿರು ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು "ಗೊರ ಗೊರ" ಸದ್ದು ಮಾತ್ರ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡುದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಚಮ್ಮ "ಅಯ್ಯೋ ಮಗನೇ" ಎಂದು ಎದೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಚೀರಲು ಮೊದಲುಮಾಡಿದಳು. ಬೋರ ಮಾತ್ರ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮೋಹವಿಲ್ಲದ ವಿರಕ್ತಿಯಂತೆ ಅಚಲನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ.

ಮೀರ ಮಗುವಿಗಾಗಿ ರೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಚಮ್ಮನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯಾದ ರಾಚಮ್ಮ ರಸಹೀರಿದ ಕಬ್ಬಿನಂತಿದ್ದಳು. ಸುಕ್ಕಾದ ಮುಖ, ಧೂಳು ತುಂಬಿದ ತಲೆ, ಕಾಂತಿಹೀನವಾದ ಗುಳಿಗಣ್ಣುಗಳು, ಜೋತುಬಿದ್ದ ಎದೆ, ಕಾಚಿಯಿಂದ ಕಪ್ಪಾದ ಹಲ್ಲು, ಕೃಶವಾದ ಶರೀರ........

ಮೀರ ಬೋರನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದಳು. ಬೋರನನ್ನು ಧೃಡಕಾಯ

ನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದಿದ್ದರೂ ರಾಚಮ್ಮನಂತೆ ನಶಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಉಸಿರಾಡುವ ಹೆಣದಂತಿದ್ದ ರಾಚಮ್ಮನಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಘೋರ ಪ್ರತೀಕಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರ ಹಲ್ಲು ಕಡಿದಳು.

ಆದರೆ? ಅವನಿಗೆ ತಾನೇ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏನು ಸುಖವಿದೆ? ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ದೇಹದ ರಕ್ತ ಬಸಿದು ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂತೋಷ ಕಾಣಬೇಕು? ಬಡಜೀವಿಗೆ ಮನರಂಜನೆ ಇದೆಯೇ? ಹಣದ ಸುಖವಿದೆಯೇ? ಬಳಲಿ ಬಂದರೆ ಕಾಣಲು ಉಲ್ಲಾಸ ತುಂಬಿದ ಮೋರೆಗಳಿವೆಯೇ? ವಿರಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಈ ಮಕ್ಕಳು, ಈ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವನೆದೆ ಯೊಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅವನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸುಖದ ಹೊರತು ಬೇರಾವ ಸುಖವೂ ಇಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಸುಖದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಕಹಿಯನ್ನು ಮರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಬಡವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚು.

ಮೀರ ಮಗುವಿನ ಹತ್ತಿರ ಸರಿದು ಅದರ ಪುಟ್ಟ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಳು. ಚಿನ್ನದ ಬಳೆಗಳು ತುಂಬಿದ ಅವಳ ಕೈಲಿದ್ದ ಮಗುವಿನ ಕಪ್ಪು ಸಣಕಲು ಕೈ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ತಾನು ಡಾಕ್ಟರಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ? ಎದುರಿಗೆ ತಾನಿದ್ದರೂ, ಆ ಮಗುವಿನ ಆತ್ಮ ಇಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರಿಸಿ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಎಲ್ಲರೂ ಕಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಂತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ವೈದ್ಯಳಾಗಲು ಹಾತೊರೆದ ಮೀರ, ಮಗುವಿನ ಸಂಕಟವನ್ನು ಶೂನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಹನಿ ಜಾರುತ್ತಿತ್ತು. ಮಗುವಿನ ಸಂಕಟಕ್ಕಿಂತಲೂ, ತನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆ ನೆನೆದು ಅವಳಿಗೆ ದುಃಖವಾಗಿತ್ತು. ತಾನು ಮಾನವಳಾಗಿ, ಬುದ್ಧಿವಂತೆಯಾಗಿ, ಚತುರೆಯಾಗಿ, ಆಶಾವಾದಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದುದರ ಪ್ರಯೋಜನವಾದರೂ ಏನು? ಕತ್ತೆಯ ಕೆಚ್ಚಲಿನಲ್ಲಿನ ಹಾಲಿನಂತೆ ಅವಳ ಬುದ್ಧಿ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಾಗಿತ್ತು, ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೇ ಮಗುವೊಂದು ಸಾಯುತ್ತಾ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೂ ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಬ್ಬ! ಇದ

ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಘೋರ ಶಿಕ್ಷೆ ಬೇಕೇ ?

ಮಗು ತನ್ನ ಕೈ ಮೀರಳ ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕೊನೆಯುಸಿರು ಬಿಟ್ಟಿತು. ರಾಚಮ್ಮ ಎದೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಮತ್ತಷ್ಟು ಜೋರಾಗಿ ಅಳಲು ಮೊದಲುಮಾಡಿದಳು. ಅವಳ ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಗುವಿನ ಕೈ ಕ್ರಮೇಣ ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ಮೀರ ಅದೆಷ್ಟುಹೊತ್ತು ಹಾಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳೋ ಅವಳಿಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಶಾಮು ಅವಳ ಭುಜ ತಟ್ಟಿ "ಮೀರಾ" ಎಂದ.

"ಏನು?"

"ನಡಿ. ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ."

ಮೀರ ಮಗುವಿನ ಕೈಯನ್ನು ಅದರ ಎದೆಯ ಮೇಲಿರಿಸಿ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದಳು.

ಈ ಘಟನೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವಳಾಸೆ ಗರಿಗೆದರಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಮನೆ, ಮಠ, ಗಂಡ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತೊರೆದುಹೋಗಿ ವೈದ್ಯಳಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಆದರೆ ಮೀರ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಕೈದಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ರಬ್ಬರ್ ಚಂಡಿನಂತೆ ಪುಟವೇಳುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಹಂಬಲವನ್ನು ಮೀರ ಮೆಟ್ಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು.

ಗೌರಿಯ ಹಬ್ಬ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿತು. ಮೊದಲ ವರ್ಷದ ಗೌರಿಯ ಹಬ್ಬವೆಂದು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಶಾಮುವಿಗೆ ಮೀರಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಊರಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಮೀರ ತುದಿಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಶಾಮು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬಿಸಿಯಾಗಿ ಮಾತುಕತೆಗಳು ನಡೆದವು.

"ಹೋಗಿ ಹಬ್ಬ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ."

"ಅದಾಗೋದಿಲ್ಲ. ತವರುಮನೆಗೆ ಹೋದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಬ್ಬ ಎಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೂ ಒಂದೇ."

"ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ. ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಡಿ."

"ಆಗೋದೇ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ನಾನಿರಲಾರೆ" ಎಂದು ಶಾಮು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟ.

ಇದೇನು ಸ್ವಾರ್ಥವೋ, ಪ್ರೀತಿಯೋ ಮೀರಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕಹಿ ಗುಳಿಗೆಯಮೇಲೆ ಜೇನುಸವರಿ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸುವಂತೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ, ಪ್ರೀತಿಯ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಶಾಮು ತನ್ನಿಷ್ಟ ಸಾಧಿಸುವು ದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ತಾಳಿದಳು. ತನ್ನ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಗಂಡನಾದವನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದುದು, ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಅವನಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

ಶಾಮುವಿನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಗೌರಿಯ ಹಬ್ಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇ ಕಳೆ ಯಿತು. ಮಗಳು ತೌರಿಗೆ ಬರದಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಹಳ್ಳಿಗೇ ಮಂಗಳ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಕೋಪದಿಂದಲೂ, ಉದಾಸೀನದಿಂದಲೂ ಗೌರಿಯ ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಮೀರ ಒಂದು ಒಡವೆ ಯನ್ನೂ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಒಂದು ಸೀರೆಯುಟ್ಟು ಪೂಜೆಗೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಮು ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೇ ತಾನು ನಂಬಲಾರದಾದ. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಗೌರಿ ಪೂಜೆಗೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಚಿತ್ರ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿಯ ವರೆವಿಗೂ ಒಡವೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕೆನ್ನೆಯ ತುಂಬಾ ಅರಿಶಿನ ಹಚ್ಚಿ, ಹಣೆಗೆ ಅಗಲವಾಗಿ ಅಡ್ಡಕುಂಕುಮವಿಟ್ಟು, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಪ್ಪು ಹಚ್ಚಿ, ತಲೆತುಂಬಾ ಹೂ ಮುಡಿದು, ಬೂಟಾ ಹೂವಿನ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು, ಪೂಜೆಗೆ ಹೊರಟರೆ ಶಾಮುವಿಗೆ ಗೌರಿಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನೇ ಕೂರಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕೆನಿಸುತಿತ್ತು. ಈ ದಿನ ತಾಯಿಯ ವೈಭ ವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮೀರ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುವುದು ಅವನನ್ನು ಚಕಿತಗೊಳಿ ಸಿತು. ಅರಶಿನ, ಕುಂಕುಮದ ಬಟ್ಟಲಿಗೆ ಮೀರ ಕುಂಕುಮ ತುಂಬು ತ್ತಿದ್ದಾಗ ಶಾಮು ಕೇಳಿದ:

"ಮೀರಾ, ಇದೇನು ಈ ಸೀರೇಲೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತೀಯ?"

"ಹ್ಞೂ." ಮೀರ ತಾತ್ಸಾರದಿಂದ ನುಡಿದಳು.

"ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸೀರೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು........"

"ಗೌರಿಯ ಪೂಜೆಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಭಕ್ತಿ. ಸೀರೆಯಲ್ಲ."

"ಅದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಭಕ್ತಿಯೊಡನೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯೂ ಇರಬೇಕು.

ನೀನು ಕಾಟಾಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪೂಜೆಮಾಡುವಂತಿದೆ. ಅಮ್ಮನ ಧರ್ಮಾವರದ ಸೀರೆಯ ಲಕ್ಷಣ ಈ ನಿನ್ನ ಸೀರೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು ?"

"ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೊಳದ ಸೀರೆಯನ್ನು ನಾನು ಹೊರಲಾರೆ. ಸಾಲದುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಧ ಸೀರೆ ಸೆರಗಿನಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ಅಂತಹ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ."

"ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ?"

"ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಆರು ಗಜ ಮಾಡಿದರೆ ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು."

"ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತು. ಆ ಸೀರೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಾಗೆಯೇ ನುಸಿಹಿಡಿದು ಹಾಳಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮನ ಸೀರೆ ಕತ್ತರಿಸಲು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಎಂದಿಗೂ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ."

"ಸರಿ. ಬೇಡ."

"ಸೀರೆಯಂತೂ ಹೋಗಲಿ. ಅಮ್ಮನ ಒಡವೆಗಳನ್ನಾದರೂ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೇ ? ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಬಾ ಒಡವೆಗಳಿವೆ."

"ಆ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಕಾಸಿನಸರ, ಗೆಜ್ಜೆಡಾಬು ಯಾರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ? ಆ ಒಡವೆ ಹೊರಲಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಮಾವಿನಕಾಯಿ ಸರ, ನೆಕಲ್ಲೇಸು, ಮೆಣಸಿನ ಬಳೆ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು."

ಈ ಬಾರಿ ಶಾಮುವಿಗೆ ಕೋಪಬಂತು. ಮೀರ ತನ್ನನ್ನು ಕೆರಳಿಸಲೆಂದೇ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಳೆಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು.

"ಭಂಗಾರ ಒಳಗಿದ್ದರೆ ಕೊಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಬದುಕಿರುವವರೆಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡಲಾರೆ" ಎಂದು ಕೋಪದಿಂದ ನುಡಿದು ಶಾಮು ಹೊರಟುಹೋದ.

ಮೀರ ವ್ಯಂಗ್ಯನಗೆ ಬೀರಿ ಪುನಃ ತನ್ನ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಳು. ತನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆಕೊಡದೇ "ಅಮ್ಮ, ಅಮ್ಮ" ಎಂದು ಅಳಿದ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೆನೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸು ಕಟುವಾಯಿತು.

ಶಾಮು ಗದ್ದೆಯ ಬಳಿ ತಲೆಗೊಂದು ಟವಲು ಸುತ್ತಿ, ಉಟ್ಟಿದ್ದ

ಪಂಚೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಕಾಳ, ತಿಮ್ಮ ಮೊದಲಾದ ರೈತರುಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ.

"ಕಾಲುವೆ ಇನ್ನೂ ಕೊಂಚ ಅಗಲವಾಗಿರಲಿ. ಅಲ್ಲವೇನೋ ಕಾಳ? ನೀರು ಗದ್ದೆಯ ಆ ತುದಿಯವರೆಗೂ ಹೋಗಬೇಕು........"

ಶಾಮು ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರಿತು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕೈ ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೋಡಿದ. ಆ ನಡಿಗೆ ಅವನಿಗೆ ತೀರ ಪರಿಚಿತವಾಗಿತ್ತು. ಶಾಮು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ. ಬಿಳೀ ವಾಯಿಲ್ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮೀರ ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗದ್ದೆಯ ಬಳಿ ಬರುವ ಕಲ್ಪನೆ ಕೂಡ ಶಾಮು ವಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಮೀರಳೇ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಅವಳ ಬಿಳೀ ಸೀರೆ ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳು ಹತ್ತಿರ ಬಂದಂತೆ ಬಿಸಲಿನಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಮುವಿಗೆ ಕನಿಕರವಾಯಿತು. ಉಸಿರಿನ ಆ ವೇಗಕ್ಕೆ ಎದೆ ಏರಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂತೋಷ, ಉಲ್ಲಾಸ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಲಾಸ್ಯವಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮೀರ ಅಂದು ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಂಡಳು. ಅವಳನ್ನೆಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿದರೂ, ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಕಾಳ, ತಿಮ್ಮರು ತೆರೆದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವುದರ ಅರಿವಾಗಿ

"ಏನು, ಇಷ್ಟು ದೂರಬರೋಣವಾಯಿತು?" ಎಂದ.

"ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆ ನರ್ಮದಾ ಇರಲಿಲ್ಲವೇ? ಅವಳಿಗೆ ನಾನು ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದೆ. 'ನವರಾತ್ರಿಗೆ ನೀನು, ಚಂಪಾ, ರಾಜು ಎಲ್ಲರೂ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬನ್ನಿ' ಅಂತ. ಅವಳು ನಾಡಿದ್ದು ಬರುತ್ತೀನಿ ಅಂತ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದಾಳೆ. ನಿನಗೊಂದು ಮಾತು ತಿಳಿಸಿ ಈಗಲೇ ಅವಳಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಹಾಕೋಣಾಂತ ಬಂದೆ."

"ಬಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಬಂದೆ? ಐದು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾನೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ."

"ಆಮೇಲೆ ಪೋಸ್ಟಿಗೆ ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತೇ ಬರೆದರೆ ಕಾಗದ ನಾಳೆ ತಲಪುತ್ತದೆ."

"ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಕೇಳುವ ಅಗತ್ಯವೇನಿತ್ತು?"

"ಮನೆ ನಿಮ್ಮದಲ್ಲವೇ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೀರ ಉತ್ಸಾಹದ ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದಳು. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ನರ್ಮದಾಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಹಾಕಿದಳು.

ಎರಡು ದಿನಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆದಳೋ ಅವಳಿಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಬೋರನ ಕೈಲಿ ಮನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶಲಬೆ ಹೊಡೆಸಿ, ತೊಳೆಸಿದಳು. ಬೀರುವಿನ ಧೂಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಮನೆಯನ್ನು ಸಿಸ್ತು ಮಾಡಿದಳು.

ಅವಳ ಗೆಳತಿಯರು ಬೆಳಗಿನ ಗಾಡಿಗೆ ಬರುವುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಅವರು ಬರುವ ದಿನ ಮೀರ ಆರು ಗಂಟೆಗೇ ಎದ್ದು ಹೂ ಕೊಯ್ದು, ಕಟ್ಟಿ ಜಡೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡು ಹೂ ಮುಡಿದಳು. ಕಾಲೇಜಿನ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಧನುರ್ಮಾವರದ ಸೀರೆ ತೀರ ಗೊಡ್ಡು ಎನಿಸಿತು. ಅವಳ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಜಾರ್‌ಜೆಟ್ ಉಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಾಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಯಾಳು ನಿಂಗ, ರಾಮು, ಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಗಾಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ. ಶಾಮು ಗದ್ದೆಗೆ ಹೊರಟು ನಿಂತಿದ್ದ. ಮೀರ

"ಬನ್ನಿ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನೀವೂ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಿರಂತೆ" ಎಂದಳು.

"ಇಲ್ಲ. ಬೆಳಗಿನ ಗಾಳಿ ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಾನು ನಡೆದು ಕೊಂಡೇ ಬರುತ್ತೇನೆ."

"ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬೇಗ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬಿಡಿ. ನನ್ನ ಗೆಳತಿಯರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ."

"ಸಧ್ಯ, ನಿನ್ನ ಕಾಲೇಜು ಗೆಳತಿಯರ ಸಹವಾಸ ನನಗೆ ಬೇಡ."

"ಕಾಲೇಜಿನವರಾದರೆ ಕರಡಿಗಳು ಅಂತ ತಿಳಿದಿರುವಿರೇನು?"

"ಏನಾದರೂ ಆಗಲಿ. ಊಟಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಕಾಯಬೇಡಿ."

ಮೀರಳ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಶಾಮುವಿನ ಮಾತುಗಳು ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಿದರೂ, ಗೆಳತಿಯರ ಆಗಮನದ ನೆನಪು ಅವಳನ್ನು ಚೇತನಗೊಳಿಸಿತು.

ಟ್ರೈನಿನ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಗೆಳತಿಯರ ಮುಖ ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ

ಮೀರ ಕೈ ಬೀಸಿದಳು. ರಾಜು, ನರ್ಮದಾ, ಚಂಪಾ "ಹಲೋ" ಎಂದು ಕೂಗಿದರು.

ಟ್ರೈನು ನಿಂತೊಡನೆ ನರ್ಮದಾ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ಧುಮುಕಿದಳು.

"ನಿಂಗಾ, ಅವರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಗೊಂಡು ಬಾರೋ."

"ಹಾಸಿಗೆ ತಂದಿಲ್ಲಪ್ಪ. ಮೂರು ಸಣ್ಣ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದೆ."

ನಿಂಗ ಅವರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಡೆದ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವರುಟ್ಟಿದ್ದ ಹುಲಿ, ಚಿರತೆ ಚರ್ಮದಂತಹ ಸೀರೆಯ ಕಡೆಗೂ, ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ನವಿಲುಗರಿಯಂತೆ ಕೆದರಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವಿಚಿತ್ರ ಹೆರಳಿನ ಕಡೆಗೂ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

"ಮೀರಾ. ಮದುವೆ ಆದರೆ ಮೈ ಬರುತ್ತದೆ ಅಂತಾರೆ. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಮೈ ಕರಗಿ ಹೋಗಿದೆ." ರಾಜು ಹೇಳಿದಳು.

"ಇನ್ನೇನು, ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕೇನೋ? ನಿನ್ನ ಗುರುತಿಸಲು ಸಹ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಲೂನು ಊದಿದ ಹಾಗೆ ಊದುತ್ತಿದೀಯಾ." ಮೀರ ರಾಜೂನ ಗೇಲಿ ಮಾಡಿದಳು. ಚಂಪಾ ಕಿಲಕಿಲನೆ ನಕ್ಕು,

"ಮೀರಾ, ಮೊನ್ನೆ ಒಂದು ತಮಾಷಿ ನಡೆಯಿತು. ರಾಜೂ ಫೋಟೋ ತೆಗೆಸಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರ್ ರಾಜೂನ ನೋಡಿ 'ತಾಯಿ, ನಿಮಗೆ ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ ಫೋಟೋ ತೆಗೆಯೋಕಾಗೊಲ್ಲ. ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಿಸ್ಟಮ್‌ನಲ್ಲಿ ತೆಗೆಯುತ್ತೇನೆ' ಎಂದ. ಅಲ್ಲವೇನೇ ನರ್ಮದಾ?" ಎಂದಳು.

ನಾಲ್ವರೂ ಗಾಡಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಇವರ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಎತ್ತುಗಳು ಬೆದರಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದವು. ಹುಲಿ ಪಟ್ಟೆಯ ಸೀರೆಯುಟ್ಟಿದ್ದ ಚಂಪಾ ಹಿಂದೆ ಹಾರಿ ಬಿದ್ದು,

"ಯಾಕೆ ಮೀರಾ, ಎತ್ತು ಹೀಗಾಡುತ್ತದೆ?" ಎಂದಳು.

"ಈ ಕಡೆ ಬಾ ಮಗೂ. ಎತ್ತುಗಳು ನಿನ್ನ ಸೀರೆ ನೋಡಿ ಹುಲಿ ಅಂತ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿವೆ."

"ಹ್ಞೂ. ಹತ್ತಿ. ರಾಜೂ, ನೀನು ಮೊದಲು ಹತ್ತಿಬಿಡಮ್ಮ. ನೀನು ಹತ್ತಿದ ಮೇಲೂ ಗಾಡಿಗೆ ಜಖಂ ಆಗದೆ, ಇನ್ನೂ ಸ್ಥಳವಿದ್ದರೆ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಹತ್ತುತ್ತೇವೆ" ಎಂದಳು ಚಂಪಾ.

ರಾಜು ಮುಖ ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು "ಮೀರಾ, ಹೇಗೆ ಹತ್ತೋದು?" ಎಂದಳು.

"ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡುಬಿಡು." ಮೀರ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಳು.

"ಮೀರಾ, ರಾಜು ಕೈಲಿ ಅದು ಸಾಧ್ಯವೇ ನೀನೇ ಹೇಳು? ಎಲ್ಲಿಂದಾದರೂ ಒಂದು ಸ್ಟೂಲು ತರಿಸಿದರೆ ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ."

"ನಿಂಗ, ಸ್ಟೇಷನ್ ಮೇಷ್ಟರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿ ತಗೊಂಡು ಬಾ."

ನಿಂಗ ತಂದ ಕುರ್ಚಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಜನರೂ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ನಿಂಗ ಗಾಡಿಯ ಮೂಕಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಚಾಟಿಯಿಂದ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೊಡೆದ. ಎತ್ತುಗಳು ನಿಧಾನ ವಾಗಿ ಹೊರಟವು.

"ಇದು ನಮ್ಮೂರಿನ ರೋಲ್ಸ್ ರಾಯ್ಸ್."

"ಕುಸುಮಾಗೆ ಪಾಸಾಯಿತೇನೇ?"

"ಮೂರರಲ್ಲೂ ಎಗರಿಹೋಯಿತು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಇರುವವರೆಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ."

"ಈಗಲೂ ನೀವು ಮೂರು ಜನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಾ?"

"ಹ್ಞೂ. ನರ್ಮದಾ ನಮ್ಮಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮೆಡಿಕಲ್‌ಗೆ ತಾನೊಬ್ಬಳೇ ಹೋಗೋಣಾಂತ ತುಂಬಾ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಮೀರಾ, ಮೆಡಿಕಲ್‌ಗೆ ನೀನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು."

ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದ ಆನಂದದಲ್ಲೂ ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸು ಖಿನ್ನವಾಯಿತು. "ನಾನು ಆ ಪುಣ್ಯ ಪಡೆದು ಬಂದಿಲ್ಲ" ಎಂದಳು. ಧ್ವನಿ ಭಾರವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣು ತೇವಗೊಂಡಿತು.

"ಮೀರಾ, ಆ ಕನ್ನಡ ಮೇಡಂಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ವರ್ಗವಾಯಿತು."

"ರಾಧಾ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಳೇ ನರ್ಮದಾ ?"

"ಹ್ಞೂ. ಎರಡನೇ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಆಗಲೇ ತಯಾರಿ ನಡೆದಿದೆ" ಎಂದಳು ನರ್ಮದಾ.

ಮನೆ ಬರಲು ಮೀರಾ, ಚಂಪಾ, ನರ್ಮದಾ ಮೊದಲು ಕೆಳಗಿಳಿದರು. ಚಂಪಾ,

"ರಾಜೂ, ಹುಷಾರಾಗಿ ಇಳಿಯಮ್ಮ. ಭೂಮಿತಾಯಿ ನೊಂದಾಳು" ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದಳು.

"ಮನೆ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದೆ ? ಮೀರಾ ನೀನು ಲಕೀ ಕಣೆ. ನಿನ್ನ ಮನೆ, ನಿನ್ನ ಜೀವನ ಕವಿಯ ಕನಸು" ಚಂಪಾ ಹೇಳಿದಳು.

ಮೀರ ಏನು ಹೇಳಲೂ ತೋರದೆ ಪೆಚ್ಚಾಗಿ ನಕ್ಕಳು.

"ಬನ್ನಿ, ಇಡ್ಲಿ, ಕಾಫಿ ತಗೊಳ್ಳೋರಂತೆ."

"ತಾಳಮ್ಮ, ಸೀರೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬಿಳಿ ಚೀಟಿ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡರು.

ಇಡ್ಲಿ, ಬೆಣ್ಣೆ, ಕಾಫಿಯ ಸಮಾರಾಧನೆಯಾದ ನಂತರ ಮೂವರೂ ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಥಾಳಿ ನಡೆಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

"ಮೀರಾ, ಈ ಸೋಫಾ ಸೆಟ್ಟು ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಕಣೆ. ಆದರೆ ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವವರು ಬರಬೇಕಲ್ಲ."

ಮೀರ ಸಪ್ಪೆ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ "ನನಗೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾದರೆ ಸಾಕು" ಎಂದಳು.

"ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಸಿನೀಮಾ, ರೇಡಿಯೋ......"

"ಇಲ್ಲಿ ಕರೆಂಟೇ ಇಲ್ಲಾ."

"ಮೀರಾ, ಚಂಪಳ ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಹೆರಳು ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿತಾ ?"

"ತುಂಬಾ ಮುದ್ದಾಗಿದೆ. ನನಗೂ ಹೇಳಿ ಕೊಡೆ."

ಗೆಳತಿಯರು ಎರಡು ಗಂಟೆಯವರೆಗೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕಳೆದರು.

ಶಾಮು ಇನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

"ಊಟಕ್ಕೆ ಏಳೋಣ."

"ತಾಳು. ನಿನ್ನ ಗಂಡ ಮಹರಾಯನೂ ಬರಲಿ. ಈಗಲೇ ಹಸಿವಿಲ್ಲ."

ಮೀರ ಉಪಾಯಗಾಣವೇ ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಮೂರು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶಾಮು ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಮೀರ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿದಳು. ಶಾಮು ಮಾತನಾಡದೇ ಕೈ ಮುಗಿದು ಆಚೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದ. ಮೀರ ಅಪ್ರತಿಭಳಾದಳು. ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿದ ಕ್ಷಣ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದ ಹಾಗೆ ಶಾಮು ಹೊರಟು ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ಅವಳು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

"ಅವರು ಇನ್ನೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಲ್ಲ" ಎಂದಳು ಗೆಳತಿಯರ ಕೊಂಕು ನೋಟಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದವನೇ ಶಾಮು ಏನೋ ನೆಪ ಹ್ಾಕಿಕೊಂಡು ಜೋಯಿಸರ ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಒಳಗೇ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮೀರ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆಬ್ಬಿಸಿದಳು.

ಊಟವಾದನಂತರ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ಮಾತು ಕತೆಗಳಿಗೆ ಬಿಡುವಿರಲಿಲ್ಲ. ಐದು ಗಂಟೆಯ ನಂತರ ಮೀರ

"ಏಳಿ. ಎಲ್ಲರೂ ತಲೆ ಬಾಚಿಕೊಂಡು ವಾಕಿಂಗ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಬರೋಣ" ಎಂದಳು.

"ಮೀರಾ, ನಾನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಹೆರಳಿನ ಮಾದರಿಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಈಗ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ" ಎಂದಳು ಚಂಪಾ.

"ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ. ಲೇ ರಾಜೂ ಏಳೇ" ಎಂದು ಮೀರ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜೂವನ್ನು ತಿವಿದಳು.

"ಬರೀ ಬೇಳೆ ತಿಂದು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹೀಗೆ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮೈ ಬರದೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಚಂಪಾ ಟೀಕಿಸಿದಳು.

ರಾಜು ಮಿಸುಕಾಡದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಚಂಪಾ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ನೀರು ತಂದು ರಾಜುವಿನ ಕಿವಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿದಳು. ರಾಜು ಬೆಚ್ಚಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಕಣ್ಣುಜ್ಜಿಕೊಂಡು ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಮೀರ ತಲೆಗೂದಲಿಗೆ ಕೊಬ್ಬರಿಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳು

ತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ,

“ಓ, ಆಗಲೇ ನೀವೆಲ್ಲಾ ರೆಡಿಯಾಗ್ತಿದೀರಿ” ಎಂದಳು.

ಚಂಪಾ ಮೀರಳ ಕೂದಲನ್ನು ನಯವಾಗಿ ಬಾಚಿ ಕೂದಲಿನ ರಾಶಿಯೊಳಗೆ ಕಪ್ಪು ರೇಶ್ಮೆಯ ಸುರುಳಿಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಕೂದಲಿನ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿ ಓರಣವಾಗಿ ಹೆರಳು ಹಾಕಿದಳು. ಮೀರಳ ಜಡೆ ಮೋಟಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಗಲವಾದ ಹೆರಳು ನೋಡಿದವರಿಗೆ ‘ಎಷ್ಟೊಂದು ಕೂದಲಿದೆ !’ ಎನಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಹೆರಳಿಗೆ ನೀಲಿ ಪಟಕದ ದಂಡೆಯನ್ನು ಮಾಟವಾಗಿ ಸುತ್ತಿ, ತಲೆಯ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದು, ಚಂಪಾ ಹೆರಳಿನ ಅಂದವನ್ನು ಮೀರಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು.

“ನಿನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೆಂಪಿನ ತೋಡಾ ಹಾಕಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಮೀರ ಹೊಗಳಿದಳು. ಮೀರ ತಾನು ಮುಡಿದಿದ್ದ ಹೂವಿನ ದಂಡೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅದೇ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು ಸಿದ್ಧವಾದಳು.

ಆರು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗೆಳತಿಯರ ಶೃಂಗಾರವೆಲ್ಲ ಮುಗಿಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದರು. ಎರಡು ಕಡೆಯ ಮನೆಯವರೂ ಬಣ್ಣದ ಚಿಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆರಗಿನಿಂದ ಬಾಗಿಲಿನ ಬಳಿ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಮೀರ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಮೊದಲು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ದೇವರಿಗೆ ಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿ ಮಾಡಿಸಿ ತೀರ್ಥ, ಮಂಗಳಾರತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟರು.

ಸೂರ್ಯನ ಚಿನ್ನದ ಕಿರಣಗಳು ಕೆರೆಯ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ನೀರು ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಂತೆ ಥಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆರೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಹೊಂಗೆಯ ಮರವೊಂದಿತ್ತು. ಐದಾರು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳು ಹೊಂಗೆಯ ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಉಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ರಸಮಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಚಂಪಳಿಗೆ ಉಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತೂಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಯಾಯಿತು.

“ಮೀರಾ, ಉಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತೂಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲೇ ?”

ಮೀರ ಉಯ್ಯಾಲೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಹುಡುಗರು ಬೆದರಿ ತಮ್ಮಾಟ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಚಿಂದಿಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಕರಿಯ ತೊಲೆಯ ತುಂಡಿನಂತಿದ್ದ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರ "ವೇಣೂ, ನಾವೂ ಉಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತೂಗಿಕೊಳ್ಳೋಣ ವೇನೋ ?" ಎಂದಳು.

"ತೂಗಿಕೊಳ್ಳಿ" ಎಂದ ವೇಣು.

ಮೀರ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಚೂರನ್ನು ವೇಣುವಿನ ಕೈಗಿತ್ತಳು. ಉಳಿದ ಹುಡುಗರು ಅವನನ್ನು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡರು.

ಚಂಪಾ, ನರ್ಮದಾ ಉಯ್ಯಾಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರು. ಮೀರ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ನಡುವಿಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ "ಚಂಪಾ, ಹಗ್ಗ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೋ. ನಾನು ಜೋರಾಗೇ ತೂಗುತ್ತೇನೆ" ಎಂದಳು. ಚಂಪಾ, ನರ್ಮದಾ ಹಗ್ಗ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು. ಮೀರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ತೂಗಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಜೋರಾಗಿ ತೂಗತೊಡಗಿದಳು. ಉಯ್ಯಾಲೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಈ ಕಡೆಯ ಕೊಂಬೆಗೂ, ಮತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ಎದರು ಕೊಂಬೆಗೂ ತಗುಲಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಚಂಪಾ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಮರದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಮೀರಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ನರ್ಮದಾ ಹೆದರಿ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು.

"ಸಾಕೇನು?" ಮೀರ ಉಯ್ಯಾಲೆಯ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ತೂರಿ ಬಂದು ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತು ಕೇಳಿದಳು.

"ಸಾಲದು" ಎಂದಳು ಚಂಪಾ.

"ನನಗೆ ಸಾಕಮ್ಮ. ಹೆದರಿಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೆಳಗಿಳಿದಳು ನರ್ಮದಾ.

ಮೀರಾ ಉಯ್ಯಾಲೆಯೇರಿ ಚಂಪಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು.

"ನೀನು ರಾಜೂ" ಎಂದಳು ಚಂಪಾ.

"ನಾನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲಮ್ಮ. ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆ."

“ಹೆದರಿಕೆ ನಿನಗೋ ಅಥವಾ ಹೊಂಗೆಯ ಮರಕ್ಕೋ ?”

ನರ್ಮದಾ ನಕ್ಕು “ರಾಜೂ ಬೇಡ. ಆಮೇಲೆ ಮರ ಬುಡ ಸಮೇತ ಕೆಳಗುರುಳುತ್ತದೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತೂಗತೊಡಗಿದಳು.

ಸೂರ್ಯ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮುಳುಗತೊಡಗಿದ. ಉಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದವರ ಮನಸ್ಸೂ ಅದರಂತೆ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಂಗಸರು ತಾವು ಬಂದಿದ್ದ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮರೆತು ಇವರಾಟವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಮೀರ ಗಮನಿಸಿ,

“ನರ್ಮದಾ ನಿಲ್ಲಿಸು. ಕತ್ತಲಾಯಿತು” ಎಂದಳು.

ಚಂಪಾ ಬೆವರಿದ್ದ ಮುಖವನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಂಡು “ನನ್ನ ಪ್ರಿಂಟೆಡ್ ಜಾರ್ಜೆಟ್ ಸೀರೆ ಹಾಳಾಗಿಹೋಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಾಗ ‘ಐರನ್’ ಮಾಡಿದ್ದೆ” ಎಂದಳು.

ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಕೊಡ, ನಡುವಿನಲ್ಲೊಂದು ಕೊಡ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹೆಂಗಸರು ಬಳುಕುತ್ತಾ ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದರು. ತಿಮ್ಮಮ್ಮ ಮೀರಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ “ಏ ಮಾದಿ, ನೀಲಿ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟರೋರು ಮೀರವ್ವ ಅಲ್ವಾ” ಎಂದಳು. ಮೀರ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಲೂ,

“ಏನ್ತಾಯಿ, ನಿಮಗೂ ಉಯ್ಯಾಲೆ ವ್ಯಾಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬಂದೈತೆ” ಎಂದಳು.

“ಹೌ. ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಮನಸ್ಸು ಬರೋಲ್ಲ ? ಇವರೆಲ್ಲಾ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಓದುತ್ತಿದ್ದವರು” ಎಂದು ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಳು. ತಿಮ್ಮಮ್ಮ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ನೋಡಿ

“ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಗ್ನ ಆಗೇದಾ ?” ಎಂದಳು.

ಮೀರಳಿಗೆ ಚಾಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದಂತಾಯಿತು. ಚಂಪಳ ಮುಖ ಕೆಂಪೇರಿತು.

“ಇಲ್ಲ.”

“ಇದೆಂತಾ ಚಂದ ? ಬೆಳದ ಉಡುಗೀರನ್ನ ಅಂಗೆ ಬಿಟ್ಟವರೆ ?

ಇದು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ ನಮ್ಮವ್ವ."

ನರ್ಮದಾ ನಸು ನಕ್ಕು "ಲಗ್ನ ಆಗೋದರಿಂದ ಸುಖವಿದೆಯಾ ಹೇಳು ? ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸುಖವಿದೆ ಅಂತ ನಿನ್ನಂತಹ ಮುಪ್ಪಿನ ಹೆಂಗಸು ಹೇಳಿದರೆ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಖಂಡಿತ ಮದುವೆಯಾಗ್ತೀವಿ" ಎಂದಳು.

ತಿಮ್ಮವ್ವ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು,

"ತಾಯೇ, ನಾನು ಅಳ್ಳಿ ಹೆಂಗಸು. ಮಾಡಿರುವ ಅಡಿಗೆ ಚೆಂದಾಗಿರಲಿ, ಚೆಂದಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇರಲಿ ಅಸಿವು ಮುಚ್ಕೋಕೆ ಊಟ ಮಾಡಾಕಿಲ್ವಾ ಅಂಗೇನೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸುಖವಿರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ್ಮೇಲೆ ಲಗ್ನ ಆಗ್ಬೇಕೂಂತ ನಾನು ಯೇಳ್ತೀನಿ."

"ತಿಮ್ಮಮ್ಮ, ನಿನಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರಾ?"

"ಬೇಕಾದಷ್ಟಗವ್ರೆ ಕಣವ್ವ."

"ನನ್ನ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಗಳಿದ್ದಾಳಾ ?"

"ಅವ್ಳೆ ತಾಯಿ."

"ಅವಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದೀಯಾ ? ಎಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳಿವೆ ?"

"ಎರಡು ಮಕ್ಕಳಿವೆ."

"ಈಗ ನೀನೇ ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನೂ, ನನ್ನನ್ನೂ, ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಪೈಕಿ ಯಾರು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾಗೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನೀನೇ ಹೇಳು."

ತಿಮ್ಮಮ್ಮ ತನ್ನ ಮಗಳು ಮಾದವ್ವನನ್ನೂ, ನರ್ಮದಾನೂ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಮಾದವ್ವನಿಗೆ ಆಗಲೇ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಬೇಸರ ಬಂದಿತ್ತು. ದೊಡ್ಡ ಮಗುವಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ತುಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನವೇ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಎರಡನೇ ಮಗುವಿಗೆ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಮಾದವ್ವ ಪುನಃ ಬಸುರಿ. ತಾಯಿಯೆದುರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ "ಈ ಸಂಸಾರ ಸಾಕಾಯಿತವ್ವ" ಎಂದು ನೋವಿನ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಳು. ನರ್ಮದೆಯ ಮುಖದ ಎಳಸು, ಕಾಂತಿ, ಉಲ್ಲಾಸ, ಮಾದವ್ವನ ಮುಖ ದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಲೇ ಮುಪ್ಪು ಕವಿಯತೊಡಗಿತ್ತು. ಬೇಗ ಬೇಗ

ತಾಯಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳ ಆರೋಗ್ಯ ಶೂನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಸದಾ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಮಗು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ತನ್ನನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕ ಮಗು, ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಿಸುಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೂರನೆಯ ಮಗು ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಮಾದವ್ವ ಜಜ್ಜಿ ಹೋಗಿದ್ದಳು.

ತಿಮ್ಮಮ್ಮ ನರ್ಮದಾಳನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ನೋಡಿದಳು. ತನ್ನ ಮಗಳು ಉರಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಹೂವಾದರೆ, ಇಹ ಸಂಸಾರದ ಉರಿಯ ಸೋಂಕಿಲ್ಲದೆ, ಆಗ ತಾನೆ ಅರಳಿದ ಪುಷ್ಪದಂತಿದ್ದಳು ನರ್ಮದಾ.

" ಯಾಕೆ ತಿಮ್ಮವ್ವ ಸುಮ್ಮನಾದೆ ?"

"ನೀವು ಹೇಳೋ ಹಂಗೆ ಮಾದಿ ತುಂಬಾ ಬಳಲೋಗವ್ಳೆ ತಾಯಿ. ನಾವು ಬಡವರು. ಬಡವರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಲಗ್ನ ಆದ್ರೂ ಇಲ್ಲ. ಆಗ್ದೇ ಇದ್ರೂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮೀರವ್ವನ್ನ ನೋಡಿ ಯೆಂಗವ್ರೆ ? ಶಾನುಭೋಗರು ರಾಣಿ ಮಡೀಕೊಂಡಂಗೆ ಮಡಗಿದಾರೆ. ಅವರು ಆಕಿದ ಗೆರೆ ದಾಟಾಕಿಲ್ಲ...."

"ಹೌದೇನೇ ಮೀರಾ?"

ನರ್ಮದಾ ಮುಗುಳು ನಗೆಯಿಂದ ಮೀರಳ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ವಿಷಾದದ ನಗೆಯೊಂದು ಮೀರಳ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ತೇಲಿಹೋಯಿತು. ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಸಾಹಸ ಅವಳಿಗಿರಲಿಲ್ಲ.

" ಆಗಲಿ ತಿಮ್ಮವ್ವ, ನೀನು ಹೇಳಿದಾಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶಿವ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಸುಖವೇ ಕೊಟ್ಟಿದಾನೆ ಅಂತ ಏನು ಗೊತ್ತು ?"

" ಹಂಗಾರೆ ಎಷ್ಟು ದಿನಾಂತ ಹಿಂಗೆ ಇರ್‍ತೀರಿ ?"

" ಸಾಯೋವರೆಗೂ ಹಿಂಗೇ ಇರೋಣಾಂತ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದೀನಿ. ಓದಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ನನ್ನ ಅನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ನಾನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತೀನೆ. ಗಂಡಸರ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ನನಗೆ ಬೇಡ."

" ಅಯ್ಯೋ ನಮ್ಮವ್ವಾ," ಎಂದು ತಿಮ್ಮಮ್ಮ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು.

" ಬರ್‍ತೀವಿ ನಾವು " ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೀರಳ ಪರಿವಾರ ಹೊರಟಿತು.

ಮೀರ ಮನೆ ಸೇರಿದಾಗ ಏಳೂವರೆ ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಊಟವಾಯಿತು. ಮೀರ ಗೆಳತಿಯರಿಗೆ ಹಾಸಿಗೆ, ಹೊದಿಕೆ, ದಿಂಬುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದಳು.

ಚಂಪಾ, "ಮೀರಾ, ನೀನೂ ಇಲ್ಲೇ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳೆ" ಎಂದಳು. ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಗೆಳತಿಯರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಸಮಯ ಕಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿತ್ತು. ನರ್ಮದಾ ಕುಹಕದಿಂದ

"ಪಾಪ! ಸುಮ್ಮನಿರು. ಆಮೇಲೆ ಅವಳ ಗಂಡನಿಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಗೇಲಿಮಾಡಿದಳು. ಮೀರ

"ಹಾಗೇನಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇಲ್ಲೇ ಮಲಗುತ್ತೇನೆ" ಎಂದಳು.

"ಮೀರಾ, ಸ್ವಲ್ಪ ಅಡಿಕೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು" ರಾಜು ಕೇಳಿದಳು.

"ತಂದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೀರ ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಹೋದಳು.

ಶಾಮುವಿನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ದೀಪ ಇನ್ನೂ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಶಾಮು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮೀರ ಬಾಗಿಲು ತಳ್ಳಿ ಒಳಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಳು. ಶಾಮು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಅವಳ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಕೂದಲನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಬಣ್ಣದ ರಿಬ್ಬನ್ ಕಟ್ಟಿ ಗೆಳತಿಯರ ಉತ್ತೇಜನದಿಂದ ತಾಂಬೂಲ ಸವಿದು ರಂಗೇರಿದ್ದ ತುಟಿಗಳು, ನಿಂತಿದ್ದ ಭಂಗಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಶಾಮುವಿಗೆ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿ ತೋರಿದವು.

ಮೀರಳ ಸೌಂದರ್ಯ ಶಾಮುವಿಗೆ ಸುರೆಯ ಮತ್ತನ್ನೇರಿಸಿತು. ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಿಂದ ಮಾರ್ದವತೆ ತುಂಬಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ, ಆ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬ ಕಾಮನೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪೇರಿ ಕ್ರೂರವಾದವು.

ಮೀರ ಶಾಮುವಿನಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಹೊಸಿಲ ಬಳಿಯೇ ನಿಂತಳು.

"ಒಳಗೆ ಬರಬಹುದಲ್ಲಾ" ಶಾಮುವಿನ ದನಿ ಗಡುಸಾಗಿತ್ತು.

ಮೀರ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯೂ ಒಳಗಿಡದೆ "ನಾನು ಇವತ್ತು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿ ಹೋಗಲು ಬಂದೆ" ಎಂದಳು.

"ಒಂದು ಲೋಟ ನೀರು ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗು."

ಮೀರ ನೋಟದಿಂದಲೇ ಕೃತಜ್ಞತೆಯರ್ಪಿಸಿ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೀರು ತಂದು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟಳು. ಹಿಂದೆ ಅಗುಳಿ ಹಾಕಿದ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಮೀರ ನಡುಗಿದಳು. ರೋಷ, ಅಳು ಎರಡೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದವು. ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಶಾಮುವಿನ ಬಳಿ ನಿಂತು ದೈನ್ಯದಿಂದ,

"ನಿಮ್ಮ ದಮ್ಮಯ್ಯ, ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಿರಿ. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಐದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಬರ್ತೀನೀಂತ ಹೇಳಿ ಬಂದಿದೀನಿ. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಅವಮಾನ ಮಾಡಬೇಡಿ" ಎಂದಳು.

ಆದರೆ ಶಾಮು ಮಾತನಾಡದೆ ಒರಟಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಎಳೆದ.

" ನೀವು ನನ್ನ ಬಿಡದಿದ್ದರೆ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ."

ಶಾಮು ತನ್ನ ಹಿಡಿತ ಬಿಡದಿದ್ದರೂ ಮೀರಾ ಕೂಗಲಿಲ್ಲ. ಕೂಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಗೆಳತಿಯರೆದುರಿಗೆ ಅಪಮಾನವಾಯಿತೆಂಬ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಾಮುವಿನ ಮುಖ, ಕೆನ್ನೆ, ಕೈಗಳನ್ನು ಪರಚಿ, ಕಚ್ಚಿದಳು. ಶಾಮುವಿನ ಕೆನ್ನೆ ಗೀರಿ ಗಾಯವಾಗಿ ರಕ್ತ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಅವನ ವಜ್ರಮುಷ್ಠಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗುವುದು ಮಾತ್ರ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ತನ್ನ ಬಯಕೆ ಈಡೇರಿದನಂತರ ಶಾಮುವಿನ ಮತ್ತೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ ಇಳಿದುಹೋಯಿತು. ತಾನು ಪಶುವಿನಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ಮೀರ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕುದಿಯುತ್ತ ಬಾಗಿಲೊರಗಿ ನಿಂತು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲೂ ಅವನಿಗೆ ಮುಖವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮೀರಳಿಗೆ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಗೆಳತಿಯರಿಗೆ ಮುಖ ತೋರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ, ಅವರ ವ್ಯಂಗ್ಯ ನೋಟವನ್ನೆದುರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎನಿಸತೊಡಗಿತ್ತು. ತಾನು ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಕರೆದುದೇ

ಅನುಚಿತವಾಯಿತೆಂದುಕೊಂಡಳು. ಶಾಮು ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಮೀರಳನ್ನು ನೋಡಿ,

"ಮೀರಾ" ಎಂದು ಮೃದುವಾಗಿ ಕರೆದ. ಮೀರ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

"ಮೀರಾ, ನನ್ನದು ತಪ್ಪಾಯಿತು. ಬೇಕಾದರೆ ಹೋಗು."

"ನನ್ನ ಮಾತನಾಡಿಸಬೇಡಿ" ಎಂದವಳೇ ಮೀರ ಎದ್ದು ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಲೋಟದಲ್ಲಿದ್ದ ನೀರನ್ನು ಕೈಗೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡು ಮುಖ ಒರೆಸಿ, ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆಚೆಗೆ ಹೋದಳು.

ಗೆಳತಿಯರು ಮಲಗಿದ್ದ ರೂಮು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿತ್ತು. ಮೀರ "ಚಂಪಾ" ಎಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೂಗಿದಳು.

"ಬಾ ತಾಯಿ. ನಿನಗಾಗಿ ಕಾದು ಕಾದು ಸಾಕಾಯಿತು. ನೀನು ಅಡಿಕೇ ಮರ ನೆಡಲು ಹೋಗಿರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡು ದೀಪ ಆರಿಸಿದೆವು."

ಮೀರ ಕುಗ್ಗಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ "ಹಾಳು ಅಡಿಕೆ ಸೀಸೆ ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ರಾಜೂ, ತಗೋ ಅಡಿಕೆ ತಂದಿದೀನಿ" ಎಂದಳು.

"ಸರಿ. ರಾಜು ಕನಸಿನ ಲೋಕ ಸೇರಿ ಯುಗವಾಯಿತು. ಸುಖಪಡೋದಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿರೋಳು ಅಂದರೆ ರಾಜು. ತಲೆ ಊರಿದಾಗ ನಿದ್ದೆ, ಬೇಕಾದಾಗ ಹಸಿವು. ಪುಣ್ಯಾತಗಿತ್ತಿ" ಎಂದಳು ಚಂಪಾ.

"ಕರೆದಾಗ ನಿದ್ದೆ ಬರುವುದು ಒಂದು ದೇವರಿತ್ತ ವರ. ಅವಳು Dickensನ 'fat boy'ನಂತೆ ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಬೇಕಾದರೂ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಪಡೆದಿದಾಳೆ" ಎಂದಳು ನರ್ಮದಾ.

"ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗ ಬಿಡೆ"

ನರ್ಮದಾ ಮತ್ತಷ್ಟು ರಾಜುವಿನ ಕಡೆ ಸರಿದು ತನ್ನ ಮತ್ತು ಚಂಪಳ ನಡುವೆ ಜಾಗ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಳು. ಮೂವರೂ ಹರಟೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದರು. ಅವರಿಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬಂದಾಗ ಎರಡು

ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು.

ನರ್ಮದಾ ಬೆಳಗಾಗುವಾಗಲೇ "ಜೀವನ ಸಪನಾ ಟೂಟಗಯಾ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದ್ದಳು. ರಾಜುವಿನ ಗೊರಕೆ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಚಂಪಾ, ಮೀರ ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕಾಫಿ, ತಿಂಡಿಯಾದ ಕೂಡಲೇ ಮೀರ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ತಮ್ಮ 'ಆಲೆಮನೆ'ಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಗೆಳತಿಯರಿಗೆ ಅವರು ಬಯಸಿದಷ್ಟು ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ, ಬಿಸಿ ಬೆಲ್ಲ ಕೊಬ್ಬರಿಯ ರುಚಿ ತೋರಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ ಸೂರ್ಯ ನೆತ್ತಿಯಮೇಲಿದ್ದ.

ಗೆಳತಿಯರು ಬಂದು ಎರಡು ದಿನವಾಗಿದ್ದರೂ ಶಾಮು ಅವರುಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಾಮುವಿನ ಔದಾಸೀನ್ಯ ಚುಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಮನಸ್ಸಿನ ಅಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಅದುಮಿ ಗೆಳತಿಯರೊಡನೆ ನಗುನಗುತ್ತ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಚಂಪಾ, ರಾಜು, ನರ್ಮದಾ ಐದು ದಿನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದರು.

ಆಮೇಲೆ ನರ್ಮದಾ ಊರಿಗೆ ಹೊರಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಹಠ ಹಿಡಿದಳು. ಮೀರ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತನ್ನೊಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನರ್ಮದಾ

"ನಿನ್ನ ಗಂಡ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಹೋಗಬೇಕಲ್ಲ" ಎಂದಳು.

ಮೀರ ಶಾಮುವಿದ್ದ ರೂಮನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಚಂಪಾ, ನರ್ಮದಾ, ರಾಜು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ

"ನಾವು ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇವೆ" ಎಂದರು.

"ಒಳ್ಳೆಯದು" ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದ ಶಾಮು.

ಮೀರ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನವರೆಗೂ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಅವಳು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದಾಗಲೂ ಶಾಮು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ. ಗಾಡಿಯೆತ್ತುಗಳ ಗಂಟೆ ಸದ್ದು ಕೇಳಿ ಶಾಮು "ಮೀರಾ" ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ಮೀರ ಒಳಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಳು.

"ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರೆಲ್ಲಾ ಹೊರಟುಹೋದರೇನು ?"

"ಹ್ಞೂ."

"ನಾನು ಅವರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ಅವರೇನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ತಾನೇ ?"

ಮೀರ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನಕ್ಕು "ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಮಾತನಾಡಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವಮಾನವಲ್ಲವೆ ?" ಎಂದಳು.

ಶಾಮು ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳುವ ದನಿಯಿಂದ ನುಡಿದ:

"ಮೀರಾ, ನನಗೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿ ರೂಢಿಯಿಲ್ಲ."

ಮೀರ ಹಂಗಿಸುವಂತೆ "ಜೋಯಿಸರ ಮಗಳು ವೆಂಕೂ ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತೀರಿ" ಎಂದಳು.

"ವೆಂಕೂ ನಾನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸಿದ ಮಗು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ನೆಲದ ಮಕ್ಕಳು. ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರು ಆಗತಾನೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಬಂದಿಳಿದವರಂತೆ, ಸಕ್ಕರೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಬೆರೆಸಿದಂತೆ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ದೂರವಿರುವುದು ಕ್ಷೇಮವಲ್ಲವೇ ?"

ಮೀರಳಿಗೆ ಗಂಡ ತನಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಓದಿದವನು ಎಂಬ ಸಂಗತಿ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಚೇಳಿನಂತೆ ಕುಟುಕಿತು. ಮದುವೆಯಾದ ಗಳಿಗೆಯಿಂದಲೂ ಶಾಮು ಸಾಕಷ್ಟು ಓದಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಿಷಯ ಪದೇ ಪದೇ ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗಿಯರಂತೆ ಗಂಡನಾದವನು ತನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಓದಿದವನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಮೀರ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದಳು. ಶಾಮುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮೀರಳಿಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಗೆಳತಿಯರು ಬಂದ ರಾತ್ರಿ ಶಾಮು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿದ ಅತ್ಯಾಚಾರದಿಂದಾಗಿ ಮೀರ ಅಂದಿನಿಂದ ದೈಹಿಕ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹೊಂದಿದಳು. ಗೆಳತಿಯರಿರುವವರೆಗೂ ಅವಳು ಶಾಮುವಿನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಅವನ ವರ್ತನೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಮೀರಳಿಗೆ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನೇ ಹರಿದೊಗೆದು ಎಲ್ಲಾದರೂ ಓಡಿ ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ರಾತ್ರಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ಮೌನವಾಗಿ ಊಟ ಮುಗಿಯಿತು.

ಕಸ, ಮುಸುರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದರು. ಮೀರ ಕತೆಯ ಪುಸ್ತಕವೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಲಿನ ಮಂಕು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತಳು. ಹೊರಗೆ ಹೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಮಳೆ ಹನಿಹನಿಯಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಶಾಮು ಮೀರಳಿಗಾಗಿ ಕಾದು ನೋಡಿದ. ಗಂಟೆ ಹನ್ನೆರಡಾದರೂ ಮೀರಳ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ. ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದ. ಚಳಿಗೆ ದೇಹವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುದುರಿಕೊಂಡು ಕೈಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದು ಮೀರ ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶಾಮು ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಭುಜ ತಟ್ಟಿ,

"ಮೀರಾ, ಮಲಗಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ" ಎಂದ.

"ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಪುಸ್ತಕ ಓದಬೇಕು"

ಶಾಮು ಅವಳ ಕೈಯಿಂದ ಪುಸ್ತಕ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಮಂಕಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ದೀಪವನ್ನು ಊದಿ ಆರಿಸಿದ.

"ಏಳು"

"ನಾನು ಈಗಲೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕತೆ ಓದಬೇಕು."

"ಇಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಛಳಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ."

"ನನಗೆ ಚಳಿಯಿಲ್ಲ."

"ಏಳುತ್ತೀಯೋ ಇಲ್ಲವೋ?" ಶಾಮು ಕಟುವಾಗಿ ಕೇಳಿದ.

ಮೀರಾ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಶಾಮು ಅವಳನ್ನು ಬಲವಂತದಿಂದ ರೂಮಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ "ಮಲಗಿಕೋ" ಎಂದ. ಮೀರ ಹೆದರಿದ ಮಗುವಿನಂತೆ ಮಲಗಿದಳು. ಶಾಮು ರಗ್ಗನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಹೊದಿಸಿ, ಕಿಟಕಿಯ ಕೆಳಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ತನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಶಾಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮೀರಳ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಹೊರಟು ಹೋದ.

ಮೀರಳಿಗೆ ಅವನ ವರ್ತನೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಆ ದಿನ ಪಶುವಿನಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದ ಗಂಡನಿಗೂ, ಈ ದಿನ ತಾನಾಗಿ ರೂಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಗಂಡನಿಗೂ ಬಹಳ ಅಂತರ ವಿದೆಯೆನ್ನಿಸಿತು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮರ್ಜಿಯೇ ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಶಾಮು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿ, ವಿವೇಕದ ಸಲಹೆಯಂತೆ ವರ್ತಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಭಾವನೆ, ಉದ್ವೇಗ, ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳ ದಾಸನಾಗಿದ್ದ. ತನಗೆ ಹಸಿವಾದಾಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿ ಅವರ ತುತ್ತನ್ನು ಅಪ ಹರಿಸುವ ಕ್ರೂರತನವಿದ್ದಷ್ಟೇ, ತನಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲದಾಗ ತನ್ನ ಅನ್ನವನ್ನು ಹಸಿದವರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡುವ ಕರುಣಾಳುವೂ ಆಗಿದ್ದ. ಅವನೆಷ್ಟು ಒರಟಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅಷ್ಟೇ ಮೃದುವಾಗಿಯೂ ಇರಬಲ್ಲನೆಂಬುದು ಮೀರಳಿಗೆ ಆ ದಿನ ತಿಳಿಯಿತು. ತನಗೆ ಅಗತ್ಯ ಕಂಡು ಬಂದಾಗ ಮನನೋಯಿಸಿ ಕ್ರೌರ್ಯದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯ. ತನಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲದಾಗ ಅವಳ ಅನುಮಾನ, ಸಂಶಯ ತಿಳಿದು, ಅವಳು ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡುಗುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದೂಹಿಸಿ ಒರಟಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ, ಒಳಗೆ ಮಲಗಿಸಿ, ತಾನು ರೂಮು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಮೀರ ಚಕಿತಳಾದಳು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮೀರ ಏಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಮು ಅವಳನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ನಗುತ್ತಾ,

"ರಾತ್ರಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ದೆ ಬಂತೇ ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಮೀರ ಅವನ ದನಿಯ ಜಾಡನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಳೆದು ನೋಡಿದಳು. ದನಿಯಲ್ಲಿ ಲವಲೇಶವಾದರೂ ವ್ಯಂಗ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸಂಸಾರ ಚಕ್ರ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಉರುಳತೊಡಗಿತು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಏರುಪೇರಿಲ್ಲದ ಬದುಕು ಸಾಗಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿಯ ಜೀವನದಿಂದ ಮೀರಳ ಬುದ್ಧಿ, ಮನಸ್ಸು ರೋಸಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಆಮೆ ತನ್ನ ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಅಡಗುವಂತೆ ಮೀರ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ತಾನದರ ರಾಣಿಯಾಗಿ ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಬಗೆಯ ಹಗಲುಗನಸುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕತೊಡಗಿದಳು. ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮೀರಳ ಅನ್ಯಮನಸ್ಕತೆ, ಮರೆವನ್ನು ಶಾಮು ಗಮನಿಸಿದ.

ಶಾಮು ಹೊಲದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಮೀರ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ಯೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು

ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ರಮ್ಯವಾದ ಕನಸು ಕಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು.

ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆ. ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಬಿಳಿಯ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ದಾದಿಯರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಿದಾರೆ. ಆಪರೇಶನ್ ಥಿಯೇಟರಿನಲ್ಲಿ ರೋಗಿಯೊಬ್ಬಳು ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈದ್ಯರುಗಳು ಆ ರೋಗಿಗೆ ಆಪರೇಶನ್ ಮಾಡುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಡಾಕ್ಟರ್ ಮೀರಾ ಬಿಳೀ ಜಾರ್ಜೆಟ್ ಉಟ್ಟು, ಬಿಳೀ ಕೋಟು ತೊಟ್ಟು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಇತರ ವೈದ್ಯರುಗಳು ಗೌರವದಿಂದ ಮೀರಳಿಗೆ ದಾರಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮೀರ ಮುಂದೆ ಬಂದು ರೋಗಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿ, ಚಾಕು, ಕತ್ತರಿ ಇಟ್ಟು, ಸೋಪು ಹಾಕಿ ಕೈ ತೊಳೆದು ತನ್ನ ಬಳಿ ಶುಭ್ರವಾದ ಟವಲೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದ ದಾದಿಯೊಬ್ಬಳಿಂದ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕೈ ಚಾಚುತ್ತಾಳೆ.

ಮೀರಳ ಚಾಚಿದ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಯಾರೋ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೀರ ಬಹಿರ್ಮುಖಿಯಾದಳು. ಶಾಮು ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಕುಲುಕುತ್ತಾ "ಮೀರಾ, ಮೀರಾ" ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದ.

"ಏನು ?"

"ಏನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ?"

"ಪುಸ್ತಕ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ."

"ಬರೀ ಸುಳ್ಳು. ಪುಸ್ತಕ ಕೈಲಿದ್ದರೂ ನೀನು ಓದುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ."

"ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ."

"ತುಂಬಾ ಬೇಜಾರಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ?"

"ಹಾಗೇನಿಲ್ಲ."

ಶಾಮುವಿಗೆ ಅವಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಂಬಿದವನಂತೆ ನಟಿಸಿ,

"ಇವತ್ತು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಶ್ರೀರಾಮು, ವೆಂಕಟೇಶು ಬರುತ್ತಾರೆ. ನಾಳೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಬಹುದು. ಅಡಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರಲಿ."

" ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ."

ಶ್ರೀರಾಮು, ವೆಂಕಟೇಶು ಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳಿಯವರು. ಶಾಮುವಿಗೆ ಅವರ ಪರಿಚಯ ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇತ್ತು. ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನೂರಿಗೆ ಬರಲಿದ್ದ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಶಾಮು ಸತ್ಕರಿಸಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದ.

ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಶ್ರೀರಾಮು, ವೆಂಕಟೇಶ ಶಾಮುವಿನೊಡನೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಊಟವಾದೊಡನೆ ಮೂವರೂ ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಅವರ ನಡುವೆ ಒಂದು ಕಟ್ಟು ಎಲೆ, ಒಂದು ಪಾವು ಅಡಿಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದವು. ಹರಟುತ್ತಾ ವೀಳೆಯದೆಲೆಯ ನಾರನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಒಂದು ಕಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಬಂದೀತು ?

" ಶಾಮಣ್ಣ, ಇನ್ನೂ ಕೊಂಚ ಎಲೆ ತರಿಸಯ್ಯ."

ವೆಂಕಟೇಶು ಕೇಳಿದ.

" ಮೀರ, ಸ್ವಲ್ಪ ಎಲೆ, ಅಡಿಕೇ."

ಶಾಮು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದಲೇ ಕೂಗಿದ.

ಮೀರ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ರೂಮಿನೊಳಗೆ ಬಂದಳು. ಅಲ್ಲಿಯ ದೃಶ್ಯ ಅವಳನ್ನು ತಪ್ತಗೊಳಿಸಿತು. ಶ್ರೀರಾಮು, ವೆಂಕಟೇಶ ಅವಳ ಮೆಚ್ಚಿನ ಸೋಫಾದ ಮೆತ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಅವರ ಕೊಳಕು ಕಾಲನ್ನು ಮುದುರಿಕೊಂಡು, ಅಂಗೈಯಿಂದ ಮುಂಗಾಲನ್ನು ನೀವಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅವರ ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನ ಸುಣ್ಣವೆಲ್ಲಾ ಸೋಫಾದ ಗೌಸಿಗೆ ಒರೆಸಲ್ಪಟ್ಟು, ತಾಂಬೂಲದ ಕೆಂಪು ಚುಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ರತ್ನಗಂಬಳಿಯ ಮೇಲೆಲ್ಲ ವೀಳೆಯದೆಲೆಯ ನಾರುಗಳು, ಬೀಡಿಯ ತಂಡುಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇದಿ ಎಸೆದ ಬೀಡಿಯ ತುಂಡಿನಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೊಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮೀರ ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆರಿಸದ ಬೀಡಿಯ ತುಂಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಂಡ ರತ್ನಗಂಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ನೇಯ್ದಿದ್ದ ಹೂವಿನ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಮೀರ ಬೀಡಿಯನ್ನು

ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿದು ಆರಿಸಿ, ಗಂಡನ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ನೋಡಿ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಶಾಮುವಿನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೊರಟು ಹೋದ ನಂತರ ವೀರ ಶಾಮುವನ್ನು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು.

"ಚಂಪಾ, ರಾಜು ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು, ತೊಲೆಗೆಲ್ಲಾ 'ಜೀವನ ಸಪನಾ ಟೂಟಗಯಾ' ಬಂದಿದೆ ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲಾ ಈಗ ಸೋಫಾ, ರತ್ನಗಂಬಳಿಯ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೇ ಸಂಚಕಾರ ಬಂದಿದೆ."

"ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ವೀರಾ? ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ?"

"ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಡಿ ಬಿಸಾಡಬೇಡಿ. ಸೋಫಾ ಇರುವುದು ಸುಣ್ಣದ ಕೈ ಒರಸುವುದಕ್ಕಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಿ ನಿಮ್ಮ ಟವಲು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು."

"ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಲು ಸಂಕೋಚವಾಯ್ತು. ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವವರಿಗೆ 'ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ' ಎಂದು ಹೇಳಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ?"

"ನನ್ನ ಕೇಳಿದ್ದರೆ ಒಂದು ತಗಡಿನ ತಟ್ಟೆ ಕೊಟ್ಟು ಇದನ್ನೇ ash-trey...."

"ನಾನು ಅವರು ಬೀಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಂಡ ಆರಿಸದೇ ರತ್ನಗಂಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ಎಸೆಯುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ."

ವೀರ ಸುಟ್ಟು ಹೋದ ಭಾಗವನ್ನು ಬೆರಳಿನಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ "ಸೊಗಸಾದ ರತ್ನಗಂಬಳಿಯನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿದರು" ಎಂದು ಗೊಣಗಿದಳು.

ಒಂದು ವಾರದಿಂದಲೂ ವೀರಳ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಒಂದು ಚೆಂಬು ಬಿಸಿನೀರು ಮೈಮೇಲೆ ಬಿದ್ದೊಡನೆಯೇ ತಲೆ ತಿರುಗಿದಂತಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲಿಟ್ಟಿತ್ತು. ವೀರ ಬಚ್ಚಲು ಕಟ್ಟೆಯನ್ನೊರಗಿ ಎರಡು ಗಳಿಗೆ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇಗ ಸ್ನಾನ ಮುಗಿಸಿ ಈಚೆಗೆ ಬಂದಳು. ಜಡೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡು

ಕುಂಕುಮವಿಡಲು ಕನ್ನಡಿ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಾಗ ಮೀರ ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತ ಕಪ್ಪು ಉಂಗುರ ಮೂಡಿರುವುದನ್ನು ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಗಮನಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಬೆರಳಿನಿಂದ ಕಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಕೈಯಾಡಿಸಿದಳು. ಕೆಂಪಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬೆರಳು, ಬಿಳಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. 'ಏಕೆ ಹೀಗಾಗಿದೇನೆ' ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮಣಿಕಟ್ಟನಿಂದ ತೋಳಿನವರೆವಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಸಿದಾಗ ಮೀರಳಿಗೆ ತಾನು ಬಡವಾಗಿದ್ದುದರ ಅರಿವಾಯಿತು. ಮೊದಲು ಅಲುಗಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಚೋಲಿ ರವಿಕೆಯ ತೋಳು ಈಗ ಸಡಿಲವಾಗಿತ್ತು. ದುಂಡಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ತೋಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಕರಗಿತ್ತು.

ಮೀರಾ ಹಣೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದಳು. ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವೆಂಕಮ್ಮನವರಿಗೆ

"ಬಾಳೇಕಾಯಿ ಉಪ್ಪೇರಿಮಾಡಿ. ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಾಳೆಗೊನೆಯಿಂದ ಎಂಟು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಈಳಿಗೆಮಣೆ, ಮೊರವನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಕೈಗೆ ಕಡಲೇಕಾಯಿ ಎಣ್ಣೆ ಸವರಿಕೊಂಡು, ಬಾಳೆಕಾಯಿಯ ಸಿಪ್ಪೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿ ತಲೆ ತಿರುಗಿದಂತಾಯಿತು. ಮೀರ ಕಾಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಮೊಳಕಾಲಮೇಲೆ ತಲೆಯಿಟ್ಟು ಕುಳಿತಳು. ಒಲೆ ಊದುತ್ತಿದ್ದ ವೆಂಕಮ್ಮನವರು

"ಮೀರ, ಇದ್ದಿಲು ಡಬ್ಬ ಈಕಡೆಗಿಡು" ಎಂದರು.

ಮೀರ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮೀರಳಿಂದ ಉತ್ತರ ಬರದಿರಲು ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಹಿಂದಿರುಗಿ, ಮೀರ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಕುಳಿತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ,

"ಯಾಕೇ ತಾಯಿ, ಬೆರಳು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡೆಯಾ? ನೀನು ಹೋಗಿ ಬೆರಳಿಗೆ ಒದ್ದೆ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೋ. ನಾನೇ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ" ಎಂದರು.

"ಬೆರಳಿಗೇನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ."

"ಹುಷಾರಾಗಿದೀಯೋ ಇಲ್ಲವೋ?"

" ಯಾಕೋ ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲಿಟ್ಟು ತಲೆ ತಿರುಗಿದ ಹಾಗಾಯಿತು."

" ಹೋಗಿ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಮಲಗಿಕೋ. ಶಾಮಣ್ಣ ಗದ್ದೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದಮೇಲೆ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಊಟಮಾಡುವಿಯಂತೆ."

ಮೀರ ಎದ್ದುನಿಂತು "ಬಾಳೆಕಾಯಿ ಬಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ತೆಳುವಾಗಿ ಕೊರೆದು, ಕೆಂಪಗೆ ಕರಿಯಿರಿ. ಉಪ್ಪೇರಿ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಆಸೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ರೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಹಾಸಿಗೆ ಉರುಳಿಸಿ ಮೈತುಂಬ ಹೊದ್ದು ಮಲಗಿದಳು.

ಶಾಮು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು " ಮೀರಾ, ಮೀರಾ " ಎಂದು ಕರೆದಾಗ ಮೀರಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು.

" ಗಂಟೆ ಎಷ್ಟು ?"

" ಒಂದೂವರೆ- ಊಟಮಾಡೋಣ ಏಳು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡೆ ? ಹುಷಾರಾಗಿದೀ ತಾನೇ ?"

" ಹ್ಞೂ."

ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಗಂಡ, ಹೆಂಡತಿಗೆ ತಟ್ಟೆ ಹಾಕಿ ನೀರಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಶಾಮು ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಬಡಿಸಿದ ಉಪ್ಪೇರಿಯ ರುಚಿ ನೋಡಿ "ಸೊಗಸಾಗಿದೆ" ಎಂದ. ಮೀರಳಿಗೆ ಒಂದು ಬಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡೊಡನೆ ಓಕರಿಕೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಅವಳು ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಉಪ್ಪೇರಿಯನ್ನು ತಟ್ಟೆಯ ಒಂದು ಮೂಲೆಗೆ ತಳ್ಳಿದಳು.

" ಯಾಕೆ ಮೀರಾ, ಉಪ್ಪೇರಿ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲವೇ ?"

" ಸೇರ್ರದೇ ಏನು. ಯಾಕೋ ಇವತ್ತು ಬೇಕಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಮೀರ ಸಾರನ್ನವನ್ನು ಕಲಸಿ ಸೇರದಿದ್ದರೂ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಅಗುಳುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಸಂದೇಹದಿಂದ ಮೀರಳ ಊಟ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಅನುಭವದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮೀರಳ ರೋಗದ ಛಾಯೆ ಆಗಲೇ ಹೊಳೆದಿತ್ತು. ಊಟ ಮುಗಿದೊಡನೆ ಶಾಮು ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಹೋದ. ವೆಂಕಮ್ಮ ಮೀರಳ ಬಳಿ ನಿಂತು,

" ಯಾಕೆ, ಊಟ ಸೇರಲ್ಲವೇ ?" ಎಂದರು.

" ಇಲ್ಲ."

" ಉಪ್ಪೇರಿ ಆಸೆಪಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿದೆ ?"

" ಹೌದು. ಆದರೆ ಈಗ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ವಾಂತಿ ಬರುತ್ತದೆ."

" ಎಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೇ ಲಕ್ಷಣಗಳು."

ಮೀರ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ತಲೆಯೆತ್ತಿ "ಒಳ್ಳೇ ಲಕ್ಷಣ! ಹಾಗೆಂದರೆ?" ಎಂದಳು. ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ನಕ್ಕು,

"ನೀವು ಎಷ್ಟು ಓದಿದರೇನು ಬಂತು ? ಹಾಗೆಂದರೆ ಮಗನೋ, ಮಗಳೋ ಬರುತ್ತಾಳೆ ಅಂತ" ಎಂದರು.

ಮೀರಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಅಗಲವಾದವು. ನಿಜಸಂಗತಿಯರಿತ ಮನಸ್ಸು ಕುಗ್ಗಿತು. ಸಪ್ಪೆ ದನಿಯಿಂದ

" ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ನನಗೆ ಮಗು ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ" ಎಂದಳು.

" ನಾವು ಬೇಕು, ಬೇಡ ಅಂತ ಹೇಳೋದಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ತಾಯಿ? ದೇವರು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾವು ಬೇಡಾಂತ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯೇ ?"

ಮೀರಳಿಗೆ ಬೇಗ ತಾಯಿಯಾಗುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾದ ಗೆಳತಿಯರನೇಕರು ವರ್ಷದೊಳಗೆ ತಾಯಿಯರಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರ ಅವರನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ತಾನು ಮದುವೆಯಾದ ಎಂಟು ತಿಂಗಳುಗಳೊಳಗೇ ತಾಯಿಯಾಗುವ ಸೂಚನೆ ಕಂಡು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರ ಅಧೀರಳಾದಳು. ಹೆಣ್ಣಾದವಳಿಗೆ ಮಗು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಮೂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನಪಹರಿಸುವ ಜೀವಿ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಳು. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರು ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನೂ, ನಾಗರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರ ಬಾಯಿ ಸೊಟ್ಟು ಮಾಡಿ "ಅವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ" ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳೂ, ಮಗುವೂ ಎಂದೂ ಸಮೀಪ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳೇ ಶ್ರೀಪಾದುವಿಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಗೆಳತಿಯರ ಚಿಕ್ಕ ತಂಗಿಯರು, ಪುಟ್ಟ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಒಂದು ಬಾರಿ ಕೆನ್ನೆ ಹಿಂಡುವುದರಲ್ಲೇ ಅವಳ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಬಾಂಧವ್ಯ

ಕೊನೆಗೊಂಡಿತ್ತು. ಗೋಪಣ್ಣನ ಮಗು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿನ ಕಿಶೋರನ ಪರಿಚಯ ಮೀರಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಿತ್ತು. ಕೆಂಪಗೆ, ಮೃದುವಾಗಿದ್ದ ಅದರ ಕೈಕಾಲುಗಳು, ಯಾವುದೊಂದು ಆಕೃತಿಯೂ ಇಲ್ಲದ ಆ ಮಾಂಸದ ಮುದ್ದೆ ಅವಳಿಗೆ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ತಾನು ತಾಯಿಯಾಗಲಿರುವೆನೆಂಬ ಸಂಗತಿ ಅವಳನ್ನು ಬೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

ಮೀರ ಶಾಮುವಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗಾಗ್ಗೆ 'ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ದಿನ ನೋಡೋಣ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಮತ್ತೊಂದು ವಾರ ಕಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮೀರ ಬಯಕೆ ಸಂಕಟದಿಂದ ತೀರ ಸುಸ್ತಾಗಾದಳು. ತಿಂದ ಒಂದಗುಳೂ ದಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಸಮಯದ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಮು, ಮೀರ ಬಡವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಕಾರಣ ಕೇಳಿದಾಗ ಮೀರ ಇಲ್ಲದ ನಗು ಬರಿಸಿಕೊಂಡು "ಏನಿಲ್ಲ" ಎಂದುಬಿಟ್ಟಳು.

ಒಂದು ದಿನ ಸಂಜೆ ಶಾಮು ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಲು ಒಳಗೆ ಬಂದ. ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ರಾಗಿ ರೊಟ್ಟಿ, ಬೆಣ್ಣೆ, ಚಟ್ನಿ ಅವನ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಗೋಡೆಯೊರಗಿ ನಿಂತು,

"ಶಾಮಣ್ಣ, ಮೀರಾ ಹುಷಾರಾಗಿಲ್ಲ. ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೋಪ್ಪ. ಅವಳಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಡ" ಎಂದರು.

ಶಾಮು ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಚೂರು ಮಾಡುತ್ತಾ

"ನಾನು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಹುಷಾರಾಗಿದೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದಳು. ಅವಳಿಗೆ ನಾನೇನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೀನಿ ಹೇಳಿ ಅತ್ತೆ ?" ಎಂದ.

"ಹಾಗಲ್ಲಪ್ಪ. ಮೀರಾ ತೀರ ಕುಗ್ಗಿದ್ದಾಳೆ. ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಏನಾದರೂ ಲೇಹ, ಕಷಾಯ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡು. ದೇಹದಲ್ಲಿ ರಕ್ತವೇ ಇಲ್ಲ. ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡು ಹತ್ತಿಯ ಹಾಗಾಗಿದ್ದಾಳೆ."

ಶಾಮು ಗಾಬರಿಯಿಂದ "ಪಂಡಿತರನ್ನು ಕರೆಸುವಷ್ಟು ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಟ್ಟಿದೆಯೇ ?" ಎಂದ.

ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ನಕ್ಕು "ನಿನಗೇನು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ವಂಶೋದ್ಧಾರಕನ್ನ ಅವಳು ಹೊತ್ತಿದಾಳೆ. ಆದುದರಿಂದ ಜೋಪಾನವಾಗಿ ನೋಡಿಕೋ ಅಂತ ಹೇಳಿದೆ" ಎಂದರು.

ಶಾಮುವಿನ ಮುಖ ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ಊರಗಲವಾಯಿತು ಅವನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಅಮಿತ ಪ್ರೇಮ. ಊರಿನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಕೊಬರಿ, ಬೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ಆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ತಾನೂ ಮಗುವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಈಗ ತಾನು ಪುಟ್ಟ ಮಗುವೊಂದರ ತಂದೆಯಾಗಲಿರುವೆನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಾಮು ಪುಲಕಿತನಾದ. ಕಾಫಿಯನ್ನು ಒಂದೇ ಗುಟುಕಿಗೆ ಮುಗಿಸಿ ಕಣ್ಣು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು,

"ನಿಜವಾಗಿಯೂ !" ಎಂದ.

"ಹೌದು ಶಾಮಣ್ಣ."

ಶಾಮು ಎದ್ದು "ಮೀರಾ ಎಲ್ಲಿ ?" ಎಂದ.

"ಎಲ್ಲೋ ಕಾಣೆ."

ಶಾಮು ಮೀರಳನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದ. ಅವಳ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದ.

ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಿಲು ವಿಶಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ತೆಂಗು, ಮಾವಿನ ಮರಗಳಿದ್ದವು. ಹಳೆಯ ಮಾವಿನ ಮರವೊಂದರ ಬುಡದ ಹಿಂದೆ ಹಸಿರು ವಾಯಿಲ್ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು ಗಾಳಿಗೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಾ ಮರದ ಹಿಂದೆ ಇಣುಕಿಣುಕಿ 'ಒಡತಿ ಇಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ' ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿತು. ಅವಳಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನರಿತ ಶಾಮು ಮೆಲ್ಲನೆ ಹಿಂಭಾಗದಿಂದ ಹೊರಟು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸದ್ದುಮಾಡದೇ ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತ. ಮಾವಿನ ಮರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಸಣ್ಣ ಹುತ್ತವೊಂದಿತ್ತು. ಶಾಮು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮೀರ ಆ ಹುತ್ತದ ಮೇಲೆ ಬಗ್ಗಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಕಿತ್ತಳು. ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದ ಎಡ ಅಂಗೈ ಮೇಲೆ ಹೆಂಟೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಬಲಗೈ ಬೆರಳಿನಿಂದ ಹೆಂಟೆಯನ್ನೊಡೆದು ಹೊಸಕಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿದಳು. ಸಣ್ಣ ಕಲ್ಲು ಬೆರತಿದ್ದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲೇ ಕೇರಿ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದ

ತಿಳಿಯಾದ ಹಸಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಳು.

"ಮೀರಾ."

ಮೀರ ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದು ಬಲಗೈಲಿದ್ದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿ "ಏನು ?" ಎಂದಳು.

"ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದೀಯಾ ?"

ಮೀರಳ ಬಿಳುಪೇರಿದ್ದ ಕೆನ್ನೆಗಳು ತಿಳಿಗೆಂಪಾದವು.

"ಏನೂ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು.

"ಏನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ ?"

"ಏನಿಲ್ಲ !"

ಶಾಮು ಅವಳ ಬಲಗೈ ಹಿಡಿದು, ಹಿಡಿಯನ್ನು ಮೃದುವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿದ. ಅಂಗೈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಾದ ಮಣ್ಣು ಹುಡಿ ಹುಡಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಮೀರಳಿಗೆ ತಲೆ ಎತ್ತಲು ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ಶಾಮು ನಕ್ಕು,

"ಓಹೋ, ಈ ಮಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆಯಾ ? ಇಂತಹ ಬಯಕೆಗಳಾದರೆ ಸುಖವಾಗಿ ಪೂರೈಸಬಹುದು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಹುತ್ತದಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಹೆಂಟೆಯೊಂದನ್ನು ಕಿತ್ತು ಪುಡಿಮಾಡಿ, ಸುಮಾರು ಒಂದು ಬೊಗಸೆಯಷ್ಟಾದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಅವಳ ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದು "ತೆಗೆದುಕೋ" ಎಂದ.

"ನನಗೆ ಬೇಡ."

"ಇದು ನಿನ್ನ ಬಯಕೆ ಅಲ್ಲವೇ ?"

"ಹಾಗಾದರೆ ಮಣ್ಣು ತಿನ್ನಿಸುವುದರಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಬಯಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತೀರೇನು ?"

ಶಾಮು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ ಅವಳ ಸೊಂಟದ ಸುತ್ತ ಕೈ ಹಾಕಿ,

"ನನ್ನ ಮಗು ಏನು ಬಯಸಿದರೂ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಯಸಬಾರದು" ಎಂದ.

ಮೀರ ಅವನ ಕೈ ತಳ್ಳುತ್ತಾ "ಯಾರಾದರೂ ನೋಡಬಹುದು. ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾರಿನ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ" ಎಂದಳು.

" ರಾಣಿಯವರ ಅಪ್ಪಣೆ. "

" ಈ ಹುತ್ತ ಒಡೆಸಿ, ಮರಳು ತರಿಸಿ ಹಾಕಿಸಿದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಹುತ್ತ ಏಳುವುದಿಲ್ಲ ! "

" ನಾನು ಹುತ್ತ ಒಡೆಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನ ಗತಿ ಏನು ? "

" ಅಯ್ಯೋ ಒಡೆಸಿ ಬಿಡಿ. ಆ ಮೇಲೆ ಹಾವು ಬಂದು ಸೇರಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. "

" ಅತ್ತೆ ರೊಟ್ಟಿ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ರುಚಿ ನೋಡು ಬಾ. "

" ನನಗೆ ಅದು ಸೇರೋದಿಲ್ಲ ! "

" ಹಾಗಾದರೆ ನಿನಗೆ ಏನು ಸೇರುತ್ತದೆ ? ಹೋಗಲಿ, ನಾನು ಕೊಡುವುದನ್ನು ತಕರಾರಿಲ್ಲದೇ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಾ ? "

ಮೀರ ಕೊರಳು ಕೊಂಕಿಸಿ " ಊಹ್ಞೂ. ನೀವು ಕೊಡುವುದ ರಿಂದ ನನ್ನ ಹಸಿವು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಹಣ್ಣು ತರಿಸಿಕೊಡಿ " ಎಂದಳು.

" ನೀವು ತಿಂಡಿ ತಿಂದು ಬನ್ನಿ. ನಾನು ಪುಸ್ತಕ ಓದುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ " ಮೀರ ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಹೇಳಿದಳು.

ಶಾಮು ಎಳೆಯ ಮಗುವಿನಂತೆ " ನೀನೂ ಅಲ್ಲೇ ಬಾ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನೂ ತಿನ್ನೋದಿಲ್ಲ " ಎಂದ.

ಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಮೀರ ಬೆಳದಿಂಗಳೂಟ ಬಯಸಿದಳು.

ಕೆರೆಯ ದಡಕ್ಕೆ ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದರು. ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಬಿಸಿ ಬೇಳೆ ಹುಳಿಯನ್ನ, ಮೊಸರನ್ನ, ಹಪ್ಪಳ ಸಂಡಿಗೆಯ ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಕೆರೆಯ ದಡ ಸೇರಿದಾಗ ಚಂದಿರ ಆಗ ತಾನೇ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಮೇಲೇರುತ್ತಿದ್ದ. ಕಿತ್ತಳೇ ಹಣ್ಣಿನ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಚಂದ್ರ ಮೇಲೇರುತ್ತಾ ಕಿರಿದಾಗಿ ಹಳದೀ ವರ್ಣ ತಾಳಿದ್ದ. ಶುಭ್ರಾಕಾಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಚಂದ್ರನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಿತ್ತು. ಆಗೊಮ್ಮೆ, ಈಗೊಮ್ಮೆ ಕಸ, ಕಡ್ಡಿ ನೀರಿನೊಳಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ತರಂಗಗಳೆದ್ದು, ಪ್ರತಿಬಿಂಬ

ತರತರನೆ ನಡುಗಿ ಕ್ರಮೇಣ ಒಂದಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ನಿಂಗ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಅವುಗಳ ಮುಂದೆ ಹುಲ್ಲು ಹಾಕಿದ. ಮೀರ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದಳು. ಶಾಮುವಿನ ಮುಂದೆ ಎಲೆ ಹಾಕಿ

" ನಿಂಗಾ, ನೀನೂ ಬಾ " ಎಂದು ಮೀರ ಕರೆದಳು.

ನಿಂಗ ನಸುನಾಚಿ, "ನೀವು ಉಣ್ಣಿ. ನಾನು ಆಮೇಲೆ ಬತ್ತೀನಿ" ಎಂದು ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋದ. ಶಾಮು ಮೀರಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ,

" ನಿಂಗ ಬುದ್ಧಿವಂತ " ಎಂದ.

ಅವರ ಊಟ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಉಪಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶಾಮು ಕೀಟಲೆಗೆ ಕೇಳಿದ: "ಮೀರಾ, ನೀನು ಮಗನ ತಾಯಿಯೋ, ಮಗಳ ತಾಯಿಯೋ ?"

ಮೀರ ಬೇಸರದಿಂದ "ನನಗೆ ಯಾವುದೂ ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಯಾವುದಾದರೂ ಸರಿ" ಎಂದಳು.

"ನನಗೇನೋ ಮಗಳು ಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆ ಮನೆ ಬಿಕೋ ಎನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಮನೆ ತುಂಬಿದ ಹಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮನೇ ತುಂಬ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೇ ಚೆನ್ನ. ನಂದಗೋಕುಲದ ಹಾಗಿರುತ್ತದೆ."

"ಏನು ಚೆನ್ನವೋ ? ನನಗೇನೋ ಈ ಬಾರಿ ಸುಖವಾಗಿ ವೈ ಕಳೆದರೆ ಸಾಕು ಎನಿಸಿಬಿಟ್ಟದೆ."

"ನಿನಗೆ ಒಂದೇ ಮಗು ಸಾಕೇ ಮೀರಾ ?"

"ನನಗೆ ಒಂದು ಮಗುವೂ ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಒಂದೇ ಮಗು ಸಾಕು ಎಂದು ಹೇಳಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ."

"ನನಗೇನೋ ಆರು ಜನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, ಮೂರು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿರಲು ಆಸೆ."

ಮೀರ ಬೆಚ್ಚಿ "ಅಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಮುಗಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ" ಎಂದಳು.

ಶಾಮು ಅರ್ಥವಾಗದ ದನಿಯಲ್ಲಿ "ಯಾಕೆ, ಅದರಿಂದ ನಿನಗೇನು ನಷ್ಟ?" ಎಂದ

"ಮಕ್ಕಳೇನು ಆಕಾಶದಿಂದ ಉದುರುತ್ತವೆ ಅಂತ ಭಾವಿಸಿದಿ

ರೇನು ? ಗಂಡಸಿಗೆ ಮಗುವಿನ ಬೆಲೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೇನು ? ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳು ಹೊತ್ತು ಹೆರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವೇ ? ಒಂದು ಮಗುವಿಗಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ರಕ್ತ, ಮಾಂಸವನ್ನು ಹಂಚಬೇಕು. ಕೆಲವು ಬಾರಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಪಣವಾಗಿಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭವೂ ಬರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಅಲ್ಪ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲಿದ್ದರೂ ಕರುಣೆಯಿಲ್ಲದ ರಕ್ಕಸನಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ ಗಂಡು. ಒಂಭತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆರುವುದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಮಾಧಿ ಸಿದ್ಧವಾದಂತೆಯೇ ಸರಿ."

ಶಾಮು ಮೃದುವಾಗಿ ಕೇಳಿದ: "ನಿನಗೆ ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಆಸೆ ಯಿಲ್ಲವೇ ?"

ಮೀರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ತಲೆ ಅಲುಗಿಸುತ್ತಾ "ಊಹ್ಞೂ, ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ" ಎಂದಳು.

ಶಾಮು ಮೂಕನಾದ. ಗಂಡಾದ ತಾನು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುವಾಗ ಪ್ರೇಮಸ್ವರೂಪಿಣೀ ಹೆಣ್ಣು, ತನ್ನ ಹೃದಯಾಂತರಾಳ ದಲ್ಲಡಗಿದ್ದ ತಾಯ್ತನವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ 'ಮಕ್ಕಳು ಬೇಡ' ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನೇ ನಂಬಲಾರದಾದ.

ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯು ತ್ತಿತ್ತು. ವಿಷಯದಾಸೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೆರುವ ಯಂತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಗಂಡಸರ ಪಶುತ್ವ ಅವಳಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿತ್ತು. ಇಡೀ ಗಂಡಸರ ಜಾತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ದ್ವೇಷ, ತಿರಸ್ಕಾರ ಅವಳಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ದೇವರು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗಂಡಸಿಗೂ ಪ್ರಸವವೇದನೆಯರಿವು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಹೆಂಗಸು ಉಳಿದಾಳು ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸು ಓಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೀರ ತನ್ನೂಟವನ್ನೂ ಮರೆತು ಕುಳಿತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಮು,

"ಊಟ ಮಾಡು ಮೀರಾ" ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ.

ಅಂದಿನ ಬೆಳದಿಂಗಳೂಟ ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದಲೇ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಪರಸ್ಪರ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ತಂಪಾದ ಚಂದ್ರಿಕೆಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಬಿಸಿ ಮಾಡಿದವು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಶಾಮುವಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಅಪರಾಧಿ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬರತೊಡಗಿತ್ತು. ಮುದ್ದಿನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಬೇಡದ ಬಸಿರನ್ನು ತಾನು ಹೊರೆಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಭಾವೋದ್ವೇಗಗಳ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾದ ಶಾಮು ಏನು ಮಾಡಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮೀರಳ ಊಟ ಉಪಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಕೊರತೆ ಬಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಪ್ರತಿದಿನ ಸಂಜೆ ಆರು ಗಂಟೆಯಾದ ಕೂಡಲೇ ಇಬ್ಬರೂ ಸುತ್ತಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳು ತೀರ ದುರ್ಬಲಳಾದಾಗ ಪಂಡಿತರ ಕಷಾಯ ಅವಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಚೇತನಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೀರಳಿಗೆ ತಾಯಿಯಾಗುವುದು ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ತುಂಬಿ, ತನ್ನ ಮಗು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಿದಾಗ, ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಾರ್ದವತೆ, ಕೋಮಲ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅವಳೆದೆ ತುಂಬಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ತನ್ನ ಮಗು ಹೇಗಿರುವುದೆಂಬ ಹುಚ್ಚು ಭಾವನೆ ಅವಳಿಗೆ ಬಂದು ಆ ಗಳಿಗೆಯೇ ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡುವ ತೀವ್ರ ಹಂಬಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ವೆಂಕಮ್ಮನವರ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿ, ಶಾಮುವಿನ ಮೋಹದ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಅವಳು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಮೀರಳಿಗೆ ಐದು ತಿಂಗಳು ತುಂಬಿದೊಡನೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಂದ ಕಾಗದ ಬಂತು. ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಗಳನ್ನು ತವರಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿಯೂ ಅವಳನ್ನು ತಾವೇ ಬಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಾಗಿಯೂ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಮೀರ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಕಾಗದ ಓದಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನದಿಂದ ಅವಳ ಬಾಳು ಮರಗಟ್ಟಿಹೋಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಶಾಮುವಿಗೆ ಮೀರಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ಹೆರಿಗೆಯಾದುದರಿಂದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂಜರಿದು, ಕೊನೆಗೆ ಮೀರಳ ಹಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ತವರಿಗೆ ಕಳಿಸಲು ನಿಶ್ಚೈಸಿದ.

ಮೀರಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನನ್ನಗಲಿ ಯುಗಯುಗಗಳು ಕಳೆದಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಬರುವ ದಿನ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನೆದುರು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಳು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಗಾಡಿ ಕಂಡೊಡನೆ ವೇಗವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಗಾಡಿಯ ಹಿಂದೆ ಬಂದು "ದೊಡ್ಡಪ್ಪಾ" ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ಒಳಗೆ ಅಳಿಯನೊಡನೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮೀರಳ ದನಿ ಕೇಳಿ "ಗಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಪ್ಪ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದರು. ಶಾಮು ಅವರೊಡನೆ ತಾನೂ ಇಳಿದು ನಿಂಗನಿಗೆ "ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗು. ನಾವು ಬರುತ್ತೇವೆ" ಎಂದ.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮೀರಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೈಯಾಡಿಸಿ,

"ಯಾಕೆ ಮಗು, ಬಳಲಿ ಹೋಗಿದೀಯಾ ?" ಎಂದರು.

"ಇಲ್ಲ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. ಬಳಲುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೇನಾಗಿದೆ ?"

ಮೊದಲು ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯಂತೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಾ, ಬಳುಕುತ್ತಾ ನಡೆಯುವುದನ್ನೇ ಕಾಣದಿದ್ದ ಮೀರ ಈಗ ತುಂಬಿದ ಹೆಂಗಸಾಗಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬಣ್ಣ ತಿರುಗಿದ ಬಸುರಿ, ಮೀರ ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಯೊಡನೆ ತಮಗೆದುರಾದಾಗ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮಗಳ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಚೆಲುವು ನೋಡಿ ಹೆಮ್ಮೆ ತಾಳಿದರು. ಮೀರ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ನೂರಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೊರಟರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದ ಮೂರನೆಯ ದಿನವೇ ಹೊರಡುವುದಾಗಿ ಶಾಮುವಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಶಾಮುವಿನ ಬಲವಂತದಿಂದ ಅವರು ಎರಡು ದಿನ ಉಳಿಯಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಶಾಮುವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮೀರಳ ಅದೃಷ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂತಸಪಟ್ಟರು.

ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಗೆ ಭಾರಿ

ಔತಣವಾಯಿತು. ಮೀರ ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಹೊರಡುವ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಶಾಮು, ಮೀರ, ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ವರಾಂಡಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು "ಈಗಲೂ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಬಂದು ಬಿಡು ಶಾಮಣ್ಣ. ಎರಡು ದಿನವಿದ್ದು ಹಿಂದಿರುಗುವಿಯಂತೆ" ಎಂದರು. ಮೀರ ಶಾಮುವಿನ ಮುಖ ನೋಡಿದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು "ನೀವೂ ಬನ್ನಿ" ಎಂದು ಬೇಡಿದವು.

"ಇಲ್ಲ ಮಾವ. ನಾನೀಗ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನಾವಾಗಲಾದರೂ ಬರುತ್ತೇನೆ."

"ನಮ್ಮ ಗೋವಿಂದನ ಮದುವೆಗೆ ಬರಲೇ ಬೇಕಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ಮೊದಲನೇ ವಾರದಲ್ಲಿ ಅಂತ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದೆ."

"ಯಾವೂರ ಹುಡುಗಿ?"

"ಮೈಸೂರಿನದೇ ಹುಡುಗಿ. ಇಂಟರ್ ಪಾಸು ಮಾಡಿದಾಳೆ. ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಟಲು ಅನ್ನ ತಿಂದು ಸಾಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಗೋಪೀನೂ ಬೊಂಬಾಯಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಾನೆ."

"ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ರಾಧಾ ಊರಿಗೆ ಬಂದಳಾ?"

"ಸುಬ್ಬರಾಯರೇ ಹೋಗಿ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಈಗ ಅವಳಿಗೆ ಹೆರಿಗೆಯ ದಿನ."

"ಕಿಶೋರ ಹೇಗಿದಾನೆ?"

"ಅವನಿಗೇನು ಪೈಲ್ವಾನ ಇದ್ದ ಹಾಗಿದಾನೆ. ಅಸಾಧ್ಯ ತುಂಟ. 'ತಾತ' ಎಂದು ಬಂದು ಹೆಗಲೇರಿ ಕುಳಿತು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವನನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಶಾಮಣ್ಣ, ನಾಳೆ ನೀನೂ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು."

ಶಾಮು ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಹೇಳಿದ "ನೀವು ಅನ್ಯಥಾ ಭಾವಿಸಬೇಡಿ ಮಾವ. ಗೋವಿಂದನ ಮದುವೆಗೆ ಖಂಡಿತ ಬರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದ.

ಮೀರಾ ಆಕಳಿಸಿದಳು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ "ಹೋಗು ತಾಯಿ. ಮಲಗಿಕೋ. ನಾನೂ ಮಲಗುತ್ತೇನೆ"

ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದ್ದರು.

ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಶಾಮು, ಮೀರ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಂಡನೊಡನೆ ಎಷ್ಟೇ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿದ್ದರೂ, ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನ ಎಷ್ಟೇ ಬೇಸರ ತಂದಿದ್ದರೂ ಮೀರಳಿಗೆ ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ತಾನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವುದೆಂದಾಗ ಮನಸ್ಸು ನೊಂದಿತು. ಶಾಮುವಿನ ಕ್ರಾಪಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಾಡಿಸಿ,

"ಭಾನುವಾರ ಮರೆಯದೆ ಎಣ್ಣೆ ನೀರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಿ. ವಾರಕ್ಕೊಂದು ಸಲ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೇ ತಲೆನೋವು, ಕಣ್ಣುರಿ ಎಂದು ಒದ್ದಾಡಬೇಡಿ. ಬಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಅಲೆಯಬೇಡಿ. ರಾತ್ರಿ ಹಾಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಲಗುವುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡಿ...."

ಶಾಮು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನಕ್ಕು "ಮೀರಾ, ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ಮರೆತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನೀನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದು ಕಾಗದಲ್ಲಿ ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಡು" ಎಂದ.

ಮೀರ ತನ್ನ ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೂದಲನ್ನು ನೋವಾಗುವಂತೆ ಎಳೆದು,

"ಹುಡುಗಾಟ ಮಾಡಬೇಡಿ. ನಾನು ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದಳು.

"ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ. ನೀನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾನು ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನೀನು ಮರೆಯಬಾರದು."

"ಏನದು ?"

"ನಿನಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮಗು ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲವೇ ?"

ಮೀರಳಿಗೆ ತಟ್ಟನೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ತರುಣದಲ್ಲಿ ಮಗು ಬೇಡವೆನಿಸಿದ್ದರೂ ಕರುಳಿನ ಚೂರು ಬಲಿಯುತ್ತ ಬಂದಂತೆ ಬಸಿರೊಳಗಿದ್ದ ಮಗುವನ್ನು ತಾನರಿಯದಂತೆ ಪ್ರೀತಿಸ ತೊಡಗಿದ್ದಳು.

"ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ದ್ವೇಷವೇನಿಲ್ಲ."

ಶಾಮು ಮೀರಳ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದು "ನೀನು ಆ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವ್ಯಥೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಚಿಂತೆಗಿಂತಲೂ

ದೊಡ್ಡ ರೋಗ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ, ನಿನ್ನ ಮಗುವಿನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಡು. ನಿನಗೆ ದುಡ್ಡು ಬೇಕಾದರೆ ನನಗೆ ಕಾಗದ ಬರಿ. ನಿನಗೇನು ಬೇಕಾದರೂ ತರಿಸಿಕೋ. ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ವಾರಕ್ಕೊಂದು ಬಾರಿ ಕಾಗದ ಬರೆಯಲು ಮರೆಯಬೇಡ...."

ದೂರ ಸಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದ ಹೃದಯಗಳೆರಡು ಅಗೋಚರವಾಗಿದ್ದ ಮಗುವಿನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಅತಿ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದವು.

ಮೀರ ಊರಿಗೆ ಬಂದ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ರಾಜು, ಚಂಪಾ, ನರ್ಮದಾ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಲು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು.

"ಅಭಿನಂದನೆಗಳು ಮೀರಾ."

"ಸಾಕು, ಬಿಡೆ. ಹಾಸ್ಯಮಾಡಬೇಡ."

"ಎಲ್ಲ ಪದವಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡ ಪದವಿ ತಾಯ್ತನ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಬೇರೆ ಪದವಿಗಳು ಯಾಕೆ ?"

"ಥೂ, ಸುಮ್ಮನಿರಮ್ಮ. ನರ್ಮದಾ, ರಾಧಾ ಹೇಗಿದಾಳೆ ?"

"ಇದಾಳೆ, ನಿನ್ನ ಹಾಗೇನೆ. ಅವಳೀಗ ಹೊರಗೆ ಬರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ದಿನ ನೀನೇ ಬಾ. ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವಿಯಂತೆ."

"ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ. ಕಿಶೋರ ಹೇಗಿದಾನೆ ?"

"ಶೋಕಾಗಿದಾನೆ. ನನಗೋ ಪರೀಕ್ಷೆ ಸಮಯ. ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಸಹ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ."

"ಓಹೋ, ಆಗಲೇ ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆ ಬಂತು ?"

ಹಾಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಮೀರಳ ದನಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನಡುಗಿತು. ತಾನೂ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು ಸೇರಿದ್ದರೆ ಈ ಅವತಾರದ ತಾಪತ್ರಯವಿಲ್ಲದೆ ಹಾಯಾಗಿ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಮೀರಳಿಗೆ ಶಾಮುವಿನ ಮೇಲೆ, ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತನ್ನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಬಂತು.

ನರ್ಮದಾಳ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೂ, ತನ್ನತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ಮೀರ ರಾಧಾಳ ಮನೆಗೆ

ಹೋಗಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು.

ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಹೆಂಡತಿ ಕಾವೇರಮ್ಮನಿಗೆ ತಾವು ಹಣವಂತರೆಂಬ ಬಿಗುಮಾನ, ಧೋರಣೆ ಹೆಚ್ಚು. ಮೀರ ಅವರ ಧೋರಣೆ, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಒಂದು ಗೇಣಗಲ ಜರತಾರಿಯಂಚಿದ್ದ ಬಾದಾಮಿ ಬಣ್ಣದ ರೇಶ್ಮೆ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು ಹೊರಟಳು. ಕಮಲಮ್ಮ ಸೀರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆರಗಿನಿಂದ,

"ಯಾವುದು ಈ ಸೀರೆ ?" ಎಂದರು.

"ಅವರು ಯಾವುದೋ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ತಂದರು."

"ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಶಾಮಣ್ಣ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದನ್ನೇ ತರುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟಾಯಿತು ?"

"ಇನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿ."

ಅವಳೊಡನೆ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಮಡಿ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು ಹೊರಡಲು ಕಮಲಮ್ಮನವರಿಗೆ ಸಂಕೋಚವಾಯಿತು. ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಅಸೂಯೆಯ ಹೊಗೆ ಕಾರಿತು. ಮರುಕ್ಷಣವೇ 'ಛೇ, ಮೀರ ನಾನು ಬೆಳೆಸಿದ ಮಗು. ಅವಳು ಉಟ್ಟು, ತೊಟ್ಟರೆ ಮನಸ್ಸು ಹೀಗಾಗ ಬಾರದು' ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಆಗಾಗ್ಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಿಶೋರನನ್ನು ಮುದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಪುಸ್ತಕದ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ತಿರುವುತ್ತಿದ್ದ ನರ್ಮದಾ ಮೀರಳನ್ನು ನೋಡಿ 'ಬನ್ನಿ' ಎಂದು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದಳು.

ಹೊಸಬರು ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಿಶೋರ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಸ್ತಬ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತು ಮರುಗಳಿಗೆಯೇ ಕಮಲಮ್ಮನವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ "ಅಜ್ಜೀ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಓಡಿ ಬಂದು ಅವರ ಕಾಲುಗಳನ್ನಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಕಿಶೋರನನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಅವನ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟು "ಅತ್ತೆ ಕಣೋ" ಎಂದು ಮೀರಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಕೆಂಪಗೆ, ಮಾಂಸದ ಮುದ್ದೆಯಂತಿದ್ದ ಮಗು ಈಗ ಮೋಹದ ಮಗುವಾಗಿ

ತುಂಟತನ, ಮುಗ್ಧತೆ, ಲಾಲಿತ್ಯವೇ ಮೈವೆತ್ತಿದಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಮೀರಾ ಕೈಚಾಚಿ "ಬಾಮ್ಮ ಬಂಗಾರಾ" ಎಂದಳು.

"ಊಹ್ಞೂ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕಿಶೋರ, ಕಮಲಮ್ಮನವರ ಭುಜದಲ್ಲಿ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ.

"ಹೊಸ ಮುಖ" ಎಂದರು ಕಮಲಮ್ಮ.

ರಾಧಾ ಒಳಗಿನಿಂದ ಬಂದು "ಬನ್ನಿ ಅತ್ತೆ. ಬಾ ಮೀರಾ. ಈ ಪೋರ ದಾರೀಲೇ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ" ಎಂದಳು.

" ಹುಷಾರಾಗಿದೀಯಾಮ್ಮಾ ?"

" ಹ್ಞೂ."

ಏನೋ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾವೇರಮ್ಮ ಆತುರವಾಗಿ ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಈಚೆಗೆ ಬಂದು "ಬನ್ನಿ" ಎಂದಳು. ಕಾವೇರಮ್ಮ ಮೀರಳನ್ನು ನೋಡಿ "ಮದುವೇಲಿ ಚೋಟುದ್ದ ಇದ್ದವಳು ಈಗ ಬೆಳೆದ ಹೆಂಗಸಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ನಮ್ಮ ನರ್ಮದಾ ಹೇಳಿದಳು, ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉಪಚಾರವಾಯಿತಂತೆ....ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿನವರೆಗೆ ಅವಳಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತೇ. ನರ್ಮದಾ.... ಎಲ್ಲಿ ಹೋದೆಯೇ ?"

" ಬಂದೆ. ತಾಳಮ್ಮಾ." ನರ್ಮದಾ ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಳು.

ಕಾವೇರಮ್ಮ ಮೀರಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಕಮಲಮ್ಮ ಕೂಡ ಗಮನಿಸಿದರು. ಲಂಗ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನರ್ಮದಾಳೊಡನೆ ಆಟ ಪಾಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ತುಂಟೆ ಈಗ ಭಾರಿ ಜಮೀನುದಾರನೊಬ್ಬನ ಮಡದಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುವುದು ಕಾವೇರಮ್ಮನಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು.

ಚಿಕ್ಕವಳಿದ್ದಾಗ, ನರ್ಮದಾಳೊಡನೆ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ ನೋಡದ ಕಾವೇರಮ್ಮ ಈಗ ತನ್ನನ್ನು ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಮೀರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ 'ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಾನ' ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ನರ್ಮದಾ ಎರಡು ಲೋಟ ಕಾಫಿ, ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ಕುಲಿ ತಂದು ಎದುರಿಗಿಟ್ಟು "ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ" ಎಂದಳು.

"ನನಗೇನು ಉಪಚಾರ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀಯ?"

"ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಚಾರದ ಮುಂದೆ ನಾವೇನು ಮಾಡೇವು ?"

ಮೀರ ರಾತ್ರಿ ಎಂಟುಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹರಟೆ ಹೊಡೆದು ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದಳು.

ದೊಡ್ಡಮ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೀರಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧದಲ್ಲೂ ಅನುಕೂಲ ವಾಗಿತ್ತು. ಕಮಲಮ್ಮ ಮಗಳ ಕೈಲಿ ಒಂದು ಚೂರು ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಬಯಸಿದ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡು ವುದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆನಂದವಾಗುತಿತ್ತು. ಶ್ರೀಪಾದು ಕಾಲೇಜು ಲೈಬ್ರರಿ ಯಿಂದ ಹೊಸ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕತೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡು ತ್ತಿದ್ದ. ವಾರಕ್ಕೊಂದು ಸಲ ಶಾಮುವಿನಿಂದ ಮೀರಳಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚು ಓದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ರಸಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಮುವಿನ ರಸಿಕತೆ ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹಿಡಿಸಿತ್ತು.

ಗೋವಿಂದನ ಮದುವೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಮಗೆಲ್ಲಿ ಪುರುಡು ಬರುವುದೋ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಮಲಮ್ಮನವರು ತಮ್ಮ ಮೊಮ್ಮಗಳ ಜನನ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾದರು. ಮಗಳ ನಾಮಕರಣಕ್ಕೆ ಗೋಪಾಲ ಬರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮನ ಮದುವೆಗಾಗಿ ರಜೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಗೋವಿಂದನ ಮದುವೆಯ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಶಾಮು ಊರಿಗೆ ಬಂದ. ಸಂಜೆ ಟ್ರೈನಿನಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲನೂ ಹಾಜರಾದ. ಮನೆ ಈಗ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕತೊಡಗಿತು.

ಮೀರ, ತನ್ನಣ್ಣನನ್ನು ಶಾಮುವಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿದಳು. ಶಾಮು ಸಂಕೋಚದಿಂದ "ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯವಾದುದು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷ ಸಾರ್" ಎಂದ.

ಗೋಪಾಲ ತನ್ನ ಒಂದು ಸ್ನೇಹದ ನಗೆಯಿಂದಲೇ ಶಾಮುವಿನ

ಹೃದಯವನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದ. ಗೋಪಾಲ ಶಾಮುವಿನ ಆಕಾರವನ್ನೂ, ಮಾತಿನ ಒರಟುತನವನ್ನೂ, ಒರಟುತನದ ಹಿಂದಡಗಿದ್ದ ಸರಳ ಸ್ವಭಾವ, ಮೃದುತ್ವವನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿದ.

ಮೀರಳೆದುರಿಗೆ ಶಾಮುವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ "ನಿನ್ನ ಗಂಡನೆಂದರೆ ಹರಕ್ಯೂಲಿಸ್" ಎಂದಿದ್ದ.

ಗೋವಿಂದನ ಮದುವೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಡಂಬರವಿಲ್ಲದೇ ನಡೆಯಿತು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಕರುಣಾ, ಮೀರ ಬಹಳ ಬೇಗ ಗೆಳತಿಯರಾದರು. ಎರಡು ದಿನದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಪರಿವಾರ ಸಮೇತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಿಡದಿಯ ಮನೆಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

ಮದುವೆ ಮುಗಿದ ಮೂರನೇ ದಿನವೇ ಶಾಮು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೊರಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ.

"ಈಗಲೇ ಏನು ಆತುರ ಶಾಮಣ್ಣ? ಗೋಪೀನೂ ಬಂದಿದಾನೆ. ಇನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರುವುದು ಯಾವಾಗಲೋ. ಇದ್ದು ಬಿಡು" ಎಂದರು ಮಾವ. ಶಾಮು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ಒಂದು ವಾರ ರಜ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು.

ಮೀರ, ಗೋಪಾಲರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಚಿತ್ರದ ಮೋಹ ಬಹಳವಾಗಿತ್ತು. ಅರೆಬೆತ್ತಲೆಯ ಹುಡುಗಿಯರು ಕುಣಿಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಶಾಮುವಿಗೆ ಹೇಸಿಕೆಯಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೀರಳಿಗೆ ಯಾವ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿದೆಯೆಂಬುದು ಶಾಮುವಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮೀರಳ ಮಾತನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವ ಸಲುವಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ಎದುರಾಡುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಅವರೊಡನೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಶಾಮು. ರಜ ಮುಗಿದೊಡನೆ ಗೋಪಾಲ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದ. ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಮೀರಳ ಬಳಿ ನಿಂತು,

"ಮೀರಾ, ನೀನು ದೊಡ್ಡವಳಾದೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಜಡೆ ಹಿಡಿದೆಳೆಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಿನ್ನ ಬದಲು ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಜಡೆ ಕೈಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಕಿಶೋರನೇ

ನಿನ್ನಳಿಯ. ಈಗಿನಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡಿರು” ಎಂದು ಚೇಷ್ಟೆಮಾಡಿ, ತನ್ನೊಡನೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹಠಹಿಡಿದು ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಿಶೋರನನ್ನು ಮುದ್ದಿಟ್ಟು, “ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ ರಾಜ” ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಮರೆಸಿ ಹೋದ.

ಶಾಮುವಿಗೆ ಒಂದುವಾರ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟದ್ದುದು ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಆಗಿತ್ತು. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿ ಭಾವನೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಶಾಮುವಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಕರೆ ಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕರೆಗೆ ಕಿವುಡನಾಗಲಾರದೇ ಹಿಂದಿರುಗಿದ.

ಶಾಮು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಮೀರ, ತಲೆ ನೋವು ಜ್ವರದಿಂದ ಮಲಗಿದಳು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಗೋಪಾಲನ ಮೇಲೆ ರೇಗಿದರು.

“ಅವನಿಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮೀರಾನ ತುಂಬಾ ಅಲೆದಾಡಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಅವಳು ಈಗ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಳು” ಎಂದು ಗೊಣಗಾಡಿದರು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಷಾಪಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರೆಸಿ ತೋರಿಸಿದರು.

ಅವರು “ಲೇಡಿ ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು” ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು.

ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಮೀರಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಚೆಲುವಾಂಬಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋದುದಕ್ಕೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಆಫೀಸರು ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಗರ್ಭಿಣಿ ಹೆಂಗಸರು ಕೈಲಿ ಸೀಸೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಬಾಡಿದ ಮೋರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಗರ್ಭಪಾತವಾಗಿ ಮುಖ ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಹೆಂಗಸರಿಂದ ಹಿಡಿದು, ದಿನ ತುಂಬಿದ ಹೆಂಗಸರವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದರು.

ಮೀರಳಿಗೆ ಹೆಂಗಸರ ಬಾಳನ್ನು ನೆನೆದು, ಕೋಪ, ವ್ಯಂಗ್ಯ

ಬೆರೆತ ನಗೆಯೊಂದು ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿತು.

ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು, ಬಿಳಿಯ ಕೋಟನ್ನು ಮೊಳಕಾಲಿನವರೆಗೆ ಧರಿಸಿ ಕೋಟಿನ ತೋಳನ್ನು ಅರೆ ಮಡಿಸಿ, ಸ್ಟೆತೋಸ್ಕೋಪನ್ನು ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾರದಂತೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಬಿಳಿಯ ಷೂಸು ಹಾಕಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಲೇಡಿ ಡಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಮೀರಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿತು. ಪುಣ್ಯವತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ತಾನೂ ಇದೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇವರುಗಳ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಯಾಗಬಹುದಿತ್ತು ಎಂದು ಕೊಂಡಳು. ತನ್ನಾಸೆ ಎಂದೋ ಮಣ್ಣಾಯಿತು ಎಂಬ ವಿಷಯ ಅವಳ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತಂದಿತು.

ಬಿಳಿಯ ಸೀರೆಯುಟ್ಟಿದ್ದ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ನರ್ಸೊಬ್ಬಳು ಈಚೆಗೆ ಬಂದು 'ನಂ. 151' ಎಂದು ಕೂಗಿದಾಗ ಮೀರ ಎದ್ದು ರೂಮಿನೊಳಗೆ ಹೋದಳು. ಕಮಲಮ್ಮ ಮೀರಳೊಡನೆ ಹೋದರು.

ಮೆಡಿಕಲ್ ಆಫೀಸರು ಮೀರಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಗಡಿಗೆ ಯಂತಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಮುಖ ಸೌತೆಕಾಯಿಯಂತಾಯಿತು. ಹಾಕಿದ್ದ ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ಮೂಗಿನಿಂದ ಮೇಲೆ ಜರುಗಿಸಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಕೊಂಚ ರೇಗಿದ ದನಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದರು.

" ನೀನು ಬಂದಿರೋದು ಇದೇ ಮೊದಲನೇ ಸಲವಲ್ಲವೇ ?"

ಮೀರ ಅಕ್ಕಿ, ಎಳ್ಳು ಬೆರೆಸಿದಂತಿದ್ದ ಅವರ ತಲೆಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ "ಹೌದು" ಎಂದಳು.

" ಆಗಲೇ ಆರು ತಿಂಗಳಾಗಿದೆ. ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರದಿದ್ದುದು ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪು...." ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕಮಲಮ್ಮನವರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ

" ನಿಮ್ಮ ಮಗಳೇ ?" ಎಂದರು.

" ಹೌದು."

ಆಕೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯ ದನಿಯಲ್ಲಿ " ಈ ಹುಡುಗೀನ ಈಗ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಡಿ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ದಿನವಿರಲಿ. ಹುಡುಗೀಗೆ ಡೆಲಿವರಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಡಯಲ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ

ಹಾಗವೇ ಇಲ್ಲ. ಆಪರೇಶನ್ ಮಾಡಿ ಮಗು ತೆಗೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ...."

ಡಾಕ್ಟರ ತೀರ್ಪನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೀರಳ ಮುಖದ ರಕ್ತವೆಲ್ಲ ಒಣಗಿ ಹೋಯಿತು. ತುಟಿ ಕಂಪಿಸಿತು. ಡಾಕ್ಟರು ಅವಳ ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸಂತೈಸುವ ದನಿಯಲ್ಲಿ

" ಹೆದರಬೇಡ ಮಗು. ಆಪರೇಶನ್ ಬಹಳ ಸುಲಭ. ನೀನು ಪ್ರಸವದ ನೋವು ಕೂಡ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನೋವು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಜ್ಞಾನ ತಪ್ಪಿಸಿ ಆಪರೇಶನ್ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಚೀಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಜಕ್ಷನ್ನುಗಳು ಮತ್ತು ಟಾನಿಕ್ಕಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟರು.

ನರ್ಸೊಬ್ಬಳು ಬಂದು ಮೀರಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸ್ಪೆಷಲ್ ವಾರ್ಡಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದಳು.

ಕಮಲಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದನ್ನೇ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಡಾಕ್ಟರು ಹೇಳಿದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಂಡನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

" ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರಿದ್ದರೇ ? ಅವರೆಲ್ಲಾ ಎಂಟು, ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ ? ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಹುಡುಗಿಯರ ಶರೀರವೆಲ್ಲಾ ಓದಿನಿಂದ ಜೊಳ್ಳಾಗಿಹೋಗಿದೆ."

ಕಮಲಮ್ಮನವರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದರು

'ಆಪರೇಶನ್' ಎಂದೊಡನೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಎದೆಗುಂದಿದರು.

"ಏನು ಗ್ರಹಚಾರ ಬಂತಪ್ಪಾ ? ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ದೇವರಿಗೆ ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿಡು" ಎಂದು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಪತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಹೆಂಡತಿ ಬರುವುದು ತಡವಾಗಬಹುದೆಂದೂಹಿಸಿ ಅನ್ನ, ಸಾರು ಮಾಡಿದ್ದರು.

"ಕಮಲೂ, ಟಿಫಿನ್ ಕ್ಯಾರಿಯರ್‌ಲಿ ಅನ್ನ ಹಾಕಿಕೊಡು.

ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದರು.

"ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳಿ. ಬಂದೆ. ಮೀರ ಅವಳ ಪೆಟ್ಟಗೆ ಬೀಗದ ಕೈ ಕೊಟ್ಟಿದಾಳೆ. ಅವಳ ಪರ್ಸಿನಿಂದ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಡಾಕ್ಟರು ಹೇಳಿರುವ ಇಂಜಕ್ಷನ್ನುಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡಿ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಮೀರಳ ಪೆಟ್ಟಗೆ ತೆಗೆದು, ಪರ್ಸಿನಿಂದ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪುನಃ ಪೆಟ್ಟಗೆಗೆ ಬೀಗವನ್ನು ಹಾಕಿದರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನರ್ಸುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಮೀರಳಿದ್ದ ವಾರ್ಡಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಮೀರ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಅನ್ನ ತಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಿದಳು :

"ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಡಾಕ್ಟರು ಎರಡು ದಿನ ಊಟ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದಾರೆ."

"ಹಾಗಾದರೆ ಆಹಾರವೇನು ?"

"ಬ್ರೆಡ್ಡು, ಹಾಲು ಅವರೇ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹಣ್ಣು ಬೇಕಾದರೆ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಅಂತ ಹೇಳಿದಾರೆ. ದುಡ್ಡು ತಂದಿರಾ ?"

"ಹ್ದೂ. ತಂದಿದೀನಿ."

ಮೀರ ಮೆಡಿಕಲ್ ಆಫೀಸರು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಅವರ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು "ಈ ಇಂಜಕ್ಷನ್ನುಗಳನ್ನೂ, ಒಂದು ಡಜನ್ ಮೋಸಂಬೀ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ತನ್ನಿ. ಅವರಿಗೆ....ಕಾಗದ ಹಾಕಬೇಕು. ಬರುವಾಗ ಕಾಗದ, ಪೆನ್ನು, ಕವರು ತಂದುಕೊಡಿ."

ಮೀರಳ ಕಾಗದ ತಲುಪಿದ ಮೂರನೆಯ ದಿನವೇ ಶಾಮು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದ. ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಿಂದ ನೆಟ್ಟಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಮೀರಳ ವಾರ್ಡು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ ಮೀರ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ನರ್ಸ್ ಒಬ್ಬಳು ಅವಳ ಬಳಿ ನಿಂತು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶಾಮು ಒಳಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅವನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಆಚೆಗೆ ಹೋದಳು.

ಮೀರ ಶಾಮುವಿನ ಹೆದರಿದ ಮುಖ ನೋಡಿ ನಕ್ಕಳು. ಶಾಮು

ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಮಂಚದ ಹತ್ತಿರ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ,

"ಹೇಗಿದೀಯ ಮೀರಾ?" ಎಂದ.

"ನೀವೇ ನೋಡಿ ಹೇಳಿ."

"ತುಂಬಾ ಇಳಿದು ಹೋಗಿದ್ದೀಯಾ. ಡಾಕ್ಟರೇನು ಹೇಳಿದರು?"

"ಆಪರೇಶನ್ ಮಾಡಿ ಮಗು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದರು. ಕೆಲವು injection tubes ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟೆ. ಈಗ ಅದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ."

"ಹಣಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೇ ಕಾಗದ ಬರಿ. ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ."

"ನೀವು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿರಾ?"

"ಇಲ್ಲ."

"ಹಾಗಾದರೆ ಹಸಿದುಕೊಂಡೇ ಇದ್ದೀರಿ. ಊಟಮಾಡಿ ಬನ್ನಿ."

"ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಬರುವಾಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಂದು ಬಂದಿದ್ದೀನಿ."

ಮೀರ ಬಲವಂತ ಮಾಡಿ ಶಾಮುವಿಗೆರಡು ಮೋಸಂಬಿ ಹಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟಳು. ಅವಳನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಮು ತಿನ್ನಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ತೊಳೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಾ ಶಾಮು ಕೇಳಿದ:

"ಇಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಿನವಿರಬೇಕು?"

"ಹದಿನೈದು ದಿನವಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಬಂದು ಮೂರು ದಿನವಾಯಿತು. ಆಮೇಲೂ ದಿನವೂ ಬಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಿರ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಾರೆ."

ಮೂರು ಗಂಟೆಯಾದರೂ ಶಾಮು ಮನೆಗೆ ಹೊರಡುವ ಸೂಚನೆ ಕಂಡುಬರದಿರಲು ಮೀರ,

"ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ. ಸಂಜೆಯೆಲ್ಲಾ ಮಾತನಾಡುವಿರಂತೆ. ಸ್ಪೆಷಲ್ ವಾರ್ಡಾದುದರಿಂದ ಯಾರೂ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ" ಎಂದಳು.

ಶಾಮು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಎದ್ದು ಹೋದ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡಿದವನೇ ಪುನಃ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟ. ಕಮಲಮ್ಮನವರು

ಬಂದು ಶಾಮುವಿಗೆ

"ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಶಾಮಣ್ಣ. ಸಂಜೆ ಹೋಗು ವಿರಂತೆ" ಎಂದರು. ಆದರೆ ಶಾಮುವಿನ ಮನಸ್ಸು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಯಲ್ಲಿ ಮೀರಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತ. ಮೀರಳಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಭಯವಾದಾಗ ಶಾಮು ಅವಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದ. ತಾನು ಅಧೈರ್ಯ ತೋರಿಸಿದಾಗ ಮೀರಳಿಂದ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡ.

ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಬಂದರು. ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟರು.

"ನಾನಿನ್ನು ಬರ್ತೀನಿ ಮೀರಾ. ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೊರಡು ತ್ತೇನೆ."

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು "ನಾಳೆ ಬೆಳಗ್ಗೇನೆ ಹೋಗಬೇಕೆ?" ಎಂದರು.

"ಹೌದು. ಮೀರಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ದಿನ ಪುನಃ ಬರುತ್ತೇನೆ."

ಶಾಮುವನ್ನು ಬಲವಂತಪಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಮೀರ ಸುಮ್ಮನಾದಳು.

ಹದಿನೈದು ದಿನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೀರಳಿಗೆ ಸಾಕಾಯಿತು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಜ್ವರ ಈಗ ನಿಂತಿತ್ತು. ಮೆಡಿಕಲ್ ಆಫೀಸರು ಮೀರಳಿಗೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬಂದು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು.

ಮೀರ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶಾಮು ಹಾಜರಾಗಿದ್ದ. ಮೀರಳಿಗೆ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

"ಯಾವಾಗ ಬಂದಿರಿ?"

"ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅರ್ಧಗಂಟೆಯಾಯಿತು. ನೀನು ಮನೆಗೆ ಬರುವ ದಿನ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಅವತ್ತೇ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲವೇ?"

"ಹೌದು ಮರೆತುಹೋಗಿತ್ತು!"

ಶಾಮು ಎರಡು ದಿನ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಮೀರಳನ್ನು

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಂದ.

ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮೀರಳಿಗೆ ತನ್ನ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಡಲು ಹೇಳಿ ಹೊರಟ.

"ನೀವು ಪುನಃ ಬರುವುದು ಯಾವಾಗ ?" ಎಂದಾಗ ಶಾಮು ನಗುತ್ತ "ನೀನು ತಾಯಿಯಾದಾಗ" ಎಂದುತ್ತರವಿತ್ತ.

ಆದರೆ ಶಾಮು ಮೀರ ತಾಯಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಬರಬೇಕಾಯಿತು.

ಮೀರ ಎಂದಿನಂತೆ ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಡಾಕ್ಟರು ಚಕಿತರಾದರು.

"ನಿನಗೆ ನೋವು ಶುರುವಾಗಿದೆಯೇ ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

"ಇಲ್ಲ ಡಾಕ್ಟರ್."

"ಸಂಕೋಚಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೇ ಹೇಳಮ್ಮ."

"ಖಂಡಿತ ಇಲ್ಲ."

"ಲೇಬರ್ ಪೆಯಿನು ಶುರುವಾಗಿದೆ. ನರಗಳ ದುರ್ಬಲತೆಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಅದರ ಅರಿವಾಗಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಡ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಕಮಲಮ್ಮನವರೊಡನೆ

"ನಿಮ್ಮ ಅಳಿಯನನ್ನು ಕರೆಸಿಬಿಡಿ. ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಆಪರೇಷನ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಅರ್ಜೆಂಟಾಗಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಕೊಡಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಳಗೆ ಹೋದರು.

ಕಮಲಮ್ಮನವರಿಗೆ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದಂತಾಯಿತು. ಗಾಡಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಡಾಕ್ಟರು ಹೇಳಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಂದ ಶಾಮುವಿಗೆ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಹೋಯಿತು.

ಡಾಕ್ಟರು ಆಪರೇಷನ್ನಿಗೆ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶಾಮುವಿನ ಆಗಮನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾಮು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಬಂದ. ಅವನು ಬಂದೊಡನೆಯೇ ನರ್ಸೊಬ್ಬಳು ಶಾಮುವನ್ನು ಆಫೀಸು ರೂಮಿನೊಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು.

ಲೇಡಿ ಡಾಕ್ಟರು ಅವನ ಮುಂದೆ ಕಾಗದವೊಂದನ್ನಿರಿಸಿ, ಕೈಗೆ

ಪೆನ್ನು ಕೊಟ್ಟು "ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಸೈನ್ ಹಾಕಿ. ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ಬಸುರಿಯಾದರೆ ಆಕೆ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಆಕೆ ಪುನಃ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗದ ಹಾಗೆ ಗರ್ಭಕೋಶ ತಿರುಗಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಬೇಕು" ಎಂದರು.

ಶಾಮು ಏನನ್ನೂ ಯೋಚಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೈಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಸಹಿ ಹಾಕಿ ಆಫೀಸು ರೂಮಿನಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದು ಹೊರಗಡೆಯಿದ್ದ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ.

ಶಾಮುವಿನ ಸಹಿ ದೊರೆತೊಡನೆ ಡಾಕ್ಟರು ಮೀರಳನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು ಮಲಗಿಸಿದರು. ಸ್ವಿಚ್ಚು ಒತ್ತಿದೊಡನೆ ಕಣ್ಣು ಕೋರಯಿಸುವ ದೀಪಗಳು ಹತ್ತಿಕೊಂಡವು. ಮೀರ ಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾರದೇ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು. ಕ್ಲೋರೋಫಾರಂ ಹಿಡಿದೊಡನೆ ಜ್ಞಾನ ತಪ್ಪಿತು.

ಮೀರಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಸಂಜೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟೊಡನೆ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಪಂಚ ಮಸಕು, ಮಸಕಾಗಿ ತೋರಿತು. ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಮು ಅವಳಿಗೆ ಪರಿಚಿತನಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

ಕ್ಷೀಣವಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ " ಯಾರು ?" ಎಂದಳು.

ಶಾಮು ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿದು ಮೃದುವಾಗಿ ಸವರುತ್ತಾ " ನಾನು ಮೀರಾ " ಎಂದ. ಮೀರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅಗಲವಾಗಿ ತೆರೆದು ಅವನನ್ನು ಎರಡು ನಿಮಿಷ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ನಗೆಯ ಅಲೆಯೊಂದು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿ ಹೋಯಿತು.

" ಯಾವಾಗ ಬಂದಿರಿ ?"

" ನಾನು ಬಂದು ಐದು ದಿನವಾಯಿತು "

" ಬಂದು ಐದು ದಿನವಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ?"

" ಐದು ದಿನದಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಬಳಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದೇನೆ ಮೀರಾ. ನಿನಗೆ ಆಪರೇಷನ್ ಮಾಡಿದ ದಿನವೇ ನಾನು ಬಂದೆ."

" ಹಾಗಾದರೆ ಇವತ್ತು ಯಾವ ವಾರ ?"

" ಶುಕ್ರವಾರ."

" ನನಗೆ ಆಪರೇಶನ್ ಆಗಿ ಐದು ದಿನವಾಯ್ತು. ಅಬ್ಬ! ಮಗು......ಮಗು...." ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೀರ ಕಣ್ಣು ಹೊರಳಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಮಂಚದ ಬಳಿಯಿದ್ದ ತೊಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಾಗಲಿ ಮಗು ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಶಾಮು " ಹೆದರಬೇಡ ಮೀರಾ. ಮಗುವಿನಿಂದ ನಿನಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ನರ್ಸು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದಾಳೆ " ಎಂದ.

" ಎಂಥ ಮಗು ?"

" ಮಗಳು."

ಮೀರಾ ಆಸೆ, ಮಮತೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದಳು : " ಮಗುವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸಿ. ನಾನು ನೋಡಬೇಕು."

ಶಾಮು ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಹೋದ. ಮೀರ ಕಾತರದಿಂದ ಬಾಗಿಲ ಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಐದು ನಿಮಿಷದ ನಂತರ ಶಾಮು ಒಳಗೆ ಬಂದು " ಮಗು ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ " ಎಂದ.

ಮೀರ ಅವನನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುತ್ತಾ " ಅಯ್ಯೋ, ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿದರೇನಂತೆ. ನಾನು ಅದನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ. ಮಗು ಹುಟ್ಟಿ ಐದು ದಿನವಾದರೂ ನಾನದರ ಮುಖ ನೋಡಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಗೋಗರೆದಳು. ಅವಳ ದನಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೀನತೆ, ಹಂಬಲಿಕೆ ಗಮನಿಸಿ ಶಾಮು " ಮಗು ಬೇಡ"ವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೀರ ಇವಳೇನೇ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟ.

ಶ್ವೇತವಸ್ತ್ರಧಾರಿಯಾದ ನರ್ಸೊಬ್ಬಳು ಹಸಿರು ರಗ್ಗಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ ಮಗುವನ್ನು ತಂದಳು. ಮೀರ ಕಣ್ಣು ಅಗಲಿಸಿ ನೋಡ ತೊಡಗಿದಳು. ದೂರದಿಂದ ಮಗುವಿನ ತಲೆಗೂದಲು ಮಾತ್ರ ಕಪ್ಪಗೆ ಕಾಣುತಿತ್ತು. ನರ್ಸು ಹತ್ತಿರ ಬಂದಂತೆ ಮೀರ ಏಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು.

"ಶ್....ಏಳಬೇಡಿ. ಇನ್ನೊಂದು ವಾರ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಏಳಗೊಡ ಬಾರದೆಂದು ಡಾಕ್ಟರು ಹೇಳಿದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡ ಕೂಡದು· ಬಾಯೊಣಗಿ ನೀರು ಕೇಳಿದರೆ ನಾವು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮಗುವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತರಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ನೀವು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ...." ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮಗುವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲಿನೊಳಗೆ ಮಲಗಿಸಿ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿದಳು.

ತನ್ನ ಚಿಗುರಿನಂತಹ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ, ಶಾಂತವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಮಗು. ಅದರ ತುಂಬಿದ ಕೆನ್ನೆಗಳನ್ನೂ, ಮೃದುವಾದ ಹೂವಿನಂತಿದ್ದ ಕೈ, ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಮೀರಳಿಗೆ ವರ್ಣನೆಗೆ ಸಿಲುಕದ ಆನಂದವಾಯಿತು.

"ಇಂತಹ ಮುದ್ದಿನ ಮಗುವನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಬೇಡವೆಂದೆ" ಎಂದವಳು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

"ಮಗು ತುಂಬಾ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. . ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಒಂಭತ್ತು ಪೌಂಡಿತ್ತು." ನರ್ಸು ಮೀರಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

"ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮಲಗಿಸಿ" ಎಂದು ಬೇಡಿದಳು ಮೀರಾ.

"ಊಹ್ಞೂ. ನಾನಿಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ತಿಳಿದರೇ ಡಾಕ್ಟರಮ್ಮ ಬೈಯುತ್ತಾರೆ. ಹುಷಾರಾದ ಮೇಲೆ ನೀವೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಿರಂತೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

"ಹೊರಟೇ ಹೋದಳು" ಮೀರ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ನುಡಿದಳು.

ಅವಳ ದನಿ ಶಾಮುವಿನೆಡೆಗೆ ಬರೆ ಎಳೆದಂತಾಗಲು, ಅವಳ ಹಣೆ ಸವರಿ "ಮೊದಲು ನೀನು ಹುಷಾರಾಗು ಮೀರಾ. ನಮ್ಮ ಮಗು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿರದೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ? ತಾಯಿಯಾದವಳು ನೀನಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಬೇರಾರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು" ಎಂದು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದ.

ಹೆರಿಗೆಯಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ದಿನಗಳನಂತರ ಮೀರಳಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಅನುಮತಿ ದೊರೆಯಿತು.

ಮೀರ ಮಗುವಿನೊಡನೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಮೀರ ಬಂದ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ನಾಮಕರಣಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಸಂಜೆ ಮಗುವನ್ನು ತೊಟ್ಟಲಿಗೆ ಹಾಕುವ ಶಾಸ್ತ್ರವಿತ್ತು. ಹಿಂದಿನ ದಿನದಿಂದಲೂ ಶಾಮು, ಮೀರ ಮಗುವಿಗೆ ಎಂತಹ ತೊಟ್ಟಲು ತರಬೇಕೆಂದು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

"ನಾನೂ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಟೆಕ್ನಲಾಜಿಕಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾದ ಕರೀ ಮರದ ತೊಟ್ಟಲು ಸಿಗುತ್ತದೆ" ಎಂದಳು ಮೀರಾ.

"ಮೀರಾ, ನೀನೆಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವಳಾದರೂ ಶುದ್ಧ ಮಗು. ಡಾಕ್ಟರು ಇನ್ನು ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಹೊರಗೆ ಕಾಲಿಡಬಾರದು ಅಂತ ಹೇಳಿದಾರೆ. ಈ ಬಾರಿ ನೀನು ನನ್ನವಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುದು ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ. ನೀನು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಗಾಟವಾಡಿದರೆ ನಾನು ಇವತ್ತೇ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಶಾಮು ಹೆದರಿಸಿದ.

ಮೀರಾ "ಊ್ಣ" ಎಂದು ರಾಗ ತೆಗೆದು ತನ್ನ ಅಸಮಾಧಾನ ವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದಳು. ಶಾಮು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದ:

"ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ನನ್ನ ಮಗೂಗೆ ಎಂತಹ ತೊಟ್ಟಲು ತರಬೇಕೆನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ನಾನು ತಂದ ತೊಟ್ಟಲನ್ನು ನೀನು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಸರಿಯಾ ? ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು ಹೇಳು ನಿನಗೆ, ಮಗೂಗೆ ತರುತ್ತೇನೆ."

"ಬೀರೂಲಿ ಕಾಗದ ಪೆನ್ಸಿಲ್ಲಿದೆ. ತಗೊಂಡು ಬನ್ನಿ. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಿ."

ಶಾಮು ಕಾಗದ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತ.

"ಒಂದು ಫೀಡಿಂಗ್ ಬಾಟಲು, ಎರಡು ನಿಪ್ಪಲ್ಲು, ಎರಡು ಗಜ ಮೇಣಗಪಟ, ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ, ನಾಲ್ಕು ಡಬ್ಬ ಕುಟಿಕುರ ಪೌಡರು,........"

"ಇಷ್ಟೇನಾ ?"

"ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳಿ. ಗ್ರೈಪ್ ವಾಟರು, ಗ್ಲಾಕ್ಸೋ, ಗ್ಲೂಕೋಸು,

ಗಿಲಕಿ...."

ಶಾಮುವಿನ ಕಾಗದ ಎರಡು ಕಡೆಯೂ ತುಂಬಿತು.

"ಕಾಗದ ಪೂರ್ತಿಯಾಯಿತು."

ತದೇಕಚಿತ್ತಳಾಗಿ ಏನೇನು ತರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೀರ ಅಸಹನೆಯಿಂದ "ಬೇರೆ ಕಾಗದ ತಗೊಂಡು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಿ" ಎಂದಳು. ಶಾಮು ವಿಧೇಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಂತೆ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಹಾಳೆ ತಂದು "ಹ್ಞೂ. ಆಮೇಲೆ" ಎಂದ.

ಮೀರ ತನಗೆ ಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಗಂಡನಿಂದ ಓದಿಸಿ ಕೇಳಿ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ತಲೆ ಅಲುಗಿಸಿದಳು.

ಮೀರಳಿಗೆ ಮಗಳ ಚಂದದ ಮುಖ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬವಾಯಿತು. ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ರೂಪ, ಲಾವಣ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ನೋಡಿದರೂ ಮೀರಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಗುವಿನ ಮುಗ್ಧ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳಸವಿಟ್ಟಂತೆ ಅದರ ಹಾಲುಗೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಗುಳಿ ಬೀಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರಳ ಹಿಗ್ಗಿಗೆ ಪಾರವಿರಲಿಲ್ಲ.

"ನನ್ನ ಮಗಳು ಪುಣ್ಯವಂತೆ" ಎಂದು ತಾಯಿಯ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಬಂದಿತ್ತು.

ಶಾಮು, ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮನೆಗೆಬಂದಾಗ ಎರಡು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಶಾಮು ತಂದಿದ್ದ ಕರೀ ಮರದ ತೊಟ್ಟಿಲನ್ನು ಮೀರ ಮೆಚ್ಚಿ

"ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಅಭಿರುಚಿ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ." ಎಂದಳು.

"ನಿನ್ನ ಆರಿಸಿದಾಗಲೇ ನಿನಗದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದ ಶಾಮು. ಮೀರಳು ಹೇಳಿದ ಸಾಮಾನುಗಳಲ್ಲದೆ ಶಾಮು ಜೊತೆಗೆ ಮಗುವಿಗೆ ಎರಡು ಜೊತೆ ಚಿನ್ನದ ಬಳೆ, ಒಂದೆಳೆ ಸರ, ಕಾಲಿಗೆ ಚೈನು ತಂದಿದ್ದ. ಮೀರ ಶಾಮುವಿನ ದುಂದುಗಾರಿಕೆ

ಯನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದಳು :

"ಮನೇಲಿ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಒಡವೆಗಳು ಅಷ್ಟೊಂದಿರುವಾಗ, ಚಿನ್ನ ತಗ್ಗಾಗಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಿದ್ದು ತಪ್ಪು."

"ಮುಂದಾದರೂ ಅಮ್ಮನ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗಳೇ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ."

"ಆ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಒಡವೆಗಳು 'ಬೇಡ' ಎಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ......?"

"ಆಗ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ನಾಳೆ ಹೆಣ್ಣುಮಗು ಕೈಗೆ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಬಳೆ, ಸರ ಬೇಡವೇ ?"

ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಮಗುವಿಗೆ ಹೆಸರೇನಿಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಚರ್ಚೆಯೇ ನಡೆದು ಹೋಯಿತು.

ಕಮಲಮ್ಮನವರು "ನಾಳೆ ಮಗೂಗೆ ಏನು ಹೆಸರು ಇಡೋಣ ?" ಎಂದರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಶಾಮುವಿನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ "ಶಾಮಣ್ಣ, ಲಕ್ಷಣವಾದ ಹೆಸರೊಂದನ್ನು ಸೂಚಿಸಪ್ಪಾ" ಎಂದರು.

ಶಾಮು ಮೀರಳ ಮುಖ ನೋಡುತ್ತಾ "ನನಗೇನೋ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹೆಸರಿಡಲು ಆಸೆ ಹಿರಿಯರ ಹೆಸರೂ ಆಯಿತು, ದೇವರ ಹೆಸರೂ ಆಯಿತು" ಎಂದ. ಮೀರ ತನ್ನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೆ ಅನುಮಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕದನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಅವನು ಕಾಳಗದ ಕಹಳೆ ಊದಿದ. ಮೀರ ಶಾಮುವಿನ ಮಾತು ತನ್ನ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳದವಳಂತೆ ನಟಿಸಿ,

"ನಾನೇನೋ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿಡೋಣಾಂತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೀನಿ" ಎಂದಳು.

ಗೋವಿಂದನ ಹೆಂಡತಿ ಕರುಣಾ ನಾಮಕರಣೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದವಳು "ಏನು ಹೆಸರು ಹೇಳಿ. ನೀವು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ ಹೆಸರು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ" ಎಂದಳು.

ಕರುಣಳಿಗೆ ಮೀರಳೆಂದರೆ ತುಂಬಾ ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆ. ಮೀರಳ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಹಾಸ್ಯಮಯ, ತೊಡುವ ಉಡಿಗೆಗಳೆಲ್ಲ

ಕಲಾಮಯ್ಯ, ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಮೀರಳನ್ನು ತನ್ನ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ಶ್ರೀಪಾದು ದನಿಗೂಡಿಸಿದ: "ಹೇಳು ಮೀರಾ. ನೀನು ಯಾವ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದರೂ ನಾನು ಅದನ್ನೇ ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇನೆ."

"ನಾನು 'ವೀಣಾ' ಅಂತ ಹೆಸರಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇನೆ."

ಶಾಮು, ಹೆಸರು ಕೇಳಿ ಮುಖ ಹುಳ್ಳಗೆ ಮಾಡಿದ.

"ಅಷ್ಟು ಸಿಹಿಯಾದ ಹೆಸರು ನಿಮಗೆ ಹುಳಿಯಾಗಿ ತೋರಿತೇ?"

ಮೀರ ಶಾಮುವನ್ನು ರೇಗಿಸಿದಳು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು, ಕಮಲಮ್ಮ ಪೂರ್ವಕಾಲದವರಾದುದರಿಂದ ಮೀರ ಸೂಚಿಸಿದ ಹೆಸರು ಅವರಿಗೆ ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು

"ಶಾಮಣ್ಣ ಹೇಳಿರುವ ಹೆಸರೇ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ತಾಯಿ. ಹೆಸರು ಮುದ್ದಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ತಾಯಿಯ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟಂತೆಯೂ ಆಗು ವುದು" ಎಂದರು.

ಮೀರ ಮಾತನಾಡದೇ ಕೆಳತುಟಿ ಕಚ್ಚಿ ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಮೀರ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದ ಕೋಪವನ್ನು ನುಂಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಮುವಿಗೆ ನಗು ಬಂತು.

ಮೀರ ಕೋಪ ನುಂಗಿಕೊಂಡು "ಅದು ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಹೆಸರು, ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ" ಎಂದಳು.

ಕಮಲಮ್ಮನವರು "ಪೂರ್ವ ಕಾಲದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರುವ ಲಕ್ಷಣ ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಹಳೆಯ ದಾದರೂ ಎಷ್ಟುಮಧುರವಾಗಿದೆ" ಎಂದರು.

ಕರುಣಾ, ಶ್ರೀಪಾದು ಮೀರಳ ಪರ ವಹಿಸಿ ವಾದಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ ಹಿರಿಯರ ಹಠದ ಮುಂದೆ ಕಿರಿಯರ ವಾದ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ವಾಯಿತು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆರುಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೇ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಮನೆಗೆ ಜೀವ ಕಳೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಬೆಳಗಿನಜಾವಕ್ಕೇ ತಾಯಿ, ಮಗುವಿಗೆ ಎರೆದು ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಅಡಿಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಮೀರ ಪಾದರಿ

ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು, ಸಡಿಲವಾಗಿ ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಹೂ ಮುಡಿದುಕೊಂಡಳು. ಅರಶಿನ ಬಳಿದ ಕೆನ್ನೆ ಬಣ್ಣಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಕೈಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒರೆಸಿಕೊಂಡು, ಕಪ್ಪು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ನಿರ್ಯೋಚನೆಯಿಂದ ಕೈಕಾಲು ಬಡಿಯುತ್ತ ಮಲಗಿದ್ದ ಮಗುವಿನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಬಲವಂತದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಬಿಡಿಸಿ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೂ ಕಪ್ಪು ಬಳಿದಳು. ಮಗು ಕಿಟಾರನೆ ಕಿರಿಚಿ ಕೈಕಾಲು ಜೋರಾಗಿ ಒದರುತ್ತ ಅಳಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿತು. ಮೀರಳಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದಂತಾಗಿ, ಶಾಮುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದು,

"ಮಗು ತುಂಬಾ ಅಳುತ್ತಿದೆ. ಏನು ಗತಿ?" ಎಂದು ಕೈ ಕೈ ಹಿಸುಕಿದಳು.

"ಹಸಿವಾಗಿರಬಹುದು."

"ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ, ಈಗ ತಾನೇ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಿ ಮಲಗಿಸಿದೀನಿ."

"ಕಮಲಮ್ಮನವರಿಗೆ ಹೇಳು. ಎಷ್ಟಾಗಲಿ ಅವರು ಅನುಭವಸ್ಥರು. ಅವರಿಗೂ ಕಾರಣ ಗೊತ್ತಾಗದಿದ್ದರೆ ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ."

ಮೀರ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನಿಗೆ

"ದೊಡ್ಡಮ್ಮ, ಯಾಕೋ ಮಗು ತುಂಬಾ ಅಳುತ್ತಿದೆ. ಬೇಗ ಬನ್ನಿ" ಎಂದಳು.

ಬಾಳೆ ಎಲೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ ಕಮಲಮ್ಮ ಎದ್ದು ಬಂದರು.

ಮಗು ಮಂಚದಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಲಗಿತ್ತು. ಅದರ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗಾಗಿ, ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೀರು ಹರಿಯುತಿತ್ತು. ಅವರು ನಸು ನಕ್ಕು,

"ಮೀರಾ, ಎಷ್ಟೊಂದು ಗಾಬರಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆಯೇ? ಒರಟಾಗಿ ಮಗುವಿಗೆ ಕಪ್ಪು ಹಚ್ಚಬಾರದು. ಅದಕ್ಕೆ ನೋವಾಗಿದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೊ ಬಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಶಾಮು ಸುಮಾರು ಒಂದು ಗಂಟೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಮೂಲಕ ಮೀರಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿದ. ಉಳಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಶಾಮು ಟೀಕಿಸಿದಾಗ ಎದುರುತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೀರ ಶಾಮುವಿನ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಆಲಿಸಿದಳು. ಮೀರಳಿಗೆ ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗಿತ್ತು. ದೊಡ್ಡ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದವಳಂತೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ "ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡೋದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಶಾಮುವಿಗೆ ಭರವಸೆ ಯಿತ್ತಳು.

ಹಸೆಯ ಮಣೆಯಮೇಲೆ ಗಂಡ, ಮಗಳೊಡನೆ ಮೀರ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನರ್ಮದಾ, ಕಾವೇರಮ್ಮ, ಕಿಶೋರ ಒಳಗೆ ಬಂದರು. ನರ್ಮದಾ ಮೀರಳ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮಗುವಿನ ಕೆನ್ನೆ ಸವರಿ "ನಿನ್ನ ಮಗು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಗುವಿಗೆ ತಾನೇ ಹೆಣೆದಿದ್ದ ಸ್ವೆಟರನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಪುರೋಹಿತರು ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿ ಶಾಮುವಿನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ,

"ಮಗುವಿಗೆ ಹೆಸರೇನಿಡುತ್ತೀರಿ ಸ್ವಾಮಿ?" ಎಂದರು.

"ಜಾನಕಿ."

"ಅದನ್ನು ಮಗುವಿನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಬಿಡಿ."

ಶಾಮು ಮೀರಳ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಶಾಂತವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಮಗುವಿನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ 'ಜಾನಕಿ' ಎಂದು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದ. ಬಗ್ಗಿದ್ದ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ತರಿದುಬಿಡುವಷ್ಟು ಕೋಪದಿಂದ ಮೀರ ತನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದರ ಅರಿವು ಶಾಮುವಿಗಾದುದರಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಎಡ ಹುಬ್ಬನ್ನು ಕೊಂಚ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ, ತುಟಿ ಸೊಟ್ಟಮಾಡಿ ಮೀರಳನ್ನು ಕೆಣಕಲು ಶಾಮು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನಕ್ಕ.

ಕಮಲಮ್ಮನವರು, ಕರುಣಾ ಆರತಿ ಎತ್ತಿದೊಡನೆ ಮೀರ ಕೋಪದ ಭರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಮಗು ಮಲಗಿರುವುದನ್ನು ಮರೆತು ಏಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಶಾಮು "ಮಗು, ಮಗು" ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ. ಮೀರ ಮಗುವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ರೂಮಿಗೆ

ಹೋದಳು.

ರಾಜು, ಚಂಪಾ, ನರ್ಮದಾ ಮೂವರೂ ಅವಳ ಹಿಂದೆಯೇ ರೂಮಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದರು.

"ಕಂಗ್ರಾಟ್ಸ್ ಮೀರಾ. ತಾಯಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ" ಚಂಪಾ ಹೇಳಿದಳು.

ಮೀರ ಬಾಯಿಯಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು "ಶ್....ಮಗು ಮಲಗಿದೆ. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಡಿ. ಹೊರಗೆ ಹೋಗೋಣ ಬನ್ನಿ" ಎಂದಳು.

ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಚಾಪೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಾಲ್ವರೂ ಹರಟೆಗೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು. "ಮೀರಾ, ಒಂದು ಶುಭ ಸಮಾಚಾರ ಹೇಳ್ತೀನಿ. ಚಂಪಾ ಇನ್ನುಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಕ್ಲಬ್ಬು ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೇ ಸೇರುತ್ತಾಳೆ" ಎಂದಳು ನರ್ಮದಾ.

"ಅಭಿನಂದನೆಗಳು ಚಂಪಾ. ಯಾವಾಗ ನಮ್ಮ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಸದಸ್ಯಳಾಗುತ್ತೀಯೆ ?"

ಚಂಪಾ ನಸು ನಾಚಿ "ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ" ಎಂದಳು.

ರಾಜು ಸೇಡುತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವಳಂತೆ "ಮೀರಾ, ಚಂಪಾ ಅರ್ಧಾಂಗನ್ನ ನೀನು ನೋಡಬೇಕು....ಇದುವರೆಗೂ ನನ್ನ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗಲ್ಲ. ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಗುಡ್ಡ ಬರು ತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಗಾಳಿ ತುಂಬಿದ ಬೆಲೂನಾದರೆ ಆತ ಗಾಳಿ ತುಂಬಿದ ಗೋಣೀಚೀಲ" ಎಂದಳು.

ಚಂಪಾಳ ಮುಖ ಅರಕ್ತವಾಯಿತು.

"ರಾಜೂ....ದಮ್ಮಯ್ಯಾಂತೀನಿ...."

"ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ದಿನದ ಸಾಲ ಬಡ್ಡಿ ಸಮೇತ ತೀರಿಸಿಬಿಡಬೇಕು. ಈಗ ನನ್ನ ಕಾಲ ಚಂಪಾ."

ಮೀರ ನಸುನಗೆಯಿಂದ "ಯಾಕೆ ಚಂಪಾ, ಕೊಬ್ಬಿದ ಮನುಷ್ಯ ರೆಂದರೆ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ ವಸ್ತುಗಳು ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆಯಲ್ಲಾ ಈಗ...."

"ಪಾಪ! ಈಗೇನು ಮಾಡ್ತಾಳೆ. ಭಾನುವಾರ ಆತ

ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರದಿದ್ದರೆ ಚಂಪಾ ತಪಸ್ಸಿಗಾರಂಭಿಸುತ್ತಾಳೆ."

"ಓಹೋ, ಅದು ಬೇರೆ ಏನು? ಚಂಪಾ ನನಗೊಂದೂ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ."

"ಅವಳಿಗೆ ಆತ ದೂರದ ಸಂಬಂಧಿ ಬೇರೆ" ನರ್ಮದಾ ಸೇರಿಸಿದಳು.

"ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ 'ರಾಜೂ, ನಾನು ನಿನ್ನ ನೋಡ ಲಾರನಲ್ಲೇ. ತರಗತಿಯ ಹೊರಗೆ, ಒಳಗೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗಾಗುವ ಯಾತನೆ ಬಣ್ಣಿಸಲಾರೆ. ಭಾಗ ಭಾಗವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು' ಅನ್ನು ತ್ತಿದ್ದೆಯಲ್ಲಾ ಈಗ?" ಎಂದಳು ರಾಜು.

ಹೊರಗೆಲ್ಲೋ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಿಶೋರ ಓಡಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದು ನರ್ಮದಾಳ ಕೊರಳನ್ನಪ್ಪಿಕೊಂಡು 'ಚಿಕ್ಕಮ್ಮಾ' ಎಂದು ಮುದ್ದುಗರೆದ.

"ಬಿಡೋ, ಬಿಡಮ್ಮಾ ಬಂಗಾರೀ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ನರ್ಮದಾ ಅವನ ಕೈ ಬಿಡಿಸಿ "ನಿನಗೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಹೆಂಡತಿ ಬೇಕಾ?" ಎಂದಳು.

"ಊಹ್ನೂ. ನನಗೆ ಬೇಡಾ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕಿಶೋರ ಹೊರ ಗೋಡಿದ.

ಗೆಳತಿಯರು ಪುನಃ ಹರಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದರು. ಮೀರ ಕಿವಿ ಗೊಟ್ಟು ಆಲಿಸಿ, "ತಾಳಿ. ಮಗು ಅಳುತ್ತಿರುವಹಾಗಿದೆ" ಎಂದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಗೆಳತಿಯರೊಡನೆ ನೈಮರೆತು ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸು ಕಂದನ ಕರೆಗೆ 'ಓ' ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು.

ಸಂಜೆ ಮಗುವಿಗೆ ಅಚ್ಚ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಲಂಗ ಹಾಕಿ, ಸರ, ಬಳೆ, ಚೈನು ಹಾಕಿದಳು. ಹಣೆಯಮೇಲೆ ಕಪ್ಪಿನ ತಿಲಕ ತೆಗೆದು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ ತಾನೂ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದಳು. ಹಸಿರು ಮೈಸೂರು ಕ್ರೇಪ್ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು ತಿಳಿ ಹಳದಿ ರವಿಕೆ ತೊಟ್ಟು, ಶಾಮು ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದ್ದ ಮುತ್ತು, ಕೆಂಪಿನ ಬಳೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಳು.

ಮಗುವಿನ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದ ಶಾಮು ಹೆಂಡತಿ, ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತ.

ಮೀರ "ಯಾಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿರಿ?" ಎಂದಳು.

"ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ನೋಡಲಿ ಎಂಬ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಂದಿದೆ."

"ವೀಣಾ ನನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮುದ್ದಾಗಿದಾಳೆ. ಅವಳನ್ನೇ ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತು ನೋಡಿ."

"ವೀಣಾ ಅಲ್ಲ. ಜಾನಿ....ಜಾನಿ" ಶಾಮು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ.

"ಜಾನಿ ಅಲ್ಲ. ವೀಣಾ."

"ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಚೆನ್ನವೋ ಹಾಗೆ ನೀನು ಕರಿ. ನನಗಿಷ್ಟ ಬಂದ ಹಾಗೆ ನಾನು ಕೂಗುತ್ತೇನೆ."

"ವೀಣಾ ದೊಡ್ಡವಳಾದ ಮೇಲೆ ಜಾನಿ ಅನ್ನುವ ಹೆಸರು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ವೀಣಾನೇ ಇರಲಿ ಎಂದರೆ ಆಗೇನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ?"

"ಆಗ ಅವಳಿಷ್ಟದಂತೆಯೇ ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಜಾನೀ, ಜಾನೀ...."

"ವೀಣಾ...."

ಮಗು ಅಗಲವಾಗಿ ಕಣ್ಣು ತೆಗೆದು ಮರುಳುನಗೆ ಬೀರಿತು. ಮೀರ ಹಂಗಿಸುವಂತೆ "ನೋಡಿದಿರಾ, ಅವಳಿಗೆ ವೀಣಾ ಅನ್ನುವ ಹೆಸರೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ" ಎಂದಳು.

"ಈಗಿಂದ ಯಾಕೆ ಚರ್ಚೆ ?" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಶಾಮು ಮಗುವಿನ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟ.

ಮೀರ ಅವನ ಭುಜ ಹಿಡಿದೆಳೆದು "ಮಗುವಿಗೇಕೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟರಿ ?" ಎಂದಳು.

"ಓಹೋ, ಅದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಮತ್ಸರ ಬಂದಿತೇನೋ ? ಆಗಲಿ ನಿನಗೇ ಮೊದಲು...."

ಮೀರ ಬೇರೆ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ "ಥೂ, ಹೋಗ್ರಿ. ನೀವು ಚೌರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಮಗುವಿಗೆ ಮುದ್ದಿಡಬೇಡಿ. ಮಗುವಿನ ಕೆನ್ನೆ ಉರಿಯುತ್ತದೆ" ಎಂದಳು.

"ನೋವಾಯಿತೇ ಚಿನ್ನ" ಎಂದು ಶಾಮು ಮಗುವಿನ ಕೆನ್ನೆ ಸವರಿದ.

ಶಾಮು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ

ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಮೊದಲನೆಯ ಸಲಕ್ಕೆ ಬೇಸರವಾಯಿತು. ಮೀರಳನ್ನಗಲಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸಹ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಿನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವುದೆಂದರೆ ಶಾಮುವಿಗೆ ತಲೆನೋವು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಜಗತ್ತನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಗದ ಆ ಪುಟ್ಟ ಜೀವಿ ಶಾಮುವಿನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮುಖಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಮುದ್ದಿಸಿ, ಮೀರಳಿಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಜೋಪಾನವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿ, ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋದ. ಪ್ರತಿ ವಾರವೂ ಬಂದು ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ.

ಮಗುವಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಾಗುವುದೇ ತಡ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರೊಡನೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಗುವನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಒಂದು ಶುಭದಿನವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದರು. ಎರಡು ದಿನ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಶಾಮು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದ.

ಊರಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಮೀರ ಮಗುವನ್ನು ಕಮಲಮ್ಮನವರ ವಶಕ್ಕೊಪ್ಪಿಸಿ 'ಷಾಪಿಂಗ್'ಗೆ ಹೊರಟಳು. ಮೀರ ಕಮಲಮ್ಮನವರಿಗೆ ನವಿಲುಬಣ್ಣದ ಧರ್ಮಾವರದ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಕೊಡಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಮೀರ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಶಾಮು ಹೇಳಿದ :

"ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿಯಿತಲ್ಲವೇ ?"

"ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲ. ಮಗುವಿಗೆ ಒಂದು ಗಾಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಗಿದೆ."

"ಗಾಡಿ ! ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲವಷ್ಟೇ ?"

"ನೀವು ಕುಚೇಷ್ಟೆ ತೆಗೆಯಬೇಡಿ. ಒಂದು 'ಪ್ರಾಮ್' ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ವಾಕಿಂಗಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ."

ಇಬ್ಬರೂ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಸುಂದರವಾದ ಕೈಗಾಡಿ ಯೊಂದನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡಿದರು. ಶಾಮು 250 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು

ಕೊಟ್ಟು ರಸೀತಿ ಪಡೆದು,

"ನಾಳೆ ದಿನ ಬಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಇಲ್ಲೇ ಇರಲಿ" ಎಂದ. ಮಗುವಿಗೆ ಒಂದು ಹೊರೆ ಆಟದ ಸಾಮಾನು, ರೆಡಿಮೇಡ್ ಅಂಗಿಗಳು ಕೊಂಡನಂತರ ಮೀರಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಗಿಯಿತು.

"ನಿನಗೇನೂ ಬೇಡವೇ ಮೀರಾ ?"

"ನನಗೇನೂ ಬೇಡ. ನಿಮಗೆ ನನಗೇನಾದರೂ ಕೊಡ ಬೇಕೆನಿಸಿದರೆ, ನನ್ನ ಬದಲು ವೀಣಾಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಡಿ."

"ಜಾನಿಗೆ ಈಗ ತಂದಿರುವುದು ಸಾಲದೇ ?"

"ಈ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನೇ ಅವಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟರೂ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ."

"ಹುಚ್ಚಿ ನೀನು."

ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿಸಿ ಟ್ರೈನಿಗೆ ಹಾಕಿಸಿ, ತಾವೂ ಟ್ರೈನಿನಲ್ಲಿ ಬರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಊಟನದೂಟವಾದನಂತರ ಶಾಮು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ಮೀರ ದೇವರಿಗೂ, ಹಿರಿಯರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಳು. ವೀಣಾಳ ಪುಟ್ಟ ತಲೆಯನ್ನು ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಕಾಲಿಗೆ ತಗುಲಿಸಿ

"ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿ ದೊಡ್ಡಪ್ಪಾ ನನ್ನ ಮಗೂಗೆ" ಎಂದಳು.

"ನಿನಗಿರುವ ಇದೊಂದು ಕುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಹೂವುಗಳು ಅರಳಲಿ" ಎಂದು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರನ್ನು ಸ್ಟೇಷನ್ ಬಳಿ ಇಳಿಸಿ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಹಳ್ಳಿಗಭಿಮುಖ ವಾಗಿ ಹೊರಟಿತು.

ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ವೀಣಾ ತುಂಬಾ ಮುದ್ದಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದಳು. ಮೀರಳ ಗುಂಗುರು ಕೂದಲು ಮಗುವಿಗೆ ಸುಂದರ ಆಭರಣ ಬಳುವಳಿ ಬಂದಂತೆ ಬಂದಿತ್ತು. ತಲೆ ತುಂಬ ಕಪ್ಪು ಟೋಪಿ ಹಾಕಿದಂತೆ, ನಸುಗೆಂಪಾದ ಮುಖದ ಸುತ್ತ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ದೊಡ್ಡದಾದ

ಬೆದರುಗಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ವೀಣಾ ಆಗಾಗ್ಗೆ ತುಂಟತನವನ್ನು ಚಿಮ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಡುಂಡಾದ ಕೈಕಾಲುಗಳು ನೋಡಿದವರ ಮನಸ್ಸು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಶಾಮು ತಂದಿದ್ದ ಚಿನ್ನದ ಬಳೆ ಎರಡೇ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮಗುವಿನ ಕೈಗೆ ಬಿಗಿಯಾದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಹಾಕಿದ್ದರು. ತಿಳಿಯಾದ ಮೈ ಬಣ್ಣ, ಸುಳಿಗಲ್ಲ, ದುಂಡುಗೆನ್ನೆಯ ಮೇಲಿನ ಗುಳಿ ಅಪರಿಚಿತರಲ್ಲಿ ಸಹ ಮಿದುಭಾವವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿನ ಮಗು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷದ ಮಗುವಿನಹಾಗಿತ್ತು.

ಮೀರ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಶಾಲನ್ನು ಮುಸುಕು ಹಾಕಿದಳು. ವೀಣಾ ಮಿಸುಕಾಡಿ ಶಾಲಿನಿಂದೀಚೆ ತಲೆ ಹಾಕಿ ತಾಯಿಯ ಮುಖ ನೋಡಿ ನಕ್ಕಳು. ಮೀರ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ

"ನನ್ನ ಕೈಲಾಗೋದಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ. ಅಸಾಧ್ಯ ತುಂಟತನ ಮಾಡ್ತಾಳೆ" ಎಂದಳು. ಶಾಮು ಕೈ ನೀಡಿ

"ಬಾ ಜಾನಿ. ನಾನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಶಾಲನ್ನು ಮೈಗೆಲ್ಲ ಹೊದೆಸಿ ಮುಖ ಮಾತ್ರ ಹೊರಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ವೀಣಾ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಿಡ, ಮರಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಕ್ರಮೇಣ ತಂದೆಯ ಎದೆಯನ್ನೊರಗಿ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿದಳು.

ವೀಣಾಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಆಗತಾನೆ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತ್ತು. ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ ವೀಣಾ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಮನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೋರನ ಕೈಲಿ ತೊಳೆಸಿ, ರಂಗೋಲಿ ಹಾಕಿ ಮುಂಬಾಗಿಲಿಗೆ ತೋರಣ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದರು. ಶಾಮುವಿನ ರೈತರುಗಳು, ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು 'ಶಾಮಪ್ನೋರ' ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಗುಂಪಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು.

ಡ್ರೈವರು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದೊಡನೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಹೊಳೆಯುವ ಕಾರು ನೋಡಲು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕಾರಿನ ಸುತ್ತ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಶಾಮು ಕಾರಿನಿಂದಿಳಿದು ವೀಣಾಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡ.

ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ವೀಣಾ ತನ್ನ ಸಂತೋಷ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ಶಾಮುವಿನ ಭುಜವನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಳು.

ವೀಣಾಳ ಗುಲಾಬಿ ಮೈ ಬಣ್ಣಕ್ಕೂ, ಬೆದರುಗಣ್ಣಿಗೂ ಮೋಹ ಗೊಂಡ ಮುದುಕಿ ನಂಜವ್ವ ವೀಣಾಳ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಸವರಿ ಕೈಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಲಟಕ್ಕನೆ ನೆಟಿಕೆ ಮುರಿದಳು. ಶಾಮು ವೀಣಾಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ "ಮೀರಾ, ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ತಿಂಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸು" ಎಂದ.

ಮೀರ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ತಂದಿದ್ದ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ರವೆ ಉಂಡೆ, ಚಕ್ಕುಲಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಹಂಚಿ, ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಕೊಬ್ಬರಿ ಸಕ್ಕರೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಹೆಂಗಸರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೊರಟರು.

"ಮಾದವ್ವ, ಮಗಾ ಚಿನ್ನದ ಗೊಂಬೆ ಹಂಗೈತೆ."

"ಚಿನ್ನದ ಗೊಂಬೆ ಹಂಗಿಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೆಂಗಿದ್ದಾತು ನಂಜವ್ವ? ಗಂಡ, ಯೆಡ್ತಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರಂಗವ್ರೆ. ಮಗ ಚೆಂದಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಾತಾ? ಶಾಮಪ್ನೋರ ತಂದೆಯೋರಿಗೆ ಇವರೊಬ್ಬರೇ ಮಗಾ. ಇವರಿಗೆ ಈಗೊಂದು ಮಗಾ ಆಗೈತೆ. ಅಂಗೈಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಮುಂಗೈಲಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸಾಕ್ತಾರೆ."

"ಅದಕ್ಕೇನು ಅಕ್ಕರೆ ಮಾಡೋರು ಕಡಿಮೆಯಾ? ಹಾಲು, ತುಪ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾ? ಆಕಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆ ನೋಡದ್ಯಾ, ಫಳ ಫಳ ಅಂತ ರತ್ನ ಒಳೆದ್ಹಂಗೆ ಒಳೀತಿತ್ತು. ಅದ್ಕೆ ಏನಿಲ್ಲಾಂದ್ರೂ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಆಗಿರಬೇಕು."

"ಮಗೀಗೆ ಕಿವೀಗೆ ಹಾಕಿದ್ರಲ್ಲಾ ಕಮಲದ ಊವಿನ ಮಾದರಿ ಲೋಲಾಕು ಎಷ್ಟು ಮೈನಾಗಿತ್ತು. ಮಗ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿದರೆ ತಳಕ್, ಪಳಕ್ ಅಂತ ಒಳೆದು ಕಣ್ಣು ಕೋರಯಿಸೋಗೋದು."

ಇವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಆಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತಿಮ್ಮಮ್ಮ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು "ಪುಣ್ಯವಂತರ ಮನೇಲಿ ಮಕ್ಕಳುಟ್ಟಿದರೇನೇ ಚೆನ್ನ. ಬಡವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಬಾರದು" ಎಂದಳು.

ಶಾಮು ಮಗುವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ

ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಮಗುವಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ತೆಗೆದು, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಒಡೆದು ಆರತಿ ಮಾಡಿದರು. ಜೋಯಿಸರ ಮಗಳು ವೆಂಕೂ ಶಾಮುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದು ಕೈ ನೀಡಿ "ಶಾಮಣ್ಣ, ಮಗು ಕೊಡಿ" ಎಂದಳು.

ಮಗು ಹೊಸ ಮುಖ ನೋಡಿ ಹಿಂಜರಿದರೂ ವೆಂಕೂ ಬಲವಂತದಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮಗುವಿನ ಬಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟಳು. ಮೀರ ಕೊಂಚ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ "ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಮಗುವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಮುತ್ತಿಡಬೇಡ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದ್ದು ಬಂದು ಮಗುವಿನ ಬಾಯನ್ನು ಕರಚೀಪಿನಿಂದ ಒರೆಸಿದಳು. ವೆಂಕೂ ಅಪ್ರತಿಭಳಾಗಿ ಶಾಮುವಿನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಶಾಮು ವೆಂಕುವಿನ ಸರಳ ಪ್ರೇಮವನ್ನರಿತಿದ್ದರೂ ಮಗುವಿನ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ "ಹೌದು ವೆಂಕೂ. ಮೀರ ಹೇಳುವುದು ಸರಿ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ" ಎಂದ.

ವೆಂಕು ಕ್ಷಮಾಯಾಚನೆಯ ದನಿಯಲ್ಲಿ "ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಶಾಮಣ್ಣ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮಗೂಗೆ ಏನು ಹೆಸರು ಇಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ" ಎಂದಳು.

"ನಾನು ಜಾನಕಿ ಅಂತ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದೀನಿ. ಮುದ್ದಿಗೆ 'ಜಾನಿ' ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ."

"ಅವರಿಟ್ಟಿರುವ ಹೆಸರನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ ವೆಂಕೂ. ನಾನು ವೀಣಾ ಅಂತಾ ಕೂಗುತ್ತೇನೆ."

ವೆಂಕು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಬೆರಗಾಗಿ "ಆ್ಞ!" ಎಂದಳು.

"ವೀಣಾ."

"ವೀಣೆಯೇ? ಪಟದಲ್ಲಿರುವ ಸರಸ್ವತೀ ಕೈಲಿರುತ್ತದಲ್ಲಾ ಅದಲ್ಲವೇ? ನನಗೇನೋ 'ಜಾನಿ'ನೇ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.

ಶಾಮು ದೂರು ಹೇಳುವವನಂತೆ "ವೆಂಕೂ, ನೀನಾದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಮ್ಮ. ಆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರನ್ನು ನನ್ನ ಮಗೂಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ" ಎಂದ.

ಹಾಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಗಡಿಯಾರ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆದು ಮಾಳಿನಲ್ಲಿ

ಮುಳುಗಿದ್ದ ಮೀರಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿತು. ಮೀರ ಮಹಾಪರಾಧ ಮಾಡಿದವಳಂತೆ

"ನನಗೇನು ಬಂತು? ಮಗೂಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಬೇಕು" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ವೆಂಕಮ್ಮನವರಿಗೆ

"ಹಸುವಿನ ಹಾಲು ಬಿಸಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡಿ. ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವೀಣಾಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಬೇಕು...."

ವೆಂಕಮ್ಮನವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

"ಇದೇನೇ ತಾಯೀ, ಮಗೂಗಿನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು. ನೀನು ಹಾಲು ಕುಡಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

"ನಾನು ಕುಡಿಸುವ ಹಾಲು ಅವಳಿಗೆ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೀರ ಸೀಸೆ ತೊಳೆಯಲು ಹೋದಳು. ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಹಾಲನ್ನು ಒಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಬೀಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಮೀರ ಪ್ರಮಾದ ವಾಯಿತೆಂಬಂತೆ

"ತಾಳಿ. ಪಾತ್ರೆ ಮೇಲೆ ಏನಾದರೂ ಮುಚ್ಚಿ ಬೀಸಿ. ಇಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ಬೂದಿ, ಕಸ ಎಲ್ಲಾ ಹಾರುತ್ತದೆ" ಎಂದಳು.

ಫೀಡಿಂಗ್ ಬಾಟಲು, ಕರಚೀಫು, ಅಡಾಕ್ಸಲೀನ್ ಸೀಸೆ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಳು. ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಹಾಲು ತಂದು ಹತ್ತಿರ ಇಡುತ್ತಲೇ ಮೀರ ಹಾಲನ್ನೊಂದು ಬಾರಿ ಸೋಸಿ ಬಾಟಲ್‌ಗೆ ಹಾಲು ಹಾಕಿದಳು. ವೆಂಕೂ ಈ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಅವನು ಮಗುವಾಗಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಒಳಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ತುಂಬಿ ಅವನನ್ನು ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಲು ಹುಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಮಾತ್ರ ವೆಂಕೂಗೆ ಪರಿಚಯವಿತ್ತು.

ಮೀರ "ಬಾ ಚಿನ್ನ" ಎಂದು ವೀಣಳನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮೊದಲು ಅಡಾಕ್ಸಲೀನ್ ಹಾಕಿ, ಅನಂತರ ನಿಪ್ಪಲ್ಲನ್ನು ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟಳು. ವೀಣಾ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಹಾಲನ್ನು ಹೀರ ತೊಡಗಿದಳು.

ಶಾಮು ಒಳಗೆ ಬಂದು "ಮೀರಾ ಟ್ರೈನು ಬರುವ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ನಾನು ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಕರೆದು ತರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ವೀಣಳ ಕೆನ್ನೆ ಹಿಂಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದ. ಮೀರ ಶಾಮುವನ್ನು ಗದರಿಸಿದಳು:

"ನೀವು ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗಿ. ಇನ್ನವಳು ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ."

ಶಾಮು ಹೊರಗೆ ಹೋದ.

ಮೀರ ಮಗುವಿಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಿ, ಸೀಸೆ ತೊಳೆದು ಮಗುವನ್ನು ವೆಂಕೂ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು "ವೆಂಕೂ, ವೀಣಾನ ಹುಷಾರಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಮ್ಮ. ಬೀಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೀಯ. ಎರಡು ಕೈಯಿಂದಲೂ ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಚಿಮ್ಮಿ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಈಗತಾನೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಿದೀನಿ. ಮೃದುವಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೋ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಾಲು ಕಕ್ಕಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಊರಿನಿಂದ ತಂದಿದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಓರಣವಾಗಿ ಜೋಡಿಸತೊಡಗಿದಳು. ವೆಂಕೂಗೆ ಮೀರಳ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನಗು ಬಂತು. ತನ್ನ ತಂಗಿಯರು, ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಚೋಟುದ್ದ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಅವಳಿಗೆ ಎತ್ತಿ, ಆಡಿಸಿ ರೂಢಿಯಿತ್ತು. ಐದು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವಳ ತಾಯಿ ವೆಂಕುವಿಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಅವರು ಅವಳಿಗೆ ಹೀಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. 'ದೊಡ್ಡವರ ಸಹವಾಸ' ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ವೆಂಕು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟಳು.

ಹಿಂದೆಯೇ ಮೀರಳ ಧ್ವನಿ ಬಂತು.

"ವೆಂಕೂ, ಮಗೂಗೆ ಸ್ವೆಟರು ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಹೊರಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಡ."

ವೆಂಕು ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ವೀಣಳನ್ನು ಬೀಗದ ಕೈಗೊಂಚಲು, ಬಣ್ಣದ ಚೆಂಡುಗಳಿಂದ ಆಟವಾಡಿಸತೊಡಗಿದಳು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು, ಶಾಮು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದರು. ವೆಂಕೂ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ವೀಣಳನ್ನು ಬಗಲಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಗಾಡಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ನಿಂತು,

“ ಶಾಮಣ್ಣಾ, ಇದೆಂತಹ ಕಾರು ?” ಎಂದಳು.

ಶಾಮು, ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ನಕ್ಕರು. ಶಾಮು ನಗುತ್ತಲೇ ಹೇಳಿದ: “ ಇದು ಕಾರಲ್ಲ ವೆಂಕೂ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊರಗೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗ ಬಹುದು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ವೀಣಳನ್ನೆತ್ತಿ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದ.

“ ಬಿಸಿಲು, ಅಥವಾ ಮಳೆ ಇದ್ದರೆ ಟಾಪು ಹಾಕಬಹುದು” ಎಂದು ಟಾಪನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ. ವೆಂಕು ಗಾಡಿ ನೋಡಿ ಬೆರಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಗಾಡಿಯ ಹೊಳೆಯುವ ಕಂದು ಬಣ್ಣ, ಅದರ ಪುಟ್ಟ ಚಕ್ರಗಳು, ಒಳಗಿದ್ದ ಮೆತ್ತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅವಳನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳಿಸಿದವು.

“ ಆಮೇಲೆ ನಾವು ಈ ಹಿಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗಾಡಿಯನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಹೋಗಬಹುದು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಗಾಡಿ ಯನ್ನು ಒಂದು ನೂರು ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ಅವನು ಕೈ ಬಿಡುತ್ತಲೇ ವೆಂಕು

“ ಶಾಮಣ್ಣ, ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ತಳ್ತೀನಿ ” ಎಂದಳು.

ಶಾಮು ಕೈ ಬಿಟ್ಟೊಡನೆ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ತಳ್ಳತೊಡಗಿದಳು. ಬೋರ ಹೊತ್ತು ತಂದ ತೊಟ್ಟಿಲನ್ನು ಮೀರ ತನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕಿಟಕಿಯೆದುರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿರಿಸಿ ಸೊಳ್ಳೆಪರದೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದಳು. ಊರಿನಿಂದ ತಂದಿದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಡು ವುದರಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತು. ಏಳು ಗಂಟೆಗೆ ವೀಣಳಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಿ, ಅವಳನ್ನು ತೂಗಿ ಮಲಗಿಸಿ, ಅನಂತರ ಗಂಡನಿಗೂ, ದೊಡ್ಡಪ್ಪನಿಗೂ ಎಲೆ ಹಾಕಿದಳು.

ವೀಣಾ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಮೀರಳಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಯುಗದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅವಳ ಬಟ್ಟೆ, ಬರೆ ಒಗೆಸಿ, ಇಸ್ತ್ರಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಅವಳನ್ನು ಆಟವಾಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಹಾಲು ಕುಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಸಂಜೆ ಕೈಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಸಮಯವೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ವೀಣಾ ನಿದ್ರಿಸುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಡುವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ

ಕಾಲು ಚೀಲವನ್ನೋ, ಸ್ವೆಟರನ್ನೋ ಹೆಣೆಯುತ್ತಲೋ, ಕಾದಂಬರಿ ಹಿಡಿದೋ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಐದು ನಿಮಿಷ ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ವೀಣಾ ಎದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮೀರ ಗಮನಿಸಿದ್ದಳು. ಮದುವೆಯಾದ ದಿನದಿಂದ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು, ಶಾಮು, ಮೀರ ದಂಪತಿಗಳಾಗಿ ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವರಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸು ಒಂದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೋಹದ ಭರದಲ್ಲಿ ಉದ್ವೇಗದ ಆವೇಗದಲ್ಲಿ ಶಾಮು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಮೀರಳೊಡನೆ ಮಿದುವಾಗಿ, ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು, ಜೀವನದ ಆದರ್ಶ, ರೀತಿ, ಆಸೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದವು. ಸೀರೆಯ ಬಣ್ಣದ ವಿಷಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಯಾವುದನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಪರಮಗುರಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಒಡೆದು ಎರಡು ಪಾಲಾಗಿದ್ದವು. ಕೇವಲ ಪರಸ್ಪರ ದೈಹಿಕ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ, ನಿಸರ್ಗ ನಿಯಮಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಬಿಸಿ ರಕ್ತದ ಮನಸ್ಸು ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಇದ್ದವೇ ಹೊರತು, ಎರಡು ಹೃದಯಗಳು ಒಂದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರು ಬಂದ ರಾತ್ರಿ, ಶಾಮು ತನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರಪಡಿಸಿದ ದಿನದಿಂದ ಮೀರಳಿಗೆ ದೈಹಿಕ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರ ಅಸಮಾಧಾನ, ಜಿಗುಪ್ಸೆ, ಕೋಪ ತಲೆದೋರಿದ್ದವು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವಳು ಗಂಡನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ದೂರವಿರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳ ಕೈಗೊಂಬೆ ಶಾಮು ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಸಾರಿಯೂ ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ದೂರ ತಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಎರಡು ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಪುಟ್ಟ ವೀಣಾ ಸೆಳೆದು ಹತ್ತಿರ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಚೂರುಗಳು ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನಿಂದ ಆಕರ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ, ಶಾಮು, ಮೀರ ವೀಣಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಗಂಡ, ಹೆಂಡತಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದರೂ ವೀಣಳ ಮೇಲಿನ ಹಿತ, ಪ್ರೀತಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ವಿಷಯ

ಗಳಲ್ಲೆಷ್ಟು ವೈಷಮ್ಯತೆಯಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಮರೆಸಿ, ಹತ್ತಿರ ಬರುವಂತೆ, ದೂರವಾಗಿದ್ದ ಹೃದಯುಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮಮತೆಯ ಸರಪಳಿ ಹಾಕಿ ಬೆಸೆಯತೊಡಗಿದ್ದಳು ವೀಣಾ.

ಶಾಮು, ಮೀರ ಪ್ರತಿದಿನ ಸಂಜೆ ವೀಣಳನ್ನು ಕೈಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹಳ್ಳಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಊರ ಹೊರಗಿನ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಗಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ವೀಣಳಿಗೆ ಹಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನೂ, ಓಡುವ ಮೋಡಗಳನ್ನೂ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಮಗಳ ಮೇಲಿನ ಅತಿ ಪ್ರೀತಿಯೇ ಅವರಲ್ಲಿ ವಾಗ್ವಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತಿತ್ತು.

"ಮೀರಾ, ನಾನೇನೋ ಜಾನಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ." ಶಾಮು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ.

"ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೊಪ್ಪಬೇಕಲ್ಲಾ, ನಿಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಬೇಗ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಅಟ್ಟ ಬಿಡಲು ನಿಮಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಆಸೆಯೇ ?"

"ಇಲ್ಲ. ಮನೇಲೇ ಇದ್ದು, ನಮಗೂ ಸಹಾಯಕವಾಗಿರು ವಂತಹ ಅಳಿಯನ್ನೇ ಹುಡುಕಿಸಿ ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ಜಾನಿ, ಅವಳ ಗಂಡ, ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮೊಡನೆಯೇ ಇದ್ದಂತಾಗುತ್ತದೆ."

"ನಾನೇನೋ ವೀಣಾಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡೋದಿಲ್ಲ."

"ಮತ್ತೇನು ಹಾಗೇ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೀಯಾ ?"

"ಊಹ್ಞೂ. ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನಾಸೆಯಂತೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಗಳ ಮೂಲಕವಾದರೂ ನನ್ನಾಸೆ ನೆರವೇರಲಿ."

"ನನಗೆ ಜಾನಿ ತುಂಬಾ ಓದುವುದು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ."

"ನನಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಬೇಗ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ತಳ್ಳು ವುದು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ."

ವೀಣಾ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಗೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

"ಜಾನಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಓದಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದರೆ.... ?"

ಶಾಮು ಮೀರಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ.

"ಆಗ ಅವಳಿಗೆ ಯಾವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷವೋ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡು ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಡಾಕ್ಟರಾಗುವುದು ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ.... ?"

"ನಿನ್ನಿಷ್ಟ ಎಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ."

"ವೀಣಾ ನಿನಗಾವುದು ಬೇಕಮ್ಮಾ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೀರ ವೀಣಳನ್ನು ಮುದ್ದಿಟ್ಟಳು.

ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತು ವೀಣಾ ಎದ್ದು ಅತ್ತರೆ, ಶಾಮು ಎದ್ದು ಮಗಳನ್ನು ತೂಗಿ ಮಲಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ನಿದ್ದೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಶಾಮುವಿಗೆ ಈಗ ತನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ಜಾನಿಯನ್ನು ತೂಗಿ ಮಲಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಆತ್ಮತೃಪ್ತಿ ದೊರಕುತಿತ್ತು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟವಾದಮೇಲೆ ಶಾಮು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ವೀಣಾ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವನ ತಲೆ ಕೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆಯುತ್ತಾ 'ಅಣ್ಣ, ಅಣ್ಣ' ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೀರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆಯ ತಟ್ಟೆಹಿಡಿದು ಕಾಲಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಎಲೆಯ ನಾರು ತೆಗೆದು ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿ ಎಲೆಯನ್ನು ಸುರಳಿ ಮಾಡಿ ಶಾಮುವಿನ ಕೈಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶಾಮು ಸುರಳಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುಂಚೆ ಹೇಳಿದ :

"ನಮ್ಮ ಜಾನಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯದು" ಎಂದು ಮೀರಳ ಕಡೆ ಕೊಂಕು ನೋಟ ಬೀರಿ ಎಲೆಯನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡ.

ಮೀರಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

"ಯಾಕೆ ?"

"ಮದುವೆಯಾದಾಗಿನಿಂದ ಒಂದು ದಿನ ನೀನು ಹೀಗೆ ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ ಮಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದೆಯಾ ಹೇಳು? ಜಾನಿಯ ಕಾಲ್ಗುಣದಿಂದ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಎಲೆ ಸಿಗುವಂತಾಯಿತು."

"ನೀವು ಕೇಳಿದ್ದರೆ ನಾನು ಮಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ?"

"ಅದನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕೆ?"

ಮೀರಳಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದಾಗಿನಿಂದ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಗಂಡನಿಗೆ ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ ಮಡಿಸಿಕೊಡುವ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಮು, ಹಸು ಹುಲ್ಲು ಮೇಯುವಂತೆ ಎಲೆ ತಿನ್ನುವ ರೀತಿ ಅವಳಿಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತ್ತು.

ಆದರೆ ವೀಣಾ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಲು ಬಂದಾಗಿ ನಿಂದಲೂ ಎಲೆ ಮಡಿಸಿ ಕೊಡುವ ಸಮಯ ಅವಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ರಸಮಯ ಸನ್ನಿವೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಶಾಮು ಊಟಮಾಡಿ ಬಂದವನೇ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ವೀಣಾ ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತಾ ಓಡಿ ಬಂದು ಮಂಚದ ತುದಿ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶಾಮು ಅವಳನ್ನೆತ್ತಿ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಮಂಚದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಮೀರ ಎಲೆಗೆ ಸುಣ್ಣ ಬಳಿಯುತ್ತಾ "ಇವತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ಏನುಮಾಡಿದಳು ಗೊತ್ತೆ?" ಎಂದು ಮಗಳ ಗುಣಗಾನಕ್ಕೆ ಪೀಠಿಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು.

"ಲೇ ಜಾನಿ ಏನು ಮಾಡಿದೆ ಮರೀ?"

ಶಾಮು ಕೆನ್ನೆ ಹಿಂಡಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶ ಗಂಡ, ಹೆಂಡತಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು.

ವೀಣಳ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಶಾಮುವಿನ ತಲೆಗೂದಲಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದು ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರ "ಬಾರೇ ಇಲ್ಲಿ" ಎಂದಳು.

ವೀಣಾ ಮತ್ತಷ್ಟು ತಂದೆಯ ಬಳಿ ಸರಿದಳು. ಮೀರ ಎಲೆಯ ಸುರಳಿಯನ್ನು ಶಾಮುವಿಗೆ ಕೊಡಲು ಕೈ ನೀಡಿದಾಗ ವೀಣಾ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕೈ ಚಾಚಿ, ಅದನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಶಾಮುವಿನ ಬಾಯೊಳಗಿಟ್ಟಳು. ಶಾಮು ವೀಣಳ ಕೈಯನ್ನು ನೋವಾಗದಂತೆ

ಕಚ್ಚಿ " ಎಲೆಗಿಂತ ಈ ಕೈ ಎಷ್ಟೋ ರುಚಿಯಾಗಿದೆ " ಎಂದ.

" ನಿಮ್ಮ ಕುಚೇಷ್ಟೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ. ಮಗೂಗೆ ನೋವಾಯಿತೋ ಏನೋ?"

ವೀಣಾ ತಾಯಿಯ ಕೈಯಿಂದ ಎಲೆ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಈ ಬಾರಿ ತನ್ನ ಬಾಯಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಳು. ಮೀರ, ಶಾಮು ಮಗಳು ವಿಷ ತಿಂದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ, ಅವಳ ಬಾಯೊಳಗಿದ್ದ ಎಲೆ ತೆಗೆದು ಎಸೆದರು. ವೀಣಾ ಹಠಹಿಡಿದು ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಮೀರಾ ಮಂಚದ ಸಂದಿ, ಮೂಲೆ, ಬೆಂಚುಗಳ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ವೀಣಳ ಆಟದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಹುಡುಕಿ ತಂದು ಅವಳ ಮುಂದೆ ಹಾಕಿದಳು. ವೀಣಾ ಅಳು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಜೂಲುನಾಯಿಯೊಡನೆ ಆಡತೊಡಗಿದಳು.

" ವೀಣಾ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ ಇನ್ನೇನು ಬಂತು "

ಮೀರ ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದಳು.

"ಹೌದು. ಇನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳಿದೆ. ಅವತ್ತು ಹಳ್ಳಿಯವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಊಟ ಹಾಕಿಸಬೇಕೆಂದಿದೇನೆ. ನನ್ನ ಮದುವೇಲೂ ನಾನು ಹಾಕಿಸಲಿಲ್ಲ."

" ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡೋರು ಯಾರು ?"

" ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಇಬ್ಬರು ಅಡಿಗೆಯವರನ್ನು ಕರೆಸಿದರೆ ಸರಿ."

" ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಬರುತ್ತಾರಲ್ಲವೇ ?"

" ಹಿರಿಯರು ಬಂದು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದರೆ ಜಾನಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು."

" ಮಗೂಗೆ ಏನು ಮಾಡಿಸುತ್ತೀರಿ ?"

" ಏನು ಮಾಡಿಸಲಿ ?"

ಶಾಮು ಅವಳಿಗೇ ಸವಾಲು ಹಾಕಿದ.

" ಅದೇ ನನಗೂ ಯೋಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಲೋಲಕ್ಕು, ಬಳೆ, ಸರ, ಇದೆ. ಲಂಗಗಳಂತೂ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಇವೆ. ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಏನು ?"

" ಒಬ್ಬ ಪುಟ್ಟ ಗಂಡ."

" ನೀವು ಈಗಿನಿಂದ ಹಾಗೆ ಹೇಳಬೇಡಿ. ನಾನು ವೀಣಾಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡದೇ ಓದಿಸಬೇಕೂಂತ ಇದೀನಿ."

ಮೀರ ಗದರಿಸಿದಳು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿ ಮೀರ ಹೇಳಿದಳು:

" ನಾನೊಂದು ವಿಷಯ ನಿಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕೂಂತಿದೀನಿ. ಆದರೆ ನೀವು ಒಪ್ಪುತ್ತೀರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ."

" ಏನದು ಹೇಳು ?"

" ವೀಣಳಿಗೆ ಒಂದು ಮುತ್ತು, ಕೆಂಪಿನ ನೆಕಲೇಸು ಮಾಡಿಸಲು ನನಗೆ ಆಸೆ. ಆದರೆ....."

" ಆದರೆ ಏನು ?"

" ನೆಕಲೇಸಿಗೆ ಚಿನ್ನ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಂತೂ ಚಿನ್ನ ಬಹಳ ತಗ್ಗು. ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕೈ ಬರುವುದಿಲ್ಲ."

" ಹ್ಞೂ...."

"ಹೇಗಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಚಿನ್ನದ ಒಡವೆಗಳು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಬಾ ಇವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ಕರಗಿಸಿದರೆ ನೆಕಲೇಸಿಗೆ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ."

ಶಾಮು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ. ಅಳಿದ ತಾಯಿಯ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಗೂ, ಮಗಳಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಹೋರಾಟವಾಯಿತು. ಹೋರಾಟದ ನಡುವೆ ಶಾಮು ವೀಣಳ ಕಡೆ ನೋಡಿದ.

ವೀಣಾ ಕಾಲುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬಣ್ಣದ ದಪ್ಪ ಚೆಂಡೊಂದನ್ನು ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಬಾಯಿಯೊಳಗೆ ತುರುಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಬರಿದಾಗಿದ್ದ ಕೊರಳಿಗೆ ನೆಕಲೇಸು ಹಾಕಿದರೆ ಹೇಗೆ ಕಾಣ ಬಹುದು ಎಂದು ಶಾಮು ಊಹಿಸಿದ. ಬಣ್ಣದ ಚೆಂಡನ್ನು ಬಾಯಿ ಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ವೀಣಾ ವಿಧ ವಿಧವಾಗಿ ಮುಖ ಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದಳು. ಶಾಮುವಿಗೆ ಮುದ್ದು ಉಕ್ಕಿ ಬಂದು ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು

ವೀಣಳ ಕೆನ್ನೆಯಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟ.

"ನನ್ನ ಚಿನ್ನಮರಿಗೆ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಡಬಹುದು. ಅವಳಿಗಲ್ಲದೆ ನಾವು ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಬೇಕಾದರೆ ಎಲ್ಲ ಒಡವೆಗಳನ್ನೂ ಕರಗಿಸಿ ಹೊಸ ನಮೂನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸೋಣ" ಎಂದ ಶಾಮು.

ಶಾಮು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ತನ್ನ ಸಲಹೆಗೆ ಒಪ್ಪಬಹುದೆಂದು ಮೀರ ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

"ಸಧ್ಯಕ್ಕೆ ನೆಕಲೇಸು ಸಾಕು. ಅವಳ ಮದುವೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಉಳಿದ ಒಡವೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಸೋಣ. ನೆಕಲೇಸು ಈಗಲೇ ಮಾಡಲು ಹಾಕಬೇಕು. ಇನ್ನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದೋ ಏನೋ?"

"ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂಜೆ ಬಂದುಬಿಡೋಣ."

"ಮಗೂನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ."

"ಜಾನಿ ಬೇಡ ಮೀರಾ. ಮಗುವಿಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಲೆದಾಟ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದಿನ ನಾನೇ ಹೋಗಿ ಮಾಡಲು ಹಾಕಿ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ."

"ನೀವು ಹಾಕಿದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪದಿರಬಹುದು."

"ನೀನು ಒಂದು ಡಿಸೈನು ಬರೆದುಕೊಡು. ನಾನು ಅದೇ ಮಾದರಿ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿ ಬರುತ್ತೇನೆ."

ಮೀರ ಕಾಗದ, ಪೆನ್ಸಿಲ್ಲು ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತಳು. ನೆಕಲೇಸಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಾಗದದಮೇಲೆ ಬರೆಯತೊಡಗಿದಳು. ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬಳ್ಳಿಯೊಂದು ಎರಡು ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿತ್ತು. ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಗೊಂಚಲುಗಳು ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ತೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಎರಡು ಹಸಿರು ಗಿಣಿಗಳು ಬಳ್ಳಿಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಗೊಂಚಲನ್ನು ಕುಕ್ಕುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದವು.

ಮೀರ ಬರೆದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಶಾಮು ಮೆಚ್ಚಿದ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ತನ್ನ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟು ತಿದ್ದಿಸಿದ.

"ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಮುತ್ತು ಹಾಕಬೇಕು, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು, ಪಚ್ಚೆ ಹಾಕಬೇಕು...."

ಶಾಮು ತುಂಟನಗೆ ಬೀರಿ "ಎಲ್ಲಿ ಮುತ್ತು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು" ಎಂದ.

"ಶ್....ಸುಮ್ಮನಿರಿ. ವೀಣಾ ಇಲ್ಲೇ ಇದಾಳೆ"

ಮೀರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಶಾಮುವಿನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು

"ನಾಳೇನೇ ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ. ಅವನು ಮಾಡುವುದು ನಿಧಾನವಾಗಬಹುದು. ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಂದುಬಿಡಬೇಕು. ಮೈಸೂರು ಜ್ಯೂಯಲರಿ ಮಾರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ" ಎಂದಳು.

"ನಿನಗೇನೂ ಬೇಡವೇ ಮೀರಾ ?"

"ಇನ್ನು ನನಗೇನು ಬೇಕಾಗಿದೆ ?"

"ನಿನಗೊಂದು ಮೈಸೂರು ಜಾರ್ಜೆಟ್ ಸೀರೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ಬಣ್ಣದ್ದು ತರಲಿ ?"

ಸೂರ್ಯ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಮೀರಳಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.. ಶಾಮುವಿಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಜಾರ್ಜೆಟ್ ಬಟ್ಟೆ ಎಂದರೆ ಬದ್ಧದ್ವೇಷ. ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಯಲ್ಲಿನ ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಸೊಬಗು ಜಾರ್ಜೆಟ್ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನ ವಾದ. ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ಈಗ ತಾನಾಗಿ ಜಾರ್ಜೆಟ್ ತರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಮೀರ ತನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನೇ ನಂಬಲಾರದಾದಳು.

"ನಾನು ಎಚ್ಚರವಾಗಿದೀನಿ ತಾನೇ ? ಅಥವಾ ಕನಸೋ ?"

"ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಕೇಳ್ತೀಯಾ ?"

"ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ನಂಬೋಕೇ ಆಗೋದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೂ, ಜಾರ್ಜೆಟ್ಟಿಗೂ ಎಣ್ಣೆ, ಸೀಗೆಕಾಯಿ ಅಲ್ಲವೆ ?"

ಶಾಮುವಿಗೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳಿನ ಹಿಂದಿನ ಘಟನೆಯೊಂದು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಅದೊಂದು ಸುಂದರ ಸಂಜೆ ವೀಣಳಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ, ವಾಕಿಂಗಿಗೆ ಹೊಡಲು ಸಿದ್ದರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೀರ ರೂಮಿನಲ್ಲಿದ್ದಳು.

ಇದ್ದಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ರಚ್ಚೆ ಹಿಡಿದು ವೀಣಾ ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಹಣ್ಣು, ಪೆಪ್ಪರಮೆಂಟು, ಆಟದ ಸಾಮಾನು ಯಾವುದೂ ಅವಳ ಅಳುವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ವೆಂಕಟಮ್ಮನವರು ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಪೊರಕೆ ಕಡ್ಡಿ ನೀವಳಿಸಿ ಸುಟ್ಟರು. ಅವಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು ಶಾಮುವಿನ ಸಾಹಸಗಳು ವಿಫಲವಾದವು.

ಮಗಳ ಅಳುವಿನ ಸದ್ದು ಕೇಳಿ ಮೀರ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ಮೀರ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಲೂ ವೀಣಾ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ, ತಾಯಿಯುಟ್ಟಿದ್ದ ರಕ್ತವರ್ಣದ ಜಾರ್ಜೆಟ್ ಸೀರೆಯ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಸೀರೆಯ ಅರುಣ ವರ್ಣ ವೀಣಳಿಗೆ ಮುದ್ದಾಗಿ ತೋರಿರ ಬೇಕು. ವೀಣಾ ಕ್ರಮೇಣ ಅಳು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸೀರೆಯ ಕಡೆಯೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಕ್ರಮೇಣ ಮಗುವಿನ ಅಳು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ತಾಯಿಯ ಸೀರೆಯ ನಿರಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ವೀಣಾ ಎದ್ದು ನಿಂತು, ನಿರಿಗಳನ್ನು ಜಗ್ಗುತ್ತ ನಗತೊಡಗಿದಳು. ಅಂದಿನಿಂದ ಶಾಮುವಿಗೆ ಜಾರ್ಜೆಟ್ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆದರ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನು ನೆನೆದೇ ಶಾಮು ಹೇಳಿದ :

"ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಜಾರ್ಜೆಟ್ ಎಂದರೆ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲವೇ ?"

"ಅಂತೂ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲ್ಲ ನೀವು ಸೀರೆ ತರೋದು. ಮಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸೋದಕ್ಕೆ ಸೀರೆ ತರುತ್ತೀರಿ."

"ಹೇಗಾದರೇನು ? ನಿನಗೆ ಸೀರೆ ಬರುವುದು ಮುಖ್ಯ" ಎಂದು ಶಾಮು ಮಾತು ಮುಗಿಸಿದ.

ವೀಣಳ ವರ್ಷದ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ ಬಹಳ ವೈಭವದಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ಶಾಮುವಿನ ರೈತರುಗಳು ಚಿರೋಟಿ, ಲಾಡುವಿನ ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಶಾಮುವಿಗೆ

"ಧಣಿದೆವು ಬುದ್ಧಿ. ಜಾನವ್ವ ಇಂತಾ ಅಬ್ಬಾನ ನೂರು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ತಂಪಾಗಿ ಗಂಡ, ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆ ಬಾಳಲಿ" ಎಂದು ಹರಸಿದರು.

ಎಲೆಯನ್ನು ದನಡೆಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಂಜವ್ವ

" ಶಾಮುಪ್ನೋರು ಉಟ್ಟದ ಅಬ್ಬಾನೇ ಇಂಗೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮಗಳ ಮದುವೆ ಇನ್ನೆಂಗೆ ಮಾಡಾರೋ" ಎಂದಳು.

" ಅವರಿಗೇನವ್ವ ಕಡಿಮೆ. ಸಿವ ಕೊಟ್ಟವ್ನೆ. ಮಾಡ್ತಾರೆ" ಎಂದಳು ಮಾದವ್ವ.

ಆ ದಿನ ವೀಣಾ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೂ ಹಬ್ಬವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಚಮಕೀ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದ ಕಪ್ಪುಸಿಲ್ಕಿನ ಲಂಗ, ಬಿಳೀ ಸಿಲ್ಕಿನ ಪೈಜಾಮಾ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವೀಣಾ ತುಂಬಾ ಮುದ್ದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಪ್ಪು ಸಿಲ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಧರಿಸಿದ್ದ ಮುತ್ತು, ಕೆಂಪಿನ ನೆಕಲೇಸು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕಮಲದ ಹೂವು ಅರಳಿ ನಿಂತು ತೂಗಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮೀರ, ಶಾಮುವಿಗೆ ಆದಿನ ಎಷ್ಟು ಪೊರಕೆಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟರೂ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಮಗಳ ಚೆಲುವು ನೋಡಿ ತಾಯಿಯೆದೆ ಹಿಗ್ಗಿತು.

ಮೀರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ವೀಣಳಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ "ಕೈ ಕಟ್ಟು ಚಿನ್ನ" ಎಂದಾಗ ವೀಣಾ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಕಟ್ಟಿ ತಾಯಿಯ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

" ಹೇಳು, ಒಂದು, ಎರಡು......"

ವೀಣಾ ಮುದ್ದು ಮುದ್ದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು " ಒಂದು.......... ಎಲಡು.... ಐದು...."

" ಊಹ್ಞೂ. ತಪ್ಪು. ಎರಡಾದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಆಮೇಲೆ?"

" ನಾಕು."

" ನಿಮ್ಮ ಮಗಳ ಜಾಣತನವನ್ನು ನೋಡಿ. ಬನ್ನಿ"

ಮೀರ ಶಾಮುವನ್ನು ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಕೂಗಿದಳು. ಏನೋ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಮು ಹೆಂಡತಿಯ ಕೂಗು ಕೇಳಿ ಬಂದು "ಏನು ಜಾನಿ" ಎಂದ.

" ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ಒಂದು, ಎರಡು, ಮೂರು.... ಹೇಳ್ತಾಳೆ ಕೇಳಿ."

" ಅವಳು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಲೇಬೇಕಾದರೆ ಜಾನಿ ನನಗೆ

ಲಂಚ ಕೊಡಬೇಕು" ಮೀರ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಮಗಳ ಕಡೆ ನೋಡಿ

"ವೀಣಾ, ಅಣ್ಣಂಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟರೆ ನೀನು ಒಂದು, ಎರಡು ಹೇಳುವುದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ" ಎಂದಳು.

ವೀಣಾ ತನ್ನೆರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಶಾಮುವಿನ ಕೊರಳಿನ ಸುತ್ತ ಹಾಕಿ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಮುದ್ದಿಟ್ಟಳು.

"ಈ ಮುತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ತುಂಬಾ ಖಾರ."

ವೀಣಾ ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ಮುತ್ತಿಟ್ಟಳು.

"ಇದು ಹುಳಿ. ಬೇರೆ ಕೊಡಮ್ಮ ಮರಿ."

"..............."

"ಇದು ಸಪ್ಪೆ. ನನಗೆ ಸಿಹಿಯಾಗಿರುವುದು ಬೇಕು."

ತಂದೆ ಮಗಳ ಸರಸವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೀರ

"ಮಗೂನ ಸುಮ್ಮನೆ ಪೀಡಿಸಬೇಡಿ" ಎಂದಳು.

ವೀಣಾ ಶಾಮುವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಮಗ್ಗಿ ಹೇಳಿದಳು.

ಎರಡು ವರ್ಷಗಳು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಹೋಗುವ ಗರಿಯಂತೆ ಹಗುರವಾಗಿ ತೇಲಿ ಹೋದವು. ತಾಯಿ ತಂದೆಯ ಅಕ್ಕರೆಯಲ್ಲಿ ವೀಣಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ದಿನವೂ ಹಬ್ಬದಂತಿತ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ ಮೀರ ಬಾಲಬೋಧೆ ವೀಣಳ ಮುಂದಿಟ್ಟು

"ಓದು ಚಿನ್ನ" ಎಂದಳು.

"ಊಹ್ಞೂ, ನಾನು ಓದೋಲ್ಲ. ಆಟ ಆಡ್ಬೇಕು."

"ಆಮೇಲೆ ಆಡುವಿಯಂತೆ. ಈಗ ಓದು."

"ಈಗ ಬೇಡ."

"ಅಣ್ಣ ಬರಲಿ. ಹೇಳಿ ಬೈಸುತ್ತೇನೆ."

ವೀಣಾ ತನ್ನ ಕೆನ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುಳಿ ಮೂಡುವಂತೆ ನಕ್ಕು "ಅಣ್ಣ ಒಳ್ಳೇವನು. ನನ್ನ ಬೈಯೋದಿಲ್ಲ" ಎಂದಳು.

"ನಾನೇ ಹೊಡೆಯುತ್ತೀನಿ."

"ಹೊಡಿ. ನೋಡೋಣ."

ವೀಣಾ ಉಕ್ಕಿ ಬರುವ ಪ್ರವಾಹದೆದುರಿನ ಬಂಡೆಯಂತೆ

ಕುಳಿತಳು.

"ಈ ಮಗೂನ ಏನು ಮಾಡಲಮ್ಮ" ಎಂದು ಮೀರ ವೀಣಳನ್ನು ಮುದ್ದಿಸಿ,

"ಆಡು ಹೋಗು" ಎಂದಳು.

"ನೀನೂ ಬಾ."

"ನಿನಗೆ ಹೊಸಾ ತರಹ ಲಂಗ ಹೊಲೆಯಬೇಕು. ಕತ್ತರಿಸಿಟ್ಟಿದೀನಿ. ನೀನೇ ಆಡಮ್ಮ."

"ನೀನೂ ಬಂದರೇ ನಾನು ಆಟವಾಡುವುದು."

ಮೀರ ಮಗಳೊಡನೆ ಆಟವಾಡಲು ಹೊರಟಳು. ವೀಣಾ ಮಂಚದ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ "ಚೂಟ್" ಎಂದಳು. ಮೀರ ಅತ್ತಿತ್ತ ಹುಡುಕುವವಳಂತೆ ನಟಿಸಿ,

"ನಾನು ಸೋತೆ ಮರೀ" ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು.

ವೀಣಾ ಮಂಚದ ಸಂದಿಯಿಂದೀಚೆಗೆ ಬಂದು ನಕ್ಕಳು.

ತಲೆಗೆ ಕೊಬ್ಬರಿ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಶಾಮು ರೂಮಿನೊಳಗೆ ಬಂದ. ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಕ್ರಾಪು ಬಾಚಿಕೊಂಡು ಶಿಳ್ಳೆ ಹಾಕಿ

"ಜಾನೀ, ಏನ್ಮಾಡ್ತಾ ಇದೀಯಮ್ಮಾ" ಎಂದ.

"ಆಟ ಆಡ್ತೀದೀನಿ ಅಣ್ಣ."

"ನಾನೂ ಬರಲೇ ?"

"ಬಾ."

ವೀಣಾ ಅವಿತುಕೊಂಡಳು. ಶಾಮು, ಮೀರ ಹುಡುಕಿದಂತೆ ಮಾಡಿ "ಸೋತೆ" ಎಂದರು. ವೀಣಾ ಈಚೆಗೆ ಬಂದು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತಾ "ನಾನೇ ಗೆದ್ದೆ" ಎಂದಳು.

"ಗೆದ್ದವರು ಸೋತವರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಕೊಡಬೇಕು."

ಶಾಮು ವೀಣಳೆತ್ತರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ತಲೆ ತಂದು ಕೇಳಿದ. ವೀಣಾ ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ತಾಯಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ "ಅಮ್ಮ ನಿಂಗೆ ?" ಎಂದಳು.

"ನೀನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಶಾಮು ಮೀರಳನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡ.

ವೀಣಳ ಲಂಗಗಳು ಮೊಳಕಾಲಮೇಲೇರಿ 'ವೀಣಾ ಬೆಳೆದಿದಾಳೆ; ಅವಳ ಸುಂದರ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ನಾವು ಮುಚ್ಚಲಾರೆವು ' ಎಂದು ತೂಗಿ ಹಾರಾಡಿದವು. ಅವಳ ಸಿಲ್ಕಿನ ಪೈಜಾಮಾ, ಬನೀನುಗಳು ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಕಿರಿದಾದವು.

ಐದು ವರ್ಷದ ವೀಣಾ ತಾಯಿಯ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ, ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಸುಲಭವಾದ ಲೆಕ್ಕ ಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಕಲಿತಿದ್ದಳು. ಐದು ವರ್ಷಗಳು ಮೀರ, ಶಾಮುವಿಗೆ ಐದು ಚಿರ ವಸಂತ ಮಾಸಗಳಾಗಿದ್ದವು.

" ವೀಣಾ.... ವೀಣಾ.... ಹಾಲು ಕುಡಿ ಬಾಮ್ಮಾ"

ಮೀರ ಕೈಲಿ ಹಾಲಿನ ಬಟ್ಟಲು ಹಿಡಿದು ವೀಣಳನ್ನು ಕೂಗ ತೊಡಗಿದಳು. ವೀಣಾ ಮುಖ ದಪ್ಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಳೇ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದ್ದ ರೂಮಿನಲ್ಲಿದ್ದ 'ಪ್ರಾಮ್' ನೊಳಗೆ ತಾಯಿಗೆ ಕಾಣಿಸದಂತೆ ಕಾಲು ಮುದುರಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದ್ದಳು. ಎರಡು, ಮೂರು ಬಾರಿ ಕೂಗಿದರೂ ವೀಣಾಳಿಂದ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ.

" ವೆಂಕಮ್ಮನವರೇ, ವೀಣಾನ ನೋಡಿದಿರಾ?"

" ಇಲ್ಲ. ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಅವಳು ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ."

" ಬೋರಾ.... ಬೋರಾ.... ಮಗೂನ ನೋಡಿದ್ದೆಯೇನೋ ?"

ಸೋಫಾ, ಕುರ್ಚಿಯ ಧೂಳು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೋರ "ಇಲ್ಲ ತಾಯಿ" ಎಂದ.

ಮೀರ ಗಾಬರಿ ಕೋಪದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು: " ಇಲ್ಲಾಂತ ರಾಗ ತೆಗೆಯೋಕೆ ಬದಲು ಹುಡುಕಬಾರದೇ ? ಜೋಯಿಸರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ದಾಳೇನೋ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಾ."

ಬೋರ ಐದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲೇ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು " ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ ತಾಯಿ " ಎಂದ.

" ಏನು ಗತಿಯೋ ? ರಾಯರನ್ನು ಬೇಗ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಳು ? ಒಂದು ದಿನವೂ ನನಗೆ ಹೇಳದೇ ಹೋದವಳಲ್ಲ."

ಮೀರಳ ದನಿ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಹನಿಯಾಗಿ

ತುಂಬುತ್ತಿತ್ತು. ಬೋರನ ಸಂದೇಶದಿಂದ ಭೀತನಾದ ಶಾಮು ಮನೆಗೆ ಬಂದ.

"ಎಲ್ಲೂ ಹೋಗಿರಲಾರಳು. ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು" ಎಂದು ಶಾಮು ಮನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶೋಧಿಸತೊಡಗಿದ. ರೂಮಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕೈ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೋರಲಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಮುವಿಗೆ ಹೃದಯ ಹಿಂಡಿದ ಹಾಗಾಯಿತು.

"ಜಾನೀ" ಎಂದು ಮೃದುವಾಗಿ ಕೂಗಿದ. ವೀಣಾ ಮಾತ ನಾಡಲಿಲ್ಲ.

"ಯಾರೇನು ಮಾಡಿದರಮ್ಮ?" ಎಂದು ಮಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಲಂಗದ ಧೂಳು ಕೊಡವಿ ಹೊರಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರಳ ಕಂಬನಿ ಆರಿತು.

"ಎಲ್ಲಿದ್ದೆ ಮರೀ. ಒಂದು ಗಳಿಗೇಲಿ ಹೃದಯ ಒಡೆದು ಹಾಕಿದ್ದೆ ಯಲ್ಲಾ. ಹಾಲು ಕುಡಿಯಮ್ಮ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಿಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಹಾಲನ್ನು ತಂದು ಎದುರಿಗೆ ಹಿಡಿದಳು.

ವೀಣಾ ಶಾಮುವಿನ ಭುಜದಲ್ಲಿ ಮುಖ ಮರೆಸಿ "ನನಗೆ ಹಾಲು ಬೇಡ" ಎಂದಳು.

"ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು?"

"ನನಗೆ ಕಾಫಿ ಬೇಕು. ಅಮ್ಮನ್ನ ಕಾಫಿ ಕೊಡು ಅಂದರೆ ಬೇಡ ಅನ್ತಾಳೆ."

ಶಾಮು ಅವಳ ತಲೆ ಸವರುತ್ತ ಹೇಳಿದ: "ಕಾಫಿ ಬೇಡ ಚಿನ್ನ. ಅದು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ."

"ಊ್ಞ. ಮತ್ತೆ ಅಮ್ಮ ನೀನು ಅದನ್ನೇ ಕುಡಿತೀರಲ್ಲ."

"ನನಗೆ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ನಿನ್ನಷ್ಟು ಮಗುವಾಗಿದ್ದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು ರೂಢಿಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನ ಈಗ ಬಿಡೋದಿಕ್ಕೆ ಆಗೋದಿಲ್ಲ ಜಾನಿ."

"ಊಹ್ಞೂ. ನೀವೇನು ಕುಡೀತೀರೋ ನನಗೂ ಅದೇ ಬೇಕು. ಹಾಲು ನನಗೆ ಬೇಡ."

ಮೀರ ಹೇಳಿದಳು : " ನಾನು, ಅಣ್ಣ ಇವತ್ತಿನಿಂದ ಹಾಲನ್ನೇ ಕುಡಿಯುತ್ತೇವೆ."

ದಂಪತಿಗಳು ಮಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾಲನ್ನು ರೂಢಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು.

ಸಂಜೆ ವಾಕಿಂಗಿಗೆ ಹೋಗಲು ಮೀರ ವೀಣಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಗುಂಗುರು ಕೂದಲನ್ನು ಬ್ರಷ್ಷಿನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಓರಣ ಮಾಡಿ 'ಬಾಬ್'ನಂತೆ ಮಾಡಿ ಬೆನ್ನು, ಭುಜದಮೇಲೆ ಹಾರಾಡಲು ಬಿಟ್ಟು, ಹಿಮ್ಮಡಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚುವ ನೀಲಿ, ಹಳದಿ ಬೆರೆತ ರೇಶ್ಮೆ ಲಂಗ ಹಾಕಿ, ಸೊಂಟವನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯುವ ಅದೇ ಬಣ್ಣದ ಬನೀನು ಹಾಕಿದಳು. ಕಿವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಮಲದ ಹೂವಿಗೂ, ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿದ್ದ ದ್ರಾಕ್ಷಿಬಳ್ಳಿಯ ನೆಕಲೇಸಿಗೂ ಸ್ಪರ್ಧೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಪುಟ್ಟ ಪಾದವನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಪ್ಪು ಬೂಟ್ಸು ಹಾಕಿ, ಕೆನ್ನೆಹಿಂಡಿ, ನೆಟಿಕೆ ಮುರಿದು

" ಹೋಗು ಚಿನ್ನ. ಅಣ್ಣನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ" ಎಂದಳು.

ಮೂವರೂ ಗಾಳಿಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಂಗಸರು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಚಿಕ್ಕ ಉಮೆಯಂತೆ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ವೀಣಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವೀಣಾ, ಮೀರ, ಶಾಮುವಿನ ನಡುವೆ ಇಬ್ಬರ ಕೈಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಒಂದು ಸುತ್ತು ಹಾಕಿ ಕೆರೆಯ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಚಪ್ಪಡಿ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮೂವರೂ ಕುಳಿತರು. ಮೀರ, ಶಾಮು ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಾವಿರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ವೀಣಾ ಇಂದು ಮೌನವಾಗಿದ್ದಳು. ನಸುಗತ್ತಲಾದೊಡನೆ ಮೀರ ಎದ್ದು

" ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ಬನ್ನಿ. ವೀಣಾ ಸ್ವೆಟರು ಸಹ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ" ಎಂದಳು.

" ಅಣ್ಣ "

ವೀಣಳ ದನಿ ಸೋತಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು.

" ಏನು ಜಾನಿ?"

" ನಂಗೆ ನಡೆಯೋಕೆ ಕಾಲು ನೋಯುತ್ತಿದೆ."

ಶಾಮು ಚಪ್ಪಡಿಯ ಕಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ವೀಣಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಭುಜದಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಟವಲನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಹೊದೆಸಿದ.

ಮನೆ ಸೇರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವೀಣಳಿಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಮೀರ ಮಗಳ ಹಾಸಿಗೆ ಕೊಡವಿ ಹಾಸಿ, ಮಗಳನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಹೊದೆಸಿದಳು. ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಮೂವರಿಗೂ ತಟ್ಟೆ ಹಾಕಿದ್ದರು.

ಮೀರ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಸಾಲಾಗಿದ್ದ ಮೂರು ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ

" ವೀಣಳ ತಟ್ಟೆ ತೆಗೆದುಬಿಡಿ. ಅವಳಾಗಲೇ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿದಳು. ಹಾಲನ್ನು ಒಲೆಯಮೇಲೇ ಇಟ್ಟಿರಿ. ಆಮೇಲೆ ಹಾಲು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದಳು.

ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯ ನಡುವೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಿಲ್ಲದೇ ಊಟ ನಡೆಯಿತು. ವೀಣಳಿದ್ದಿದ್ದರೆ ತಾಯಿ, ತಂದೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತ, ಮುದ್ದು ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಗಿಸುತ್ತಾ, ವಿನೋದವಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನಡುವೆ ವೀಣಳಿಲ್ಲದ ಖಾಲಿ ಜಾಗ ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ಊಟವೂ ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಮೀರ ತನ್ನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೈಲಿ ಹಾಲಿನ ಬಟ್ಟಲು ಹಿಡಿದು " ವೀಣಾ " ಎಂದಳು. ವೀಣಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಲಿಲ್ಲ.

" ಹಾಲು ಕುಡಿದು ಮಲಗಮ್ಮ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೀರ ಮಗಳ ಹಣೆ ಸವರಿದಳು. ಮೀರಳ ಕೈ ಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿ ಪುನಃ ಅವಳ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಚಲಿಸಿತು. ಬಲಗೈಲಿದ್ದ ಹಾಲಿನ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಶಾಮುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು

" ಮಗೂಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಿರುವ ಹಾಗಿದೆ " ಎಂದಳು.

ಶಾಮು ಎದ್ದು ಬಂದು ವೀಣಳ ಹಣೆ, ಕೊರಳು ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದ.

" ನಾಳೆ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ."

ಮೀರಳಿಗಾಗಲೇ ದುಃಖವುಕ್ಕಿ ಬಂದಿತ್ತು.

"ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಪಂಡಿತರ ಔಷಧಿಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಒಳ್ಳೇ ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ. ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ."

"ನೋಡೋಣ ಬೆಳಗಾಗಲಿ" ಎಂದ ಶಾಮು, ಸಾಧಾರಣವಾದ ಜ್ವರವೆಂದೂಹಿಸಿ. ಮೀರ ವೀಣಳನ್ನು ಬಲವಂತದಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು. ವೀಣಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಗಾಗಿದ್ದವು.

"ಹಾಲು ಕುಡಿ ಮಗು."

"..........."

"ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಡಿಯಮ್ಮ."

"ಬೇಡ."

ಮೀರಳ ಕಣ್ಣು ವೀಣಳ ನೆಕಲೇಸಿನ ಮೇಲೆ ನಾಟಿತು.

"ಎಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನ, ಸರ ತೆಗೆದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ."

"ಬೇಡ."

"ಹಾಕಿಕೊಂಡೇ ಮಲಗಿದರೆ ಮುತ್ತು, ಕೆಂಪು ಉದುರಿ ಹೋಗಬಹುದು."

ವೀಣಾ ತನ್ನ ಸರದ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ "ಊಹ್ಞೂ. ಅದು ನನ್ನ ಕತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಇರಲಿ. ತೆಗೆಯ ಬೇಡ" ಎಂದಳು.

"ಇರಲಿ ಬಿಡು" ಎಂದ ಶಾಮು.

ಬೆಳಗಾದರೂ ವೀಣಳ ಜ್ವರ ಇಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹೂವಿನಂತೆ ವೀಣಾ ಬಾಡಿಹೋಗಿದ್ದಳು. ಶಾಮು ಪಂಡಿತರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಕಷಾಯ ಕೊಡಿಸಿದ. ಎರಡನೆಯ ದಿನವೂ ಜ್ವರ ಆರಲಿಲ್ಲ. ಮೀರ ಏನು ಮಾಡಲೂ ತೋಚದೆ ಮಗಳ ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಶಾಮು ಅವಳ ಬಳಿ ನಿಂತು ಕೇಳಿದ :

"ಏನು ಮಾಡಲಿ ಮೀರಾ ?"

"ಮೈಸೂರಿಗೆ. ಹೋಗಿ ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ."

"ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ ಮೀರಾ. ಸಾಧಾರಣವಾದ ಜ್ವರ ಇರ

ಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಾಸಿಯಾಗಬಹುದೇನೋ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದೆ."

"ಅಮ್ಮ, ಅಣ್ಣ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ್ತಾರೆ?" ವೀಣಾ ಕೇಳಿದಳು.

"ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ ಚಿನ್ನ."

"ನನಗೆ ಹಣ್ಣು, ಬೊಂಬೆ ಬೇಕಣ್ಣಾ."

"ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತರುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಜಾಣೆಯ ಹಾಗೆ ಔಷಧಿ ಕುಡಿಯಬೇಕು."

ಶಾಮು ಆತುರದಿಂದ ಊಟ ಮಾಡಿ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೊರಟ. ಮೀರ ಮಗಳ ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕದಲಲಿಲ್ಲ. ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಮೀರಳನ್ನು ಎರಡು ಮೂರು ಬಾರಿ ಊಟಕ್ಕೆಬ್ಬಿಸಿ ವಿಫಲರಾದರು. ಮೀರ ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟು ಮಗಳ ಕಂದಿದ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವಳ ಕಣ್ಣು ವೀಣಾ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನೆಕಲೇಸಿನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು.

"ಸರ ತೆಗೆದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ವೀಣಾ. ಅದು ಕೊರಳಿಗೆ ಒತ್ತಿ ನೋವಾಗಬಹುದು."

"ಬೇಡಮ್ಮ. ಈ ಸರ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಆಸೆ. ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರಾನೇ ಇರಲಿ."

ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಕಲೆಸಿ ರೂಮಿಗೆ ತಂದು ಮೀರಳ ಬಳಿ ಇಟ್ಟು,

"ಊಟ ಮಾಡು ತಾಯಿ. ಸುಮ್ಮನೆ ಕೊರಗಬೇಡ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಭಗವಂತ ಕಾಪಾಡುತ್ತಾನೆ" ಎಂದರು.

ವೀಣಾ ತಟ್ಟೆಯ ಕಡೆ ಆಸೆಯಿಂದ ನೋಡಿ,

"ಅಮ್ಮ, ಏನಡಿಗೆ?" ಎಂದಳು.

"ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆ ಹುಳಿ ಮಾಡಿದಾರೆ."

"ಅಮ್ಮ, ನಂಗೂ ಹಸಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆ ಹುಳಿ ತಿನ್ನಬೇಕು."

"ಈಗ ಬೇಡ ಮಗು. ಜ್ವರ ವಾಸಿಯಾದ ಮೇಲೆ ನೀನು ಕೇಳಿದ ಅಡಿಗೆ, ತಿಂಡಿ, ಎಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮಗುವಿನ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕೆರಳಿಸಲಾಶೆಪಡದೆ ತಟ್ಟೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು.

ಶಾಮು ಸಂಜೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೊಬ್ಬರೊಡನೆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ. ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರಳಿಗೆ ಜೀವ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಡಾಕ್ಟರು ವೀಣಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಜ್ವರದ ಲಕ್ಷಣ ಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಮಾತನಾಡದೇ ಹೊರಗೆ ಬಂದರು. ಶಾಮು ಕೇಳಿದ:

"ಏನಾಗಿದೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ?"

"ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಕೇಸು ಅಂತ ತೋರುತ್ತದೆ. ರಕ್ತ ತಗೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕು ಹಾಲು ಕುಡಿಸಬೇಡಿ. ಹಾಲನ್ನು ಒಡೆಸಿ, ನೀರು ಮಾತ್ರ ಕುಡಿಸಿ. ಮೋಸಂಬೀಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಕುಡಿಸಬಹುದು."

ಶಾಮು ಕುಗ್ಗಿದ ದನಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದ: "ಡಾಕ್ಟರ್. ನೀವು ಮಗುವಿಗೆ ವಾಸಿಯಾಗುವವರೆಗೂ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಬಿಡಿ. ನಿಮಗೆ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ ನಾನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ."

ಡಾಕ್ಟರು ಶಾಮುವಿನ ಸಲಹೆ ಕೇಳಿ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡಿದರು.

"ನನಗೆ ಇಲ್ಲೇ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎರಡು ದಿನ ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಔಷಧಿ ಕೊಡಿ. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಆಹಾರ ಕೊಡಿ. ಇವತ್ತು ರಕ್ತ ತಗೊಂಡುಹೋಗಿ, ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ನಾಡಿದ್ದು ಪುನಃ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಆಗಲೂ ಮಗು ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಆಮೇಲೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ."

ಶಾಮು ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಕರೆದು ತಂದ "ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ"ಯಲ್ಲೇ ವಾಪಸ್ಸು ಕಳುಹಿಸಿ ಒಳಗೆ ಬಂದ.

"ಅಣ್ಣಾ, ನಂಗೆ ಹಣ್ಣು, ಬೊಂಬೆ ತಂದೆಯಾ ?"

ಶಾಮು ತಾನು ತಂದಿದ್ದ ಎರಡು ಡಜನ್ ಮೋಸಂಬಿಯನ್ನೂ, ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಜೂಲುನಾಯಿ, ರೆಕ್ಕೆ ಅಲುಗಿಸುವ ಕೋಳಿಯನ್ನೂ ಅವಳ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟ.

"ಈ ಕೋಳಿ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಅಣ್ಣಾ. ಅಮ್ಮಾ ನಂಗೆ ತುಂಬಾ ಹಸಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಕೊಡಮ್ಮ."

"ಈಗ ಬೇಡಮ್ಮ. ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯಾಗಲಿ. ಆಮೇಲೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಮೀರ ಶಾಮುವಿನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ

"ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು" ಎಂದಳು.

"ನಾನು ಇಲ್ಲೇ ಇರುವಂತೆ ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಆತ ನಾಡಿದ್ದು ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಹೆಚ್ಚು ಬಲವಂತ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ."

ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ ವೀಣಳಿಗೆ ಜ್ವರ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಜ್ವರದ ಕಾವಿನಿಂದ ವೀಣಾ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಗಳ ಸಂಕಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀರಳ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸಿದಂತಾಯಿತು.

ಆ ಡಾಕ್ಟರು ಜ್ವರ ವಾಸಿಯಾಗುವವರೆಗೆ ನಿಲ್ಲಬಾರದಾಗಿತ್ತೇ ? ತಾನೇ ಡಾಕ್ಟರಾಗಿದ್ದರೆ ಇತರರ ಕೈ ಕಾಯುವುದರ ಬದಲು ತಾನೇ ತನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ತಾನು ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಸೇವೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರದ್ಧೆಯೊಡನೆ ಅಮಿತ ಪ್ರೇಮವೂ ಸೇರಿ ಮಗುವಿನ ಸಂಕಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನ ಕರುಳಿನ ಚೂರು ಜ್ವರದಲ್ಲಿ ಬೇಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ತಾನು ಕಲ್ಲುಪ್ರತಿಮೆಯಂತಿರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವೈದ್ಯಳಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಮತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ಕೆರಳಿತು. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅತೀಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ತಡೆಗಟ್ಟಿದ್ದ ಆಸೆ ಕಟ್ಟೆ ಕಿತ್ತ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಹರಿಯತೊಡಗಿತು. ತನ್ನೊಡನೆಯೇ ಬೆಳೆದು ಬರುತ್ತಿದ್

ಆಸೆಯನ್ನು ಮೀರ ತಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಸೆರೆಯಾಳಾದ ಮೀರ ಬಂಧಿತ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಒದ್ದಾಡಿದಳು. ವೀಣಳ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಂತಹ ನಗೆಯಿಂದಲೂ, ಮುದ್ದು ಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ ಯಾವಾಗಲೂ ತುಂಬಿದಂತಿದ್ದ ಮನೆ, ಈಗವಳ ಮಲಗುವಿಕೆಯಿಂದ ಬರಿದಾಗಿತ್ತು. ಎರಡು ದಿನವಾದರೂ ಡಾಕ್ಟರು ಬಾರದಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಮು ಅವರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕರೆದುತಂದ. ಡಾಕ್ಟರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಕೊಠಡಿ ತೆರವು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರು.

ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ಜ್ವರದಿಂದ ವೀಣಾ ಬತ್ತಿಹೋದಳು. ಗುಲಾಬಿ ಹೂವಿನಂತಿದ್ದ ಕೆನ್ನೆ ಒಣಗಿ ಬಿಳಚಿಕೊಂಡಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಗಾಜಿನ ಕಣ್ಣುಗಳಂತಿದ್ದವು.

ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ವೀಣಾ ಕೊರಳಿನಿಂದ ಸರ ತೆಗೆಯಲು ಒಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲೂ, ಮೀರ, ಶಾಮು ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ಅವಳ ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಳಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾತ್ರಿ, ಹಗಲು ಹೇಗಾಗುವುದೆಂಬುದರ ಅರಿವೇ ಯಾರಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಜ್ವರ ಬಂದ ಹದಿನೇಳನೇ ದಿನ ವೀಣಾ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು. ದೈನ್ಯದಿಂದ ಆಗಾಗ್ಗೆ ತಾಯಿ, ತಂದೆಯ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ನೋಟ ಅವರ ಹೃದಯಗಳಿಗೆ ಬರೆ ಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು. ಬದುಕಿನ ಹಂಬಲು ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲೂ ಮಿಂಚುತ್ತಿತ್ತು. 'ರೋಗಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಯಾರೂ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಬಾರದು, ಅಧೈರ್ಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬಾರದು, ಆದರಿಂದ ರೋಗಿ ಎದೆಗುಂದಬಹುದು' ಎಂದು ಡಾಕ್ಟರು ಅಪ್ಪಣೆ ವಿಧಿಸಿದ್ದರು. ಮೀರ, ಶಾಮು ಅವಳ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿ, ಅತ್ತು, ಹೃದಯ ಹಗುರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಡಾಕ್ಟರು ವೀಣಳನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಮೃತ್ಯುವಿನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದರು. ಆದರೂ ಮೀರಳಿಗೆ ಡಾಕ್ಟರು ತಮ್ಮ ರೋಗಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಶ್ರದ್ಧೆ ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎನಿಸಿತು. ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಅನ್ಯರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಬದಲು, ತಾನೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಡೆಸಿದ್ದರೆ ವಾಸಿಯಾಗು

ತ್ತಿತ್ತೇನೋ ಎಂದು ಮೀರ ಯೋಚಿಸಿದಳು.

ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ದಿನ ವೀಣಳಿಗೆ ಮೈಮೇಲೆ ಎಚ್ಚರವಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ವಾಸ ಎಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇದ್ದ ಅಲ್ಪ, ಸ್ವಲ್ಪ ಭರವಸೆಯೂ ದೂರವಾಯಿತು. ಮೀರ ಐದು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ, ತಂದೆಗೆ ಸಾವು ಸಂಕಟ ಹತ್ತಿದಾಗ, ಉಸಿರೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿನ್ನೂ ಮಸಕಾಗಿ ಉಳಿದಿತ್ತು. ವೀಣಳ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ ಡಾಕ್ಟರು ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿದರು :

"ದೇವರಿದ್ದಾನೆ."

ವೀಣಳಿಗೆ ಉಸಿರು ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಶಾಮು ಅವಳ ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೀರ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವಳಂತೆ ಶಾಮುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು,

"ಬೇಗ ಬನ್ನಿ. ವೀಣಾ ನಮ್ಮ ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ" ಎಂದಳು.

ಶಾಮು "ಕ್ಷಮಿಸು ಮೀರಾ. ಜಾನಿ ಸಂಕಟಪಡುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲಾರೆ" ಎಂದ.

ಅದೇ ಸಂಜೆ ತಾಯಿತಂದೆಯ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ನಗು ತುಂಬಿದ್ದ ವೀಣಾ ಅವರ ಬದುಕನ್ನು ಬರಿದು ಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಮೀರಳ ಭವಿಷ್ಯ, ಗಾಳಿ ಹೋದ ಬೆಲೂನಿನಂತೆ ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಸಂಜೆ ಬೋರ ದೀಪ ಹತ್ತಿಸಲು ಬಂದಾಗ ಮನೆ ರುದ್ರಮೌನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿತ್ತು. ದೂರದಿಂದಲೇ ಮನೆಯ ಪ್ರೇತಕಳೆ ನೋಡಿ ಬೋರನ ಎದೆ ಅಳುಕಿತು. ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಸೆರಗಿನಿಂದ ಕಣ್ಣೊರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ,

"ಬೋರಣ್ಣ, ಇನ್ನೇಕೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚುತ್ತೀಯಪ್ಪಾ, ಶಾಮಣ್ಣನ ಮನೆ ದೀಪ ಆರಿಹೋಯಿತು" ಎಂದು ಬಿಕ್ಕಿದರು.

"ರಾಯರಿಗೆ, ಅಮ್ಮಾವರಿಗೆ ಏನು ಗತಿ ವೆಂಕವ್ವಾ. ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಯೇಳೋರು ಯಾರವ್ವಾ ?"

"ಭಗವಂತನೇ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಬೇಕು ಕಣಪ್ಪಾ."

"ಮಗಾ ಅಂದ್ರೆ ಯೆಂಗೆ ಸಾಕಿದ್ರವ್ವಾ, ಜಾನವ್ವಂಗೆ ಏನು ಕಡಿಮೆ ಆಗಿತ್ತು? ಉಣ್ಣಾಕೆ, ಉಡೋಕೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿತ್ತಾ? ಶಾಮಪ್ನೋರಿಗೆ ಒಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗುವಷ್ಟು ಜಮೀನೈತೆ. ಜಾನವ್ವಂಗೆ ಇರಾಕೆ ಅಂಗೈ ಅಗಲ ಭೂಮಿ ಇರಲಿಲ್ಲವೇನವ್ವ? ಅರಸು ಮಗಳಂಗೆ ಬೆಳೆಸಿದ್ದರು. ಸಿವಂಗೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮೂರು ವರ್ಷದ ಮಗಾ ಚೆನ್ನೀಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದಲೂ ಗಡ್ಡೆ ಐತೆ. ಮಗೀನ ಕಷ್ಟ ನೋಡೋಕಾಯೋಕಿಲ್ಲ. ಜಾನವ್ವಂಗೆ ಬದಲಿ ಅದು ಹೋಗಬಾರ ದಿತ್ತೇನವ್ವ? ಶಿವಂಗೂ ತಾವರೇ ಹೂವೇ ಬೇಕೂಂತ ಕಾಣಸ್ತದೆ–ಕಣಿಗಲೇ ಹೂ ಅವನಿಗೂ ಬೇಡ" ಎಂದು ಕಣ್ಣಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಜಿನುಗಿದ ಒಂದೆರಡು ಹನಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೊಳಕು ಶರಟಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಒರೆಸಿಕೊಂಡ.

ಶಾಮು, ವೀರ, ತನ್ನ ಜಾತಿಯವರಂತೆ ಎದೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಬಿದ್ದು ರೋದಿಸುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದೂಹಿಸಿ ಬೋರ ವೀರಳಿದ್ದ ರೂಮಿನ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಇಣುಕಿನೋಡಿದ.

ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ್ದ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಜೋಯಿಸರ ಮನೆಯ ವರು, ಪಂಡಿತರು, ತುಂಬಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವರ ನಡುವೆ ವೀಣಳ ಜೀವರಹಿತ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಬಿಸಿಹಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಶಾಮು ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅವನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹನಿ ನೀರಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಅಳುವುದಿಲ್ಲ, ಅಳುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅವನ ಮುಖ ಮತ್ತೆ ಬಿಗಿ ಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವೀರ ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

"ಅಮ್ಮಾವರು ಎಲ್ಲಿ ವೆಂಕಪ್ಪ? ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಇಲ್ಲ."

ಭಾರವಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬಂದಿತು: "ಮಗು ತೀರಿ ಹೋದ ಕೂಡಲೇ ಹುಚ್ಚಿ ಹಾಗೆ ಎದ್ದು ಬಂದು ಆ ರೂಮಿನೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡಳಪ್ಪ. ಬಾಗಿಲು ಇನ್ನೂ ತೆಗೆದಿಲ್ಲ. ದುಃಖ ದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಾಳೋ ಎಂದು ಹೋಗಿ ಎರಡು, ಮೂರು ಬಾರಿ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ........"

ಬೋರನಿಗೂ ದಿಗಿಲಾಯಿತು. 'ಮಗಳು ಹೋದ ದುಃಖದಲ್ಲಿ

ತಾಯಿಯೂ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ....?' ಭೀತಿಯಿಂದ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತು

"ಅವ್ವಾ, ರಾಯರು ಕರೀತಾರೆ" ಎಂದ. ಒಳಗಿನಿಂದ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಮೀರ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು

"ಬೋರ ದೀಪ ಹಚ್ಚಪ್ಪ" ಎಂದಳು.

ಅವಳ ದನಿ ಸಿಡಿಯದ ಕಿಡಿಮದ್ದಿನಂತಿತ್ತು.

ಕತ್ತಲು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕವಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬೋರ ಲಾಂದ್ರ ಹಚ್ಚುತ್ತಲೂ ಮೀರ ತಾನೊಂದು ಲಾಂದ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಗಳು ಕಲ್ಲಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ರೂಮನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದಳು. ಮೀರ ರೂಮನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಲೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಅವಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದರು. ವೀಣಳ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ವೆಂಕೂ ಮೀರ ಬಂದೊಡನೆ ತಲೆ ಎತ್ತಿದಳು. ಮೀರಳ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹನಿ ನೀರಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣೀರಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಹಿಸದ ಕೋಪ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಅವಳ ಬದುಕನ್ನು ಭಾರಮಾಡಿತ್ತು. ಹೊರಬೀಳದ ಕಂಬನಿಯ ಬಿಸಿಯ ಕಾವಿನಿಂದ ಮೀರಳ ಕಣ್ಣು ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಲಾಂದ್ರದ ಮಂದ ಪ್ರಕಾಶ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದ ಮೀರಳ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಎಸೆದು ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದವು. ಮೀರ ಮಗುವಿನ ತಾಯಾಗಿಬಂದು ತನ್ನೆದುರಿಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದೃಶ್ಯವನ್ನೂ, ಈಗ ಮುಂದೆ ಮಗಳು ಹಿಮದಂತೆ ಕೊರೆಯುತ್ತ ಮಲಗಿದ್ದ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ದೀಪ ತಂದಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಚಿತ್ರವನ್ನೂ ವೆಂಕೂ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಆದರೆ ಮೀರಳ ಕಂಬನಿಗರೆಯದ ದುಃಖ ಆವಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. "ಕಲ್ಲು ಮನಸ್ಸು" ಎಂದು ತನ್ನೊಳಗೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಮೀರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ದೀಪವಿರಿಸಿ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಶಾಂತ ಭಾವದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟುದನ್ನು ನೋಡಿ ಇತರರಂತೆಯೇ ಶಾಮುವೂ ಚಕಿತನಾದ. ಕಳೆದ ಸುಂದರ

ದಿನಗಳಿಗೂ, ಈಗಿನ ಘೋರ ದಿನಕ್ಕೂ ಯಾವ ಏರಿಳಿತವೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮೀರ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಮು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತನಾದ.

"ತಾಯೀ, ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ ?"

ಜೋಯಿಸರು ಹೇಳಿದರು.

ಮೀರಳ ಕಾಲು ತಡೆಯಿತು. "ಏನು" ಎಂದಳು. ದನಿ ಸೀಸದಂತೆ ಭಾರವಾಗಿತ್ತು.

"ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮಗೂನ ಕೊನೆಯ ಬಾರಿ ನೋಡಿಬಿಡಮ್ಮ. ಇನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ."

ಜೋಯಿಸರು ವೀಣಳ ಮುಖದ ಮೇಲಿದ್ದ ಮುಸುಕನ್ನು ಸರಿಸಿದರು. ತಾಯಿ ಮಡಿಲನ್ನಪ್ಪಿ ಶಾಂತವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸುವ ಮಗುವಿನಂತೆ ಮಲಗಿದ್ದ ವೀಣಳ ಬಳಿ ಮೀರ ನಿಂತಳು. ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೇ ನೋಡಿ ಮಂಜಿನಂತೆ ಕೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಗಳ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಹಿಂದೆ ಸರಿದಳು. ವೀಣಳ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮುತ್ತು ಕೆಂಪಿನ ನೆಕಲೇಸು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯಿತು.

"ಇದೇನು ತಾಯಿ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಜೋಯಿಸರು ಕೊರಳನ್ನು ತಡಕಿ ನೋಡಿದರು.

ವೀಣಳ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿದ್ದ ನೆಕಲೇಸು ಆಲಿಕಲ್ಲಿನಂತೆ ತಣ್ಣಗಿತ್ತು.

"ಶಾಮಣ್ಣ, ಮಗೂ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಸರ ಇದೆ. ತೆಗೆದುಬಿಡಪ್ಪಾ."

ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೀರಳಿಗೆ ತಲೆ ತಿರುಗಿದಂತಾಯಿತು. ಗೋಡೆಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ನಿಂತಳು. ಶಾಮು ಮುಖ ಬೇರೆ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿ

"ನೀವೇ ತೆಗೆದು ಬಿಡಿ" ಎಂದ.

ಜೋಯಿಸರು ಸರ ತೆಗೆದು ಮೀರಳ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಮಗಳ ಮೆಚ್ಚಿನ ಆಭರಣವನ್ನು ಮೀರ ಶೂನ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡಳು.

ಮಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರನ್ನೂ, ಕಮಲಮ್ಮನನ್ನೂ ಮೀರ ಮುಂಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು, "ಬನ್ನಿ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. ಮನೇಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸೌಖ್ಯವೇ ?" ಎಂದು

ಸ್ವಾಗತಿಸಿದಳು. ತಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಮೀರ ಅತ್ತು ಕಣ್ಣೀರ ಕೋಡಿ ಹರಿಯಿಸಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಅವರು ಅವಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮೀರಳ ವರ್ತನೆ ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಮೀರ ಯಾವ ಸಮಾಧಾನವನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ. ತಾವಾಗಿ ವೀಣಳ ಸುದ್ದಿಯೆತ್ತಿ ಗಾಯವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕೆದಕದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಿದರು. ಮಾತಿನ ನಡುವೆ ಬಾಯಿತಪ್ಪಿಯಾದರೂ ವೀಣಳ ಹೆಸರು ಬರಲಿಲ್ಲ. ವೀಣ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳು ಎಂಬಂಶವನ್ನೇ ಮೀರ ಮರೆತಂತಿತ್ತು.

ಎರಡು ದಿನಗಳನಂತರ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು, ಕಮಲಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಮೀರ ನಗುನಗುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಳು. ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಆ ಒಡಕು ನಗುವಿನ ಹಿಂದೆ ಅಡಗಿದ್ದ, ಹೃದಯವನ್ನು ದಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶೋಕವನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಗೆಳತಿಯರಿಂದ, ನೆಂಟರಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಒಂದು ಹೊರೆ ಸಂತಾಪಸೂಚಕ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಮೀರ ಒಡೆದು ಸಹ ನೋಡದೇ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಕಡ್ಡಿ ಗೀರಿ ಹತ್ತಿಸಿದಳು.

ವೀಣಾ ಅಗಲಿ ಹೋದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಮಶಾನಮೌನ ತುಂಬಿತ್ತು. ಶಾಮು, ಮೀರ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟರೆ ಹೃದಯವೆಲ್ಲಿ ಒಡೆಯುವುದೋ ಎಂಬಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಬ್ಬರ ಕಣ್ಣನ್ನೊಬ್ಬರು ತಪ್ಪಿಸಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾಮುವೆಲ್ಲಿ ವೀಣಳ ಸುದ್ದಿಯೆತ್ತುವನೋ ಎಂದು ಮೀರಳ ಕಳವಳ. ಮೀರಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೆ, ನಡುವೆ ವೀಣಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬರುವುದೆಂದು ಅಂಜಿ ಶಾಮು ಮೌನ ತಾಳಿದ್ದ.

ಶಾಮು ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಕೆರೆಯ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೋ, ಎತ್ತುಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲೋ, ಹೊಂಗೆಯ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲೋ ಕಾಲ ಕಳೆದು, ನಿಸರ್ಗನಿಯಮದಂತೆ ಹೊಟ್ಟೆ, ‘ಹಸಿವು, ಅನ್ನಹಾಕು’ ಎಂದು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿದಾಗ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ಊಟ ಮುಗಿಸಿ

ಪುನಃ ಹುಚ್ಚಲೆದಾಟಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಮೀರ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತರೆ, ಮನಸ್ಸು ಬಂದಾಗ ಬಂದು ತಿಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ಸಲ ಎರಡು ದಿನವಾದರೂ ಮೀರ ಊಟಮಾಡದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಗಾಬರಿಯಾದರು. ಹೊರಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದ ಶಾಮುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು

"ಶಾಮಣ್ಣಾ, ಮೀರ ಊಟಮಾಡಿ ಎರಡು ದಿನವಾಯಿತಪ್ಪಾ. ಯಾವಾಗಲೂ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾಳೆ. ನೀನಾದರೂ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಊಟಕ್ಕೆಬ್ಬಿಸು" ಎಂದರು.

"ಹಾಗೇನು ? ನನಗೆ ಗೊತ್ತೇಯಿರಲಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಶಾಮು ಹಾಕಿದ್ದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟಿ "ಮೀರಾ, ಮೀರಾ" ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ಮೀರ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದರು.

"ಊಟ ಮಾಡುವಿಯಂತೆ ಬಾ."

"ನನಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲ."

"ಊಟ ಮಾಡಿ ಎರಡು ದಿನವಾಯಿತಂತೆ."

" ...."

"ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ನೀನು ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೀಯೇನು ? ನೀನು ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಜಾನಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಾಳೇನು? ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಣ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಡ."

"ನಾನು ಹೇಗಾದರೂ ಇರುತ್ತೀನಿ. ನಿಮಗೇನು ?"

ಶಾಮು ಸಹನೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ. ಆದರೆ ಮೀರ ಅವನಿಗೆ ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ, ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು, ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ವರ್ತಿಸಲು ಮೊದಲುಮಾಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟು ಹೋದ.

ಮೀರಳಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ವೀಣಳ ನೆನಪು ಕಾಡುತಿತ್ತು. ಮಗಳ ಮಾತು, ಕತೆ, ಆಟ, ತುಂಟತನ, ಚೆಲುವು ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯವಾಗಿ ಉಳಿದು ಕಿಚ್ಚೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗೊಮ್ಮೆ ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಹುಳಿಯನ್ನು ತಂದು ಬಡಿಸಿದರು. ಮೀರಳ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ವೀಣಳ ಕ್ಷೀಣವಾದ ದನಿ ಕೇಳಿಸಿತು.

"ಅಮ್ಮ, ನನಗೆ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಹುಳಿ." ಮೀರ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ದೂರತಳ್ಳಿ, ಬೇರೆ ತಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರಿಯ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಅನ್ನವಿಳಿಯದೆ ಕಂಬನಿದುಂಬಿ ಅರೆಯೂಟದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಹೋದಳು.

ಐದು ವರ್ಷ ತನ್ನ ಬಾಳನ್ನು ತುಂಬಿ, ಹಿಂದಿನಾಕಾಂಕ್ಷೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆಸಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿನ್ನೂ ಸಾರವಿದೆ ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ನಂಬಿಸಿ, ನಂಬಿಕೆಯಿನ್ನೂ ಬಲಿಯುವ ಮುನ್ನವೇ ವೀಣಾ ಅವಳ ಬದುಕನ್ನು ಅಗಾಧವಾದ ಕತ್ತಲೆಯ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದಳು.

ಜೂಲುನಾಯಿ, ಕೋಳಿ, ಆನೆ ಮೊದಲಾದ ಅವಳ ಬೊಂಬೆ ಪ್ರತಿ ಮೂಲೆಯಿಂದಲೂ ಹಣಿಕಿ ಹಾಕಿ 'ವೀಣಾ ಎಲ್ಲಿ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ವೀಣಳ ಲಂಗ, ಬನೀನು, ಪೈಜಾಮ ಸ್ವೆಟರುಗಳು ಆಗೊಮ್ಮೆ, ಈಗೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಚುಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದವು. ತಾಯಿ ಸತ್ತ ಕಂದ ಸೊರಗಿದಂತೆ ವೀಣಳಿಲ್ಲದ ಅವಳ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳು ಮುದುರಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅನಾಥ ಕಳೆ ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೆ ವೀಣಾ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಣ್ಣು ತೆರೆದರೆ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಅವಳ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನಕ್ಕು 'ನಾನಿಲ್ಲೇ ಇದೀನಿ. ನೀನು ನನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಗಳ ನೆನಪನ್ನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಒತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮನೆ, ಹಳ್ಳಿ, ಗಂಡ, ಇವರೆಲ್ಲರಿಂದಲೂ ದೂರ ಓಡಿಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮೀರ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಗುಳಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಮುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೀನುಗಳಂತೆ ತನ್ನನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನೆನಪುಗಳಿಂದ ಮೀರ ದೂರವಾಗಲು ತನಗೆ ಅತೀ ಪ್ರಿಯವೆನಿಸಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಶರಣು ಹೋದಳು. ಆದರೆ ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪುಟದಿಂದಲೂ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಕ್ಷರವೂ ವೀಣಳ ಮುದ್ದುಮುಖ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸತೊಡಗಿತ್ತು.

ಮೀರ ತನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕಂಗೆಟ್ಟಳು.

ಮೀರ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕರುವಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದ್ದ ಕಿದ್ದಂತೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ವೀಣಾ ಆ ಕರುವಿನೊಡನೆ ಆಟವಾಡು ತ್ತಿದ್ದ ದೃಶ್ಯ ಮೀರಳ ಕಣ್ಮುಂದೆ ನಿಂತಿತು. ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯೂ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ವೆಂಕಮ್ಮ ನವರು ವೀಣಾ ಊಟಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಈಳಿಗೆ ಮಣೆಯ ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸೌತೆಕಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೀರ ಒಳಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡದು ಮಗಳ ತಟ್ಟೆ. ಮೀರ ಮುಳ್ಳು ತುಳಿದವಳಂತೆ ಹಾಲಿನೊಳಗೆ ಬಂದಳು. ಕೂಡಲೇ ಸ್ಟಾಂಡಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ವೀಣಳ ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣದ ಸ್ವೆಟರು ಮೀರಳ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯಿತು. 'ಯಾವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಈ ಶಿಕ್ಷೆ' ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮೀರ ಮಲಗುವ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು. ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ಮಗಳು ಅದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅಂತಿಮಶ್ವಾಸ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಚಿತ್ರ ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಿತು. ಮೀರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಷ್ಟೂ, ಅದು ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಉರಿಯುವ ಬಾಣಲೆಯಲ್ಲಿನ ತುಪ್ಪದಂತೆ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಕುದಿಯತೊಡಗಿತು. ಶರೀರವನ್ನು ಎಳೆದು ಹಾಕುತ್ತಾ ಮೀರ ವರಾಂಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು. ಬೆಂಚಿನ ಕೆಳಗೆ ಕಾಲಿಗೆ ಏನೋ ತಗುಲಿದಂತಾಗಲು ಮೀರ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದಳು. ವೀಣಳ ಬೂಟ್ಸುಗಳು, ಜೂಲುನಾಯಿ ಧೂಳಿನ ತೆರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿತ್ತು. ಭಕ್ತರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ ಭಗವಂತ ಕಾಣುವಂತೆ ಕಂದನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ತಾಯಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಮಗುವಿನ ಚಿತ್ರ ಕಾಣತೊಡಗಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಉಗ್ರನೋವಿನ ಛಾಯೆ ಮಿಂಚಿ ಕ್ರಮೇಣ ಅದು ಉನ್ಮಾದವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿತು.

ಮೀರ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳನ್ನೂ ಹುಡುಕಿ ವೀಣಳ ನೆನಪು

ತರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನೂ ರಾಶಿ ಹಾಕತೊಡಗಿದಳು. ಹಳೆಯ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದ್ದ ರೂಮಿನಿಂದ ಪೆರಾಂಬ್ಯುಲೇಟರ್ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು, ಮಗಳ ಆಟದ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಬೂಟ್ಸುಗಳು, ಪುಸ್ತಕ, ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಟ್ಟು ಹಾಕಿದಳು. ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ವೀಣಳ ರೇಷ್ಮೆ, ಸಿಲ್ಕಿನ ಲಂಗಗಳು, ನೆಕಲೇಸು, ಕಮಲದ ಹೂವಿನ ಲೋಲಕ್ಕು, ತಂದು ಗುಡ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಎಸೆದಳು. ವೀಣಳ ಉಳಿದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಮೀರ ತುಟಿ ಕಚ್ಚಿ ಹುಡುಕುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ವೆಂಕಮ್ಮನವರು ಗಾಬರಿಯಾದರು. ಸೌತೆಕಾಯಿ ತುಂಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮೀರ ತಂದು ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದಾಗ ವೆಂಕಮ್ಮ ಹಿಂದುಗಡೆ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು,

"ಬೋರಾ, ಶಾಮಣ್ಣನ್ನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾಪ್ಪ. ಮೀರ ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಆಡ್ತಿದಾಳೆ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಜಾಗ್ರತೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ" ಎಂದರು.

ಬೋರ ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸ್ವರದಿಂದ "ರಾಯರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ನೆಟ್ಟಗಿದ್ದರಲ್ಲವೇ ಅಮ್ಮಾವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಯೇಳೋದು? ನಾನೂ ನೋಡಿವ್ನಿ. ಅವ್ರೂ ಯೆಂಗೆ, ಯೆಂಗೋ ಆಡ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲೇ ಕುಂತಿರ್ತಾರೆ, ನೀವು 'ಬುದ್ಧೀ' ಅಂತ ನೂರ್ಸಲ ಕೂಗಿ ತಿರುಗೋಕಿಲ್ಲ" ಎಂದ.

"ಬೇಗ ಹೋಗು. ಶಾಮಣ್ಣ ಅರೆ ಹುಚ್ಚನಾದರೆ, ಮೀರ ಪೂರ್ತಿ ಹುಚ್ಚಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ."

ಬೋರ ಓಡುತ್ತಾ ಹೊರಟ. ಅವನು ಶಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿ ಕರೆದು ತರುವ ವೇಳೆಗೆ ಮೀರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಳು.

"ವೀಣಳ ಒಂದು ಚೂರು ಸಾಮಾನೂ ಇಲ್ಲಿರಬಾರದು. ಅವಳೇ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅವಳ ಸಾಮಾನೇಕೆ ಇಲ್ಲಿರಬೇಕು? ಎಲ್ಲಾ ಅವಳಂತೆಯೇ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಲಿ" ಎಂದು ತನಗೆ ತಾನೇ ಮಾತನಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಆಗಾಗ್ಗೆ ತಾನೇ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ದುಃಖ, ಉನ್ಮಾದ, ಕೋಪದ ಭಾವಗಳು ಮುಖದಲ್ಲಿ ರುದ್ರನಾಟ್ಯವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಮುವಿಗೆ ದಿಗಿಲಾಯಿತು.

ವೀಣಾ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಸರಪಳಿಗಳಂತೆ ಮೀರ ಶಾಮು ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರು.

ಮೀರ ಕಡ್ಡಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಹುಡುಕಲು ಮೊದಲು ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಶಾಮು ಅವಳ ಬಳಿ ನಿಂತು ಮೃದುವಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ

"ಮೀರಾ, ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ?" ಎಂದ.

"ವೀಣಳ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ."

"ಯಾಕೆ ?"

"ಅವಳ ಸಾಮಾನುಗಳು ಇಲ್ಲೇಕಿರಬೇಕು ?"

"ಬೇಡ ಮೀರಾ. ಈಗೊಂದು ಗಳಿಗೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡು."

"ಊಹ್ಞೂ" ಎಂದು ಮೀರ ಕಡ್ಡಿ ಗೀರಿದಳು. ಶಾಮು ಹತ್ತಿಸಿದ್ದ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ದೂರ ಎಸೆದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಕಸಿದುಕೊಂಡ.

"ಕೊಡಿ. ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ. ನೀವು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬರಬೇಡಿ. ನನ್ನಿಷ್ಟ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡ್ತೀನಿ" ಎಂದು ಚೀರುತ್ತಾ ಮೀರ ಅವನನ್ನು ದೂರ ತಳ್ಳಿದಳು. ಶಾಮು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಅವಳೆರಡು ತೋಳುಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಅಲುಗಿಸಿ,

"ಎಚ್ಚರ ಮಾಡಿಕೋ ಮೀರಾ. ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡು" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅವಳು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕರೆದೊಯ್ದು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ ತಾನೂ ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ.

"ನೀವೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಶತ್ರುಗಳು. ನಿಮ್ಮಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಜೀವನ ಹಾಳಾಯಿತು" ಎಂದು ಮೀರ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ದಿಂಬೆಲ್ಲ ತೊಯಿದುಹೋಯಿತು. ಅತ್ತು ಸೋಗಿದ ಮಗು ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮೀರ ಅತ್ತು, ಸೊರಗಿ ಹಣ್ಣಾಗಿ ಮಲಗಿದಳು. ಹಿಂದೊಂದು ದಿನ ವೀಣಾ ಇದೇ ರೀತಿ ಅತ್ತು ಮಲಗಿ

ನಿದ್ರಿಸಿದ ನೆನಪು ಶಾಮುವಿಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಅಳಿದ ಪ್ರೇಮದ ಮಗಳ ಮುಖವನ್ನೇ ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಅಂಗೈಯಿಂದ ಮೃದುವಾಗಿ ಸವರಿ, ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಮುದ್ದಿಟ್ಟು, ಸದ್ದಾಗದಂತೆ ರೂಮಿನಿಂದಾಚೆ ಬಂದ.

ಆಮೇಲೆಂದೂ ವೀಣಳ ಸಾಮಾನುಗಳು ಮೀರಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಮೀರಳಿಗೆ ಬದುಕು ಭಾರವಾಯಿತು. ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಲ್ಲುಗುಂಡು ಈಜು ಬಾರದವನನ್ನು ಸಾಗರದೊಳಕ್ಕೆ ಸೆಳೆಯುವಂತೆ, ವೀಣಳ ಮೃತ್ಯು ಮೀರಳನ್ನು ದುಃಖ ಸಮುದ್ರದೊಳಕ್ಕೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ನೆನಪು ತರುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳ, ಸನ್ನಿವೇಶ ಅವಳ ಮಿದುಳನ್ನು ಕೊರೆದವು. ವೀಣಳನ್ನು ಮರೆಯಲು, ಅವಳಿಲ್ಲದ ತನ್ನ ಬಾಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಮೀರ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿದಳು. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಶಾಂತಿ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತೇ ಹೊರತು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೊಂದು ಹವ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕಳೆದ ದಿನಗಳನ್ನು ಮೆಲಕು ಹಾಕುವ ಗೀಳು ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ಮೀರ ತಾನಿದ್ದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರದೇ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಕಣ್ಣು ತುಂಬ ಧೂಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಪಥಿಕನಂತೆ ದಾರಿಗಾಣದಾದಳು.

ವೀಣಾ ಹೋಗಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಶಾಮು ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ನೀರು ಕುಡಿಸುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ. ಮೀರ ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಒಳಗೆ ಬಂದಳು.

ಕೆದರಿದ ತಲೆ, ಬಡಕಲಾದ ದೇಹ, ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮುಖ, ಅಂತರಂಗದ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೊರ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳು....ಶಾಮುವಿಗೆ ಮೀರಳ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರ ಹುಟ್ಟಿತು. "ಬಡ ಹುಡುಗಿ" ಎಂದುಕೊಂಡ.

"ನಾನೊಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನೀವೇನೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು."

ಶಾಮು ಮೀರಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನಿಂತ.

"ನಾವು ಈ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗೋಣ."

ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದು ಮೀರ ಸೂಚಿಸಿದ್ದರೂ ಶಾಮುವಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

"ನಾನು ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದರೆ ಏನಾಗುವೆನೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಾಯಬಹುದು, ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಬಹುದು, ದೇಶಾಂತರ ಓಡಿಹೋಗಬಹುದು. ನನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಡಿ. ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷವೂ ವೀಣಳ ನೆನಪಿನಿಂದ ನಾನು ದಗ್ಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆಯಿಟ್ಟು ಬನ್ನಿ."

"ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ನೀನು ಜಾನಿಯನ್ನು ಮರೆಯ ಬಲ್ಲೆಯಾ ಮೀರಾ ?"

"ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತ ನಾನವಳನ್ನು ಮರೆಯಲಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ವೀಣಾ ಮಣ್ಣಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿರುವ ವರೆಗೆ ನಾನವಳನ್ನು ಮರೆಯಲಾರೆ. ನನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ನುಂಗಿದ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ನಾನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೊಸ ಸ್ಥಳ, ಹೊಸ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಹೊಸ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನೋವು, ಕಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ವಾದರೂ ಕುಗ್ಗಬಹುದು. ನಿಮ್ಮಿಂದ ನಾನು ಇದುವರೆವಿಗೂ ಏನನ್ನೂ ಬೇಡಿಲ್ಲ. ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಇದೊಂದು ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡಿ."

ಶಾಮು ನಿಧಾನವಾಗಿ ತಲೆ ಅಲುಗಿಸಿ ಹೇಳಿದ:

"ನಿನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ನನ್ನಿಂದಾಗದು ಮೀರಾ. ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ವಾಸವಾಗಿರುವ ಈ ಹಳ್ಳಿ, ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದ ಗದ್ದೆ, ತೋಟಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ನಾನು ಬರಲಾರೆ. ಅವುಗಳೊಡನೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಆತ್ಮೀಯತೆಯನ್ನು ನಾನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಲಾರೆ. ನನ್ನ ಜಾನಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಅವಳೊಡನೆ ಚಿರ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿಯಾದರೂ ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇ ಉಳಿಯುತ್ತೇನೆ."

ಶಾಮುವಿನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ದೃಢನಿರ್ಧಾರವಿತ್ತು.

ಭೋರ್ಗರೆದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಪ್ರವಾಹದ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ

ಈಜು ಬಾರದವನು ಹೋರಾಡಿ, ಪ್ರವಾಹದೊಡನೆ ತೇಲಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮೀರ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಉಲ್ಬಣಾವಸ್ಥೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದುಃಖ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಇದಿರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲಳಾದಳು.

ವೀಣಳ ಬರುವಿಕೆಯಿಂದ ಹಳ್ಳಿಯ ನೀರಸತೆಯನ್ನೂ ಮರೆತು, ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ಪಡೆದು ಸುಂದರ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಮೀರಳಿಗೆ, ವೀಣಾ ತೀರಿಹೋದ ಮೇಲೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆಯೂ ವಾಸಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ, ಶಾಮುವಿಗೆ ಮೀರಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದ್ದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕೊಂಡಿಯಾದ ವೀಣಾ ಕಳಚಿ ಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ, ಅವಳ ನೆನಪಿನೊಂದಿಗೇ, ತನ್ನ ಬಾಳಿನೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿ ಬಂದಿದ್ದ ಇತರ ಬಂಧನಗಳನ್ನೂ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಿಟ್ಟು ತಾನೇಕೆ ದೂರ ಹೊರಟುಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಮೀರ ಯೋಚಿಸ ತೊಡಗಿದಳು. ಗಂಡನನ್ನು ತೊರೆದು ಬಂದಳೆಂಬ ಅಪಖ್ಯಾತಿ ತನಗೆ ಅಂಟುವುದೆಂದು ಮೀರ ಮನಗಂಡರೂ, ಅಳಿದ ಮಗುವಿನ ನೆನಪಿನ ಕ್ರೌರ್ಯ, ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ, ತನ್ನ ಬಸಿರು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಬರಡೆಂಬ ಶೂನ್ಯತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾರದೆ ಮೀರ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೇ ತಾನು ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ದಿನಗಳುರುಳಿದವು. ಬೇಸಿಗೆಯ ರಜ ಮುಗಿಯಲು ಎರಡು ವಾರಗಳಿದ್ದವು. ಮೀರಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಂದೋಲನ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ವಾರದಿಂದಲೂ ಶಾಮು ಮೀರಳ ಹೋರಾಟ, ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದ. ಎರಡು ಭಾವನೆಗಳಿಗುಂಟಾದ ಘರ್ಷಣೆ ಅವಳ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅದೊಂದು ರಾತ್ರಿ ಊಟವಾದ ನಂತರ ಶಾಮು ಹಸುಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಹಾಕಿ ನೀರು ಕುಡಿಸಿ ಮಲಗಲು ಬಂದಾಗ ಮೀರ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಮನೋನಿಶ್ಚಯ, ನಿರ್ಧಾರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಮೂಡಿತ್ತು. ಶಾಮು ದೀಪವನ್ನು ಸಣ್ಣದು ಮಾಡಿ, ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು

"ಮೀರಾ. ಮಲಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ?" ಎಂದ.

"ನಿದ್ದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ........"

"ಏನು ?"

"ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಹೇಡಿ ಎಂದುಕೊಂಡರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುವ ಈ ನೆನಪುಗಳಿಂದ ನಾನು ಮುಕ್ತಳಾಗ ಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನಾನು ಈ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ.... ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬುದ್ಧಿಗೆ ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯೂ ವಿರಾಮಕೊಡದಂತೆ ಬೇರೊಂದು ಹವ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗ ಬೇಕು. ನಾನು ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಲು ನಿಶ್ಚೈಸಿದ್ದೇನೆ."

"ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವೆಯಾ ?"

"ನಾನು ಬೇಕಿದ್ದರೆ ನೀವೂ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀವು ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು."

"ನಿನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆ ನನಗೇನೂ ತಿಳಿಯದ ಅಂಶವಲ್ಲ ಮೀರಾ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಒಂದು ಮಾಡಿದ್ದ ಜಾನಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ದಾರ ಕಿತ್ತು ಹೋದ ಬಿಲ್ಲಿನ ಎರಡು ತುದಿಗಳಂತೆ ನಾವು ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮರುಗಬಲ್ಲವೇ ಹೊರತು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಹೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಜಾನಿ ಹೋದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತುಂಬಲು ಇನ್ನೊಂದು ಮಗುವಾದರೂ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ...."

"ಮಗು ! ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲೇ ನನಗಿನ್ನು ಮಗು. ಪಾಪಿ ಜೀವಕ್ಕೆ ಕೊರಗನಳಿಸಿ ನಗಿಸಬಲ್ಲ ಕಂದನೂ ಇಲ್ಲ."

ಶಾಮು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಮೀರ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟಳು. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಒರಟೊರಟಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿ, ತಾನು ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಒಲಿಸಿ, ಬೇಡವಾದಾಗ ತ್ಯಜಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಬಹುದೆಂದು ಅವಳು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಊಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ವೀಣಾ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ, ಪ್ರೀತಿಯ ಜಲದಲ್ಲಿ ಮಿದು ಮಾಡಿ ಒಂದು ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಮರಳಿನಂತೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳದೇ ಒಂದು ಬಾರಿ ಒದರಿದರೆ ಬೇರೆಯಾಗುವ ಮರಳಿನ ಕಣಗಳಂತೆ ಶಾಮು,

ಮೀರಳ ಮನಸ್ಸು ದೂರವಿದ್ದರೂ, ದೈಹಿಕ ಆಕರ್ಷಣೆಗೊಳಪಟ್ಟು ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಮತ್ತೆ ಒಮ್ಮತವಲ್ಲದ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಸಿಡಿದು ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ವೀಣಾಳ ಮೇಲಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿತ್ತು. ಸುಂದರವಾದ ಮನೆಯೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ತಾನೇ ಆ ಮನೆಗೆ ಆಧಾರಸ್ತಂಭದಂತಿದ್ದಳು ವೀಣಾ. ಆದರೆ ಆಧಾರಸ್ತಂಭ ಯಾವ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಉರುಳಿಬಿತ್ತೊ, ಅದೇ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯೂ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಮುರಿದು ಚೂರಾಗಿರುವ ಮನೆಯನ್ನು ಒಂದು ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ.

"ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ ?"

"ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು ಸೇರಬೇಕೆಂದಿದೇನೆ. ಆಗಲಾದರೂ ವಿದ್ಯಾ ವ್ಯಾಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅಳಿದ ದಿನಗಳನ್ನು ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಹಳೆಯದನ್ನು ಮರೆತು, ಹೊಸಬಾಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬಹುದು."

ಶಾಮು ನಸುಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನೆದುರಿಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಬಡಕಲು ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ. ಕಡ್ಡಿಯಂತಿದ್ದ ಕೈಕಾಲುಗಳು, ಬತ್ತಿ ಹೋದ ಕೆನ್ನೆ, ತೀವ್ರ ನಿರಾಶೆಯ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಯಾತನೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಮುಂದಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಕೂದಲಿನ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗೆರೆಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬಿಳಿ ಕೂದಲು.... ಮೀರ ದೈನ್ಯದ ಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಶಾಮುವಿಗೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು. ಕನಿಕರದಿಂದ ಮನಸ್ಸು ತುಂಬಿ ಬಂತು. ಮೀರಳನ್ನಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಸಂತೈಸಿ ಅವಳೇನು ಕೇಳಿದರೂ ಒಪ್ಪಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಆದರೆ ಅದೇಕೋ ಅವಳ ಬಳಿ ಹೋಗುವ ಧೈರ್ಯ ಬರಲಿಲ್ಲ.

"ನೀನು ಅದರಿಂದ ಸುಖಿಯಾಗುವೆಯಾ ಮೀರಾ ?"

"ಹಾಗೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಸಂತೋಷವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದುಃಖ ಆರುತ್ತದೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿದೆ."

" ಬೇರೆ ಯಾವ ದಾರಿಯೂ ಇಲ್ಲವೇ ?"

" ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ."

ಶಾಮು ಕೈಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜುತ್ತ, ಹೆಂಚುಗಳ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಕುಳಿತ.

ತಾನು ಬಯಸಿ ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮರಳಿ ಬಾರದಂತೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ನೆನೆದು ಶಾಮುವಿನ ಹೃದಯ ಕಂಪಿಸಿತು. ಮೀರಳಿಲ್ಲದ ಬಾಳು ನೀರಸವೆಂದು ತೋರಿತು. ಅವಳ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕಂಡು ಕೋಪವೂ ಬಂದಿತು. ತನ್ನ ಯಾವ ತಪ್ಪಿಗೆ ಈ ಶಿಕ್ಷೆ? ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದಕ್ಕೇ ? ಮುಳ್ಳು ತುಳಿದಂತೆ ಶಾಮುವಿನ ಮನಸ್ಸು ಅಳುಕಿತು. ತಾನು ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದನೇ ಅಥವಾ ಕಾಮಿಸಿದ್ದನೇ ? ಅಂತೂ ಮೀರ ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದಳು. ಮೀರಳಂತಹ ಚೆಲುವೆಯಾದ, ಜಾಣೆಯಾದ ಹುಡುಗಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಬಂದುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಮುವಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗಿತ್ತು— ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಫಲವತ್ತಾದ, ಸುಂದರವಾದ ಚಿನ್ನದಂತಹ ಜಮೀನನ್ನು ಅಲ್ಪ ಬೆಲೆಗೆ ತನಗೆ ಮಾರಿದಾಗ ಸಂತೋಷವಾದಂತೆ. ಮೀರ ಶಾಮುವಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದಳು. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದು ತೀರ ತಪ್ಪೆನಿಸಿತು.

ಆದರೆ ಮರುಗಳಿಗೆಯೇ ಮುದ್ದಿನ ಕಂದನನ್ನು ಸಾವಿನ ದವಡೆಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಅನಾಥೆಯಂತೆ, ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಹುಡುಗಿಯ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಶಾಮುವಿನ ಹೃದಯ ಕರಗಿತು. ಪಾಪ! ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದಿದ್ದಳೋ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿದಾಗಲೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಮೀರಳನ್ನು, ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಸಾವಿನಿಂದ ಬೆಂದು, ಬಗೆ ತೋರದೆ, ಕತ್ತಲನ್ನು ಕಂಡು ಬೆದರಿದ ಕಂದನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇ ಇರುವಂತೆ, ದಿಗ್ಬಂಧನ ಮಾಡಿ ಅವಳನ್ನು ಜೀವಶವವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಶಾಮುವಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೂ, ತ್ಯಾಗಕ್ಕೂ ಹೋರಾಟ ನಡೆಯಿತು.

"ಮೀರಾ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಎಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ನನಗೆ ಧಾರೆ ಎರೆದು ಕೊಟ್ಟರೋ ಅಂದಿಗೇ ಅವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಲ್ಲವೂ ಮುಗಿಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಹಾಸ್ಟಲಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಸರಿಯೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ."

" ಆದರೆ.... ಹಣ.... "

" ಹಣದ ಯೋಚನೆ ನನಗಿರಲಿ........"

ಮೀರಳ ಬಿಳಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ರಕ್ತವೆಲ್ಲಾ ನುಗ್ಗಿ ಬಂತು. ತಾನಾಗಿ ಗಂಡನನ್ನು ತೊರೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಓದಿಗಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಪತಿಯ ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯತೆ ಮೀರಳ ಕೋಮಲ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಜಾಗರಿಸಿತು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ತೇವಗೊಂಡವು.

" ನಾನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಹುಡುಗಿಯ ಕೈಯನ್ನು ನೀವು ಹಿಡಿದಿದ್ದರೂ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ನನ್ನಂತಹ ಅತೃಪ್ತಿ ಸ್ವಭಾವದ ಹುಡುಗಿ ಸಿಕ್ಕಿ ನಿಮ್ಮ ಬಾಳು ಚೂರಾಯಿತು."

" ಹಾಗೆ ಹೇಳಬೇಡ ಮೀರಾ. ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಬಾಳೂ ಚೂರಾಗಿದೆ. ಮದುವೆಯಾದಾಗಿನಿಂದ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದುದು ತಪ್ಪು ಎನಿಸತೊಡಗಿತ್ತು. ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಬಂಧನದಲ್ಲಿರಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ನನಗೆ ಅಪರಾಧಿ ಎನಿಸತೊಡಗಿತ್ತು. ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಾಳುಗೆಡವಿದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರೇನು ಮಾಡುವರು ಗೊತ್ತೆ ? ಪಾಳುಗೆಡವಿದವನಿಗೆ ಜುಲ್ಮಾನೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಕೊಡುವ ಜುಲ್ಮಾನೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ನನ್ನ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೋ. ನನ್ನ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸಮಾಧಾನ....."

ಮೀರ ಮಾ... ಮುಂಡಿಯ ಮೇಲೆ ಗಲ್ಲವೂರಿ ಗಂಡನ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋ... ವಳ ಮುಖಭಾವ ಇಂತಹದೇ...

ತನ್ನಿಂದ ಗಂಡನ ಜೀವನ ಹಾಳಾಯಿತು ಎಂದವಳಿಗೆ ಭಾಸವಾಗುತಿತ್ತು. ಒಬ್ಬರ ಕೈ ಒಬ್ಬರು ಹಿಡಿದು ಇಬ್ಬರ ಬದುಕೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮರಸ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು.

"ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತು ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರಲಿ ಮೀರಾ."

ಮೀರ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಶಾಮುವನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

ಶಾಮು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದ :

"ನನ್ನ ಜಾನಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುವ ನಿನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿ."

ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ತಡೆದು ಪುನಃ ಹೇಳಿದ :

"ಆ ಜೀವನ ಬೇಸರವಾದರೆ ನಿನ್ನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನಗಾಗಿ ತೆರೆದಿರುತ್ತದೆ."